

ΙΩΑΝΝΗΣ ΚΑΣΟΥΛΙΔΗΣ

Ηρθε η ώρα για το ταγκό της λύσης

«Όταν χορεύεις ταγκό, θέλεις δύο. Όταν σταματάς το ταγκό και ξεκινά η κάθε πλευρά να χορεύει το δικό της τσιφτετέλι μπορείς να κάνεις όσες φιγούρες θέλεις. Αλλά φτάνει πλέον η ώρα να χορέψεις ταγκό», λέει σε συνέντευξή του στην «Κ» ο πρώην υπουργός Εξωτερικών Ιωάννης Κασουλίδης. Ο ίδιος αποδέχεται ότι υπήρξε περίοδος τακτικισμού όλο αυτό το διάστημα και σημειώνοντας πως υπήρχε κενό λόγω της τουρκικής πλευράς και αφρέθησαν διάφορες σκέψεις, αλλά ο Πρόεδρος δεν μίλησε ποτέ επίσημα για άλλες μορφές λύσης πλην της διζωνικής δικοινοτικής ομοσπονδίας. **Σελ. 16**

KATEXOMENA

Σύγκρουση 2 κόσμων στις «προεδρικές»

Η νέα αντιπαράθεση του Ακιντζί με Άγκυρα-τ/κ Δεξιά εντάσσεται στην αρχική φάση της «προεκλογικής» περιόδου. Έμπειροι Τ/κ αναλυτές τονίζουν ότι οι αντιμαχόμενες παρατάξεις του ΚΕΕ και τα υπόλοιπα κόμματα της τ/κ Δεξιάς επιχειρούν να επωφεληθούν από την αντιπαράθεση του κ. Ακιντζί με την Άγκυρα και το κύμα εθνικισμού που μεγαθύνεται σε Τουρκία και Κατεχόμενα. **Σελ. 8**

AMYNA

Από τη «Νικηφόρο» στο «Ατσάλινο Βέλος»

Η παρουσία τριών ελληνικών μαχητικών F16 σε άσκηση της ΕΦ 19 χρόνια μετά, ουσιαστικά έρχεται να συμπληρώσει το «Νέο Δόγμα» στο κομμάτι των αμυντικών συνεργασιών της Κυπριακής Δημοκρατίας και με άλλες χώρες. Φιλοσοφία η οποία επικεντρώνεται στην ουσία και όχι στον εντυπωσιασμό όπως τονίζει Αθήνα και Λευκωσία. Σε καμία περίπτωση όμως δεν συνιστά επιστροφή στο Δόγμα του Ενιαίου Αμυντικού Χώρου. **Σελ.8**

ΔΗΚΟ

Εσωστρέφεια με νέους πρωταγωνιστές

Οι καταγγελίες του Αλέκου Τρυφωνίδη για πραξικόπημα της ηγεσίας αποτέλεσε για πολλούς ένα ντεζα-βού των όσων διαμείβονταν στο ΔΗΚΟ την εποχή πριν από τις μαζικές και μεγάλες διαγραφές του 2018. Κινήσεις που καταδεικνύουν πως η εσωστρέφεια και οι αντιπαλοότητες όχι μόνο παραμένουν εντός ΔΗΚΟ, αλλά είναι και στο DNA του κόμματος, αλλάζοντας ωστόσο κατά καιρούς πρωταγωνιστές. **Σελ. 10**

Πιέσεις για χαλαρώσεις στα «χρυσά διαβατήρια»

Έντονο παρασκήνιο για μείωση των ασφαλιστικών δικλίδων στο Πρόγραμμα

Παρεμβάσεις και παρασκήνιο στο Επενδυτικό Πρόγραμμα των πολιτογραφήσεων αφήνει πίσω η δημοσιοποίηση παραχώρησης κυπριακών διαβατηρίων σε μέλη του καθεστώτος της Καμπότζης. Η ενίσχυση του ελεγκτικού πλαισίου τον Φεβρουάριο βρίσκει έντονες αντιδράσεις από πρόσωπα και επαγγελματικές ομάδες που κινούνται

στα περίξ του προγράμματος. Σύμφωνα με τις πληροφορίες που υπάρχουν, οι παρασκηνιακές προσπάθειες που καταβάλλονται φαίνεται να στοχεύουν στη χαλάρωση των κριτηρίων που έχουν τεθεί για τα Πολιτικά Εκτεθειμένα Πρόσωπα – επενδυτές, κριτήρια με τα οποία διαφωνούν οι επιχειρηματίες ανάπτυξης γης. Επίσης, από πλευράς CIPA, γί-

νεται προσπάθεια να ενισχυθεί ο ρόλος και η παρουσία του στο κομμάτι έγκρισης των επενδυτών. Το δημοσίευμα του πρακτορείου Reuters αναδεικνύει και το κατά πόσο οικονομική πόροι του Σχεδίου κατέληξαν στην πραγματική οικονομία ή εξανεμίστηκαν σε επενδύσεις εταιριών με την αγορά μετοχών. **Οικονομική, σελ. 4**

Ο τραγέλαφος μιας υπό κατάρρευση εκκευιρίας

Η συμφωνία Πενς - Ερντογάν ήταν αποκορύφωμα τραγέλαφου, καθώς μέρος της ήταν οι ΗΠΑ, που δεν πολεμούν και όχι οι Κούρδοι που πολεμούν, γεγονός που την καθιστά αναξιοπίστη. Από τις δηλώσεις Πενς προκύπτει ότι η «ασφαλής ζώνη» των 485 χλμ. που ήθελε ο Ερντογάν περιορίζεται σε μήκος 125 χλμ., από το Ρας αλ Αϊν μέχρι το Ταλ Αμπιάντ (όπου στη φωτογραφία φαίνονται να επιχειρούν μετά την εκκευιρία Τούρκοι στρατιώτες). Συνεπώς, οι μεγάλες κουρδικές πόλεις, συμπεριλαμβανομένου του Κομπάνι, παραμένουν υπό κουρδικό-συριακό έλεγχο.

Μειώνει καταστήματα η Τρ. Κύπρου

Φεύγουν και 400 υπάλληλοι με σχέδιο εθελούσιας εξόδου

Υλοποιώντας το πλάνο για αναδιάρθρωση και ψηφιακή μεταμόρφωση η Τράπεζα Κύπρου προχωρεί σε μείωση καταστημάτων και προσωπικού. Με το σχέδιο της εθελούσιας εξόδου περισσότεροι από 400 υπάλληλοι θα αποχωρήσουν λαμβάνοντας και τη σχετική αποζημίωση. Ταυτόχρονα, στόχος της Τράπεζας είναι όπως

έως το τέλος του χρόνου μειωθούν κατά 13 τα καταστήματά της που λειτουργούν στο νησί. Το πλάνο της τράπεζας επικεντρώνεται σε τρεις άξονες. Από τις αρχές του 2013 έως και το 2018 το προσωπικό των τραπεζών μειώθηκε κατά 3.540. Από αύριο ο αριθμός αυτός θα πρέπει να υπολογίζεται στις 4.000. **Οικονομική, σελ. 3**

Πώς άλλαξε γνώμη ο Μπ. Τζόνσον

Αγώνας δρόμου του Βρετανού πρωθυπουργού για το Brexit

Από μία κλωστή κρεμόταν μέχρι χθες η συμφωνία Ε.Ε. - Λονδίνου για το Brexit, καθώς η τύχη της, αλλά και αυτή της ίδιας της κυβέρνησης του Μπόρις Τζόνσον, ήταν άμεσα συνδεδεμένη με το πρώτο φως της Βουλής των Κοινοτήτων. Αγώνα δρόμου και προσθαφαιρέσεων έδωσε από την Πέμπτη ο Τζόνσον, ο οποί-

ος επιδόθηκε σε εκστρατεία γοντείας για να πείσει τις δεξαμενές βουλευτών - επιδοξων υποστηρικτών του ότι πρέπει να του δώσουν την ψήφο τους. Η Αγκελα Μέρκελ δήλωσε πως σε περίπτωση που δεν υπερψηφιστεί η συμφωνία, θα δοθεί νέα παράταση στο Λονδίνο προκειμένου να αποφευχθεί άτακτο Brexit. **Σελ. 22**

Προς πενταμερή με ενισχυμένη συναντίληψη

Υποβάθμιση της τριμερούς

Τέλη του Νοέμβρη πραγματοποιείται η τριμερής διάσκεψη μεταξύ των δύο ηγετών και του γενικού γραμματέα των Ηνωμένων Εθνών, ενώ τον Δεκέμβριο αναμένεται να πραγματοποιηθεί η πενταμερής διάσκεψη για την οποία γίνονται ήδη βολιδοσκοπήσεις. Τα μέχρι στιγμής δεδομένα καταδεικνύουν πως στην τριμερή θα υπάρξει μία «ενισχυμένη» συναντίληψη, με το σενάριο της συνολολόγησης όρων αναφοράς να απομακρύνεται. **Σελ. 10**

ΣΥΡΙΑ

Διακρίνεται πλέον μια Pax Russica

Το περίγραμμα μιας Pax Russica στη Συρία, το οποίο θα συζητηθεί στην κρίσιμη συνάντηση Πούτιν - Ερντογάν, την ερχόμενη Τρίτη, στο Σότσι, αρχίζει να διακρίνεται. Ενδεχομένως δε να μην είναι ασύμβατο με τη θολή, ακόμη, συμφωνία Πενς - Ερντογάν. **Σελ. 18**

Η Τουρκία βρίσκεται πολύ κοντά στον διαμελισμό του Ροζάβα.

✓ Πύρρειος νίκη οι επιτυχίες της Άγκυρας στη βόρεια Συρία. **Σελ. 6**

Πολιτική κρίση στις ΗΠΑ λόγω «ξεπουλήματος» των Κούρδων

✓ Τι αποκάλυψαν για τον πρόεδρο Τραμπ οι χειρισμοί της κατάστασης. **Σελ. 4**

Ρωσία, ΗΠΑ και Τουρκία αναζητούν συμβιβασμό στην κρίση

✓ Τίθενται νέες ισορροπίες και διαμορφώνονται ζώνες επιρροής. **Σελ. 6**

ΚΥΡΙΟ ΑΡΘΡΟ

Το Σότσι

Η κατάσταση στη Συρία φαίνεται να βαίνει προς ρύθμιση, με το επόμενο σημαντικό βήμα να πραγματοποιείται την Τρίτη στο Σότσι, όπου ο πρόεδρος της Ρωσίας Βλαντιμίρ Πούτιν, θα δεχτεί τον πρόεδρο της Τουρκίας Ταγίπ Ερντογάν. Με τις ΗΠΑ να μοιάζουν τοπίο σε πολιτική ομίχλη, ο Βλαντιμίρ Πούτιν είναι σαφώς ο μεγάλος κερδισμένος στην περιοχή μας από την πολύχρονη σύρραξη στη γειτονική Συρία αλλά και ο μόνος αξιόπιστος συνομιλητής με Ισραήλ, Παλαιστίνη, Τουρκία, Σαουδική Αραβία και φυσικά το Ιράν. Το γεγονός ότι ήδη οι πολιτικοί αναλυτές ανά την υφήλιο κάνουν λόγο για μια Pax Russica στη Συρία, είναι από μόνο του ενδεικτικό της ρωσικής επιρροής στη Μέση Ανατολή. Το ενδεχόμενο δε συνομολόγησης μιας μόνιμης ειρήνης στη Συρία, θα λειτουργήσει ευεργετικά για ολόκληρη την περιοχή, της Κύπρου μη εξαιρουμένης.

ΔΙΑΒΑΣΤΕ ΣΗΜΕΡΑ ΣΤΟ ΕΝΘΕΤΟ «ΖΩΗ»

ΕΚΘΕΣΗ

«Η ώρα της Ελλάδος» από τις ΗΠΑ

Μια πρωτότυπη θεματική έκθεση (The Hour of Greece) εγκαινιάζεται στις αίθουσες της Ελληνοαμερικανικής Ένωσης στην Αθήνα. Πρόκειται για την πλούσια συλλογή του Γκρέγορι Πάππας και παρουσιάζεται για πρώτη φορά στην Ελλάδα. **Ζωή, σελ. 1**

ΒΙΒΛΙΟ

Τσαρλ Μάνσον: Η ενσάρκωση του κακού

Ο συγγραφέας του βιβλίου, «Chaos, Charles Manson, the CIA and the Secret History of the Sixties» Τom O' Neil, Ζωή, ξεθάβει το απόρρητο πρόγραμμα ελέγχου του μυαλού με το οποίο η CIA πειραματιζόταν επί μία 20ετία στο απόγειο του Ψυχρού Πολέμου. **Ζωή, σελ. 3**

ΣΥΝΕΝΤΕΥΞΗ

Ο καλλιτεχνικός διευθυντής του ΘΟΚ στην «Κ»

Ο Σάββας Κυριακίδης, καλλιτεχνικός διευθυντής του ΘΟΚ, μιλάει εφ' όλης της ύλης για τις θεατρικές επιλογές του, τις μετακλήσεις Ελλαδιτών ηθοποιών, καθώς και για την εξωστρέφεια που πρέπει να έχει ο Οργανισμός. Εξηγεί, επίσης, και την παρουσία του ΘΟΚ στην Επίδαυρο. **Ζωή, σελ. 4**

ALPHA ΠΛΑΝΟ ΖΩΗΣ

Τραπεζοασφαλιστικά Προϊόντα

Κάνε τα χρήματά σου να δουλεύουν για το μέλλον σου!

Ασφάλιση Αποταμίευση Φοροοπλλλαγή

Αποταμιευτικό – Ασφαλιστικό Σχέδιο νέας γενιάς

- Αποταμίευση με σημαντική απόδοση
- Ασφαλιστική κάλυψη
- Φορολογική απαλλαγή
- Μηνιαίο καταβολή από €50

Επίσημο όργανο και προνομιούχος:

PANERAI

LABORATORIO DI IDEE

SUBMERSIBLE

BMG-TECH™

A PIONEERING INNOVATION MADE FOR MODERN HEROES

Vassos Eliades Accessories Ltd Nicosia - Limassol Tel. 22 897361

ΠΟΛΙΤΕΙΕΣ ΑΝΘΡΩΠΩΝ

Γράφει ο **ΑΝΔΡΕΑΣ ΠΑΡΑΣΧΟΣ**

Δεν υπάρχει πάτος

Όσοι γνωρίζουν λίγο από σύγχρονη ιστορία, αντιλαμβάνονται γιατί είναι ανατριχιαστικό το γεγονός ότι η μικρή Κύπρος έδωσε «χρυσά διαβατήρια» σε μέλη της οικογένειας του δικτάτορα της Καμπότζης Hun Sen. Φανερώνει ότι το Σχέδιο της κυβέρνησης ήταν πολύ πιο σκοτεινό από ό, τι άφηνε να διαφανεί το «καλλιτεχνικό» όνομα που του δόθηκε το 2013, όταν ουσιαστικά άρχισε να «τρέχει», ως «πρόγραμμα πολιτογραφιών ξένων επενδυτών». Κι αυτό γιατί όπως φάνηκε τελικά δεν ενοχλούσε τους αυτουργούς αν τα λεφτά που λαμβάνανε ήταν ματωμένα δολάρια ή μαύρα. Ήταν κόλπο γκρόσο χωρίς αναστολές. Η Κυπριακή Δημοκρατία όμως που πουλούσε στην ουσία τα ευρωπαϊκά της διαβατήρια όφειλε να γνωρίζει αν τα δολάρια ήταν μαύρα ή ματωμένα και κυρίως όφειλε να γνωρίζει ποιος ήταν ο Hun Sen. Πρόκειται για τον δικτάτορα της Καμπότζης σήμερα, που το 1978 είχε προσχωρήσει στους Ερυθρούς Χμερ του σφαγέα Πολ Ποτ, οι οποίοι κατά τη διακυβέρνησή τους (75-79), εκτέλεσαν και έθαψαν σε ομαδικούς τάφους τουλάχιστον 1.400.000 ανθρώπους, ενώ τα θύματα του λιμού και των λοιμών έφτασαν τα 2,5 εκατομμύρια σε σύνολο πληθυσμού 8 εκατομμυρίων. Ο Hun Sen, που βρέθηκε στα πράγματα το 1985, και αφού τον Πολ Ποτ ανέτρεψαν, το 1979, τα στρατεύματα του Βιετνάμ, δήλωσε εσχάτως ότι θα παραιτηθεί το 2022! Καθώς όμως φαίνεται ότι η εξουσία του κλυδωνίζεται, ο περίγυρός του άρχισε να εγκαταλείπει τη χώρα αδειάζοντας τα ταμεία. Σύμφωνα με ρεπορτάζ των Reuters, την Τετάρτη, μέρος του κύκλου του δικτάτορα Hun Sen, πρόσωπα στα οποία έχει απαγορευθεί η είσοδος στις ΗΠΑ, έχουν γίνει «Κύπριοι», αφού έχουν επενδύσει εδώ και τους δόθηκε το κυπριακό διαβατήριο. Ο λόγος για την ανιψιά του πρωθυπουργού, Hun Kim-leng, τον σύζυγό της και αρχηγό αστυνομίας Neth Savoeun και τον υπουργό Οικονομικών, Aun Pornmoniroth. Όλοι συν γυναιξί και τέκνοις, πήραν διαβατήρια και περιodeύουν σε θέρετρα της Ευρώπης. Για όλα τα παραπάνω, οι Reuters αναφέρουν πως έχουν στοιχεία, προσθέτοντας ωστόσο ότι ούτε η κυβέρνηση της Κύπρου ούτε οι εκ Καμ-

πότης «Κύπριοι», δέχθηκαν να προβούν σε σχολιασμό. Οι πληροφορίες των Reuters, σύμφωνα με δικές μας πηγές, ελέγχονται ως ορθές και μάλιστα δεν είναι οι μόνες περιπτώσεις αυτές των συγγενών του δικτάτορα της Καμπότζης. Υπάρχουν άλλες δέκα τουλάχιστον εξίσου κραυγαλέες. Το Υπουργείο Εσωτερικών εξέδωσε ανακοίνωση την Πέμπτη, διά της οποίας γίνεται κατανοητό ότι τα τελευταία δύο χρόνια έχουν προστεθεί στο Σχέδιο αρκετές ασφαλιστικές δικλίδες έτσι ώστε να σταματήσει η Κύπρος να είναι εμπάτε σκύλοι αλάστε, ενώ γίνεται αντιληπτό ότι ο σημερινός υπουργός ήταν αυτός που άρχισε να κλείνει πόρτες. Μόνο που στην κατάληξη της ανακοίνωσης του Υπουργείου Εσωτερικών σημειώνεται ότι πολιτική της κυβέρνησης είναι να μη σχολιάζει δημοσίως μεμονωμένες περιπτώσεις. Αυτό είναι από κουτοπόνηρο έως και γελοίο για την περίπτωση με τα «χρυσά διαβατήρια» των εκ Καμπότζης «Κυπρίων», αφού σύμφωνα με τους Reuters, οι διαδικασίες έγιναν μέσω συγκεκριμένου δικηγορικού γραφείου που κατονομάζεται, όπως κατονομάζεται και μεγάλος Ελεγκτικός Οίκος καθώς και εταιρεία ανάπτυξης γης στην οποία επένδυσαν οι Καμπουσιανοί. Τώρα όμως, που μας έβαλαν χέρι Ευρωπαίοι και Αμερικάνοι, η κυβέρνηση έσπευσε να προσθέσει ασφαλιστικές δικλίδες στο Πρόγραμμα Επενδύσεων. Αυτό εξόργισε μερικούς των εμπλεκομένων κυρίως ντιβέλοπερς με γερές πλάτες, οι οποίοι επινόησαν ένα δούρειο ιππο «προώθησης ξένων επενδύσεων» και πιέζουν και παρεμβαίνουν για να ξεδοντιάσουν το σχετικό νομοσχέδιο! Όπως, όμως, και αν έχουν τα πράγματα, αφού άνευ αιδούς στην Κύπρο δεχόμαστε να επενδύονται τόσο ματωμένα όσο και μαύρα λεφτά και αφού η κυβέρνηση δεν σχολιάζει μεμονωμένες περιπτώσεις, ας σχολιάσει όλες μαζί τις άλλες δέκα-δώδεκα. Ως επίσης το νομοσχέδιο που προωθείται στη Βουλή να μην αφαιρεθεί να περάσει τις πύλες της Νομοθετικής Εξουσίας χωρίς να περιβάλλεται από δεσμεύσεις διαφάνειας. Ανοίξει επιτέλους τα παραθύρια να μπει οξυγόνο. Αυτός ο τόπος και ειδικά η Πολιτείας το έχει απόλυτη ανάγκη. Η Βουλή τι λέει; Ανέχεται την μπόχα;

paraschosa@kathimerini.com.cy

ΟΜΗΡΟΥ & ΣΕΒΕΡΗ / Γράφει ο **ΟΝΑΣΑΓΟΡΑΣ**

Ο ανασχηματισμός, το νέο θρίλερ για την 56η έδρα και η θέση του Νιαζί

Αυξάνονται και πληθύνονται τα σενάρια για τον ανασχηματισμό του Νίκαρου, ο οποίος ηλσιάζει οσονούπω. Πληροφορίες μου από πηγή που ανεβόκατεβαίνει στον Λόφο και γνωρίζει πολλά, μου λένε πως για τη θέση του Χάρη έχει κλειδώσει από καιρό άτομο της απολύτου εμπιστοσύνης του Νίκαρου. Πρόκειται για στενό του συνεργάτη που αναβαθμίστηκε πρόσφατα και θα λάβει νέα αναβάθμιση, αναλαμβάνοντας το Υπουργείο Οικονομικών. Ωστόσο, γίνεται μεγάλη συζήτηση για τα άλλα άτομα που θα βγουν και θα... μπουν στην κυβέρνηση. Σύμφωνα με την πηγή μου μεγάλη παρασκηνιακή μάχη διεξάγεται για τη θέση του υπουργού Παιδείας. Και μάλιστα σε τρία επίπεδα: Από το Προεδρικό, τον αρχιεπίσκοπο και τον ΔΗΣΥ.

Όπως μου λέχθηκε μπορεί ο αρχιεπίσκοπος να έβαλε τα μεγάλα μέσα και να επιμένει για παραμονή του Χαμπισούρη, ωστόσο η τελική απόφαση ανήκει στον Νίκαρο, ο οποίος επιφυλάσσεται...

Το όνομα του Νίκου Τορνάρη παίζει και μάλιστα πολύ, κυρίως για το Υπουργείο Παιδείας. Ο ίδιος, όπως ακούω από πηγή μου στον ΔΗΣΥ θεωρεί ότι εάν κληθεί μπορεί να προσφέρει πολλά από το πόστο του υπουργού Παιδείας και λόγω της ενεργού συμμετοχής του σε θέματα παιδείας και λόγω της αποδοχής της οποίας τυχάνει από τις συνδικαλιστικές οργανώσεις των εκπαιδευτικών. Επιπλέον έχει και το Οκ του Φούλη και μεγάλης ομάδας συνεργιωμένων που έχουν μεταφέρει τις απόψεις τους στον Νίκαρο. Το άλλο όνομα που εξακολουθεί να «παίζει» πολύ για υπουργοποίηση είναι αυτό του Νίκου Νουρή, ενώ δεν αποκλείεται στην ονοματολογία να ενταχθεί και ένα γυναικείο όνομα. Οι τρεις που αναμένεται να εξέλθουν από το τωρινό κυβερνητικό σκήμα, εκτός από τον Χάρη, είναι οι Κώστας Χαμπισούρης, Βασιλική Αναστασιάδου και Γιώργος Λακκοτύρης.

Ο Χάρης που δήλωσε ότι μπορεί να φύγει και πιο νωρίς από το Υπ. Οικονομικών και πως εκείνο που αναμένει είναι το νεύμα του Νίκαρου, φέρεται να μετακομίζει οριστικά στην Πινδάρου. Η μάνταμ του Φούλη μου έλεγε πρόσφατα ότι «θα υπάρξουν σημαντικές θέσεις για να καταλάβει στο κόμμα μετά την επιστροφή του και να συνεχίσει την προσφορά του προς αυτό, αν και μία είναι ξεκάθαρο πως προορίζεται γι' αυτόν».

«**Δύο είναι** οι εχθροί της πολιτικής και του πολιτισμού: ο λαϊκισμός και ο ελιτισμός»

Μάνος Χατζιδάκις

Πάντως, η απόφαση του Νίκαρου, ενώ επρόκειτο να ανακοινωθεί σύντομα μάλλον λαμβάνει μικρή μετάθεση, λόγω των διεργασιών στο Κυπριακό και τις εξελίξεις με την τουρκική εισβολή στην ΑΟΖ και στη Συρία. Μια αποκάλυψη έκανε ο Δημήτρης Συλλούρης για το, χαμένο πια, όνειρό του να ανεγερθεί επί δικής του προεδρίας το νέο κτήριο της Βουλής. Όπως ανέφερε ο Κινέζος υφυπουργός της Κίνας, ενώ βρισκόταν στο αίθριο της Βουλής υπό βροχή (και ξέρετε τι γίνεται εκεί όταν αρχίσουν οι βροχές...) προσφέρθηκε να ανεγίρει μέσα σε έξι μήνες το πολυκαιρισμένο και σε άπιαστο όνειρο του κτηρίου της Βουλής. Όπως σχολίασε συνάδελφος που άκουσε την αναφορά: «Στην Κίνα αυτά προχωράνε γρήγορα γιατί στόχος είναι να ολοκληρωθούν οι εργασίες και να παραδοθεί το έργο, όχι να αρχίσει και να διαιωνιστεί.» Και διερωτήθηκε: «Φανταστείτε τι θα έλεγε ο άνθρωπος αν τον πηγαίναμε στην πλατεία Ελευθερίας!»

Για τρίτη φορά αναμένεται να ορκιστεί βουλευτής ο Γιώργος Παπαδόπουλος σε μια μόλις θητεία της παρούσας Βουλής. Ωστόσο ο άνθρωπος που έζησε στο πετσί του τη μαύρη κωμωδία της υπόθεσης «56ης έδρας» ενδέχεται να μην ψουχάσει. Μπορεί να υπάρξει και συνέ-

χεια αφού ο Ανδρέας Μιχαηλίδης φέρεται πανέτοιμος να προσφύγει εκ νέου στη δικαιοσύνη για τη διευθέτηση που έκανε η Βουλή και την οποία θεωρεί αντιανταγματική. Όπως ακούω στην προσπάθειά του αυτή έχει και τη στήριξη της Πινδάρου.

Τελικά επέλεξε το Ευρωκοινοβούλιο από το Πανεπιστήμιο ο Νιαζί; Ως γνωστόν ο γενικός εισαγγελέας γνωμάτευσε ότι υπάρχει ασυμβίβαστο στο να διατηρεί ο ευρωβουλευτής και τη θέση του στο Πανεπιστήμιο Κύπρου, το οποίο του χορήγησε άδεια άνευ απολαβών για πέντε χρόνια. Το θέμα παραπέμφθηκε στο Υπουργείο Εσωτερικών όπου ο προϊστάμενος της Υπηρεσίας Εκλογών Δημήτρης Δημητρίου εντόπισε πρόνοια στη νομοθεσία που δίνει λύση στο θέμα και αυτή η λύση είναι η άμεση αφυπηρέτηση του Νιαζί από το Πανεπιστήμιο. Στον νόμο, μάλιστα, αναφέρεται ξεκάθαρα με τη λέξη «αυτοδικαίως». «Σε περίπτωση επιτυχίας του υπαλλήλου (στις εκλογές) αυτός αφυπηρείται αυτοδικαίως από τη θέση που κατέχει, οπότε εφαρμόζονται οι διατάξεις του εκάστοτε σε ισχύ περί Συντάξεων Νόμου που αφορούν τα ωφελήματα αφυπηρέτησης για τερματισμό υπηρεσίας προς το δημόσιο συμφέρον...».

Η νέα εξέλιξη οδήγησε ξανά την υπόθεση στον γενικό εισαγγελέα. Ο Κωστάκης καλείται τώρα να αποφασίσει: Εάν όντως υπάρχει ασυμβίβαστο, όπως αρχικά είχε γνωματεύσει ή κατά πόσον υπάρχει νομοθεσία που επιλύει το πρόβλημα και προνοεί ότι αυτοδικαίως ο ευρωβουλευτής έχει ήδη τη θέση του στο Πανεπιστήμιο, επιλέγοντας τη θέση του στο Ευρωκοινοβούλιο.

Ο ίδιος ο Νιαζί ανακοίνωσε ότι με λύπη του ενημερώθηκε από τα ΜΜΕ τα περί ασυμβίβαστου και χαρακτήρισε ατυχές το γεγονός ότι δεν ενημερώθηκε προσωπικά ούτε από τον γενικό ελεγκτή που άνοιξε το θέμα, ούτε από τον γενικό εισαγγελέα που έκανε τη γνωμάτευση. «Θα περιμένω επίσημη ενημέρωση και επιφυλάσσομαι για τα περαιτέρω βήματα από μέρους μου» συμπλήρωσε ο ευρωβουλευτής, ο οποίος ενδέχεται ήδη να έχει χάσει τη θέση του στο Πανεπιστήμιο Κύπρου και να μην το γνωρίζει.

ΚΟΥΙΖ: Ποιος κομματικό στέλεχος, ενός από τα τρία μεγάλα κόμματα, ετοιμάζει τα λάβαρα για τη δική του επανάσταση;

Ο ΦΙΛΙΣΤΩΡ

Επιλογή και επιμέλεια:

ΒΑΣΙΛΗΣ ΜΗΝΑΚΑΚΗΣ, ΜΥΡΤΩ ΚΑΤΣΙΓΕΡΑ

80 χρόνια πριν στην «Κ»
20.X.1939

ΓΕΡΜΑΝΙΚΕΣ ΕΠΑΡΧΙΕΣ: Διά διατάγματος του Φίρερ άπαντα τα γερμανικά εδάφη τα παραχωρήθεντα εις την Πολωνίαν διά της συνθήκης των Βερσαλλιών [φωτ.], καθώς και τα προσκυμμένα εις αυτά τμήματα, ενσωματώνονται εις το Ράιχ. Ιδρύονται δύο Ραϊχγκάουε (περιφέρειαι του Ράιχ), η του Πόζεν και η της Δυτικής Πρωσίας. [...] Των δύο νέων τούτων περιφερειών θα προΐστανται διοικηταί, εκ των οποίων ο μὲν εις θα εδρεύη εις Στάντανγκ, ο δε ἕτερος εις Πόζεν, κατὰ το καθεστὸθέν σύστημα αφ' ὅτου εἰπανίλθον εις το Ράιχ η πρόην Αυστρία και αι σουδητικαί περιοχαί.

ΑΠΕΙΛΗ: Παρίσιος.- Το πρακτορείον Χαβάς μεταδίδει τα εξής επί της στρατιωτικής καταστάσεως: «Η απότομος και ορμητική ανύψωσις της στάθμης των υδάτων του Ρήνου εδημιούργησεν μίαν όλως ιδιαίτεράν κατάστασιν από στρατιωτικής απόψεως εις την Αλσατίαν. Το ρεύμα του ποταμού κατερχόμενον μεθ' ὀρμῆς συμπαράσχει παχύ στρώμα ιλύος, ως εκ τούτου δε, απειλούνται τα επί των οχθών του οχυρωματικά έργα, αλλά η απειλή είναι πολὺ περισσότερο χροῖσμος διὰ τα γερμανικά οχυρωματικά έργα παρὰ διὰ τα γαλλικά».

Με άριστα το 10

1 Στην Ένωση. Ως γνωστόν ο νυν δήμαρχος Λευκωσίας δεν θα επανεδιεκδικήσει την επανεκλογή του. Έτσι, ήδη ξέρουμε ποιος θα είναι ο πρώτος δήμαρχος του μητροπολιτικού Δήμου Λευκωσίας. Μα ο γαλαντόμος κ. Παπαχαράλάμπος.

2 Στην ηγεσία. Μιας και ο Νίκαρος με τον Σκληρό του Μαϊάμι - Πετρίδη παίζουν μονόπολη, δεν ενώνουν τον Δήμο Πάφου με την Πόλη Χρυσοχούς; Το οφέλη θα είναι πολλά: Ουσιαστικά ο Φαίδωνας θα είναι διοικητής Πάφου με την αποικιοκρατική έννοια του όρου, άρα η επαρχία αποκτά την αυτονομία της ως αρχαίο βασίλειο που πάντα ζπούσε. Σε δύο χρόνια θα της «αλλάξει» κυριολεκτικά τα «φώτα» της, και τελευταίο- και, ίσως πιο σημαντικό-θα σταματήσει ο Σάκης τον πόλεμο για να μη γίνει ο δρόμος Πάφου - Πόλης. Τι δηλαδή, οι καλαμαράδες που έχουν τα Κύθηρα στην περιφέρεια Αττικής, καλύτεροι είναι;

3 Στην ιδέα. Βέβαια θα μπορούσε ο Δήμος Λευκωσίας να ενωθεί με τη Λακατάμεια και να δημιουργηθεί το βασίλειο της Στράκκας κατά τα το ιταλικό πρότυπο της Φλωρεντίας. Καλύτεροι

ΣΤΑΘΕΡΑ ΒΗΜΑΤΑ ΜΠΡΟΣΤΑ / Γράφει ο **ΣΠΟΝΔΟΦΟΡΟΣ**

Ντραμπ: Ντόναλντ Ντακ.

από εμάς οι Μέδικοι;

4 Στο χύμα. Τελικά ο Ντόναλντ, όχι ο Ντακ αλλά ο Τραμπ, όπως μιλά έτσι και γράφει. «Μην είσαι τρελός Ταγίπ, θα σε καταστρέψω. Ξέρεις πως θα το κάνω». Είπε ο τρελός στον σχιζοφρενή. Κάτι σαν την σχέση Αδόλφου με Μπενίτο.

5 Στον αποκαιρετισμό. Μα μουσταφούν μου πεθύμησες τη Λεμεσό σου; Το σουβλάκι και το ουζάκι στη ελεύθερη Κύπρο; Μόνον έτσι μπορώ να εξηγήσω τις δηλώσεις σου για την κρίση

στη Συρία. Σύνταξη στη Λεμεσό και τάβλι με τον Νίκαρο στον μόλο. Και οι Ρωσίδούλες να περπατούν να σας κλείνουν το μάτι.

6 Στην ιδέα. Συμφωνώ για ακόμη μια φορά με τον συναγωνιστή Γιώργο του Παμπόρη. Χρειαζόμαστε Υφυπουργείο Ευρωπαϊκών Υποθέσεων. Φαντάζομαι, Γιώργο, βρήκαμε και αυτή τη φορά τον κουμπάρο που θα προτείνουμε.

7 Στις αξίες. Πάντως διαχρονικά το ΚΕΒΕ πετυχαίνει διάνα στις βραβεύσεις

του. Αυτή τη φορά βράβευσε τον ντιβέλοπερ Ζαβό, ναι αυτόν που είχε δεκάδες NPLs. Βέβαια απ' ό,τι θυμάμαι είχε μόλις πριν από τιν πτώκευσή του βραβύσει και τον Ορφανίδη, θυμάστε αυτό το όνομα; Ναι, τον ιδιοκτήτη των σουπερ μάρκετ.

8 Στο παρατηρητήριο. Η στήλη αποφάσισε πως πλέον θα έχει σε μια σταθερή θέση στην καρδιά της τις βραβεύσεις που γίνονται κάθε βδομάδα. Από το ΚΕΒΕ, την ΟΕΒ, τον CIPA, τα φόρα, τα μύρα και λοιπά ψώνια της χορηγικής ανακύκλωσης.

9 Στο ύφος. Πάντως, το όνομα Πανίκος θα μας κατατρέχει για πολύ καιρό στην οικονομία. Είχαμε τον κυρ καθηγητή που τον χρυσοπηλώσαμε να φύγει, τώρα έχουμε τον άλλο της Τράπεζας Κύπρου. Ευτυχώς αυτόν τον πληρώνουν άλλοι. Thank God.

10 Στο σικ. Δεν ξέρω πώς τα πάει ο νέος διοικητής της Τράπεζας στη Φρανκφούρτη, ένα όμως είναι το σίγουρο πως δεν ντρεπόμαστε να τον στέλνουμε στα ξένα να μας αντιπροσωπεύει. Τόλημ και γοντεία.

Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ

Ιδιοκτησία
«Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ, ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ
ΕΦΗΜΕΡΙΔΑ ΕΚΔΟΣΗ ΚΥΠΡΟΥ ΛΤΔ»

Εκδίδεται σε συνεργασία και μετά από άδεια της εταιρείας
ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΕΣ ΕΚΔΟΣΕΙΣ Α.Ε.

Διευθύνων Σύμβουλος: ΔΗΜΗΤΡΗΣ ΛΟΤΤΙΑΝΗΣ • Διευθυντής: ΑΝΔΡΕΑΣ ΠΑΡΑΣΧΟΣ
Αρχισυντάκτης: ΑΛΚΗΣ ΑΝΔΡΕΟΥ • Υπεύθυνος Υλης: ΑΠΟΣΤΟΛΟΣ ΚΟΥΡΟΥΠΑΚΗΣ • Υπεύθυνος Ατελιέ: ΠΑΝΤΕΛΗΣ ΔΑΜΙΑΝΟΥ

Νίκου Κρανιδιώτη 7Ε, 3ος όροφος, 2411 Έγκωμη, Λευκωσία, Κύπρος
e-mail: info@kathimerini.com.cy Τηλ.: 22472500 Fax: Σύνταξη +357 22472540
Fax: Διαφημιστικό Τμήμα - Μικρές Αγγελίες +357 22472550

ΑΠΑΓΟΡΕΥΕΤΑΙ η αναδημοσίευση, αναπαραγωγή, διασκευή ή απόδοση του περιεχομένου της εφημερίδας με οποιονδήποτε τρόπο, χωρίς προηγούμενη γραπτή άδεια του εκδότη.

Διευθυντής: ΑΛΕΞΗΣ ΠΑΠΑΧΕΛΑΣ • Διεύθυνση συντάξεως: ΚΩΣΤΗΣ ΦΑΦΟΥΤΗΣ - ΝΟΤΗΣ ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΣ

“ΣΗΜΕΡΑ
ΘΕΛΩ ΝΑ ΜΠΩ
ΣΤΟ ΚΑΙΝΟΥΡΙΟ
ΔΙΚΟ ΜΟΥ
ΣΠΙΤΙ.

ΑΛΛΑ ΑΥΡΙΟ
ΘΕΛΩ ΝΑ ΜΠΟΡΩ
ΝΑ ΒΓΩ ΑΠΟ ΤΟ ΣΠΙΤΙ
ΚΑΙ ΝΑ ΓΥΡΙΣΩ
ΤΟΝ ΚΟΣΜΟ.”

λύση
ONE
Μία λύση, για όλα!

Στην Ελληνική Τράπεζα καταλαβαίνουμε πόσο σημαντικό είναι να έχεις τη δύναμη να καταφέρνεις όσα θες και σήμερα και αύριο, και έχουμε λύση! Λύση One. Μία και μοναδική λύση δανεισμού, βάσει αξίας κύριας κατοικίας, για κάθε σου ανάγκη. Και αν σήμερα έχεις ήδη δάνεια, συγκέντρωσέ τα όλα σε μία μόνο δόση, με χαμηλό επιτόκιο και με τη σιγουριά ότι θα έχεις Λύση για ό,τι χρειαστείς αύριο.

Μάθε περισσότερα στο www.hellenicbank.com/one

 ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ
Έχεις τη δύναμη.

Πρέπει να συναφθεί ασφάλιση της κύριας κατοικίας και ασφάλεια ζωής. Προειδοποίηση: Εάν δεν τηρείτε το σχέδιο αποπληρωμής του δανείου σας, μπορεί να χάσετε το σπίτι σας. Προειδοποίηση: Υπάρχουν χρεώσεις αν εξοφλήσετε νωρίτερα το δάνειό σας. Προειδοποίηση: Το ποσό της δόσης και το συνολικό κόστος της χορήγησης μπορεί να αυξηθεί ή να μειωθεί ανάλογα με τη διακύμανση του βασικού επιτοκίου.

Πολιτική κρίση στις ΗΠΑ λόγω «ξεπουλήματος» των Κούρδων

Τι αποκάλυψαν για τον πρόεδρο Τραμπ οι χειρισμοί της κατάστασης στη βορειοανατολική Συρία

ΟΥΑΣΙΓΚΤΟΝ - Ανάλυση του ΑΠΟΣΤΟΛΗ ΣΟΥΠΑΝΙΩΤΗ

Όσο κι αν η συμφωνία στην οποία κατέληξαν Πενς και Ερντογάν δημιουργεί ελπίδες ότι θα αποφευχθεί μεγαλύτερη αιματοχυσία στη βορειοανατολική Συρία, το κείμενό της δέχθηκε πολλές επιθέσεις από την ηγεσία των δημοκρατικών στο Κογκρέσο, κριτική από πολλούς ρεπουμπλικάνους ηγέτες του Κογκρέσου και απαξίωση από επιφανείς αναλυτές. Η πρόεδρος της Βουλής Νάνσι Πελόσι κι ο ηγέτης των Δημοκρατικών στη Γερουσία, Τσαρλς Σούμπερ, μίλησαν για «κωλοτούμπα» του Τραμπ.

“Ο πρόεδρος Τραμπ παλινδρομεί. Η απόφαση του Προέδρου να ακυρώσει τις κυρώσεις εναντίον της Τουρκίας για τη βίαιη επίθεση στους Κούρδους εταίρους μας, σε αντάλλαγμα για μια πλαστή εκχειρία, υπονομεύει σοβαρά την αξιοπιστία της εξωτερικής πολιτικής της Αμερικής και στέλνει ένα επικίνδυνο μήνυμα στους συμμάχους μας και στους αντιπάλους μας ότι δεν μπορούν να εμπιστευθούν τον λόγο μας. Ο πρόεδρος Ερντογάν δεν έκανε καμία παραχώρηση, ενώ ο πρόεδρος Τραμπ του τα έδωσε όλα». Αμέσως μετά την ανακοίνωση της συμφωνίας, ο αναλυτής και συγγραφέας Στίβεν Κουκ, είπε πως «εάν τα περιγράμματα της συμφωνίας είναι αληθινά, φαίνεται σαφώς ότι ο πρόεδρος Ερντογάν και η Τουρκία έχουν σκοράρει ορισμένα σημαντικά επιτεύγματα: η Ροζάβα (το Ανεξάρτητο Κουρδικό Κράτος ΒΑ Συρίας) είναι νεκρή, δεν υπάρχουν κυρώσεις από τις ΗΠΑ και ο τούρκος Πρόεδρος έχει βελτιώσει την πολιτική του εικόνα».

Ο μέχρι τον περασμένο Δεκέμβριο υπεύθυνος από μέρους των ΗΠΑ για τον συντονισμό της διεθνούς συμμαχίας εναντίον του Ισλαμικού Κράτους, Μπρετ Μαγκκούργκ, είπε πως «οι ΗΠΑ μόλις επικύρωσαν το σχέδιο της Τουρκίας να επεκτείνει αποτελεσματικά τα σύνορά της 30 χιλιόμετρα στη Συρία

Εάν τα περιγράμματα της συμφωνίας είναι αληθινά, φαίνεται σαφώς ότι ο πρόεδρος Ερντογάν και η Τουρκία έχουν σκοράρει ορισμένα σημαντικά επιτεύγματα: η Ροζάβα (το Ανεξάρτητο Κουρδικό Κράτος ΒΑ Συρίας) είναι νεκρή, δεν υπάρχουν κυρώσεις από τις ΗΠΑ και ο τούρκος Πρόεδρος έχει βελτιώσει την πολιτική του εικόνα, δήλωσε μετά τη συνάντηση Πενς-Ερντογάν ο αναλυτής και συγγραφέας Στίβεν Κουκ.

χωρίς καμία δυνατότητα να επηρεάσουν ουσιαστικά τα γεγονότα στο έδαφος. Η Τουρκία λέει ότι το σύνολο των συνόρων από τον Ευφράτη μέχρι στο Ιράκ (450Χ30 χιλιόμετρα) θα ελέγχεται από τις στρατιωτικές της δυνάμεις. Μην εφαρμόσιμο»

Το δεκαήμερο Τραμπ

Ο πρόεδρος των ΗΠΑ Ντόναλντ Τραμπ θα μπορούσε αναμφισβήτητα να ανακηρυχθεί «πρόσωπο της εβδομάδας» παγκοσμίως, για τα όσα τραγελαφικά έκανε, αν και είναι ο ισχυρότερος άνδρας του πλανήτη. Οι ενέργειές του από τις 6 Οκτωβρίου - τη συνομιλία του με τον τούρκο πρόεδρο Ερντογάν όπου με την απόσυρση των Αμερικανών στρατιωτών του έδωσε το πράσινο φως να εισβάλει – μέχρι την Πέμπτη 17 Οκτωβρίου που Πενς και Ερντογάν ανακοίνωσαν τη συμφωνία για την κατάπαυση του πυρός», αν αποτυπωθούν στο χαρτί, σίγουρα δημιουργούν ένα δεκαήμερο πολύ πιο ενδιαφέρον από αυτό του Βοκάκιου. Ο ίδιος χαρακτήρισε «μεγαλοφυή» την πολιτική του, κάποια στιγμή στο μέσο της κρίσης, όταν ξεκίνησε η τουρ-

«Κωλοτούμπα του Τραμπ» χαρακτηρίσαν τη συμφωνία με τον Ερντογάν η πρόεδρος της Βουλής Νάνσι Πελόσι και ο ηγέτης των Δημοκρατικών στη Γερουσία Τσαρλς Σούμπερ.

κική εισβολή. Περίπου με τον ίδιο τρόπο περιέγραψε το «επιτεύγμά» του, μετά την υπογραφή της συμφωνίας: «Μερικές φορές – είπε για τους αντιμαχόμενους Κούρδους και Τούρκους - πρέπει να τους αφήσετε να παλέψουν, όπως δύο παιδιά στην αλάνα. Πρέπει να τους αφήσετε να πολεμήσουν και στη συνέχεια να τους απομακρύνετε». Κι αφού σημείωσε ότι άφησε τις δύο πλευρές να πολεμήσουν για λίγες μέρες, μετά «πήγαμε εκεί και τους είπαμε: «Θέλουμε μια παύση». Ο Μπρετ Μαγκκούργκ σχολίασε με σκληρό τρόπο τη δήλωση: «Είναι μια άσεμνη και ανόητη δήλωση. Διακόσιες χιλιάδες αθώοι άνθρωποι

εκτοπισμένοι. Εκατοντάδες νεκροί. Αξιοπistes αναφορές για εγκλήματα πολέμου. Οι κρατούμενοι του ISIS διαφεύγουν. Οι ΗΠΑ εκκενώνουν και βομβαρδίζουν τις ίδιες τις θέσεις τους ή τις παραδίδουν στη Ρωσία. Δύο παιδιά στην αλάνα; Ωστόσο, μία μέρα νωρίτερα, ο πρόεδρος Τραμπ δήλωνε ενώπιον του Ιταλού προέδρου Ματαρέλα (που τον αποκάλεσε μισοσκέλη!): «Αφού είπε η Συρία δεν είναι σύμμαχος των ΗΠΑ, as βρούνε μια λύση. Δεν θα εμπλακώ σε έναν πόλεμο μεταξύ Τουρκίας και Συρίας». Το ένα «μικρό» παιδί είναι η Τουρκία, σύμμαχος των ΗΠΑ στο ΝΑΤΟ, με την οποία –και τον ημιδικτάτορα ηγέτη της Ερντογάν– ο Τραμπ φαίνεται ότι διαπραί «ειδική σχέση», καθώς αρκετές φορές αιφνιδίασε τους πλέον στενούς του συνεργάτες με ενέργειες που κάνει χωρίς να τους συμβουλευθεί. Όπως για παράδειγμα όταν έφτασε στο σημείο να κατηγορήσει τον προκάτοχο του Μπαράκ Ομπάμα, γιατί η Τουρκία αγόρασε πυραύλους S-400 από τη Ρωσία, προκαλώντας τις κυρώσεις του Κογκρέσου. Το άλλο «μικρό παιδί» είναι οι Κούρδοι της Συρίας, οι πιστότεροι σύμμαχοι των ΗΠΑ

στον πόλεμο εναντίον του Ισλαμικού Κράτους στην περιοχή. Μάλιστα, οι στενότεροι πολιτικοί σύμμαχοι του Τραμπ – οι Ευαγγελιστές – του επιτέθηκαν έντονα για την εγκατάλειψή τους, γιατί οι Κούρδοι ήταν αυτοί που διέσωσαν τους Χριστιανούς της περιοχής, από το μαχαίρι των φανατικών Ισλαμιστών. Για τους Κούρδους της Συρίας, ο Αμερικανός πρόεδρος δήλωσε τα εξής: «Οι Κούρδοι δεν είναι άγγελοι ... το PKK, το οποίο είναι κομμάτι των Κούρδων, είναι πιθανότατα χειρότερο σε όρους τρομοκρατίας και μια μεγαλύτερη τρομοκρατική απειλή κατά πολλούς τρόπους από το Ισλαμικό Κράτος».

Η επιστολή στον Ερντογάν

Το πρωί της Τετάρτης 16 Οκτωβρίου, σε μία προσπάθεια να πείσει ότι ο πρόεδρος δεν έδωσε πράσινο φως στον Ερντογάν και τήρησε σκληρή στάση, ο Λευκός Οίκος διέβρεψε το κείμενο επιστολής Τραμπ προς τον Τούρκο πρόεδρο. Το μόνο μέσο που την έδωσε στη δημοσιότητα ήταν το φιλικό στον Τραμπ δίκτυο FOX. Τα υπόλοιπα τη θεώρησαν fake news κατασκευασμένη από κάποιον φαρσέρ, που συγκόλλησε τουίτ του Αμερικανού προέδρου.

Μόνο όταν μετά από ώρες επιβεβαίωσε ο Λευκός Οίκος την αυθεντικότητά της και ο Τραμπ τη μοίρασε στην ηγεσία του Κογκρέσου, τα αμερικανικά ΜΜΕ ασκολάθηκαν μαζί της. «As δουλέψουμε για μια καλή συμφωνία. Δεν θέλεις να ευθύνεσαι για τη σφαγή χιλιάδων ανθρώπων, και δεν θέλω να ευθύνομαι για την καταστροφή της τουρκικής οικονομίας και θα το κάνω. Ήδη σου έδωσα ένα μικρό δείγμα με τον Πάστορα Μπράνσον... «Η ιστορία θα σε κρίνει ευνοϊκά εάν το λύσεις το θέμα με τρόπο δίκαιο και ανθρώπινο. Θα σε αντιμετωπίζει για πάντα σαν τον διάβολο αν τα πράγματα πάνε άσχημα.» Μην παριστάνεις τον σκληρό! Μην γίνεσαι ανόητος! Θα σου τηλεφωνήσω αργότερα.»

Όταν ο Μάικ Μπλούμπεργκ προειδοποιούσε

Το σύνολο σχεδόν των επικριφών των μεγαλύτερων δεξαμενών σκέψης των ΗΠΑ, πρώην διπλωματών, ακόμη και στενών συμμάχων του στο Κογκρέσο, επέκριναν την εγκατάλειψη των Κούρδων συμμάχων, τονίζοντας ότι ουδείς πλέον θα έχει εμπιστοσύνη στις ΗΠΑ. Ο γνωστός μας μόνιμος αντιπρόσωπος της Ρωσίας στην Ε.Ε., Τζίζιφ, «τρολάρισε» την Ελλάδα, λέγοντας ότι δεν θα πρέπει να εμπιστεύεται τις ΗΠΑ, γιατί θα την εγκαταλείψουν. Ωστόσο, αν σε κάτι ο πρόεδρος Τραμπ πρέπει να θεωρείται αξιόπιστος, είναι η διάβριση αναξιοπιστία του. Ο διακετομμυριούχος Μάικλ Μπλούμπεργκ, του ομώνυμου δικτύου, που εξέλεξε δύο φορές δήμαρχος Νέας Υόρκης με το Ρεπουμπλικανικό Κόμμα και μετά έγινε ανεξάρτητος, είχε το θάρρος να μιλήσει στο συνέδριο του Δημοκρατικού Κόμματος, τον Αύγουστο του 2016 και να υποστηρίξει την Χίλαρι Κλίντον. Το σημαντικότερο όμως ήταν όσα ευθαρσώς είπε για τον επιχειρηματία Ντόναλντ Τραμπ και τον χαρακτήρα του: «Οι περισσότεροι από εμάς που δημιουργήσαμε μια επιχείρηση, γνωρίζουμε ότι είμαστε μόνο τόσο καλοί, όσο ο τρόπος με τον οποίο μας βλέπουν οι εργάτες, οι πελάτες και οι συνεργάτες μας. Οι περισσότεροι από εμάς δεν προσποιούμαστε ότι είμαστε αρκετά έξυπνοι για να πάρουμε την κάθε μεγάλη απόφαση μόνοι μας. Και οι περισσότεροι από εμάς που έχουν τα ονόματά μας σε ταμπέλα στην πόρτα του γραφείου μας, γνωρίζουμε ότι είμαστε τόσο καλοί, όσο είναι ο λόγος μας. Αλλά όχι ο Ντόναλντ Τραμπ.» Καθ' όλη τη διάρκεια της καριέρας του, ο Τραμπ έχει αφήσει πίσω του ένα καλά τεκμηριωμένο ρεκόρ πτώχευσης, χιλιάδες αγωγές, θυμωμένους μετόχους και εργολάβους που αισθάνονται εξαπατημένοι και απογοητευμένους πελάτες που αισθάνονται ότι έχουν εξαπατηθεί. Ο Τραμπ λέει ότι θέλει να διοικήσει τη χώρα όπως την επιχείρησή του. Ο Θεός να μας βοηθήσει.» Εν κατακλείδι: Ο Τραμπ είναι μια επικίνδυνη, απερίσκεπτη και ριζοσπαστική επιλογή. Και δεν έχουμε την πολυτέλεια να κάνουμε αυτή την επιλογή».

ΑΡΘΡΟ / Του ΠΕΤΡΟΥ ΖΑΡΟΥΝΑ

Ο Τραμπ τα έδωσε όλα στην Τουρκία

Μετά το πράσινο φως που άναψε ο Τραμπ στη Τουρκία για την επιχείρηση στη βόρεια-ανατολική Συρία ο αμερικανός πρόεδρος επανήλθε με μία συμφωνία με την οποία ικανοποιούνται πλήρως οι τουρκικοί όροι. Η από 13 σημεία συμφωνία προνοεί την δημιουργία μίας ζώνης ασφάλειας βάθους 32 χιλιομέτρων σε όλο το μήκος των τουρκοσυριακών συνόρων από τον Ευφράτη μέχρι τα σύνορα με το Ιράκ (440 χιλιόμετρα) κάτω από τον έλεγχο της Τουρκίας.

Έτσι μετά την αιματηρή κατάληψη του ενός τετάρτου της περιοχής αυτής η Τουρκία παίρνει και την υπόλοιπη χωρίς μάχη. Οι δυνάμεις του κουρδικού YPG δεν θα αποχωρήσουν απλά. Υποχρεώνονται να παραδώσουν (σε ποιους άραγε;) το βαρύ οπλισμό τους και

να καταστρέψουν τα όπλα οχυρωματικά τους έργα. Η κίνηση αυτή του προέδρου Τραμπ είναι φυσική και λογική προέκταση της στρατηγικού επιπέδου απόφασής του για εγκατάλειψη της Συρίας και απεμπλοκή των ΗΠΑ από τη Μέση Ανατολή. Υπηρετεί ακόμα την προσπάθειά του να κρατήσει την Τουρκία ικανοποιημένη ώστε να απομακρυνθεί από τη ρωσική επιρροή. Επιπρόσθετα με αυτή ο Τραμπ επιχειρεί να κερδίσει πόντους στο εσωτερικό μέτωπο έναντι των Δημοκρατικών ενόψει της διαδικασίας απονομής του και των προεδρικών εκλογών. Πάντως, το Κογκρέσο θα επιχειρήσει να ανατρέψει τη συμφωνία επιβάλλοντας νέες και πιο αυστηρές κυρώσεις στην Τουρκία. Από την πλευρά της Τουρκίας έχουμε μία σαφή νίκη αφού η ύψιστη

Από την πλευρά της Τουρκίας έχουμε μία σαφή νίκη αφού η ύψιστη στρατηγική είναι να πετυχαίνεις τους στόχους σου χωρίς χρήση πολεμικών μέσων. Η νίκη όμως αυτή για να ολοκληρωθεί χρειάζεται να γίνει μία ανάλογη συμφωνία με την Μόσχα και τη Δαμασκό. Οι δυνάμεις της τελευταίας με τη συνδρομή των Ρώσων έχουν προωθηθεί τόσο στο Μάμπιτς όσο και στο Κομπάνι και το Καμισλί με τουρκική ανοχή. Άρα

ελέγχουν σημαντικό τμήμα της ζώνης που επιθυμεί να δημιουργήσει η Τουρκία και για την οποία πήρε τη συναίνεση των ΗΠΑ και των Κούρδων. Δεν είναι τυχαίο που η προσωρινή κατάπαυση του πυρός λήγει τη μέρα που θα συναντηθούν ο Πούτιν και ο Ερντογάν στο Σότσι. Η Μόσχα επιμένει από την πλευρά της πως πρόχειο η ακεραιότητα και η ενότητα της Συρίας. Είναι ταυτόχρονα έτοιμη να συζητήσει τις ανησυχίες ασφάλειας της Τουρκίας τις οποίες κατανοεί. Η απάντηση σε αυτό το θέμα για τη Μόσχα περιλαμβάνει την επαναφορά της συμφωνίας των Αδάνων του 1998, την ανάληψη της ευθύνης των τουρκοσυριακών συνόρων από το συριακό στρατό και την απομάκρυνση των κουρδικών δυνάμεων από αυτά. Αν οι ΗΠΑ είχαν το χαρτί των κυ-

ρώσεων στο χέρι τους η Ρωσία διαθέτει τον έλεγχο του εναέριου χώρου της Συρίας καθώς και τις χερσαίες δυνάμεις του συριακού στρατού. Βέβαια όπως και οι ΗΠΑ ούτε και η Ρωσία θα επιλέξει να αποζημιωθεί από την Τουρκία. Αυτό θα την ωθήσει σε ένα συμβιβασμό. Ο πρόεδρος Ερντογάν έδειξε ήδη διάθεση να αποδεχθεί υπό όρους την παρουσία των συριακών στρατευμάτων και των Ρώσων παρατηρητών στο Μάμπιτς. Αυτό νοουμένου ότι διασφαλιστεί η αποχώρηση των δυνάμεων του κουρδικού YPG. Η συμφωνία Πενς –Ερντογάν διευκολύνει τα πράγματα. Εκείνο που θα φανεί στις 22/10 στο Σότσι είναι αν ανάλογες διευθετήσεις θα ισχύσουν για το Κομπάνι και το Καμισλί. Σε κάθε περίπτωση μετά τις εξελίξεις αυτές ο ρόλος της Τουρκίας στη

Συρία γίνεται εξαιρετικά σημαντικός. Αυτό αναγνώρισε και η γερμανίδα καγκελάριος κα Μέρκελ. Η Τουρκία έχει σήμερα λόγο και ρόλο για την επόμενη μέρα στη Συρία. Η όποια πολιτική διευθέτηση θα πρέπει να καλύπτει και τα δικά της συμφέροντα και ανάγκες ασφάλειας. Τελειώνω με τη γενικότερη επισήμανση πως η απόσυρση των ΗΠΑ από τη Μέση Ανατολή μας εισάγει σε μία νέα εποχή. Σε αυτή οι περιφερειακές δυνάμεις όπως η Ρωσία, η Τουρκία και το Ιράν θα έχουν αυξημένο ρόλο και θα ανταγωνίζονται για να καλύψουν το αμερικανικό κενό.

Ο κ. Πέτρος Ζαρούνας είναι διεθνολόγος. Διετέλεσε γραμματέα του Γεωστρατηγικού Συμβουλίου της Κ.Δ. την περίοδο 2014-2018.

“ΜΙΑ ΔΟΣΗ ΓΙΑ
ΟΛΑ ΜΟΥ ΤΑ ΔΑΝΕΙΑ
ΣΗΜΕΡΑ

ΚΑΙ ΑΥΡΙΟ.”

Λύση
ONE

www.hellenicbank.com/one

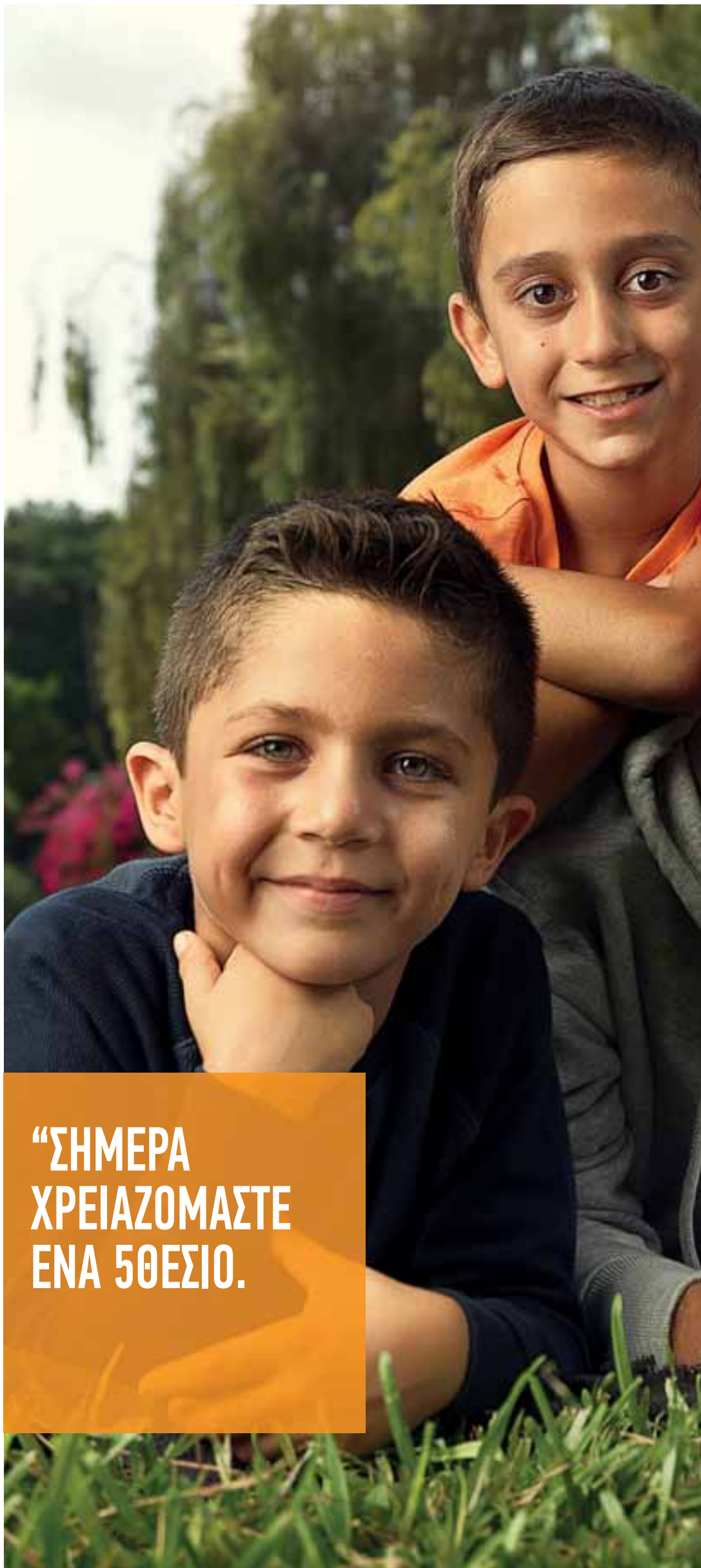
Μία λύση
δανεισμού,
για όλα!

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ

Έχεις τη δύναμη.

Πρέπει να συναφθεί ασφάλιση της κύριας κατοικίας και ασφάλεια ζωής. Προειδοποίηση: Εάν δεν τηρείτε το σχέδιο αποπληρωμής του δανείου σας, μπορεί να χάσετε το σπίτι σας. Προειδοποίηση: Υπάρχουν χρεώσεις αν εξοφλήσετε νωρίτερα το δάνειό σας. Προειδοποίηση: Το ποσό της δόσης και το συνολικό κόστος της χορήγησης μπορεί να αυξηθεί ή να μειωθεί ανάλογα με τη διακύμανση του βασικού επιτοκίου.

“ΣΗΜΕΡΑ
ΧΡΕΙΑΖΟΜΑΣΤΕ
ΕΝΑ 50ΕΣΙΟ.

ΑΛΛΑ ΚΑΠΟΙΑ ΜΕΡΑ
ΘΑ ΠΑΡΩ
ΚΑΙ ΤΟ ΣΠΟΡ
ΠΟΥ ΟΝΕΙΡΕΥΟΜΑΙ.”

λύση
ONE
Μία λύση, για όλα!

Στην Ελληνική Τράπεζα καταλαβαίνουμε πόσο σημαντικό είναι να έχεις τη δύναμη να καταφέρνεις όσα θες και σήμερα και αύριο, και έχουμε λύση! Λύση One. Μία και μοναδική λύση δανεισμού, βάσει αξίας κύριας κατοικίας, για κάθε σου ανάγκη. Και αν σήμερα έχεις ήδη δάνεια, συγκέντρωσέ τα όλα σε μία μόνο δόση, με χαμηλό επιτόκιο και με τη σιγουριά ότι θα έχεις Λύση για ό,τι χρειαστείς αύριο.

Μάθε περισσότερα στο www.hellenicbank.com/one

 ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ
Έχεις τη δύναμη.

Πρέπει να συναφθεί ασφάλιση της κύριας κατοικίας και ασφάλεια ζωής. Προειδοποίηση: Εάν δεν τηρείτε το σχέδιο αποπληρωμής του δανείου σας, μπορεί να χάσετε το σπίτι σας. Προειδοποίηση: Υπάρχουν χρεώσεις αν εξοφλήσετε νωρίτερα το δάνειό σας. Προειδοποίηση: Το ποσό της δόσης και το συνολικό κόστος της χορήγησης μπορεί να αυξηθεί ή να μειωθεί ανάλογα με τη διακύμανση του βασικού επιτοκίου.

Ρωσία-ΗΠΑ και Τουρκία αναζητούν συμβιβασμό για την κρίση στη Συρία

Τίθενται νέες ισορροπίες και διαμορφώνονται ζώνες επιρροής

Του **ΝΙΚΟΥ ΣΤΕΛΓΙΑ**

Πιέζοντας την Άγκυρα και δίνοντας οι ΗΠΑ τη συγκατάθεσή τους, με βάση τη νέα αμερικανοτουρκική συμφωνία, που ανακοινώθηκε την προηγούμενη Πέμπτη, για μια νέα τουρκική ζώνη ασφαλείας, η οποία δεν απέχει πολύ από τα αρχικά σχέδια της τουρκικής κυβέρνησης, η Ουάσινγκτον πλέον στρέφει την προσοχή της σε δύο στόχους: Στην καταπόλεμση του Ισλαμικού Κράτους και του ιρανικού παράγοντα στα συριακά εδάφη. Γι' αυτόν άλλωστε τον λόγο, εξαιτίας της «ιρανικής απειλής», στα τέλη της προηγούμενης εβδομάδας, η αμερικανική αντιπροσωπεία, αμέσως μετά την Άγκυρα, έσπευσε στο Ισραήλ για να θέσει επί τάπητος με την υπηρεσιακή ισραηλινή κυβέρνηση τις νέες ισορροπίες και αναδυόμενες ζώνες επιρροής στη Συρία.

Στη Ρωσία, αναμένοντας τον Τούρκο πρόεδρο, το Κρεμλίνο οραματίζεται τον διάλογο και ακόμη την τελική συνεννόηση της Τουρκίας με τη Δαμασκό, υποστηρίζοντας τις συριακές δυνάμεις στην προσπάθειά τους να ελέγξουν όσο το δυνατόν μεγαλύτερη επικράτεια και ζώνη επιρροής, σε μια περίοδο που ξεκινά το δύσκολο έργο της δημιουργίας του νέου πολιτεύματος της χώρας.

Οι τελευταίες εξελίξεις έχουν βάλει σε δύσκολη θέση τον Ντόναλντ

Η Δαμασκός μπορεί απροσδόκπτα να λάβει ένα «βασιλικό δώρο», την αποκατάσταση του ελέγχου στις κουρδικές περιοχές και την απροσδοκπιτη συμφιλίωση με ΗΠΑ και συμμάχους.

Τραμπ, ο οποίος πλέον αντιμετωπίζει τον κίνδυνο της απομάκρυνσης από την εξουσία εξαιτίας του σκανδάλου της Ουκρανίας. Το Κονγκρέσο και η Βουλή των Αντιπροσώπων πιέζουν τον Λευκό Οίκο για επιβολή αυστηρών κυρώσεων στην Άγκυρα. Τη στιγμή, μάλιστα, που η πρόεδρος της Βουλής των Αντιπροσώπων ανταλλάσσει σκληρά λόγια με τον πρόεδρο Τραμπ, Αμερικανοί βουλευτές και δικαστές αναλαμβάνουν νέες πρωτοβουλίες και παίρνουν αποφάσεις που έρχονται να πλήξουν τα τουρκικά συμφέροντα σε διάφορα μέτωπα. Ο κ. Τραμπ, αντιμέτωπος με ασφυκτικές πιέσεις, υποχρεώνεται να προχωρήσει σε περιορισμένης εμπέλειας κυρώσεις και να στείλει τους πιο στενούς συνεργάτες του στην Τουρκία.

Σε ανάλυση του φιλοκυβερνητικού, συντηρητικού αμερικανικού

κέντρου μελετών «Heritage» αναφέρεται ότι οι ΗΠΑ πρέπει, πρώτα απ' όλα, να υπαχθούν τα συμφέροντα των ΗΠΑ, σημειώνοντας χαρακτηριστικά: «Οι ΗΠΑ έχουν περιορισμένα συμφέροντα, ικανότητες και επιρροή στη συριακή σύρραξη. Πρέπει να χρησιμοποιήσουμε (τους περιορισμένους πόρους) με σοφό τρόπο». Στη συνέχεια, στην ανάλυσή του το αμερικανικό κέντρο προσθέτει τα εξής: «Καθώς ο συριακός εμφύλιος πόλεμος ξεφεύγει από τον έλεγχο, η τουρκική κυβέρνηση έχει κάποιες δικαιολογημένες ανησυχίες για τα ολόένα και πιο απροστάτευτα και ανεξέλεγκτα σύνορά της με τη Συρία. Η Τουρκία εισέρχεται σε εδάφη που δεν ελέγχονται από το καθεστώς Άσαν ή τον ISIS. Αυτή η περιφέρεια ελέγχεται από μια κουρδική ομάδα». Στη συνέχεια το «Heritage» τονίζει: «Εάν η Τουρκία κρατήσει το όριο των 30 χιλιομέτρων που έθεσε για την εισβολή, το κουρδικό κίνημα θα εξακολουθήσει να ελέγχει σημαντικά εδάφη, τα οποία περιλαμβάνουν τις εγκαταστάσεις όπου κρατείται το μεγαλύτερο μέρος των μαχητών του ISIS». Σύμφωνα, λοιπόν, με την παραπάνω ανάλυση σε περίπτωση που η αμερικανική αντιπροσωπεία καταφέρει να ελέγξει την τουρκική επηγετικότητα, οι ΗΠΑ θα είναι σε θέση από τη μία να συνεχίσουν τη συνεργασία τους με τους Κούρδους και από την άλλη να

Με τη σχεδιαζόμενη νέα τουρκική ζώνη ασφαλείας στη Συρία, την αμερικανοτουρκική συμφωνία και την προσέγγιση Κούρδων-Δαμασκού αλλάζουν οι ισορροπίες και ζώνες επιρροής στην Συρία. Η Ρωσία ξεχωρίζει ως πρωταγωνιστική δύναμη της συριακής κρίσης.

εστιάσουν στον απώτερο στόχο τους στη Συρία, την καταπολέμηση του Ισλαμικού Κράτους και του Ιράν. Ας σημειωθεί ότι σε προηγούμενη ανάλυσή του, το «Heritage» είχε αφήσει να εννοηθεί ότι σε περίπτωση που η τουρκική πλευρά αθετήσει τις υποσχέσεις της, η Ουάσινγκτον δεν θα έχει άλλη επιλογή παρά να πλήξει τα ζωτικά τουρκικά συμφέροντα. Πρόκειται για μια απειλή που επαναλαμβάνει τις τελευταίες ημέρες ο πρόεδρος των ΗΠΑ.

Νέα εξίσωση

Για τον Ντόναλντ Τραμπ, λοιπόν, η νέα «εξίσωση» στη Συρία έχει ξεκαθαρίσει προ πολλού: Η Τουρκία αποκτά τη δική της ζώνη κατοχής, η οποία θα αποτελέσει στο μέλλον ασπίδα προστασίας για την ίδια. Οι Κούρδοι παραμένουν στο προσκήνιο των εξελίξεων με τη δική τους ξεχωριστή, συρρικνωμένη περιοχή και οι ΗΠΑ συνεχίζουν να καταπολεμούν το Ισλαμικό Κράτος και το Ιράν. Το παραπάνω αμερικανικό σχέδιο δρομολογείται τη στιγμή που το Κρεμλίνο εστιάζει στα δικά του

σχέδια στη Συρία, στην ανάλυση και κατανόηση των οποίων συμβάλλουν νέα δημοσιεύματα της ρωσικής εφημερίδας «Κόμερσαντ», με πληροφορίες από τους κύκλους της ρωσικής πολιτικής ηγεσίας. «Ο αυξανόμενος κίνδυνος για μια άμεση στρατιωτική σύγκρουση ανάμεσα στην Τουρκία και τη Συρία έχει αιφνιδιάσει την ηγεσία του ΝΑΤΟ, καθώς η Τουρκία είναι μέλος της Βορειοατλαντικής Συμμαχίας, και το άρθρο 5 της Συνθήκης του ΝΑΤΟ προβλέπει την παροχή βοήθειας στον σύμμαχο, ο οποίος δέχεται επίθεση. «Φανταστείτε τι θα συμβεί αν η Συρία ή οι σύμμαχοί της αντιδράσουν και επιτεθούν στην Τουρκία. Αυτό αποτελεί απειλή για την ασφάλεια του ΝΑΤΟ», δήλωσε τη Δευτέρα ο υπουργός Εξωτερικών του Λουξεμβούργου Ζαν Ασελμπλιν, επισημαίνοντας το ρωσικό μέσο. Στη συνέχεια, η ρωσική εφημερίδα τονίζει: «Παραδόξως επεμβαίνουν για να γλυτώσουμε το ΝΑΤΟ από ένα υποθετικό σενάριο εφιάλτη. Η Μόσχα επιχειρεί να διαμεσολαβήσει μεταξύ των συγκρουόμενων πλευρών. Πλέον, ο μόνος εγ-

χυπητής της μελλοντικής συμφωνίας, δεδομένης της πραγματικής κατάστασης επί τόπου, δεν μπορεί να είναι άλλος παρά ο ρωσικός στρατός. Με τη διαμεσολάβηση της Ρωσίας, τα εμπλεκόμενα μέρη θα προτιμήσουν να συμφωνήσουν για τη διαιρέση των ζωνών ελέγχου στη βόρεια Συρία».

Η «Κόμερσαντ» προειδοάζει για το τελικό σχέδιο του Κρεμλίνου λέγοντας πως η Άγκυρα και η Δαμασκό μπορούν τελικά να συμφωνήσουν σε μια συμφωνία που θα επιτρέπει στην Άγκυρα να εφαρμόσει σε ποικίλους βαθμούς το σχέδιό της για δημιουργία μιας ουδέτερης ζώνης στα σύνορα με τη Συρία, διαμερίζοντας σε δύο τμήματα το Κουρδιστάν της Συρίας—σε ένα τουρκικό και σε ένα συριακό. Τονίζει δε ότι η Δαμασκό μπορεί απροσδόκπτα να λάβει ένα «βασιλικό δώρο» που οι συριακές αρχές δεν θα μπορούσαν να έχουν ονειρευτεί μέχρι πρόσφατα: την αποκατάσταση του ελέγχου στις κουρδικές περιοχές και την απροσδόκπιτη συμφιλίωση με τις ΗΠΑ και τους συμμάχους της.

Η Άγκυρα βρίσκεται κοντά στον διαμελισμό του Ροζάβα

Πύρρειος νίκη οι επιτυχίες της Τουρκίας στη βορειανατολική Συρία, με τον Ταγίπ Ερντογάν να αντιμετωπίζει προκλήσεις

Του **ΝΙΚΟΥ ΣΤΕΛΓΙΑ**

Η νέα αμερικανοτουρκική συμφωνία, η οποία ανακοινώθηκε το βράδυ της Πέμπτης και προβλέπει τη διακοπή της τουρκικής εισβολής στη βορειοανατολική Συρία για 120 ώρες, έτσι ώστε οι Κούρδοι μαχητές να αποσυρθούν από μια ζώνη ασφαλείας με βάθος περίπου 30 χιλιομέτρων, ικανοποιεί μερικώς τις εμπλεκόμενες πλευρές, σύμφωνα με πληροφορίες της «Κ» από την τουρκική πρωτεύουσα. Η αμερικανική ηγεσία, η οποία δέχεται μετωπική επίθεση στην Ουάσινγκτον τόσο από την αντιπολίτευση όσο και από το ίδιο το Ρεπουμπλικανικό Κόμμα, με τη νέα συμφωνία είναι σε θέση να προβάλει κάποια επιχειρήματα για τις τελευταίες κινήσεις του Ντόναλντ Τραμπ. Η Τουρκία εξασφαλίζει μια ζώνη ασφαλείας, η οποία ανταποκρίνεται μερικώς στα αρχικά σχέδια που δημιουργήσε το επιτελείο του τουρκικού στρατού. Και οι Κούρδοι εξασφαλίζουν περιθώρια «ανάσας» και στρέφουν τα βλέμματα τους στις νέες κινήσεις της Μόσχας και της Δαμασκού.

Λίγο μετά τη νέα συμφωνία, σε μια στιγμή που ο πρόεδρος της Τουρκίας ετοιμάζεται για το ταξίδι του στη Ρωσία, όπου θα διαπραγματευτεί με τον ρωσικό παράγοντα την ακτίνα της νέας τουρκικής ζώνης ασφαλείας και την είσοδο των συριακών δυ-

Οι Κούρδοι ετοιμάζονται να «επιστρέψουν» στη Δαμασκό, με τη Μόσχα να εγγυάται την κατοχύρωση των συνταγματικών δικαιωμάτων και ελευθεριών των Κούρδων στο άμεσο μέλλον.

νάμεων σε σημεία που συμπεριλαμβάνόντουσαν στο αρχικό σχέδιο της Τουρκίας, έμπειροι αναλυτές προειδοποιούν η νέα πρόοδος της Τουρκίας στη συριακή κρίση δεν είναι τίποτα άλλο παρά μια «πύρρεια νίκη». Η Τουρκία κατορθώνει να διαμελίσει την ντε φάκτο επικράτεια των Κούρδων στη Συρία, το Ροζάβα, παρέχοντας ουσιαστικά σημαντικά ανταλλάγματα στους «συνομιλητές» της στην κρίση της Συρίας.

Ο στόχος του Ερντογάν

Στο πλευρό της κυβέρνησης Ερντογάν βρίσκονται κεμαλιστικοί και εθνικιστικοί κύκλοι που έχουν επιτρέψει σε σημεία-κλειδιά του τουρκικού πολιτικού και στρατιωτικού μηχανισμού μετά το αποτυχημένο πραξικόπημα του 2016. Μαζί με τη συντηρητική και εθνικιστική βάση της κυβέρνησης, οι συγκεκριμένοι

Στόχος της Άγκυρας είναι το τέλος της κουρδικής αυτονομίας στη Συρία, προτού το όραμα της αυτονομίας εμφανιστεί στα εδάφη των γειτονικών χωρών.

κύκλοι προσεγγίζουν το κουρδικό ζήτημα και τις εξελίξεις στην ευρύτερη περιοχή μέσα από την οπτική γωνία του τουρκικού εθνικισμού. Επιμένοντας στη σημασία της διατήρησης του ενιαίου χαρακτήρα του τουρκικού κράτους, αυτοί οι κύκλοι προσεγγίζουν με εκθροικές διαθέσεις κάθε είδους διεκδίκηση και αγώνα εθνικών και θρησκευτικών ομάδων της περιοχής, τις οποίες ανταγωνίζεται το τουρκικό κράτος. Λίγο πριν από τη νέα τουρκική εισβολή, άρθρο του τουρκικού κέντρου ερευνών «Ankasam» σημείωνε: «Τα έθνη κράτη που δημιουργήθηκαν

το 1916 βιώνουν μια μεγάλη κρίση. Η μεγαλύτερη μειονότητα της Μέσης Ανατολής, οι Κούρδοι ξεκίνησαν την αναζήτησή τους για πολιτική (συνταγματική) σκέψη. Οι ηγεμονικές δυνάμεις που επιδιώκουν να εξασφαλίσουν πρόσβαση στις ενεργειακές πηγές της περιοχής, χρησιμοποιούν τους Κούρδους». Η τουρκική ανάγνωση επικεντρώνεται στην ανάδυση του κουρδικού κράτους στα συριακά εδάφη ως ένας παράγοντας-δημιουργός μιας εναλλακτικής δομής, μετά το ξέσπασμα του εμφυλίου του 2011.

Στο επίκεντρο της προαναφερό-

μενης προσπάθειας βρίσκεται το όραμα του φυλακισμένου ηγέτη του κουρδικού κινήματος, Αμπντούλάχ Οτζαλάν, το σχέδιο της δημοκρατικής ομοσπονδίας. Σύμφωνα με αυτό το σχέδιο, οι Κούρδοι θα αποκτίσουν αυτόνομο καθεστώς σε Ιράν, Ιράκ, Συρία και Τουρκία και στη συνέχεια θα προχωρήσουν σε ένα είδος κουρδικής συννομοσπονδίας. Για την Τουρκία αυτό το σχέδιο είναι επικίνδυνο και σε καμία περίπτωση δεν μπορεί να γίνει αποδεκτό. Γι' αυτόν τον λόγο, η Τουρκία εισέβαλε στο Αλ Μπαμπί και στο Αφρίν. Και λίγο μετά από τη δημοσίευση της ανάλυσης του «Ankasam», η Τουρκία προχωρά σε τρίτη εισβολή στη Συρία, στο βορειοανατολικό κομμάτι της χώρας, η οποία για οκτώ συνεχόμενα χρόνια βιώνει τον εφιάλτη μιας εμφύλιας σύρραξης. Όπως επισημαίνει και ο ίδιος ο πρόεδρος της Τουρκίας, ο στόχος της Άγκυρας είναι ένας και μοναδικός: Το τέλος της κουρδικής αυτονομίας στη Συρία, προτού το όραμα της αυτονομίας εμφανιστεί στα εδάφη των γειτονικών χωρών.

Το βαρύ αντίτιμο

«Η Τουρκία κατάφερε να πλήξει το πολιτικό όραμα των Κούρδων και να τερματίσει τη συνεργασία τους με τις ΗΠΑ. Πρόκειται για ένα σημαντικό πολιτικό, διπλωματικό και στρατιωτικό κέρδος». Αυτό επισημαίνει ο αναλυτής Aaron Stein, ο

ο οποίος παρακολουθεί τις εξελίξεις στη Συρία για λογαριασμό κορυφαίων δυτικών κέντρων μελετών. Ο έμπειρος αναλυτής επιμένει ότι το βασικό κέρδος της Άγκυρας στη νέα φάση του πολέμου στη Συρία αποτελεί μονάχα τη μία όψη του νομίματος. Στην άλλη όψη ξεχωρίζουν τα ισχυρά πλήγματα που δέχεται η Άγκυρα σε πολλά επίπεδα.

Ακριβώς την ίδια άποψη προβάλλει και ο Κερίμ Χας, ένας από τους λιγοστούς Τούρκους αναλυτές που παρακολουθούν πολυδιάστατα τη σύγχρονη ρωσική πραγματικότητα και τις κινήσεις της Μόσχας στην ευρύτερη περιοχή. «Η Άγκυρα υποχρεώνεται να αποδεχθεί την υλοποίηση των προνοιών της Συνθήκης των Αδάων, να συμβάλει στην ενίσχυση του καθεστώτος της Συρίας, την αναγνώριση του Άσαν και να συμφιλιωθεί με την ιδέα της διαιώσεως της παρουσίας της Ρωσίας στα νότια σύνορά της». Άλλοι αναλυτές τονίζουν ότι από την προηγούμενη Κυριακή, δηλαδή τη στιγμή που ο ρωσικός παράγοντας κατάφερε να «κλειδώσει» τη νέα συμφωνία της Δαμασκού με τους Κούρδους, με βάση την οποία οι συριακές δυνάμεις ξεκίνησαν να αναπτύσσονται σε περιοχές από τις οποίες απείχαν τα τελευταία έξι χρόνια, η Τουρκία του κ. Ερντογάν ξεκίνησαν να μετρά απώλειες και «ζημιές» σε πολλά μέτωπα.

MC MEDOCHEMIE

43 ΧΡΟΝΙΑ

φροντίδα για τον άνθρωπο και την υγεία

“ΕΧΟΥΜΕ
ΤΑ ΠΑΙΔΙΑ,
ΠΟΥ ΣΗΜΕΡΑ
ΣΠΟΥΔΑΖΟΥΝ.

ΑΛΛΑ ΕΧΟΥΜΕ ΚΑΙ
ΤΟ ΣΠΙΤΙ, ΠΟΥ ΑΥΡΙΟ
ΘΑ ΧΡΕΙΑΖΕΤΑΙ
ΑΝΑΚΑΙΝΙΣΗ.”

λύση
ONE
Μία λύση, για όλα!

Στην Ελληνική Τράπεζα καταλαβαίνουμε πόσο σημαντικό είναι να έχεις τη δύναμη να καταφέρνεις όσα θες και σήμερα και αύριο, και έχουμε λύση! Λύση One. Μία και μοναδική λύση δανεισμού, βάσει αξίας κύριας κατοικίας, για κάθε σου ανάγκη. Και αν σήμερα έχεις ήδη δάνεια, συγκέντρωσέ τα όλα σε μία μόνο δόση, με χαμηλό επιτόκιο και με τη σιγουριά ότι θα έχεις Λύση για ό,τι χρειαστείς αύριο.

Μάθε περισσότερα στο www.hellenicbank.com/one

 ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ
Έχεις τη δύναμη.

Πρέπει να συναφθεί ασφάλιση της κύριας κατοικίας και ασφάλεια ζωής. Προειδοποίηση: Εάν δεν τηρείτε το σχέδιο αποπληρωμής του δανείου σας, μπορεί να χάσετε το σπίτι σας. Προειδοποίηση: Υπάρχουν χρεώσεις αν εξοφλήσετε νωρίτερα το δάνειό σας. Προειδοποίηση: Το ποσό της δόσης και το συνολικό κόστος της χορήγησης μπορεί να αυξηθεί ή να μειωθεί ανάλογα με τη διακύμανση του βασικού επιτοκίου.

Από τον Ενιαίο Αμυντικό Χώρο στο νέο Δόγμα

Το «Ατσάλινο Βέλος» της Ε.Φ. επανέφερε την αμυντική συνεργασία Κύπρου – Ελλάδας σε συνθήκες «Νικηφόρου-Τοξότης»

Του ΑΠΟΣΤΟΛΟΥ ΤΟΜΑΡΑ

Η παρουσία τριών μαχητικών F-16 της ελληνικής πολεμικής αεροπορίας, σε άσκηση της Εθνικής Φρουράς από τη μια τόνωσε το αίσθημα ασφάλειας και από την άλλη έστειλε το μήνυμα πως η παραπαίουσα, τα τελευταία χρόνια, στρατιωτική συνεργασία Κύπρου-Ελλάδας μπορεί να αποκτήσει προοπτικές. Η επιστροφή της συνεργασίας των δυο χωρών, σε συνθήκες «Νικηφόρου-Τοξότης», ουσιαστικά αποκαλύπτει το νέο πλαίσιο που έχουν επεξεργαστεί τα επιτελεία σε Αθήνα και Λευκωσία, ιδιαίτερα σε μια περίοδο όπου το κλίμα έντασης, στην περιοχή κτυπά κόκκινο με ευθύνη της Τουρκίας.

Το νέο «Δόγμα», όπως λέγεται σε στρατιωτικούς κύκλους, απέχει του Δόγματος του Ενιαίου Αμυντικού Χώρου (ΔΕΑΧ) και σε καμία περίπτωση η παρουσία ελληνικών πολεμικών αεροσκαφών, επί κυπριακού εδάφους για σκοπούς ασκήσεων, μπορεί να παραλληλιστεί με τους επιχειρησιακούς σχεδιασμούς των επιτελείων, πριν από 19 χρόνια. Όπως ενδεικτικά τονίζεται, το δόγμα που εξήγγειλαν οι Κληρίδης και Παπανδρέου, στα μέσα της δεκαετίας του '90, έκλεισε τον κύκλο του και ότι αυτό εξυπνησε, τη συγκεκριμένη χρονική περίοδο, με την ακύρωση έλευσης των S-300 και τη μετέπειτα φθίνουσα πορεία του. Έκτοτε η συ-

Τόσο στην Αθήνα όσο και στη Λευκωσία η παρουσία των τριών ελληνικών F-16, αποδίδεται σε λόγους ουσίας και όχι εντυπωσιασμού.

νεργασία των δύο χωρών περιορίστηκε σε επιτελικό επίπεδο και στην απουσία του πρακτικού κομμάτιου, με κοινές συνέργειες μέσων και ανθρώπινου δυναμικού, των ελληνικών και κυπριακών στρατιωτικών δυνάμεων. Μια πρακτική που φαίνεται να διαφοροποιείται, εν μέρει, το τελευταίο διάστημα και όπως λέγεται από στρατιωτικούς αναλυτές, δεν είναι άσχετη με την έξαρση της τουρκικής επιθετικότητας στα ενεργειακά.

Ο άξονας συνεργασίας

Η αδυναμία της Κυπριακής Δημοκρατίας να αντιταχθεί στις τουρκικές επιβουλές, στο κεφαλαιώδες ζήτημα αμφισβήτησης των κυριαρχικών δικαιωμάτων, εμφανίζεται ως ο βασικός λόγος ανάγκης που οδήγησε στη σύναψη συμμαχιών, πέραν των παραδοσιακών με την Ελλάδα. Οι αντικειμενικές δυσκολίες που αντιμετώπιζε η Ελλάδα και στο στρατιωτικό τομέα, εξαιτίας της οικονομικής κρίσης, οδήγησαν σε εμπλουτισμό των τοπικών συμμα-

Εν μέσω έντονων προκλήσεων, στην περιοχή, η συνεργασία της Κύπρου με την Ελλάδα αλλά και με τρίτες χώρες, στον αμυντικό τομέα θα ενταθούν. Ειδικά για τις ελληνικές αεροπορικές δυνάμεις η συμμετοχή τους, σε δραστηριότητες της Ε.Φ. θα συνεχισθούν, επισημαίνουν στρατιωτικές πηγές στη Λευκωσία.

χιών με προέκταση και στον στρατιωτικό τομέα. Με εξαίρεση την περίπτωση της Ελλάδας, όπου το υπόβαθρο ήταν διαφορετικό η Λευκωσία, κυρίως τα τελευταία έξι χρόνια, προχώρησε στη σύσφιξη των στρατιωτικών σχέσεων με Ισραήλ, Αίγυπτο αλλά και Γαλλία. Στην περίπτωση της Ελλάδας από την πρώτη θητεία της κυβέρνησης Αναστασιάδη, η δημόσια σύσφιξη του άξονα Αθηνών-Λευκωσίας εκφράστηκε και μέσω του Διακυβερνητικού Συμβουλίου Άμυνας που

ουσιαστικά ήταν η διάδοχος κατάσταση του ΔΕΑΧ.

Το «Ατσάλινο Βέλος»

Από τα ουσιαστικά κομμάτια της συνεργασίας Κύπρου – Ελλάδας, σε συνθήκες ΔΕΑΧ, ήταν η ετήσια συνεργασία εναέριων μέσων με επίγεια τμήματα, στο πλαίσιο της άσκησης «Νικηφόρος» της Ε.Φ. και «Τοξότης» των Ελληνικών Ενόπλων Δυνάμεων. Παρουσία που αφενός κατέρριπτε τον μύθο της χιλιόμετρικης απόστασης των δύο χωρών και αφετέρου

εξοικείωνε τα πληρώματα των αεροσκαφών με το επιχειρησιακό περιβάλλον. Η «Νικηφόρος» του 2000 ήταν και η τελευταία που έκαναν την εμφάνισή τους πολεμικά αεροσκάφη από την Ελλάδα στο πεδίο βολής του Καλού Χωριού, χώρου διεξαγωγής της τελικής φάσης της «Νικηφόρου». Η πρώτη επανεμφάνιση πολεμικών αεροπορικών μέσων της Ελλάδας, πάνω από την Κύπρο για σκοπούς ασκήσεων δεν ήταν τα τρία F-16 αλλά τέσσερα επιθετικά ελικόπτερα Apache και δύο μεταφορικά Chinook του 4ου Τάγματος Ελικοπτέρων του Στρατού Ξηράς, που πήραν μέρος σε άσκηση στο Καλό Χωριό τον Οκτώβριο του 2018. Από επιχειρησιακής απόψεως, στην παρουσία των 6 ελληνικών ελικοπτέρων επιδιέχεται ιδιαίτερη προσοχή, απ' ό,τι στην παρουσία των ελληνικών μαχητικών, την περασμένη Πέμπτη ένεκα του μεγαλύτερου βαθμού δυσκολίας, κατά τους στρατιωτικούς αναλυτές, στο κομμάτι εκτέλεσης της αποστολής.

Στην ουσία

Τη βασική φιλοσοφία των σχέσεων των δύο χωρών, στο σημερινό περιβάλλον της ανατολικής Μεσογείου, περιέγραψε ο υπουργός Εθνικής Άμυνας της Ελλάδας Νικόλας Παναγιωτόπουλος, μετά την επίχειρηση καθόδου των τριών F-16 στην Κύπρο, την περασμένη Πέμπτη. Μέσω tweeter ο ΥΠΕΘΑ τόνισε: «Όπως είχα πει, τα ελληνικά μαχητικά αε-

ροσκάφη τα θέλουμε στις ασκήσεις και όχι στις παρελάσεις». Αναφορά που αποτελούσε απάντηση στις όποιες επικρίσεις ακολούθησαν της μη καθόδου, F-16 στην Κύπρο για την Ημέρα της Ανεξαρτησίας. Οι απόψεις του ΥΠΕΘΑ κινούνται στην ίδια κατεύθυνση, με το Υπουργείο Άμυνας στη Λευκωσία. Ο Σάββας Αγγελίδης ανέδειξε τα επιχειρησιακά οφέλη από την κοινή δραστηριότητα ελληνικών και κυπριακών στρατιωτικών μέσων, απορρίπτοντας τη λογική του εντυπωσιασμού ή αντίδρασης στις τουρκικές προκλήσεις προκειμένου να εκτονωθεί η οποία προσπάθεια στρατικοποίησης των ενεργειακών στην ΑΟΖ. «Διατηρούμε τέτοια στρατιωτική συνεργασία με πολλές χώρες και κατά καιρούς βλέπουμε κοινές ασκήσεις, πόσο μάλλον με την Ελλάδα». Κάτι που αποδεικνύεται και από τις συνθήκες καθόδου των ελληνικών μαχητικών στην Κύπρο. Τα F-16 όπως έγινε γνωστό μετά την επιστροφή στη βάση τους, δεν αντιμετώπισαν κανένα εμπόδιο από πλευράς Τουρκίας, όπως είχε συμβεί και με την κάθοδο των έξι ελληνικών ελικοπτέρων πριν από έναν χρόνο. Τα πολεμικά μέσα της Ελλάδας εφθασαν στην Κύπρο χωρίς να γίνουν αντιληπτά από τουρκικά ραντάρ, όπως λένε στρατιωτικές πηγές στην Ελλάδα. Μια εξέλιξη που ίσως έχει τη μεγαλύτερη επιχειρησιακή αξία στις κοινές στρατιωτικές δραστηριότητες Κύπρου – Ελλάδας, επισημαίνουν οι ίδιες πηγές.

Σύγκρουση δύο διαφορετικών κόσμων στις «προεδρικές»

Η νέα αντιπαράθεση του Μουσταφά Ακιντζι με Άγκυρα - τ/κ Δεξιά εντάσσεται στην αρχική φάση της «προεκλογικής» περιόδου

Του ΝΙΚΟΥ ΣΤΕΛΓΙΑ

Σε συνθήκες πολιτικού αναβρασμού και πόλωσης ξεκινά η «προεκλογική» περίοδος στα Κατεχόμενα για τις «προεδρικές» του 2020. Οι δηλώσεις του Μουσταφά Ακιντζι σχετικά με την τρίτη εισβολή της Τουρκίας στη Σύρια έχουν προκαλέσει μεγάλη αναστάτωση τόσο στο εσωτερικό της τουρκοκυπριακής κοινότητας όσο και στις σχέσεις Άγκυρας-Κατεχομένων. Η νέα στρατιωτική επίχειρηση της Τουρκίας έχει μετατραπεί σε ένα είδους «πολιτικό εργαλείο», το οποίο χρησιμοποιούν οι αντίπαλες τ/κ πολιτικές παρατάξεις για να εξασφαλίσουν υποστήριξη στην «εκλογική» βάση τους, τη στιγμή που ξεκινά η «προεκλογική» περίοδος. Η παράταξη της λύσης και της επανένωσης αναμετρείται με τους υποστηρικτές της Άγκυρας και των περιφρημών εναλλακτικών λύσεων στο Κυπριακό (οι υποστηρικτές αυτών των προτάσεων παρέχουν κάλυψη στον милитарισμό και εθνικισμό της Άγκυρας σε διάφορα μέτωπα).

Η Δεξιά ψάχνει υποψήφιο

Παρά την υποστήριξη της Άγκυρας και την ανάδειξη του μεγαλύτερου κόμματος της τ/κ Δεξιάς στην εξουσία, τα κόμματα της εθνικιστικής παράταξης αντιμετωπίζουν σοβαρές προκλήσεις. Στο Κόμμα Εθνικής Ενότητας (ΚΕΕ) διάφορες ομάδες διαγκωνίζονται για τον έλεγχο της παράταξης και την προβολή των δι-

κών τους υποψηφίων στις «προεδρικές». Το μικρότερο κόμμα της «κυβέρνησης» συμμαχίας, το Κόμμα του Λαού (ΚΛ), το οποίο το τελευταίο διάστημα εκπέμπει σημάδια διάλυσης, αναμένει την τελική απόφαση του ΚΕΕ για τις «προεδρικές». Ο ηγέτης του, Κουντρέτ Όζερασί, προειδοποιεί ότι από την τελική απόφαση του ΚΕΕ θα εξαρτηθεί το μέλλον της «κυβέρνησης». Επίσης, ο ίδιος πλέον ξεκινά δημόσια διαβούλευση για τη μετάβαση της «ΤΔΒΚ» σε προεδρικό σύστημα. Στο Δημοκρατικό Κόμμα (ΔΚ) οι λεπτές ισορροπίες και οι εξελίξεις της επόμενης περιόδου εξαρτώνται από την τελική απόφαση του τώως ηγέτη, Σερντάρ Ντενκτάς για τις «προεδρικές» και τη διαδικασία της ανάδειξης του νέου προέδρου του κόμματος. Ο κ. Ντενκτάς επιδιώκει την υποψηφιότητά του στις «προεδρικές». Ωστόσο, αυτό το εγχείρημα σκοντάφτει πάνω σε σημαντικά εμπόδια, όπως λ.χ. το «βέτο» της Άγκυρας.

Η ηγεσία του Κόμματος Αναγέννησης (ΚΑ) για τις «προεδρικές» εστιάζει σε δύο σενάρια για τις «προεδρικές»: Υποψηφιότητα του ηγέτη του κόμματος, Ερχάν Αρική ή υποστήριξη της υποψηφιότητας του κ. Ντενκτάς. Όλες αυτές οι εξελίξεις συμβαίνουν σε μια στιγμή που από τους κόλπους του ΚΕΕ διαρρέουν πληροφορίες και σφυγιομετρήσεις που θέλουν το μεγαλύτερο κόμμα της τ/κ Δεξιάς να εξετάζει το ενδεχόμενο της υποψηφιότητας στις

Έμπειροι Τ/κ αναλυτές τονίζουν ότι οι αντιμαχόμενες παρατάξεις του ΚΕΕ και τα υπόλοιπα κόμματα της τ/κ Δεξιάς επιχειρούν να επωφεληθούν από την αντιπαράθεση του κ. Ακιντζι με την Άγκυρα και το κύμα εθνικισμού που μεγεθύνεται σε Τουρκία και Κατεχόμενα.

«προεδρικές» τεσσάρων υψηλόβαθμων στελεχών: Ο «πρωθυπουργός», Ερσίν Τατάρ, ο αντιπρόεδρος της «Βουλής», Ζορλού Τορέ, ο οποίος ξεχωρίζει με το υπερεθνικιστικό προφίλ του, ο Ογουζχάν Χασίπογλου, ο οποίος έχει εμπειρία στο Κυπριακό και στις διαπραγματεύσεις και ο πρώην «υπουργός Εξωτερικών», Ταχσίν Ερτουγρούλογλου.

Έμπειροι Τ/κ αναλυτές τονίζουν ότι οι αντιμαχόμενες παρατάξεις του ΚΕΕ και τα υπόλοιπα κόμματα της τ/κ Δεξιάς επιχειρούν να επωφεληθούν από την αντιπαράθεση του κ. Ακιντζι με την Άγκυρα και το κύμα εθνικισμού που μεγεθύνεται

σε Τουρκία και Κατεχόμενα, με απώτερο στόχο την εξασφάλιση της υποστήριξης της τουρκικής πλευράς στις επικείμενες «προεδρικές». Με βάση αυτήν την υποστήριξη, στην τρίμερη και πενταμερή διάσκεψη και στην επόμενη περίοδο του Κυπριακού, η τ/κ Δεξιά εμφανίζεται πρόθυμη για να υποστηρίξει τις εναλλακτικές φόρμουλες στο Κυπριακό, στο πλευρό της Άγκυρας.

Ακιντζι Vs Έρχιουρμαν

Οι Τ/κ αναλυτές, που παρακολουθούν τις τελευταίες εξελίξεις στο τ/κ πολιτικό σκηνικό και στον άξονα Άγκυρας-τ/κ κοινότητας, εστιάζουν

και σε ένα άλλο σημαντικό σημείο. Τονίζουν ότι η νέα αντιπαράθεση του κ. Ακιντζι με το κοινό μέτωπο Άγκυρας-τ/κ Δεξιάς εντάσσεται στο πλαίσιο της αρχικής φάσης της «προεκλογικής» περιόδου. Πιο συγκεκριμένα, κατά την έναρξη της «προεκλογικής» περιόδου και λίγο πριν από τις πιθανές διασκέψεις στο Κυπριακό, Άγκυρα και τ/κ Δεξιά ξεκαθαρίζουν ότι δεν πρόκειται να υπάρξει οπισθοχώρηση της τουρκικής πλευράς από τις γνωστές θέσεις, οι οποίες έχουν προκαλέσει τη δυσανεξία της ε/κ κοινότητας. Παράλληλα, Άγκυρα και τ/κ Δεξιά εστιάζουν σε μια «ισχυρή υποψηφιότητα» στις «προεδρικές», η οποία στη νέα περίοδο, σε μια στιγμή που θα ξεκινήσει έντονη διπλωματική δραστηριότητα στο Κυπριακό για την επίλυση του προβλήματος στη βάση των εναλλακτικών σεναρίων, θα μπορεί να συνεργαστεί με την τουρκική διπλωματία, δίχως σοβαρά προβλήματα και επιπλοκές.

Σύμφωνα με Τ/κ αναλυτές αυτήν τη στιγμή, ο κ. Ακιντζι θεωρεί ότι η πιθανή υποψηφιότητά του ηγέτη της τ/κ κεντροαριστεράς, Τουφάν Έρχιουρμαν, αποτελεί τη μεγαλύτερη πρόκληση για τον ίδιο. Σε περίπτωση που η τ/κ Δεξιά καταφέρει να ξεπεράσει τα προβλήματά της και να καταλήξει σε μια ισχυρή υποψηφιότητα, ο κ. Έρχιουρμαν θα μπορούσε να αποκλείσει τον κ. Ακιντζι στον πρώτο γύρο των «προεδρικών». Για να προλάβει μια τέτοια

είδους εξέλιξη, ο κ. Ακιντζι πλέον «επιστρέφει στις ρίζες του», και στέλνει κληρά μηνύματα, στηριζόμενος στη σοσιαλδημοκρατική κοσμοθεωρία και πολιτική γραμμή του. Την προηγούμενη εβδομάδα, οι επιθέσεις της Άγκυρας στο πρόσωπο του κ. Ακιντζι λειτούργησαν ενισχυτικά για τον Τ/κ ηγέτη. Τη στιγμή που η τ/κ Κεντροαριστερά επέλεξε τη σωπή, μεγάλες μερίδες της τ/κ Αριστεράς στάθηκαν στο πλευρό του Μ. Ακιντζι με το σκεπτικό ότι «η Άγκυρα δεν ανέχεται καμία αυτόνομη κίνηση της τ/κ πλευράς».

Χαρακτηριστική υπήρξε η τοποθέτηση της κεντρώας «Κίμπρις», ο διευθυντής της οποίας, μέσω άρθρου γνώμης εξέφρασε την αντίθεσή του με τις επιθέσεις κατά του κ. Ακιντζι. «Πόσες φορές θα μας υπενθυμίσουν το άτομο που βρίσκεται στην κορυφή της πολιτικής εξουσίας και τα νεογνά της Τουρκίας ότι “μας έχουν γλυτώσει” και ότι “μας θρέφουν”», αναρωτιέται ο Αλί Μπατούρα, ο οποίος προσθέτει τα εξής: «Τι αναμένεται; Να σας πούμε, καλύτερα να μη μας απελευθερώνατε και να μη βλέπαμε αυτές τις ημέρες; Τι είδους φίλια, συγγένεια και αδελφότητα είναι αυτή; Κάποιος βρίζει το άτομο που αγαπά όποτε το επιθυμεί; Του υπενθυμίζει για εκατομμύρια φορές την καλοσύνη που του έκανε; Έχουν φτάσει στο σημείο να ισχυρίζονται ότι το οζυγόνο που αναπνέουμε το οφείλουμε στους ίδιους. Ως εδώ και μη παρέκει!».

“ΜΙΑ ΔΟΣΗ
ΓΙΑ ΟΛΑ ΜΟΥ
ΤΑ ΔΑΝΕΙΑ
ΣΗΜΕΡΑ

ΚΑΙ ΑΥΡΙΟ.”

λύση
ONE
Μία λύση, για όλα!

Στην Ελληνική Τράπεζα καταλαβαίνουμε πόσο σημαντικό είναι να έχεις τη δύναμη να καταφέρνεις όσα θες και σήμερα και αύριο, και έχουμε λύση! Λύση One. Μία και μοναδική λύση δανεισμού, βάσει αξίας κύριας κατοικίας, για κάθε σου ανάγκη. Και αν σήμερα έχεις ήδη δάνεια, συγκέντρωσέ τα όλα σε μία μόνο δόση, με χαμηλό επιτόκιο και με τη σιγουριά ότι θα έχεις Λύση για ό,τι χρειαστείς αύριο.

Μάθε περισσότερα στο www.hellenicbank.com/one

 ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ
Έχεις τη δύναμη.

Πρέπει να συναφθεί ασφάλιση της κύριας κατοικίας και ασφάλεια ζωής. Προειδοποίηση: Εάν δεν τηρείτε το σχέδιο αποπληρωμής του δανείου σας, μπορεί να χάσετε το σπίτι σας. Προειδοποίηση: Υπάρχουν χρεώσεις αν εξοφλήσετε νωρίτερα το δάνειό σας. Προειδοποίηση: Το ποσό της δόσης και το συνολικό κόστος της χορήγησης μπορεί να αυξηθεί ή να μειωθεί ανάλογα με τη διακύμανση του βασικού επιτοκίου.

Πενταμερή με ενισχυμένη συναντίληψη ο νέος στόχος

Αντί των όρων αναφοράς μιας τριμερούς,
μια άτυπη διάσκεψη τον Δεκέμβριο

Της **ΜΑΡΙΝΑΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΔΟΥ**

Τέλη Νοεμβρίου θα πραγματοποιηθεί η τριμερής διάσκεψη μεταξύ των δύο ηγετών και του γ.γ. των Ηνωμένων Εθνών, ενώ τον Δεκέμβριο αναμένεται να συγκληθεί η πενταμερής διάσκεψη για την οποία γίνονται ήδη βολιδοσκοπήσεις προς τα εμπλεκόμενα μέρη για την ακριβή ημερομηνία και τον τόπο. Το κύριο ερώτημα είναι κατά πόσο η πενταμερής θα πραγματοποιηθεί με ανοικτή ατζέντα, όπως άλλωστε θέλει η Τουρκία, ή αν θα συνομολογηθούν, όπως ήταν η αρχική σκέψη, οι όροι αναφοράς κατά την τριμερή διάσκεψη. Τα μέχρι στιγμής δεδομένα δείχνουν πως στην τριμερή θα υπάρξει μία «ενισχυμένη» συναντίληψη, με το σενάριο της συνομολόγησης όρων αναφοράς να απομακρύνεται.

Οι ισχυρισμοί Τουρκίας

Όπως έχει αναφέρει και στο παρελθόν η «Κ» η Τουρκία δεν ευνοεί τη συνομολόγηση των όρων αναφοράς από την τριμερή διάσκεψη και επιδιώκει πενταμερή διάσκεψη με ανοικτή ατζέντα, ούτως ώστε να θέσει εκεί και άλλες μορφές λύσης. Η Τουρκία, πάντως, επικαλείται το ψήφισμα του Συμβουλίου Ασφαλείας και συγκεκριμένα το σημείο που αναφέρεται πως οι όροι αναφοράς θα συμφωνηθούν μετά από

διαβούλευση με όλα τα εμπλεκόμενα μέρη. Υπάρχει, βεβαίως, και ένα άλλο ζήτημα καθαρά πρακτικό και αφορά το γεγονός ότι εντός των τριών αξόνων που έχουν συμφωνήσει οι δύο ηγέτες μπαίνει και το Πλαίσιο Γκουτιέρρες, το οποίο κάνει αναφορά στις εγγυήσεις. Η Άγκυρα ισχυρίζεται προς τα Ηνωμένα Έθνη πως για ένα ζήτημα όπως είναι οι εγγυήσεις την οποία αφορούν, δεν γίνεται να αποφασίσουν εκ των προτέρων οι δύο ηγέτες στη θέση της. Θέση που θεωρείται από τη δική μας πλευρά ως πρόσχημα ούτως ώστε να μπουν κι άλλες μορφές λύσης στο τραπέζι. Αυτό το ζήτημα βεβαίως φαίνεται να προβληματίζει πλέον τα Ηνωμένα Έθνη, καθώς ο γ.γ. Αντόνιο Γκουτιέρρες δεν είναι διατεθειμένος να κάνει «μία τρύπα στο νερό», συμφωνώντας μεν με τους δύο ηγέτες στην τριμερή και καταλήγοντας τελικώς σε προδιαγεγραμμένο ναυάγιο σε μία πενταμερή διάσκεψη.

Οι όροι και η Αθήνα

Το ερώτημα είναι κατά πόσο χωρίς διασφαλισμένους τους όρους αναφοράς από την τριμερή, μπορεί να αποφευχθεί το ισχυρό ενδεχόμενο να οδηγηθούν τα εμπλεκόμενα μέρη σε μία πενταμερή, όπου η Τουρκία θα θέσει στο τραπέζι και άλλα μοντέλα λύσης, όπως η λύση δύο κρατών και η συνομο-

Η ε/κ πλευρά δεν θα βάλει ως προϋπόθεση για την πενταμερή τη συνομολόγηση των όρων αναφοράς στην τριμερή, αλλά θα επιδιωχθεί τουλάχιστον μία «ενισχυμένη» συναντίληψη.

σπονδία. Ένα τέτοιο σενάριο άλλωστε είναι κάτι που προβληματίζει ιδιαίτεως και την Ελλάδα εκτός από την Κύπρο.

Ο Κυριάκος Μητσοτάκης έβαλε από το καλοκαίρι φρένο στις όποιες βλέψεις για πενταμερή συνάντηση, ενώ στην τελευταία συνάντηση που είχε με τον πρόεδρο Αναστασιάδη στην Αθήνα ξεδίπλωσε και τις ανησυχίες του αλλά και την απορία του για το κατά πόσο χρειάζεται να γίνει τώρα μία πενταμερής συνάντηση. Στη Λευκωσία πάντως ξεκαθαρίζουν πως η Αθήνα θα στηρίζει την όποια απόφαση λάβει η κυβέρνηση Αναστασιάδη, δείχνοντας παράλληλα κατανόηση στους προβληματισμούς του Μαξίμου. Ανώτατες διπλωματικές πηγές άλλωστε επιβεβαιώνουν ότι προτεραιότητα της Αθήνας αυτή τη στιγμή είναι το μεταναστευτικό. Σημειώνουν πως τις ανησυχίες της εξέφρασε η κυβέρνηση Μητσοτάκη σε πρόσφατη επίσκεψη στην Αθήνα, όπου ο Νίκος Δένδιας εξέφρασε

Η Τουρκία επικαλείται το ψήφισμα του Σ.Α. και συγκεκριμένα το σημείο που αναφέρεται πως οι όροι αναφοράς θα συμφωνηθούν μετά από διαβούλευση με όλα τα εμπλεκόμενα μέρη, ούτως ώστε να αποφευχθεί η συνομολόγηση όρων αναφοράς κατά την τριμερή διάσκεψη.

ανησυχίες πως ένα άτακτο μεταναστευτικό κύμα, ενδεχομένως να διαλύσει αυτή τη στιγμή την Ελλάδα. Εξ ου και οι προειδοποιήσεις προς τη Λευκωσία να μη διανοηθεί να σκεφτεί να θέσει θέμα μπλοκαρίσματος των κονδυλίων της Ε.Ε. προς την Τουρκία για το μετανα-

στευτικό, αλλά και οι δηλώσεις Δένδια που υποβάθμιζαν τις τουρκικές προκλήσεις στο οικόπεδο 7. Είναι γι' αυτό που στην Αθήνα επιδιώκουν να αποφύγουν και τις εντάσεις με την Τουρκία, αλλά και το ενδεχόμενο να «συρθούν» σε μία πενταμερή διάσκεψη με το ρίσκο συζήτησης άλλων μορφών λύσης.

Από πλευράς της Λευκωσίας, πάντως, ανώτατες διπλωματικές πηγές εξηγούν ότι η ε/κ πλευρά δεν θα βάλει ως προϋπόθεση συνομολόγηση των όρων αναφοράς, αλλά θα επιδιωχθεί μία «ενισχυμένη» συναντίληψη τουλάχιστον. Όπως αναφέρουν οι ίδιες πηγές, είναι σημαντικό να υπάρξει αυτή η συναντίληψη ούτως ώστε να πετύχει και η πενταμερής διάσκεψη. «Αν πάμε με ανοικτά όλα στην πενταμερή ενδεχομένως να οδηγηθούμε σε αδιέξοδο» σημειώνουν, ξεκαθαρίζοντας πως την ίδια προσέγγιση έχει και ο γενικός γραμματέας των Ηνωμένων Εθνών.

Η ερμηνεία της πολιτικής ισότητας

Σε αυτό το πλαίσιο τίθενται ερωτήματα για το πού θα κινείται το ζήτημα της συναντίληψης και πώς θα συνομολογηθούν οι όροι αναφοράς. Υπενθυμίζεται πως διπλωματικοί κύκλοι εξηγούσαν πως ένας από τους λόγους της αδυναμίας συνομολόγησης όρων αναφοράς κατά την επίσκεψη Λουτ ήταν το σύνδρομο του χριστουγεννιάτικου δέντρου που κυριεύσε τις πλευρές φορτώνοντας το δέντρο με πολλά στολίδια. Αυτό βεβαίως που προβληματίζει ιδιαίτερα τη Λευκωσία είναι η ερμηνεία που δίνει η τ/κ πλευρά στην πολιτική ισότητα. Η ανησυχία που εκφράζουν διπλωματικές πηγές είναι ο κίνδυνος η δική μας πλευρά να μην έχει τίποτα να δώσει την ώρα της διαπραγματεύσης, όταν θα συζητείται δηλαδή, η ασφάλεια, το εδαφικό και το περιουσιακό, καθώς θα έχουν δοθεί όσα ζητάει η τ/κ πλευρά για την πολιτική ισότητα στους όρους αναφοράς.

Όπως αναφέρουν πολιτικοί κύκλοι αναμένεται ένα κοινό ανακοινωθέν μετά την τριμερή συνάντηση για τις προθέσεις των δύο ηγετών. Διπλωματικές πηγές σημειώνουν πως το πιο πιθανό είναι όπως στην τριμερή διάσκεψη επανασυμφωνηθούν όσα συμφωνήθηκαν μεταξύ των δύο ηγετών κατά τη συνάντησή τους στις 9 Αυγούστου. Κάτι τέτοιο θεωρείται πως θα κλείσει και τις όποιες ενδεχόμενες συζητήσεις για άλλες μορφές λύσης. Υπάρχει βεβαίως και το σενάριο μιας κοινής δήλωσης εκ μέρους των ηγετών από τον γ.γ. των Ηνωμένων Εθνών για το τη συμφωνήθηκε, θέτοντας τις γενικές γραμμές στις οποίες θα κινηθεί η συζήτηση στην πενταμερή. Ανώτατες διπλωματικές πηγές εκτιμούν πως η όποια δημόσια δήλωση (την οποία θα συμφωνήσουν και οι τρεις) θα γίνει στην πενταμερή ούτως ώστε να μην νιώσει, όπως λέει η δική μας πλευρά, αποκλεισμένη από την όλη διαδικασία η Τουρκία.

Παραμένει η εσωστρέφεια, αλλάζουν οι πρωταγωνιστές

Στο ΔΗΚΟ δημιουργούνται νέες κόντρες και ομαδοποιήσεις στελεχών με αφορμή τις υποψηφιότητες για τις βουλευτικές του 2021

Της **ΜΑΡΙΝΑΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΔΟΥ**

«Δεν ξέρω αν ο Αλέκος Τρυφωνίδης είναι η συκιά ή ητριανταφυλιά του ΔΗΚΟ, αλλά σίγουρα όλο αυτό δεν είναι πολιτική», έλεγε στο ΣΙΓ-ΜΑ ο εκπρόσωπος Τύπου του ΔΗΚΟ Παύλος Μυλωνάς για τον αντιπρόεδρο του κόμματός του Αλέκο Τρυφωνίδη. Είχαν μόλις προηγηθεί τα παράπονα του κ. Τρυφωνίδη ότι αποτελεί τη «συτζιά του μαύρου», όταν κλήθηκε να σχολιάσει το δημοσίευμα της «Κ» την περασμένη εβδομάδα. Ρεπορτάζ που δημοσιοποιούσε ηλεκτρονικό μήνυμα του αντιπροέδρου του ΔΗΚΟ προς όλα τα μέλη της Κεντρικής Επιτροπής, στο οποίο έκανε λόγο για πραξικόπημα και άφηνε αιχμές για παραγκωνισμό. Το κατά πόσο, όπως λέει ο Παύλος Μυλωνάς, όλο αυτό εντός ΔΗΚΟ είναι πολιτικά, είναι ένα θέμα που επιδέχεται πολλών ερμηνειών και συζητήσεων. Το σίγουρο, πάντως, είναι ότι αποτελεί ένα ντεζαβού όσον διαμείβονταν στο κόμμα του Κέντρου την εποχή πριν από τις μαζικές και μεγάλες διαγραφές του 2018. Κινήσεις που δείχνουν πως η εσωστρέφεια και οι αντιπαλότητες όχι μόνο παραμένουν εντός ΔΗΚΟ, αλλά είναι και στο DNA του κόμματος, αλλάζοντας κατά καιρούς πρωταγωνιστές.

Σφήνα ο Χρύσος

Εδώ και καιρό ο Αλέκος Τρυφωνίδης έχει εκφράσει παράπονα και στα συλλογικά όργανα, αλλά και στον ίδιο τον Νικόλα Παπαδόπουλο κατ' ιδίαν, ότι υπάρχει παραγκωνισμός του ίδιου και άλλων στελεχών την ίδια ώρα που άλλοι υπερπροβάλλονται στα ΜΜΕ. Οι αιχμές αυτές έχουν διευθύνση βεβαίως και δεν αφορούν τόσο τον πέμπτο

Ο Αλέκος Τρυφωνίδης καταγγέλλει πραξικόπημα και παραγκωνισμό στελεχών, καταδεικνύοντας πως η εσωστρέφεια δεν εγκατέλειψε το ΔΗΚΟ μετά και τις μεγάλες διαγραφές του '18.

όροφο του ΔΗΚΟ, αλλά μάλλον το κτήριο Σιαντεκλέρ, όπου στεγάζεται το Κέντρο Μελετών Τάσος Παπαδόπουλος και κατ' επέκταση ο διευθυντής του και μέλος της γραμματείας Χρύσος Παντελίδης. Ο κ. Παντελίδης είναι ο μόνος προς το παρόν που μιλάει ανοικτά για το ενδιαφέρον του να διεκδικήσει εκλογή στην επαρχία Λευκωσίας το 2021. Το είχε αποκαλύψει η «Κ» το περασμένο καλοκαίρι, καθώς το είχε συζητήσει τότε ανοικτά και με τον Μαρίνο Μουσιούττα προτού ο τελευταίος δεχτεί να διεκδικήσει εκλογή στις προηγούμενες ευρωεκλογές. Μαζί με τον κ. Μουσιούττα το είχε συζητήσει και ο Νικόλας Παπαδόπουλος για να του δείξει πως ο κομματικός μηχανισμός θα

τον στηρίξει, ούτως ώστε, μεταξύ άλλων, να ανοίξει ο δρόμος της Βουλής και για τον στενό του συνεργάτη.

Υπενθυμίζεται πως ο κ. Παντελίδης προέρχεται από την επαρχία Αμμοχώστου και η κίνηση να διεκδικήσει στη Λευκωσία έπασε πολλούς εξαπίνης. Ιδιαίτερα ορισμένα πρόσωπα, που διεκδικούν στην ίδια επαρχία, όπως οι Μαρίνος Μουσιούττας, Αλέκος Τρυφωνίδης, Φύτος Κωνσταντίνου και Χρίστος Τσίγκης. Αυτό ήταν αρκετό για ενεργοποιήσει τις αντιδράσεις κάποιων εξ αυτών, εκφράζοντας παράπονα υπερπροβολής του και σημειώνοντας πως σε κανένα άλλο κόμμα, ο στενός συνεργάτης ενός πολιτικού αρχηγού δεν διεκδικεί

αξιώματα και θέσεις. Ο κ. Παντελίδης είχε διεκδικήσει πρώτη φορά κομματικό αξίωμα το καλοκαίρι του 2018, διεκδικώντας εκλογή στο εκτελεστικό γραφείο, και ήρθε δεύτερος σε σταυρούς προτίμησης. Καθόλου τυχαίο ότι ο κ. Τσίγκης σχολίαζε κάτω από βίντεο παρουσία του Χρύση Παντελίδη σε τηλεοπτικό πάνελ, πώς και γιατί δεν βγαίνουν μπροστά στελέχη της ηγεσίας, με τον Αλέκο Τρυφωνίδη να σιγοντάρει.

Τα ονόματα των πλειστών στελεχών είχαν συζητηθεί στο παρελθόν για το ενδεχόμενο να αποχωρήσουν και να προσχωρήσουν στη Δημοκρατική Παράταξη, καθώς το ακροατήριό τους προέρχεται από την εν λόγω τάση. Τόσο η ηγεσία

Στην κοινοβουλευτική ομάδα υπήρξε έντονη αντιπαράθεση μεταξύ Ν. Παπαδόπουλου με Μαρίνο Μουσιούττα και Ζαχαρία Κουλία, όταν ο πρώτος έθεσε θέμα υποχρεωτικής συνεισφοράς στο κόμμα €100 μηνιαίως για κάθε βουλευτή.

όσο και οι ίδιοι θεωρούν πως η παρουσία τους στο ΔΗΚΟ και κατ' επέκταση στο ψηφοδέλτιο διατηρεί στο κόμμα ψηφοφόρους, που ενδεχομένως να ψήφιζαν τη Δημοκρατική Παράταξη. Αισθάνονται πως παραμένοντας στο ΔΗΚΟ συγκρατούν μεν τα ποσοστά του κόμματος, αλλά αναλαμβάνουν τελικώς άλλοι τα πόστα και την προβολή.

Μουσιούττας εν υαλοπωλείω

Από το στενό περιβάλλον του Μαρίνου Μουσιούττα λέγεται πως ο κομματικός μηχανισμός, παρά τις διαβεβαιώσεις, δεν τον βοήθησε, αλλά μάλλον εκμεταλλεύτηκε το έρεισμα που έχει σε ένα συγκεκριμένο ακροατήριο, για να μη μετακινηθούν ψήφοι στη ΔΗΠΑ του Μάριου Καρογιάν. Είναι, όπως λέγεται το γυαλί που έχει ραγίσει στις σχέσεις του με την ηγεσία. Καθόλου τυχαίες άλλωστε και οι τελευταίες παρεμβάσεις, όπως η έντονη διαφωνία του με την πρόταση νόμου που ήθελε το κόμμα να διατηρεί την έδρα, όταν ο βουλευτής ανεξαρτητοποιείται ή η επιστολή που απέστειλε στο ΡΙΚ για να ρωτήσει με ποιο τρόπο επιλέγονται τα στελέχη που συμμετέχουν στα τηλε-

οπτικά πάνελ. Καθόλου τυχαία βεβαίως και η έντονη διαμάχη του με τον Νικόλα Παπαδόπουλο στην κοινοβουλευτική ομάδα για το θέμα των μηνιαίων εισφορών των βουλευτών στο κόμμα. Ο κ. Παπαδόπουλος εισπλήθηκε να αποκόπτονται μηνιαίως 100 ευρώ από τους βουλευτές σε μία προσπάθεια ενίσχυσης του κόμματος, με τον Μαρίνο Μουσιούττα να αντιδρά εντόνως και να υποστηρίζει πως αν ο ίδιος θέλει να συνεισφέρει στο κόμμα θα το κάνει αυτοβούλως και όχι διά της επιβολής. Στο ίδιο πλαίσιο κινήθηκε και ο Ζαχαρίας Κουlias, ο οποίος από τις ευρωεκλογές και εντεύτεν εκφράζει παράπονα πως δεν βοηθήθηκε από το κόμμα.

Φόρμουλα αποσυμπίεσης

Στο στενό περιβάλλον του Νικόλα Παπαδόπουλου, πάντως, απορρίπτουν τα περί πρόωπησης συγκεκριμένων στελεχών και παραγκωνισμού άλλων, σημειώνοντας πως δεν έρχεται εντολή από το κόμμα για το ποιοι θα συμμετέχουν στα τηλεοπτικά πάνελ, αλλά εναπόκειται στη διακριτική ευχέρεια των ΜΜΕ να επιλέξουν. Σε αυτό το πλαίσιο, για να αποσυμπίεστεί η κρίση και εν πολλοίς να «αγοράσουν τον μεπλά», η Γραμματεία του κόμματος πήρε την απόφαση οι κομματικές δηλώσεις να γίνονται με σειρά. Καθόλου τυχαία, λοιπόν, και η παρουσία τις τελευταίες μέρες στελεχών όπως ο Αλέκος Τρυφωνίδης, ο Χρίστος Σενέκς στα τηλεοπτικά πάνελ, αλλά και της Χριστιάνας Ερωτοκρίτου, η οποία τπρεί —για πολλούς περιέργως— σιγή ικθύος επί του παρόντος για τα όσα διαμείβονται για τη διαμόρφωση του ψηφοδελτίου και το ποιοι θα συμμετάσχουν στην επαρχία που διεκδικεί.

Με δόγματα αρώματα και γαλλικές φρεγάτες

Η φρεγάτα και ο ΥΠΕΘΑ

Λαλίστατος φαίνεται να είναι ο νέος υπουργός Εθνικής Άμυνας της Ελλάδας Νικόλας Παναγιωτόπουλος σε σημείο που να δημιουργεί μурμουρητά, σε πρώτη φάση. Η αναφορά του για γαλλική παρουσία εντός του τεμαχίου 7, όπως πληροφορούμαστε, δεν άρεσε και τόσο στη Λευκωσία. Το συμπέρασμα που εξάγεται από συζητήσεις που ακολούθησαν των «αποκαλύψεων» ΥΠΕΘΑ, είναι πως η Λευκωσία κρατούσε ως επτασφράγιστο μυστικό τα όσα φαίνεται να συμφωνήθηκαν στην τηλεφωνική επικοινωνία, Αναστασιάδη-Μακρόν προφανώς για να μην υπάρξουν παρενέργειες. Πηγή στη Λευκωσία σχολίασε με κομπιό τρόπο τη φούρια Παναγιωτόπουλου, λέγοντας ότι οι αναφορές του «δεν ακούστηκαν ωραία. Θα μπορούσαμε και εμείς να τα πούμε», και ο νούν νοεϊτω.

• • • • •

Αχ, αυτοί οι Ιταλοί

Η ιστορία με τις δηλώσεις του CEO της ENI μπορεί να ξεφούσκωσε όμως δεν θεωρείται λήξασα. Επίσημα, ο υπουργός Ενέργειας Γιώργος Λακκοτρύπης μπορεί να σήμανε λήξη συναγερμού μετά τη συνάντηση με εκπροσώπους της ENI, όπως πίσω από τις κλειστές πόρτες φαίνεται να τα άκουσαν. Και δεν είναι μόνο στο Υπουργείο Ενέργειας. Στο Προεδρικό ακόμα προσπαθούν να καταλάβουν τι ήθελε να πει ο Ντεσκάλτσι. Πάντως, δεν είναι η πρώτη φορά που ο CEO της ENI απασχολεί σε πολιτικό επίπεδο. Και παλαιότερα, όπως πληροφορούμαστε, μετά τα γεγονότα στο 3, ο Νίκος Αναστασιάδης φέρεται να είχε καταστιάσει τον Ιταλό. Άλλα συμφωνούσαν μεταξύ τους, για τις δημόσιες εμφανίσεις και άλλα έκανε όταν κατέβαινε τα σκαλιά του Προεδρικού. Την πιο εύστοχη παρατήρηση την είχε κάνει διπλωμάτης, στην τετραμερή της Λευκωσίας σε επίπεδο Υπουργών Ενέργειας μόλις τον πληροφορήσαν ότι δεν θα έλθει ο Ιταλός υπουργός Ενέργειας, με πρόφαση βλάβη του αεροσκάφους. «Πάλι αυτοί οι Ιταλοί».

• • • • •

Μαντάμ «cow-vizi»

Είχα σταθμεύσει σε ενδεδειγμένο χώρο στάθμευσης σε δρόμο στο κέντρο της Λευκωσίας με παρκόμετρα δίπλα. Πλήρωσα και περίμενα εντός του οχήματος συνάδελφο για να πάμε σε επαγγελματικό ραντεβού. Μετά από μερικά λεπτά, μια ώριμη κυρία στάθμευσε στο μπροστινό πάρκινγκ που είχε ένδειξη για αναπηρικά οχήματα, χωρίς να δικαιούται. Κατέβηκε κλειδωσε το αυτοκίνη-

«**Κάμε μια ττόκκα** για να μη σου στείλω στον «Πορθητή» μια φρεγάτα του Εμμανουέλ Μακρόν και στο «Γιαβούζ» δύο F-16 του Κούλη-Μπισσάκης».

τό της, κοίταξε πονηρά δεξιά και αριστερά και κίνησε να φύγει. Κόρναρα, με είδε κι εγώ της έδειξα την ταμπέλα με τη σχετική ένδειξη για ΑΜΕΑ που ήταν ακριβώς πάνω από το κεφάλι της. Έκανε μια γκριμάτσα του τύπου «κι εσένα τι σε νοιάζει!» κι έφυγε. Πριν περάσουν 3-4 λεπτά σταμάτησε μπροστά στο όχημα της μαντάμ «cow-vizi», μια συμπαθέστατη τροχονόμος του Δήμου Λευκωσίας και της άφησε στο τζάμι ένα μπιλιτάκι με το πρόστιμο των 80 ευρώ.

• • • • •

Της Καμπότζης

Μας έβαλαν χέρι οι Reuters με το ρεπορτάζ για τα «χρυσά διαβατήρια» που έδωσε η Λευκωσία σε μέλη της οικογένειας του δικτάτορα της Καμπότζης Hun Sen. Σε ένα εκτενέστατο κείμενο αφήνει να φαίνεται πως ευυπόληπτοι ελεγκτικοί οίκοι, μεγάλα δικηγορικά γραφεία και εταιρείες ανάπτυξης γης, μετέτρεψαν τα διαβατήρια της Κυ-

πριακής Δημοκρατίας σε εργαλείο πλουτισμού, ακουμπώντας σε ώμους ισχυρών πολιτικών προσώπων και εκμεταλλευόμενοι την ανυπαρξία νομοθεσίας που να μπορεί να ελέγχει αν τα χρήματα που επενδύονται στη χώρα είναι μαύρα, γκριζά ή ματωμένα. Ο δικτάτορας της Καμπότζης έστειλε δικούς του κι έφεραν κάποια εκατομμύρια, αγόρασαν μετοχές εταιριών ανάπτυξης γης, πήραν τα ευρωπαϊκά μας διαβατήρια κι έφυγαν για άλλες πολιτείες, ευρωπαϊκές.

• • • • •

Της Καμπότζης II

Αν δεν ήταν οι Reuters να σκώσουν το καπάκι του βόθρου, λόγω της αδιαφάνειας που υπάρχει, για την οποία ευθύνονται πρώτα η κυβέρνηση, μετά η βουλή και τα κόμματα και μετά εμείς τα ΜΜΕ, που συχνά αδυνατούμε και αραιά κοιτάμε αλλού, δεν θα μαθαίναμε τα καθέκαστα. Ακόμα αν ήμασταν στην εποχή της διακυβέρνησης Χριστόφια και συνέ-

βαινε κάτι τέτοιο με το δικτάτορα της Καμπότζης, ο οποίος, ειρήσθω εν παρόδω θήτευσε στους Ερυθρούς Χμερ, οι σημερινοί κυβερνώντες και η μισή Κύπρος θα ζητούσαν την κεφαλή του μακαρίτη επί πίνακι... Τώρα δεν πειράζει; Δεν είναι ματωμένα τα δολάρια που πήραμε για να δώσουμε χρυσά διαβατήρια; Τα ερωτήματα υποβάλαμε σε ντιβέλο-περ φίλο της στήλης και η απάντηση του ήταν μια παροιμία: «Για πράττε, για μετάπραττε, για 'που την Κύπρο φεύκε»...

• • • • •

Όνειρα θερινής νυχτός

Η παρουσία των τριών F-16 στο Καλό Χωριό φούντωσε τις ελπίδες κάποιων στην Κύπρο που παραμένουν φανατικοί υποστηρικτές του Δόγματος του Ενιαίου Αμυντικού Χώρου. Εν μέρει η Αθήνα θα τους αποζημιώνει με τη σποραδική παρουσία ελληνικών μαχητικών πάνω από την Κύπρο. Όμως σε καμία περίπτωση δεν θα πρόκειται για επιστροφή

Ο ΗΡΩΣ ΤΗΣ ΕΒΔΟΜΑΔΟΣ

Ντόναλντ Τραμπ

Ο πρόεδρος των ΗΠΑ Ντόναλντ Τραμπ αναμφισβήτητα είναι το «πρόσωπο της εβδομάδας» παγκοσμίως, για τα όσα τραγελαφικά έκανε και είπε.

στο Δόγμα των Κληρίδη-Παπανδρέου. Όπως μου έλεγε με νόημα στρατιωτική πηγή, αν το Δόγμα ήταν στο ΟΝ η τουρκική παρουσία εντός της κυπριακής ΑΟΖ θα συνιστούσε απειλή και για την Ελλάδα με ό,τι αυτό συνεπαγόταν από τον κοινό αμυντικό σχεδιασμό. Εξάλλου και στη Λευκωσία, όκι κάποιοι ΑΚΕ-Λικοί, ακούνε Δόγμα Ενιαίου Αμυντικού Χώρου και βγάζουν σπυράκια. Παρεμπιπτόντως για το ΑΚΕΛ, τα F-16 του Καμμένου και της πρώτης φοράς αριστερά είναι περισσότερα φιλικά από τα F-16 του δεξιού Παναγιωτόπουλου;

• • • • •

Ο κατοχικός Ακιντζί

Κάποιοι συνάδελφοι θα πρέπει να ξεκαθαρίσουν κάποια στιγμή στο μυαλό τους αν ο Μουσταφά Ακιντζί, ηγέτης της τ/κ κοινότητας, είναι κατοχικός ηγέτης ή όχι. Δεν μπορεί ταυτόχρονα να είναι και τα δύο. Όπως δεν μπορείς να επαινείς τη στάση που τήρησε απέναντι στη δύναμη η οποία του δίνει τον τίτλο του κατοχικού ηγέτη. Διότι ένας κατοχικός ηγέτης ποτέ δεν δαγκώνει το χέρι που τον ταΐζει. Κάτι που έκαναν ο Ντενκτάς και ο Έρογλου. Ο Ακιντζί είναι Τούρκος, εκπροσωπεί τα συμφέροντα της κοινότητάς του αλλά είχε και το σθένος να τα πει στα ίσια στο σοουλτάνο για την εισβολή στη Συρία. Κατάλαβες;

Γράφει **Ο ΙΑΝΟΣ**

Ο Φύρερ στις Πυραμίδες

Του **ΣΤΕΦΑΝΟΥ ΚΑΣΙΜΑΤΗ**

διότι υποστήριξε ότι τα λόγια του ερμηνεύθηκαν «εκτός πλαισίου συμφραζομένων». Αναρωτήσαι ποιο πλαίσιο, όταν τα εγκλήματα γίνονται «λάθη», ο Β΄ Παγκόσμιος Πόλεμος «επέκταση ανατολικά και δυτικά», η δε οικοδόμηση του Γ΄ Ράιχ «οικοδόμηση έθνους»; Με όλο τον σεβασμό προς τους δημοκρατικούς θεσμούς της φίλης Αιγύπτου και την άσοχη λειτουργία τους, είμαι υποχρεωμένος να πω ότι τέτοια αντικειμενικότητα μόνον από έναν συνειδητοποιημένο εθνικοσοσιαλιστή μπορεί να την περιμένεις.

Ο θαυμασμός για τον Φύρερ δεν είναι, πάντως, κάτι τόσο απεχθές στην Αίγυπτο όσο στην Ευρώπη. Είναι, κατ' αρχάς, αντανάκλαση του αντιποικιοκρατικού ρεύματος που σώρωσε τις βρετανικές κτήσεις μετά το τέλος του Μεγάλου Πολέμου. Στο Κάιρο, λ.χ., οι ντόπιοι περίμεναν σαν ελευθερωτή τον Ρόμελ. Επειτα, είναι αντανάκλαση του νέου αντισιμιτισμού, που γεννήθηκε από τη διασταύρωση του αραβικού λαϊκισμού με το Μεσανατολικό. Ο Νάσερ, φέρ' ειπείν, εμφορείτο από βαθύτατο αντισιμιτισμό – μέχρι βλακείας, αν λά-

βουμε υπ' όψιν τα σοβαρότατα λάθη στα οποία τον οδήγησε.

Παρεμπιπτόντως, την ίδια ημέρα που δημοσιεύθηκε η είδηση στα διεθνή δίκτυα (3η Οκτωβρίου), δημοσιευόταν επίσης μία άλλη, σχετική: σε δημοπρασία στη Βρετανία, αγοράστηκε τηλεφωνικώς, έναντι 3.600 λιρών, από άγνωστο πλειοδότη, το ροζ, ελαφρώς ξεθωριασμένο, μα πλήρως μεταξωτό βρακί της Εύας Μπράουν, με το μονόγραμμά της ασφαλώς. (Επλενε τα εσώρουκά της μαζί με του Φύρερ και έτσι το

μονόγραμμα ήταν απαραίτητο για να μη τα μπερδεύουν...) Ο πλειοδότης θα είναι, φαντάζομαι, ο πρόεδρος της αιγυπτιακής Βουλής. Στο κάτω κάτω, το βρακί μπορεί να θεωρηθεί ως μέτρο προστασίας και υγιεινής των «υποδομών», που τόσο τον ενδιαφέρουν...

Να τα, τα πουλάκια μου Εδώ ταιριάζει η ιστορική ρήση του Γκουσγκούνη, διότι ελπίζω να πληροφορηθήκατε την αποκάλυψη του Reuters, την περασμένη Τετάρτη, ότι στελέχη του αυταρχικού καθε-

στώτος, που υφίσταται εδώ και τριάντα χρόνια στην Καμπότζη, έχουν αποκτήσει ευρωπαϊκό διαβατήριο, αγοράζοντας την κυπριακή υπηκοότητα, στην τιμή των 2,2 εκατομμυρίων δολαρίων το κεφάλι. Πρόκειται για την ανιψιά του επί τριακονταετία πρωθυπουργού, τον σύζυγό της (που είναι και ο αρχηγός της περιβόητης αστυνομίας της χώρας), τον υπουργό Οικονομικών, καθώς και το ζεύγος των ισχυρότερων επιχειρηματιών της χώρας. (Δεν διευκρινίζεται αν είναι άνδρας και γυναίκα ή ομόφυλο ζεύγος· δεδομένου όμως ότι μιλούμε για την Καμπότζη, ας μην είμαι σχολαστικός...) Το Reuters επικαλείται επίσημα έγγραφα της κυπριακής κυβέρνησης, που βρίσκονται στην κατοχή του. Προσωπικώς, είμαι βέβαιος ότι πρόκειται για παρεξήγηση! Ο Νίκος θα τα εξηγήσει όλα...

Από το αυτί

Κλιμάκιο του «Ρουβίκωνα» εισέβαλε την Παρασκευή στο πολιτικό γραφείο του Β. Κικιλία. Πέταξαν μοπιόες και σκουπίδια (στον Τύπο αναφέρονται ως «τρικάκια») και έφυγαν. Ενας τους όμως δεν πρόλαβε και τον τσάκωσαν. Επιτέλους! Η τιμωρία του πρέπει να είναι παραδειγματική – δεν χωρεί επεικεία. Να αφήσουν λοιπόν αστυνομίες, δι-κογραφίες και τα σχετικά και να κληθεί αυτός ο άνθρωπος να απολογηθεί στην Τζένη. Καταλαβαίνω ότι είναι πολύ σκληρό, αλλά η κοινωνία πρέπει να γίνει αμείλικτη με αυτούς τους ταραξίες. Από το αυτί λοιπόν και κατευθείαν στην Τζένη! Να σου πω εγώ μετά αν τολμά να το ξανακάνει...

ΦΑΛΗΡΕΥΣ
kassimatis@kathimerini.gr

ΑΡΘΡΟ / Του **ΜΙΧΑΗΛ ΠΑΡΑΣΚΕΥΑ**

Η δικαιοσύνη, πολίτες και ιδιώτες

Ο Αριστοτέλης στα «Πολιτικά» του 136. –1, 1252β27-1253α39 γράφει για τον άνθρωπο ως κοινωνικό και πολιτικό ον, λειτουργώντας στο προσφορότερο χώρο, αυτό της Πόλης όπως τον περιέγραψε: «.....μόνος αυτός έχει αντίληψη του καλού και του κακού, του δικαίου και του άδικου. Και είναι η κοινότητα αυτών των πραγμάτων που κάνει την οικογένεια και την πόλη. Ας προσθέσουμε ότι ως προς τη φυσική τάξη των πραγμάτων η πόλη προηγείται της οικογένειας και του καθενός από εμάς ξεχωριστά. Διότι το όλον προηγείται κατ' ανάγκην του μέρους.3 [20] Εάν, για παράδειγμα, καταστρέψει κανείς το σώμα ως σύνολο, δεν θα υπάρχει πόδι ούτε χέρι, παρά μόνον ως όνομα -... Είναι λοιπόν φανερό ότι η πόλη υπάρχει εκ φύσεως και προηγείται του ατόμου. Διότι, αν ο καθένας, όταν χωριστεί από το σύνολο, δεν είναι αυτός, θα είναι στην ίδια κατάσταση, όπως όλα τα μέρη προς το σύνολο. Όποιος δεν είναι ικανός να συμμετέχει σε μια κοινότητα ή δεν του χρειάζεται επειδή είναι αυτός, σε καμιά περίπτωση δεν αποτελεί μέρος της πόλης, και κατά συνέπεια είναι ή άγριο ζώο ή θεός.

[30]... Γιατί όπως ο άνθρωπος είναι το ανώτερο από όλα τα ζώα, όταν φτάσει στην τελειότητά του, έτσι γίνεται και το χειρότερο, όταν απομακρυνθεί από τον νόμο και το δίκαιο. Διότι η αδικία που έχει όπλα είναι τρομερή. Ο άνθρωπος γεννιέται έχοντας όπλα που σκοπό έχουν να υπηρετούν τη φρόνηση και την αρετή, τα οποία όμως πάρα πολύ εύκολα μπορεί να τα χρησιμοποιήσει για το αντίθετο. [35] Αυτός είναι ο λόγος που ο άνθρωπος χωρίς αρετή είναι το πιο ανόσιο και άγριο ον, και το χειρότερο όσον αφορά στις ερωτικές πδονές και στη λαίμαργία. Η δικαιοσύνη όμως είναι χαρακτηριστικό της πόλης, αφού η απονομή δικαιοσύνης αποτελεί θεσμό της κοινωνίας της πόλης, ενώ η δικαιοσύνη η ίδια είναι ο καθορισμός του τι είναι δίκαιο.» Ο καθηγητής φιλοσοφίας του Πανεπιστημίου Αθηνών, Δημήτριος Κούτρας με αναφορά στον Αριστοτέλη γράφει για τη δικαιοσύνη και την ισότητα ως εκ των ων ουκ άνευ προϋποθέσεων για τη μη στάση των πολιτών κατά της ανήθικης εξουσίας. «Η δικαιοσύνη ως κοινωνική αρετή κατά τον φιλόσοφο (Αριστοτέλη), αναφέρεται σε πρόσωπα και πράγματα, δηλαδή αγαθά που απαιτούν δίκαιη απονομή μεταξύ, τουλάχιστον, δύο προσώπων. Είναι εμφανές ότι η έννοια της ισότητας στο χώρο της κοινωνικής διεκδίκησης του πολίτου παρέχει το αναγκαίο πλαίσιο της γενικότητας που απαιτεί η φύση του δικαιώματος. Έτσι αποδεικνύεται ότι στη φιλοσοφία του Σταγίρητη (Αριστοτέλη) κάθε αιτία στασους προέρχεται από τον τραυματισμό του κοινού περί δικαίου αισθήματος και από την επικράτηση της ανισότητας και αδικίας μέσα στην κοινωνία. Η δίκια αυτή προερχόμενη από την εξουσία ή από τις κοινωνικές ομάδες δημιουργεί αναταραχές και στάσεις. Σύνηθες, κατά τον Αριστοτέλη, είναι το φαινόμενο, όπου ο ίσος τείνει να καταστεί άνισος και ο άδικος άνισος να καταστεί ίσος[19]. Έτσι η ανθρώπινη συμπεριφορά κινείται μεταξύ της ύβρεως[20] και δικαιοσύνης, κέρδους[21] και τιμής. Ο πολίτης συνήθως στασιάζει ή επαναστατεί, όταν η πολιτεία αποκλίνει από το υπάρχον δίκαιον, παραλείπει ή διαστρεβλώνει το δίκαιο εις βάρος των αρχομένων και γενικώς επιδεικνύει πνεύμα αδιαφορίας ή εχθρικό προς αυτούς. Σύμφωνα με στοιχεία που παρουσίασε ο γενικός ελεγκτής, στις 31.12.2018 υπήρχαν 243 ξενοδοχεία και 3600 κέντρα αναψυχής, ποσοστό 76% και 38% των ξενοδοχείων και κέντρων αναψυχής, αντίστοιχα, που δραστηριοποιούνταν χωρίς άδεια λειτουργίας. Επίσης από τα 26 ξενοδοχεία 5 αστέρων και τα 58 ξενοδοχεία 4 αστέρων που λειτουργούσαν στις 18.2.2019 μόνο 4 πεντάστερα ξενοδοχεία και 9 ξενοδοχεία 4 αστέρων έχουν εκδώσει άδεια λειτουργίας για το έτος 2018, ενώ 19 ξενοδοχεία 5 αστέρων και 43 ξενοδοχεία 4 λειτουργούν από το 2009, χωρίς άδεια λειτουργίας. Επιπροσθέτως, εννέα στάδια και γήπεδα του ΚΟΑ λειτουργούν παράνομα χωρίς τελική έγκριση. Το ίδιο το Τμήμα Πολεοδομίας και Οικίσσεως βρισκόταν σε πολυκατοικία που μέχρι σήμερα δεν έχει ποτοποιητικό τελικής έγκρισης. Στον ίδιο παράνομο χώρο στεγάζονται το Οικογενειακό και Εργατικό Δικαστήριο όπως διαπιστώθηκε σε μια έκθεση καταπέλτη για την κατασπατάληση δημοσίου χρήματος σε άνευ λόγου ενοίκια προς εξυπηρέτηση προφανώς ιδιωτών ιδιοκτητών. Ίσως ο ένας λόγος που δεν στασιάζουν/επαναστατούν οι άνθρωποι της κοινωνίας μας είναι γιατί δεν είναι πολίτες σύμφωνα με τον κλασικό όρο, αλλά ιδιώτες/idiots οι οποίοι ενδιαφέρονται μόνο για το προσωπικό τους συμφέρον.

Ο κ. Μιχάλης Παρασκευάς είναι δικηγόρος.

Η Lizwe Phiri ποτίζει τον κήπο των λαχανικών της στο Ινσουκαμί της Ζιμπάμπουε. Η παγκόσμια ημέρα φαγητού εορτάστηκε στη χώρα στις 17 Οκτωβρίου, η οποία πλάττεται από σοβαρή ανομβρία.

ΔΙΕΛΚΥΣΤΙΝΔΑ / Της **ΜΑΡΙΝΑΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΔΟΥ**

Το πiónι της Άγκυρας

Τον Απρίλιο του 2015, ο νέος τότε Τ/κ ηγέτης Μουσταφά Ακιντζι, αρνείτο τον χαρακτηρισμό που προσέδιδε στα Κατεχόμενα η Άγκυρα περί μικρής πατρίδας, κάνοντας λόγο για αδελφές χώρες με την Τουρκία. «Η Τουρκία», όπως τον απαντούσε δηκτικά τότε ο Ερντογάν «βλέπει τη βόρεια Κύπρο ως μικρή πατρίδα, ναι. Και από εδώ και πέρα θα τη βλέπει ως μικρή πατρίδα. Όποια είναι η σχέση που έχει μια μάνα με το παιδί της, αυτή θα συνεχίσει να είναι η σχέση της με το παιδί της», έλεγε ο Τούρκος πρόεδρος και προειδοποιούσε δημοσίως τον Τ/κ ηγέτη αυτά που «βγαίνουν από το στόμα του να τα ακούει με τα αφτιά του». Την προειδοποίηση δεν άφησε ασχολίαστη ο Μουσταφά Ακιντζι, απαντώντας στον Τούρκο πρόεδρο πως πλέον αυτό το παιδί έχει ανάγκη να μεγαλώσει και να γίνει ο νοικοκύρης του σπιτιού του. Στιχομυθίες και δηλώσεις που έκαναν πολλούς να πιστεύουν πως ο Μουσταφά Ακιντζι είναι έτοιμος να θέσει πραγματικά κόκκινες γραμμές με την Άγκυρα και δεν αποτελεί ένα κακέκτυπο του Ταλάτ.

Και λέμε κακέκτυπο του Ταλάτ, γιατί πολλοί ήταν εκείνοι που είχαν απογοητευτεί από τον κατά τα άλλα μετριοπαθή Τ/κ ηγέτη. Όχι γιατί δεν υπήρξε πρόοδος στο Κυπριακό κατά την περίοδο παραμονής του στο τιμόνι της τ/κ ηγεσίας. Αλλά γιατί παρά τις βαρύθυγες δηλώσεις που έκανε αρχικά με τον Δημήτρη Χριστόφια, ότι δηλαδή οι δύο σύντροφοι θα λύσουν το Κυπριακό, φυτεύοντας παράλληλα και ελπίες για εδραίωση της ειρήνης, δεν προσπάθησε στην ουσία να κόψει γέφυρες με την Τουρκία. Ενδεικτικό, μάλιστα, ότι όταν ο Δημήτρης Χριστόφιας τον προέτρεψε να αφήνει όπου μπορεί μακριά από τις συνομιλίες την Τουρκία, ο τότε Τ/κ ηγέτης του ζήτησε να μην τον αποκαλεί σύντροφο και του απάντησε πως αυτά είναι εν πολλοίς ρομαντισμοί. Αλυσμότητες και οι προεκλογικές του αφίσες «Ο Ταλάτ με ενώνει με την Τουρκία».

Ο Μουσταφά Ακιντζι, όμως, είχε προκαλέσει ένα άλλο κύμα ευφορίας στην τ/κ κοινότητα, αλλά και σε μερίδα των Ε/κ. Όχι για τους καφέδες και τις ζιβανίες που έπιναν με τον Νίκο Αναστασιάδη στην πορεία. Ούτε για τις κοινές ευχές που έκαναν,

αλλά για δηλώσεις που ξεπερνούσαν την εικόνα και καταδείκνυαν μία φιλοσοφία καθαρά αντιιμπεριαλιστική. Γιατί λίγους μήνες μετά την ανάδειξή του στο πηδάλιο της τ/κ κοινότητας, δεν δίστασε να πει πως η «επιχείρηση ειρήνης και ευτυχίας» το 1974, ήταν στην πραγματικότητα πόλεμος. Δήλωσε που επανέλαβε τις προάλλες, με αφορμή την εισβολή στη Συρία προκαλώντας την οργή της Άγκυρας στην προσπάθεια αποδόμησής του από τους ανθυποψηφίους του, ξεσηκώνοντας ακόμα και απειλές κατά της ζωής του.

Σίγουρα κατά τη διάρκεια των διαπραγματεύσεων ο ίδιος έκανε σημαντικές υπερβάσεις που οδήγησαν σε δύσκολες συγκλίσεις, φτάνοντας στο πιο κοντινό σημείο για λύση. Όμως, δεν χειρούμε να τον αιοποιήσουμε, ούτε θέλουμε να είμαστε αφελέις, ότι με αυτό μπορεί να αλλάξει την αδιαλλαξία της Άγκυρας. Υπήρξαν και περιπτώσεις που ξεπέρασε τα όρια της συναισθηματικής υπερβολής. Όπως στην περίπτωση που ανέδειξε την ανόητη απόφαση της Βουλής να ψηφίσει το ενωτικό δημοψήφισμα σε μείζον θέμα για καιρό και της επιμονής του ότι ο Νίκος Αναστασιάδης τον ξεγέλασε, ξεχνώντας πως δεν είναι ένας απογοητευμένος ψηφοφόρος αλλά ηγέτης της τ/κ κοινότητας. Η ανάρτησή του, όμως, για την εισβολή στη Συρία ή έπρεπε να ταρακουνήσει όλους αυτούς που έσπευσαν να ειρωνευτούν και να αναπαράγουν το ψέμα περί διαγραφής του tweet του υπό τον φόβο της Άγκυρας, αν αυτοί που διεκδικούν να τον διαδεχθούν θα είναι καλύτεροι.

Όλα αυτά είναι μικροψυχία. Και αδυναμία αντίληψης των συνθηκών που επικρατούν στην τ/κ κοινότητα. Προφανώς γιατί ο Ακιντζι δεν έχει να αντιμετωπίσει μόνο την Άγκυρα, αλλά και ένα κατεστημένο στις ελεύθερες περιοχές που τρέφεται από την παραμονή του στάτους κβο και με τη δαιμονοποίηση του εχθρού. Όλα αυτά, όμως, θα πρέπει να προβληματίσουν πρώτα και κύρια τον πρόεδρο. Όχι μόνο για τους πόντους αξιοπιστίας που κέρδισε –σε αντίθεση με τον ίδιο– ο Ακιντζι στη διεθνή κοινότητα. Αλλά και γιατί αν δεν καταφέρει να λύσει το Κυπριακό με τον μόνο Τ/κ ηγέτη που τα έβαλε με την Άγκυρα, τότε με ποιον αλθήθεια υπολογίζει να τη λύσει;

economidoum@kathimerini.com.cy

ΒΟΛΕΣ / Του **ΠΑΝΑΓΙΩΤΗ ΚΑΠΑΡΗ**

Εν δυνάμει δυναμικό νησί

Είναι η Κύπρος ένα δυναμικό νησί και δεν το ξέρουμε; Στην Ολλανδία φαίνεται ότι κάτι ξέρουν παραπάνω, γιατί πριν ακόμη ολοκληρωθούν τα επίσημα εγκαίνια της έκθεσης αρχαίων κυπριακών θησαυρών, στο Εθνικό Αρχαιολογικό Μουσείο της χώρας, Rijksmuseum van Oudheden, εκατοντάδες πολίτες, Ολλανδοί και όχι μόνο, σκημάτισαν ουρά έξω από το μουσείο, για να θαυμάσουν τα κυπριακά αριστουργήματα, τα οποία φιλοτεχνήθηκαν πριν από πάρα πολλούς αιώνες. Η υπουργός Μεταφορών και αρμόδια για τις αρχαιότητες Βασίλικη Αναστασιάδου, η οποία τέλεσε τα εγκαίνια της έκθεσης, με τον τίτλο «Cyprus - A Dynamic Island», δεν έκρυβε τον ενθουσιασμό και την έκπληξή της, για το τεράστιο ενδιαφέρον των Ολλανδών. Φαίνεται ότι η ρήση «ουδείς προφήτης αγαπτός στην πατρίδα του» δεν ισχύει μόνο για τους ανθρώπους, αλλά ισχύει και τα αρχαία αριστουργήματα, τα οποία κουβαλούν το διαχρονικό πνεύμα, άγνωστων δημιουργών.

Στον καφενέ της Λευκωσίας, οι θαμώνες σχολίαζαν με σκωπτικό τρόπο, το σημαντικό γεγονός για την Κύπρο, το οποίο δεν παραγνώριζαν, αλλά αντιθέτως ένιωσαν και περηφάνια. «Θαυμάζουν μας οι ξένοι, αλλά είμαστε σίγουροι ότι θα μας επιστρέψουν όλα τα αρχαία ή θα αφήσουν και μερικά στη χώρα τους». Άρχισαν να λένε για το περίφημο σταυρόσχημο ειδώλο το οποίο ακόμη αναζητείται στην Ισπανία και την περίφημη μούμια την οποία ακόμη την ψάχνουν στο κυπριακό μουσείο. Θυμήθηκαν ιστορίες με «ευρετές» θησαυρών, οι οποίοι αντί να καταλήξουν σε κυπριακά μουσεία, πωλήθηκαν σε αρχαιοκάπηλους για να πλουτίσουν μερικοί μεγαλόσχημοι. Μίλησαν για ανασκαφές οι οποίες αρχίζουν και ποτέ δεν τελειώνουν, όπως στον χώρο ανέγερσης της Βουλής, όπως στον χώρο όπου ανεγέρθηκε το Δημαρχείο Λευκωσίας, όπως στην Γεροσκήπου, όπως σε τόσα άλλα πολλά μέρη της Κύπρου. Εκεί που έδωσαν ρέστα τους οι «αδικασερόι» ήταν για το αρχαιολογικό μουσείο, το οποίο ευτυχώς, έλεγαν, κτίστηκε από τους αποικιοκράτες, γιατί θα χάναμε όλα τα αρχαία μέχρι σήμερα.

Η Βασίλικη Αναστασιάδου πολεμά με νύχια και με δόντια για να κτιστεί το νέο αρχαιολογικό μουσείο και είναι ίσως η μόνη ελπίδα, για να προχωρήσουν τα έργα. Ξέρει πολύ καλά τα «γρανάζια» και τα «κουμπιά» της δημόσιας μηχανής, τα οποία θέλουν πολύ κόπο για να γυρίσουν και να δημιουργήσουν. Το ευτύχημα, όταν ξεκινήσει ο τροχός να γυρίζει, τότε γίνονται θαύματα, εκπλησσοντας ακόμη και τους φανατικούς της ιδιωτικοποίησης των πάντων. Αριθμητικά η Κύπρος έχει τα περισσότερα μουσεία στον κόσμο σε αναλογία πληθυσμού και σίγουρα τις περισσότερες πινακίδες από τα εγκαίνια. Αλλά επί της ουσίας, η Κύπρος έχει ελάχιστα μουσεία για να επιδείξει.

Πρέπει να γίνουν πολλά για να καταστούν τα μουσεία, από νεκρές αποθήκες, σε ζωντανούς χώρους μάθησης και εκπαίδευσης. Το καλύτερο θα ήταν να συγκεντρωθούν όλα τα μουσεία σε ένα χώρο, όπως τα Σμισθόνια στην Ουάσιγκτον και οι ενδιαφερόμενοι να διαθέτουν όχι ημέρες, αλλά εβδομάδες, για να τα επισκεφθούν. Η Κύπρος λέγεται ότι διαθέτει ένα από τα σημαντικότερα βυζαντινά μουσεία στον κόσμο και ένα από τα σπουδαιότερα αρχαιολογικά μουσεία. Ωστόσο, πόσοι το ξέρουν και κυρίως πόσοι νέοι εκπαιδεύονται στους χώρους των μουσείων. Ευτυχώς όλοι οι Κύπριοι ταξιδεύουν στο εξωτερικό και μπορούν να μάθουν πώς λειτουργούν τα μεγάλα μουσεία. Ξέρουν ότι τα μουσεία είναι ζωντανά σχολεία τα οποία απευθύνονται σε όλες τις ηλικίες. Εν δυνάμει η Κύπρος είναι δυναμικό νησί και έχει όλες τις φυσικές «χάρες» και επιπλέον σπουδαίους θησαυρούς. Το μόνο που μένει είναι να πειστεί το βαθύ κράτος, οι λογιστές και οι οικονομολόγοι, να επενδύσουν στις αρχαιότητες, μ' ένα σύγχρονο τρόπο. Και σίγουρα τα κέρδη θα είναι πάρα πολλά.

kaparispn@yahoo.gr

ΑΚΑΡΙΑΙΑ / Της **ΕΛΕΝΗΣ ΞΕΝΟΥ**

Μια ντιζαϊνάτη κοροϊδία

Κατέφθασαν και τα «διαστημικά» παγκάκια. Τα οποία –έτσι για να μαθαίνετε– παραγγέλθηκαν στην Ιταλία και μάλιστα σε εξειδικευμένο εργοστάσιο, το οποίο λένε κατασκευάζει «έργα τέχνης». Και όπως καταλαβαίνετε το χρυσοπληρώσαμε κι αυτό. Όπως και οτιδήποτε άλλο έχει να κάνει με το μέγα σκάνδαλο που ονομάζεται πλατεία Ελευθερίας και παρότι έχω ασχοληθεί πολλές φορές σ' αυτή εδώ τη στήλη με το εν λόγω θέμα, οι εξελίξεις δεν με αφήνουν να «αγιάσω».

Εκτός από ντιζαϊνάτα παγκάκια, λοιπόν, θα έχουμε και ντιζαϊνάτες βρύσες, οι οποίες θα είναι σε σχήμα λουλουδιού και οι οποίες επίσης κατασκευάστηκαν στο εξωτερικό (οι βρύσες!) διότι τα δικά μας εργοστάσια δεν ήταν σε θέση να τις υλοποιήσουν

χωρίς να φαίνεται η ένωση στο σημείο της λεκάνης (!). Και βέβαια με το αντίστοιχο παραφουσκωμένο κόστος. Και αφού θα τοποθετηθούν τα εν λόγω ντιζαϊνάτα παγκάκια και οι ντιζαϊνάτες βρύσες, και αφού κάποια στιγμή σ' αυτή τη ζωή ελπίζουμε και όχι στην επόμενη, θα αποπερατωθεί και η πλατεία, θα αρχίσουν άλλα παρατράγουδα, τα οποία θα αφορούν στο κόστος συντήρησής της. Γι' αυτό μη βιαστείτε να εφησυχάσετε (αν είχατε ποτέ τέτοια φαιδρή πρόθεση). Διότι αγαπητοί μου δημότες –μάθετέ το κι αυτό– το κόστος συντήρησης της εν λόγω πλατείας θα ανέρχεται (σύμφωνα με υπολογισμούς του ίδιου του Δήμου Λευκωσίας) σε 822 ευρώ την ημέρα. Κι αν δεν λιποθυμάσατε ήδη και αντέχετε να διαβάσετε το παρακάτω, εκφράζονται λένε, σοβαρές ανησυχίες πως τελικά ο Δήμος θα λειτουργεί για να καλύπτει τα έξοδα της πλατείας και

προκειμένου να τα καλύπτει, ενδέχεται να «ξεπουλήσει» και το παλιό μέγαρο του Δημαρχείου σε ιδιώτη. Με πιο απλά λόγια, αυτός ο παραλογισμός που λέγεται «Πλατεία Ελευθερίας» και για τον οποίο οι αρμόδιοι του Δήμου φροντίζουν κάθε λίγο και λιγάκι να μας προτρέπουν να κάνουμε υπομονή, διότι λένε προκειμένου να εκσυγχρονιστούμε οφείλουμε να κάνουμε υπομονή, και θεωρούν μάλιστα ότι ξεμπερδεύουν μ' αυτό το απλοϊκό επείγρημα από τις ευθύνες που τους βαραινουν, δεν λέει να τελειώσει. Και όχι μόνο δεν λέει να τελειώσει πρακτικά, αλλά δεν λέει να τελειώσει ούτε σε ό,τι αφορά τα υπέρογκα ποσά που έχουμε ήδη ξοδέψει, για να βλέπουμε εδώ και χρόνια ένα σωρό εργάτες να πηγαиноέρχονται πάνω από ένα ακαλαίσθητο λευκό μπετόν. Το ερώτημα, λοιπόν, που τίθεται είναι προς τι όλα αυτά; Για να έχουμε να λέμε ότι

έχουμε ντιζαϊνάτη πλατεία; Την οποία όχι μόνο δεν είμαστε ικανοί να αποπερατώσουμε εξού και τρέχουμε σε εργοστάσια στην Ιταλία για παγκάκια και βρύσες, αλλά δεν είμαστε καν σε θέση να τη συντηρήσουμε; Και ενώ περιμένουμε πώς και πως να γλυτώσουμε από αυτό το βάσανο συνειδητοποιούμε πως το βάσανο δεν πρόκειται να έχει τελειωμό. Εδώ και δέκα χρόνια χτίζεται αυτή η πλατεία, η οποία στοιχίσε 40 και κάτι εκατομμύρια, και η οποία αφού τελειώσει θα χρειάζεται 800 ευρώ ημερησίως για να συντηρηθεί με ανυπολόγιστες ακόμα τις κακοτεχνίες που πρόκειται να εμφανιστούν και το ερώτημα που τίθεται ξανά και ξανά είναι προς τι και γιατί όλα αυτά; Ενώ θα μπορούσαμε να έχουμε δημιουργήσει έναν χώρο πρασίνου, με μια σαφώς οικονομικότερη λύση, με ένα πραγματικά έξυπνο σχεδιασμό, που δεν θα χρειαζόταν

μια ζωή για να αποπερατωθεί και το οποίο δεν θα γονάτιζε τους δημότες προκειμένου να καυχούνται οι κάθε αρμόδιοι/αναρμόδιοι ότι έχουν φτιάξει μια «έξυπνη» πόλη. Τιποτα το «έξυπνο» δεν εμπιέρεχεται σ' αυτή την ιστορία. Και τίποτα για το οποίο ο σκεπτόμενος δημότης να αισθάνεται «περήφανος». Το αντίθετο, μάλιστα. Εκείνο το οποίο αισθάνεται ο σκεπτόμενος πολίτης είναι πως για όλη αυτή την κοροϊδία – περὶ αυτού πρόκειται, κι αν προτιμάτε να την ονομάζουμε ντιζαϊνάτη κοροϊδία, κανένα πρόβλημα – κανέναν από τους αρμόδιους/αναρμόδιους δεν αισθάνεται υπόλογος. Θέλετε και το γιατί; Διότι, αγαπητοί δημότες, διανύουμε τη φοβερή εκείνη εποχή όπου πλέον η κατ' εξακολούθηση «κοροϊδία» ονοματίζεται ως εξυπνάδα. Τόσο απλά.

elenixenou11@gmail.com

Δεν υπάρχουν προστάτες

Του **ΑΛΕΞΗ ΠΑΠΑΧΕΛΑ**

«**Πώς θα** εγγυηθείτε την ασφάλειά μας;» είναι το πρώτο ερώτημα που απευθύνει κάθε Έλληνας πολιτικός (και όχι μόνο) σε όποιον σημαντικό και ισχυρό ξένο αξιωματούχο επισκέπτεται τη χώρα μας. Το ερώτημα προκαλεί αμηχανία, απορία. Στον σημερινό κόσμο δεν υπάρχουν προτεκτοράτα και προστάτες, όπως συνέβαινε τον 19ο αιώνα. Υπάρχουν συμμαχίες και πολιτικές ενώσεις.

Πάσχουμε, ως Έλληνες, από μια πρωτοφανή «οχιζοφρενή» αντιμετώπιση του ρόλου των Με-

Όσο κακός είναι ο αντιαμερικανισμός, τόσο επικίνδυνη είναι η αντίληψη ότι οι ΗΠΑ θα «καθαρίσουν» για εμάς αν συμβεί κάτι με την Τουρκία.

γάλων Δυνάμεων. Ενα κομμάτι μας θέλει να βλέπει τη χώρα σαν έναν Δαβίδ που αντιστέκεται διαρκώς σε έναν Γολιάθ. Οπου Γολιάθ μπορεί να είναι η Τουρκία, οι ΗΠΑ ή η Γερμανία, κατά περίσταση. Ενα άλλο κομμάτι μας, όμως, πάσχει από το σύνδρομο του ραγιά. Αντιμετωπίζει με δέος τις ισχυρές δυνάμεις και τους εκπροσώπους τους. Ζητάει την προστασία τους και ανεξίτηλες εγγυήσεις για την ασφάλεια της χώρας. Ελπίζει σε αυτές, υπερτιμά την αξία τους,

απογοητεύεται όταν δεν επαληθεύονται οι προσδοκίες του και άντε πάλι από την αρχή. Ζούμε σε μια εποχή που θέλει μεγάλη προσοχή. Οι σταθερές είναι λίγες, ή μάλλον ελάχιστες. Οι ΗΠΑ μπορεί να εγγυώνται την ασφάλεια του Ισραήλ ή της Νότιας Κορέας. Αλλά ακόμη και οι ίδιοι οι Ισραηλινοί και οι Νοτιοκορεάτες αρχίζουν και αμφιβάλουν για το τι ισχύει και τι όχι επί Τραμπ. Η Δύση γενικότερα δίνει πολύ κακά μηνύματα για το πόσο σοβαρά μπορεί κανείς να πάρει τις υποσχέσεις της, όπως κατάλαβαν απότομα ο κ. Ζάεφ ή ο Κούρδοι.

Εχει έλθει η στιγμή να ωριμάσουμε ως λαός. Όσο κακός είναι ο αντιαμερικανισμός, τόσο επικίνδυνη είναι η αντίληψη ότι οι ΗΠΑ θα «καθαρίσουν» για εμάς αν συμβεί κάτι με την Τουρκία. Όσο άρρωστη ήταν η εμμονή εναντίον του Ισραήλ, τόσο λάθος είναι η αντίληψη ότι θα πολεμήσει τον «δικό μας πόλεμο» αν χρειαστεί.

Προφανώς και κτίζουμε συστηματικά τις συμμαχίες μας. Κερδίζουμε ό, τι μπορούμε από τη συνεργασία στον αμυντικό τομέα, την παρουσία των Αμερικανών σε ευαίσθητες περιοχές, τη συλλογή πληροφοριών. Και ταυτόχρονα δεν σταματάμε ποτέ την πολυδιάστατη εξωτερική πολιτική του Κωνσταντίνου Καραμανλή, που βασιζόταν στην αρχή ότι η Ελλάδα δεν πρέπει να στηρίζεται ποτέ μόνο σε έναν παγκόσμιο πυλώνα.

Είναι όμως πολύ κακό να δίνουμε την εντύπωση ότι αναζητούμε κάποιον προστάτη. Είναι δείγμα αδυναμίας και γεωπολιτικής κακομοιριάς.

Οι ομογενείς μας

Του **ΚΩΣΤΑ ΙΩΡΔΑΝΙΔΗ**

Δεσμεύθηκε κατά την προεκλογική περίοδο ο κ. Κυριάκος Μητσοτάκης για διεύρυνση του εκλογικού σώματος διά της παροχής επιστολικής ψήφου στους Έλληνες τους εγκατεσπαρμένους στην υφήλιο. Κάποιοι μιλούν για τρία και περισσότερα εκατομμύρια ομογενών, που αναμένεται να διαμορφώσουν τα αποτελέσματα των προσεχών εκλογών και εφεξής. Αλλοι αναφέρονται σε μεθοδεύσεις που αποβλέπουν στο εγκλεισμό της Αριστεράς στο «χρονοντούλαπο της Ιστορίας». Μόνον που και ο Ανδρέας Παπανδρέου διακήρυττε ότι η Δεξιά θα έμπαινε στο ίδιο χρονοντούλαπο, αλλά επανήλθε στην εξουσία κατ' επανάληψιν, και αυτό που ιστορικώς συνέβη ήταν η εξαέρωση

Το πρόβλημα είναι η αυξανόμενη αδιαφορία του εν Ελλάδι εκλογικού σώματος, που επί της ουσίας απλώς καταψήφίζει την προηγούμενη κυβέρνηση.

του ΠΑΣΟΚ και όχι της Νέας Δημοκρατίας, σε τελική ανάλυση.

Εκλήθησαν οι ηγέτες των πολιτικών κομμάτων σε κατ' ιδίαν συνάντηση με τον πρωθυπουργό και εξελθόντες προέβησαν σε δηλώσεις αμφίσημες εν πολλοίς, και διοχετεύθη στα ΜΜΕ ότι ηγέτης παρατάξεως ενέπλεξε κατά τη συζήτηση το θέμα της εκλογής Προέδρου της Δημοκρατίας, υπονομεύοντας διά της συναλλαγής έναν θεσμό.

Προς αποφυγνή πάσης παρεξηγήσεως, η στήλη αυτή υποστηρίζει πλήρως το δικαίωμα ψήφου των ομογενών στον τόπο όπου διαβιούν, παρέχοντας πάσα διευκόλυνση και όχι διά μαζικής μεταφοράς τους, όπως στο παρελθόν, με αεροσκάφη μισθωμένα από τα κόμματα, με επιδοτήσεις στα εισιτήρια κατ' αποκλειστικότητα σε οπαδούς.

Επειδή όμως πολλός ο λόγος από διαφόρους περί «ελληνικής διασποράς», μία διευκρίνιση παρεμπιπτόντως. Ο όρος διασπορά αφορά τους Ιουδαίους, που εξεδίωχθησαν κατ' επανάληψιν από τις εστίες τους. «Ελληνική διασπορά» ουδέποτε υπήρξε. Αποικίες ίδρυσαν στην αρχαιότητα οι Έλληνες, διότι δεν τους χωρούσε ο τόπος, και μετανάστες υπήρξαν πάντοτε, κυρίως από απελπισία και ανέχεια. Οι Έλληνες κατακτήθηκαν από τους Ρωμαίους αλλά δεν εξεδίωχθησαν απηνώς, όπως οι Εβραίοι επί Καλιγούλα.

Με την ίδρυση του Ανατολικού Ρωμαϊκού Κράτους κατίσχυσαν σταδιακώς οι Έλληνες —διά του πολιτισμού τους— και έτσι προέκυψε η Βυζαντινή Αυτοκρατορία. Υποδουλώθηκαν από τους Οθωμανούς και υπέστησαν την τιμωρητική αυθαιρεσία των σουλτάνων.

Αλλά μετά την ανάδειξη του Παναγιωτάκη Νικουσίου σε Μέγα Διερμηνέα το 1661, άνοιξε ο δρόμος των Φαναριωτών προς την Πύλη και τις παραδουνάβιες ηγεμονίες.

Εθνοκάθαρση υπήρξε άπαξ, μετά τη Μικρασιατική Καταστροφή, δίχως να ερωτηθούν οι πληθυσμοί που εκριζώθηκαν από τις εστίες τους, με συμφωνία των Αθηνών και της Αγκυρας. Αλλά αυτό είναι άλλο θέμα.

Ορθότατο το ενδιαφέρον για τους ομογενείς, που οφείλουν να διαχειρισθούν με σεβασμό και ευπρέπεια οι ηγέτες μας. Αλλά το πρόβλημα είναι η αυξανόμενη αδιαφορία του εν Ελλάδι εκλογικού σώματος, που επί της ουσίας απλώς καταψήφίζει την προηγούμενη κυβέρνηση, με αποτέλεσμα τη σταδιακή απαίωση του όλου πολιτικού συστήματος.

Χρήσιμα τα ατμοσφαιρικά, τα επικοινωνιακά, η οικονομική πραγματικότητα, αλλά όμως δεν αρκούν. Συγκρότησε ο Ανδρέας Παπανδρέου το 1995 Συμβούλιο Αποδήμου Ελληνισμού με έδρα τη Θεσσαλονίκη, που επέδειξε δραστηριότητα επί της προεδρίας του Αντρίου Αθηνς, αλλά εξαερώθη. Όλως διαφόρως εξασφαλίζεται η δημιουργική συμμετοχή των ομογενών, ως φαίνεται.

Πριν από τρία χρόνια, στο πρώτο Ελληνοβρετανικό Συμπόσιο στο Ναύπλιο, η Βρετανία είχε μόλις μπει στην περιπέτεια του Brexit.

Στο συμπόσιο ήταν φανερό ότι το άλμα προς το άγνωστο κινητοποιούσε το ένστικτο ανθρώπων σε θέσεις ευθύνης να αρχίσουν αμέσως να αναζητούν διμερείς συνεργασίες με άλλες χώρες. Παρότι οι περισσότεροι συμμετέχοντες στο συμπόσιο ήταν αντίθετοι με το Brexit, υπήρχε ένα πνεύμα αισιοδοξίας, ότι όσο δύσκολη και αν γινόταν η κατάσταση, θα βρίσκονταν λύσεις. Στο δεύτερο συμπόσιο, πέρυσι, σε μια έπαυλη κοντά στην Οξφόρδη, ήταν πλέον σαφές ότι ο ακρωτηριασμός της χώρας από την Ε.Ε. προκαλούσε έντονα προβλήματα, διχάζοντας τους πολίτες, παραλύοντας το πολιτικό σύστημα, βυθίζοντας τις επιχειρήσεις στην αβεβαιότητα. Τότε έγινε και η μεγαλύτερη διαδήλωση κατά του Brexit. Από τότε, η Βρετανία βρίσκεται σε πολιτική δίνη, με αποτέλεσμα την κόπωση και την ανάγκη να τελειώνει το μαρτύριο. (Οι γραμμές αυτές γράφονταν πριν από τη χθε-

σινή ψήφο στη Βουλή των Κοινοτήτων που θα αποφάσιζε εάν η Βρετανία θα προχωρούσε σε συντεταγμένη έξοδο από την Ε.Ε. ή εάν θα φύγει ατάκτως στις 31 Οκτωβρίου — ή εάν θα υπάρξει άλλη παράταση ώστε να επιτευχθεί λύση που θα ικανοποιεί και την Ε.Ε. και τη Βουλή.) Οποιο και αν είναι το αποτέλεσμα της χθεσινής ψήφου, πάντως, το συμπέρασμα όσων συμμετείχαν στο τρίτο Ελληνοβρετανικό Συμπόσιο την Παρασκευή και το Σάββατο, πάλι στο Ναύπλιο, είναι ότι οι σχέσεις Ελλάδας - Βρετανίας θα ενισχυθούν. Η συνάντηση αυτή, με διοργανωτές τη βρετανική πρεσβεία, το Οικονομικό Φόρουμ των Δελφών και το Βρετανικό Συμβούλιο, ανέδειξε τους δεσμούς του παρελθόντος και αναζήτησε τρόπους με τους οποίους οι δύο χώρες θα μπορούσαν να συνεργαστούν για να αντιμετωπίσουν τις προκλήσεις ενός κόσμου που αλλάζει με μεγάλη ταχύτητα. Θέματα των συζητήσεων ήταν η ενέργεια και η γεωπολιτική, η ναυτιλία, η Παιδεία, η έρευνα και τεχνολογία, ο ρόλος της φιλανθρωπίας, η αξιοποίηση του πολιτισμού, η ελληνική διασπορά. Σε όλες τις παρουσιάσεις και πα-

ρεμβάσεις Ελλήνων και Βρετανών, σημειώθηκαν οι τομείς που οι δύο χώρες θα μπορούσαν να συνεργαστούν ή να μάθει η μία από την άλλη. Οι ειλικρινείς κουβέντες ανθρώπων που γνωρίζουν καλά το αντικείμενο της ειδικειότης τους, η αναγνώριση ότι η συνεργασία είναι απαραίτητη, αλλά και η αλλαγή της σχέσης μεταξύ των δύο χωρών (αφού η Βρετανία φεύγει από την Ε.Ε. ενώ η Ελλάδα παραμένει μέλος), ανέδειξαν πολλά ενδιαφέροντα σημεία. Στο ζήτημα της Παιδείας, για παράδειγμα, οι δεσμοί είναι γνωστοί αλλά η κατάσταση αλλάζει, παρουσιάζοντας ευκαιρίες και ανάγκες. Σήμερα 11.000 Έλληνες φοιτούν στη Βρετανία και 4.500 διδάσκουν σε βρετανικά πανεπιστήμια. Στην Ελλάδα, 17.000 φοιτούν σε κολλέγια που συνεργάζονται με βρετανικά πανεπιστήμια. Ενώ παλαιότερα ο φορέας που εκπροσωπεί τα βρετανικά πανεπιστήμια επιχειρούσε μέσω της Ε.Ε., τώρα εργάζεται εντατικά για να ενισχύσει τη διμερή σχέση. Προσπαθεί, επίσης, να εξασφαλίσει τη συνέχιση της συνεργασίας μεταξύ των δημόσιων πανεπιστημίων των δύο χωρών ώστε οι Βρετανοί να έχουν συμμάχους για

να συμμετάσχουν σε ευρωπαϊκά ερευνητικά προγράμματα και σε ανταλλαγές φοιτητών. Το γεγονός ότι πάνω από 300.000 Έλληνες έχουν αποφοιτήσει από πανεπιστήμια στη Βρετανία συμβάλλει στην καλή σχέση μεταξύ των πανεπιστημιακών των δύο χωρών.

Ενδιαφέρουσα άποψη των συζητήσεων, πάντως, ήταν ότι δεν ήταν η Ελλάδα που πάντα έχει να μάθει από τη Βρετανία. Παρά τις εξαιρετικές υπηρεσίες που το Σίτι του Λονδίνου παρείχε στη ναυτιλία για πολλές δεκαετίες, πριν από χρόνια η Βρετανία, με λάθος χειρισμούς, έχασε πολλούς εφοπλιστές και πλοία, ενώ η Ελλάδα τούς κέρδισε. Επίσης, παράγων του ενεργειακού τομέα αναφέρθηκε στο γεγονός ότι το φορολογικό καθεστώς για μεγάλες επενδύσεις στην Ελλάδα παραμένει σταθερό (με επικύρωση της Βουλής) ενώ στη Βρετανία η κατάσταση είναι πιο ρευστή. Όμως, ίσως το πιο ουσιαστικό —και πολύ προσωπικό— σκόλιο ήταν μιας Βρετανίδας ομιλήτριας που είπε: «Η Ελλάδα πέρασε από τα στενά και επέζησε. Δίνει ελπίδα και σε εμάς ότι υπάρχει κι επόμενη μέρα».

ΕΠΙΦΥΛΛΙΔΑ / Του **ΧΡΗΣΤΟΥ ΓΙΑΝΝΑΡΑ**

Αναμονή του μοιραίου

λύν καιρό, το βιβλίο αυτό στο προσκεφάλι τους.

Η σημερινή επιφυλλίδα γράφεται και για να προφυλάξει τον αναγνώστη. Να του πει: προσοχή! το βιβλίο της Μαργακού πληγώνει! — όπως πάντοτε η «μέσα Ελλάδα», όπου κι αν ταξιδέψεις. Όταν το τελειώσεις, θα ξέρεις πολύ καλά, χωρίς κανείς να σου το έχει βρειώσει, ότι η μοίρα της Λευκωσίας είναι, νομοτελειακά, μοίρα και κάθε «ελληνίδος πόλεως» σήμερα. Μετά την ανεμπόδιση αρπαγή της μισής Κύπρου από τους Τούρκους, ο Διονύσιος Σαββόπουλος είχε σοφά και επιγραμματικά αποφανθεί: «Το άδειο μας το πρόσωπο η Κύπρος το πληρώνει». Όσοι διακρίνονται την ιστορική συνέχεια των Ελλήνων, εξακολουθούν να μην αντιλαμβάνονται το κενό ταυτότητας, το άδειο πρόσωπο.

Ελληνίδες πόλεις, με ιστορία πολλών αιώνων, που τις κατάπιε οριστικά και αμετάκλητα η τουρκική, ποιος τις μνημονεύει πια σήμερα; Κερύνεια, Αμμόχωστος, Μόρφου, όπως και Σμύρνη, Τραπεζούντα, Σηλυβρία, Σούρμενα, Φερεσσός, Φώκαια, Νικομήδεια, Σινασός, Μουδανιά, Σαμψούντα, Καισάρεια, Αττάλεια, Αλικαρνασός, Λαοδικεία, Πέργη — πλήθος τα ονόματα. Η λογική των ιστορικών δεδομένων, ψυχρά και ανελήπτα, βεβαιώνει τις επερχόμενες προσθήκες στον κατάλογο: Πόλεις της «γαλάζιας πατρίδας» που τη δηλώνει ιταμότατα «δική του» ο Ερντογάν, δηλαδή οι πόλεις της νησιωτικής Ελλάδας, γιατί όχι και της Δυτικής Θράκης, ίσως και της Μακεδονίας, γενέτειρας του Κεμάλ, αλλά και το στρα-

τηγικό «κλειδί» του Βόλου, με αυτονόμο αντιστήριγμα την Κρήτη. Αυτό που είναι σήμερα η Λευκωσία και το αποτυπώνει με ειδυλιακό σπαραγμό η Άννα Μαργακού στο βιβλίο της, θα είναι σε λίγα χρόνια, νομοτελειακά, η Κομοτηνή, η Ξάνθη, γιατί όχι η Λάρισα, τα Γιάννενα, τα Χανιά.

Είναι ορθολογικά προβλεπτή η επερχόμενη κατάποση. Όχι επειδή οι Τούρκοι είναι ογδόντα εκατομμύρια και οι Ελληνώνυμοι οκτώ. Όχι επειδή είναι εκσυγχρονισμένα πάνοπλοι και εμείς με τα χρήματα του εξοπλισμού τρέφουμε ένα πελατειακό κράτος. Αλλά μόνο επειδή οι Τούρκοι είναι περήφανοι να είναι Τούρκοι, ενώ οι Έλληνες θέλουν, με οποιοδήποτε τίμημα, να γίνουν κάτι άλλο από αυτό που είναι: Να γίνουν, επιτέλους, Ευρωπαίοι! Εστω «επιτροπευόμενοι» από αδιότακτους τοκογλυφίας «εταίρους» με υποθηκευμένα τα «χρυσαιφικά» της χώρας, σαδιστικά, στο διηνεκές. Παραμένουμε συνεπαρμένοι οι Ελληνώνυμοι από τον άζεστο καραμανλισμό της συλλογικής συμπλεγματικής μας μειονεξίας: Να γίνουνε Ευρωπαίοι, οπωσδήποτε, ό,τι κι αν αυτό συνεπάγεται.

Όλα τα «κόμματα εξουσίας» είναι στη σημερινή Ελλάδα «προοδευτικά», που θα πει: μάχονται για την «πρόοδο», δηλαδή για τον αφελή νησιμό. Αφελή νησιμό της γλώσσας, της ιστορικής συνείδησης, της Τέχνης, της λαϊκής παράδοσης. Είναι κοινό πολιτικό πρόγραμμα ο αφελή νησιμός, γι' αυτό και δεν διαφέρει σε προσανατολισμό και στόχους η πολιτική Γαβρόγλου από την πολιτική Κεραμέως. Είναι προ-

ϋπόθεση του εξευρωπαϊσμού ο αφελή νησιμός, δηλαδή προϋπόθεση της «προόδου», επομένως έχουν τη «λογική» τους οι επιλογές του Κυριάκου Μητσοτάκη: Απέναντι σε έναν αδιότατο τολμητή Ερντογάν, που εισβάλλει αυθαίρετα στη Συρία, απειλεί να κατακλύσει με πρόσφυγες την Ευρώπη, διακινύσει προκλητικά τουρκικό το Αιγαίο, απέναντι σε μια τέτοια λαίλαπα, στήνει υπουργό Εξωτερικών έναν ευπρεπή, αλλά παντελώς ανεπαρκή, δίχως την πείρα διεθνών σχέσεων και διπλωματίας πολιτικό. Με αναπληρωτή, μια σκανδαλώδους ανεπάρκειας, παρουσία.

Αυτή η προσωποποιημένη αναφορά στη σημερινή φαρσοκωμωδία του υπουργείου Εξωτερικών δεν συνιστά, προφανώς, αντικυβερνητική, κομματική κριτική, είναι μόνο ομιωγή έσχατου πια απελπισμού — as το καταλάβουν όσοι βλέπουν την πραγματικότητα μόνο με τα ματογυάλια της πόλωσης Ολυμπιακού - Παναθηναϊκού, ΣΥΡΙΖΑ - Ν.Δ. Κατρακυλάμε κυριολεκτικά στην άβυσσο και το μόνο που μας ενδιαφέρει, μέσα στον ίλιγγο της πτώσης και πριν τον διαμελισμό του πτώματος στα βράχια, είναι το αφόνημα χωρίς αντίκρισμα εξουσίας.

Βέβαια, το λεκανοπέδιο της Αττικής δεν θα θελήσουν ποτέ να το κατακτήσουν οι πανευφρείς Τούρκοι. Θα το αφήσουν, ίσως και με ολίγη Πελοπόννησο, να σαπίζει από μόνο του ως την έσχατη αποσύνθεση, με υπουργεία, λιμουζίνες, θλιβερούς πλιθίους αξιωματούχους — να απολαμβάνουν οι Τούρκοι τη σύγκριση με το δικό τους «μεγαλείο».

Η συνεδρία ρεζιλίκι

Του **ΘΕΟΔΩΡΟΥ ΘΕΟΔΩΡΟΥ**

Μπορεί να πέρασαν αρκετές μέρες από την τελευταία συνεδρία του Εθνικού Συμβουλίου, αλλά το θέμα παραμένει επίκαιρο. Παρά τα εθνικά απαράδεκτα μηνύματα που έστειλε η συνεδρία «ρεζιλίκι» καμία πρωτοβουλία ανατροπής της τραγικής αυτής εικόνας. Αντίθετα, ότι ο ΠτΔ επιμένει να μην αναφέρεται στη μορφή λύσης που επιδιώκουμε αποδεικνύει το ότι συνεχίζει να προβληματίζεται για άλλες μορφές λύσεις και σχέδια Β΄ και Γ΄.

Στην ουσία το Εθνικό Συμβούλιο αυτοαναίρεθηκε, αυτοδιαλύθηκε, αυτοκαταστράφηκε. Σίγουρα θα συνεχίσει να υφίσταται ως θεσμός, αλλά για τον κάθε υγιώς σκεπτόμενο πολίτη θα πρέπει ήδη να αποτελεί παρελθόν. Το Εθνικό Συμβούλιο διαχρονικά υπήρξε ένα σώμα, μια σύναξη πολιτικών αρχηγών, που κάθε άλλο παρά συμβούλιο μπορούσε να χαρακτηριστεί. Η λέξη συμβούλιο παραπέμπει σε ένα σώμα που τουλάχιστον θα πρέπει να το διακρίνει η στοιχειώδης σοβαρότητα. Ακόμα όταν μιλάμε για Εθνικό Συμβούλιο τότε το θέμα παίρνει δραματικές διαστάσεις, γιατί η απαιτούμενη σοβαρότητα άπτεται εθνικών ζητημάτων. Είτε μας αρέσει είτε όχι η τελευταία συνεδρία του Εθνικού Συμβουλίου απέδειξε ότι δεν πρόκειται για συμβούλιο και σίγουρα ούτε για εθνικό. Κάποτε χαρακτηρίστηκε καφενείο, πανηγύρι και πολλά άλλα, που, αν και απαξιωτικά, είναι δυστυχώς η πραγματικότητα.

Την ώρα που είναι σε εξέλιξη η εισβολή στην κυπριακή ΑΟΖ, το Εθνικό μας Συμβούλιο δεν κατάφερε να συμφωνήσει σε κοινό ανακοινωθέν γιατί, σύμφωνα με διάφορα δημοσιεύματα, δεν κατάφεραν να συμφωνήσουν στη μορφή λύσης στην οποία υποτίθεται στοχεύουμε. Παρά την επιμονή των Αβέρωφ Νεοφύτου και Αντρου Κυπριανού δεν κατέστη δυνατή η συμφωνία στο κοινό ανακοινωθέν, γιατί τα μικρά κόμματα διαφώνησαν με την αναφορά ότι η επιδιωκόμενη λύση είναι η ΔΔΟ. Όσον αφορά τον ΠτΔ, από ό, τι φαίνεται, τήρησε μια ποντοπλακτική στάση. Αντί η αναφορά περί ΔΔΟ να ήταν δική του πρωτοβουλία ουσιαστικά υπέκυψε ή συμφωνήσε με τις απόψεις κομμάτων που διαχρονικά τάσσονται εναντίον μιας εφικτής λύσης.

Άκουσον, άκουσον. Ζητούμε από τη διεθνή κοινότητα να βοηθήσει για μια λύση ΔΔΟ και εμείς δεν συμφωνούμε με αυτήν τη μορφή λύσης. Καταγγέλλουμε σε όλα τα μήκη και πλάτη τις προσπάθειες της Τουρκίας για συζήτηση λύσης εκτός των παραμέτρων των Η.Ε. και εμείς πρώτοι και καλύτεροι διαφωνούμε με αυτές τις παραμέτρους. Μια κατάσταση που αν και όλοι παραδέχονται ότι είναι τραγική κατάντησε πλέον και κωμικοτραγική.

Μα γιατί επιτέλους ο Τραμπ, ο Γκουτιέρρες, η Μέρκελ να ζητούν συνομιλίες για επίτευξη λύσης ΔΔΟ τη στιγμή που το δικό μας Εθνικό Συμβούλιο δεν συμφωνεί; Γιατί δια-

μαρτυρούμαστε όταν ο Τσαβούσογλου μας λέει ότι θα πρέπει να αποφασίσουμε τι λύση θέλουμε;

Βέβαια, τα απαράδεκτα και τα παράλογα εντός του Εθνικού Συμβουλίου συνεχιστήκαν και εκτός «ρινγκ» με τις δηλώσεις των πολιτικών αρχηγών. «Η ελληνοκυπριακή πλευρά θα πρέπει να στείλει σύσσωμη το μήνυμα ότι επιδιώκει την εξεύρεση λύσης διζωνικής, δικαιοδικής ομοσπονδίας. Αυτό θα πρέπει να τονίζεται από την ολόκληρη των κομμάτων της Κύπρου, γιατί σε διαφορετική περίπτωση, θα πληγεί ανεπανόρθωτα η αξιοπιστία της δικής μας πλευράς», δήλωσε ο Αβέρωφ Νεοφύτου μετά τη συνεδρία. «Αν η ελληνοκυπριακή πλευρά θέλει να είναι πειστική πρέπει να είναι ξεκάθαρη ως προς τη βάση λύσης, επαναβεβαιώνοντας τη βούληση για λύση διζωνικής, δικαιοδικής ομοσπονδίας», δήλωσε ο γ.γ. του ΑΚΕΛ, λέγοντας, μάλιστα, ότι συμφωνεί με τον πρόεδρο του ΔΗΣΥ. «Εάν δημιουργείται αυτό το τοξικό κλίμα μεταξύ του ΑΚΕΛ, του προέδρου, και κατ' επέκταση του ΔΗΣΥ, με ποιους πιστεύει το ΑΚΕΛ ότι μπορεί να συνεργαστεί για να δούμε ζωντανή την ελπίδα για επανένωση της πατρίδας μας », δήλωσε την επομένη ο πρόεδρος του ΔΗΣΥ.

Τι να πεις; Πώς να κατανοήσει ο απλός άνθρωπος όλα αυτά τα ακαταλαβίστικα; Ο Αβέρωφ Νεοφύτου προτρέπει όλα τα κόμματα να στέλλουν το μήνυμα ότι η επιδιωκόμενη μορφή λύσης είναι η ΔΔΟ, το ΑΚΕΛ συμφωνεί απόλυτα μαζί του και αυτός κατηγορεί το ΑΚΕΛ για τοξικό κλίμα. Με πιο απλά λόγια, ο Αβέρωφ Νεοφύτου στηρίζει με σθένος τον ΠτΔ, ο οποίος επιμελώς αποφεύγει να αναφερθεί στη μορφή λύσης ΔΔΟ, σφουρίζει αδιάφορα για τα άλλα κόμματα τα οποία δημοσίως τάσσονται εναντίον της ΔΔΟ και κατηγορεί το ΑΚΕΛ, το οποίο δηλώνει ότι συμφωνεί μαζί του.

Η επιστήμη σπκώνει τα χέρια ψηλά. Κα εμείς καλώς σας βρήκαμε. Τράπη απόδειξη ότι σε αυτόν τον τόπο η κοινή λογική έπαψε πλέον να είναι κοινή. Είπαμε ότι το κουτόχορτο κατάντησε εθνικό φαγητό, όταν όμως σερβίρεται σε μεγάλες δόσεις, χωρίς γαρνιτούρες και τα απαραίτητα συνοδευτικά, τότε είναι δύσπεπτο.

Κατά τα άλλα καλούμαστε να αντιμετωπίσουμε τις τελευταίες προκλήσεις και να αφήσουμε όλους αυτούς τους πολιτικάντηδες να διαχειριστούν το μέλλον των επόμενων γενεών.

Πραγματικά είναι να διερωτάσαι μήπως ο ρήση του Αμερικανού συγγραφέα Μαρκ Τουαϊν: «Μερικές φορές αναρωτιέμαι αν τον κόση κυβερνούν κάποιοι έξυπνοι που μας δουλεύουν ή κάποιοι ηλίθιοι που μιλάνε σοβαρά», ήταν προφητική και προέβλεπε το πολιτικό σκηνικό της Κύπρου του 2019.

Ο κ. Θεόδωρος Θεοδώρου είναι ειδικός προγραμμάτων πλεκτ. υπολογιστών.

Άνδρας προτοιμάζει ψωμί σε υπαίθρια αγορά στην παλιά πόλη της Σάνα στην Υεμένη. Η χώρα από το 2011 μαστίζεται από βαθιά πολιτική και οικονομική κρίση.

Ρότα στη γραμμή Μιθριδάτη

Του **ΛΑΡΚΟΥ ΛΑΡΚΟΥ**

Αυτή η ιστορική αντίφαση δεν έχει προηγούμενο: ποικίλες κινήσεις ενώνουν δυνάμεις με στόχο να εγκαταλείψουν τη μισή Κύπρο στην Τουρκία εν ονόματι του μίσους που τρέφουν προς αυτήν! Από το Κραν Μοντάνα και μετά, αυτή η αντίφαση πήρε πιο επιθετική μορφή. Πρωταγωνιστής της πολιτικής αυτής ο ίδιος ο Ν. Αναστασιάδης (λ.χ. ρεσιτάλ παραπλάνησης στην ομιλία του στους Μορφίτες, 13/10). Κινήσεις, με από παλιά διαμορφωμένες θέσεις υπέρ της λύσης «διπλά-διπλά», αφού κατανόησαν «πού το πάει ο πρόεδρος», βρήκαν την ευκαιρία να εργαστούν στη γραμμή «τώρα είναι η ώρα για να τελειώσουμε μια και καλή με την υπόθεση «δικοινοτικές συνομιλίες». Δύο γεγονότα δείχνουν πως η ζήμια που επήλθε στην κοινή γνώμη είναι ιδιαίτερος σοβαρή: εκείνος που πέταξε στα σκουπίδια, ίσως για πάντα, τη Μόρφου και την Αμμόχωστο, εκείνος που σπκώθηκε και έφυγε από το Μοντ Πελεράν μόλις έλαβε χάρτη για το εδαφικό από τον Μ. Ακιντζί με τη Μόρφου και την Αμμόχωστο υπό ε/κ διοίκηση, έλαβε σιωπηλή «έγκριση» και μερικά χειροκροτήματα από κατοίκους της Μόρφου και της Αμμοχώστου σε πρόσφατες αντικατοικίες εκδηλώσεις στη Δερύνεια και στον Αστρομερίτι!

Το μεγάλο κόλπο δεν έχει προβληθεί επαρκώς, καθώς δυνάμεις με σοβαρές απόψεις στο Κυπριακό δεν έδωσαν την αναγκαία σημασία στην καταστροφή της σημασίας των λέξεων: μια κάστα ανθρώπων με ιδιτελή συμφέροντα που έκαναν μεγάλες περιουσίες στα απομεινάρια της εισβολής στο νησί, οργανώνεται, ελέγχει και επιτίθεται με

τον πιο χυδαίο τρόπο σε κάθε προσπάθεια για να κινηθεί η διαδικασία των συνομιλιών. Πώς εξηγείται αυτή η επιθετικότητα; Ασφαλώς δεν πρόκειται για μάχη επιχειρημάτων, άλλωστε τα επιχειρήματα χρειάζονται κάποια τεκμηρίωση, άρα με κάποια δημόσια εκφρασμένη λογική. Πρόκειται για καλά συντονισμένη μάχη συμφερόντων για να διατηρήσει αυτή η κάστα τα «κεκτημένα» που της έχει προσπορίσει η εισβολή –αναπτύξεις γης, νέες αξίες της γης σε διάφορες περιοχές του νησιού, πλουτισμός, επίδειξη με ένα νέο lifestyle, πύργοι και τίτλοι. Αυτή η κάστα συμφερόντων όπως μειοψηφούσα, αριθμητικά είναι λίγη. Πώς, όμως, ελέγχει μια πολύ σημαντική μερίδα του πληθυσμού, που δηλώνει «να μείνουμε όπως είμαστε»; ή που ταλαντεύεται ανάμεσα στη λογική και τον παραλογισμό; Αυτό γίνεται η πλειοψηφία των προσφύγων δεν έχει διαβάσει τα πραγματικά κίνητρα εκείνων που παρεμβάλλουν τα εμπόδια μπροστά στο ενδεχόμενο λύσης. Δυστυχώς, μεγάλη μερίδα των προσφύγων έχει αφομοιώσει το αφήγημα που «ενώνει» τα θύματα της εισβολής με όσους απομυζούν τα «κεκτημένα» της και, ταυτόχρονα, χυδαίους περιπαίκτης της.

Πολίτες σε εμφανή οικονομικά αδιέξοδα, πρόσφυγες στους συνοικισμούς, πολίτες που θα μπορούσαν να ήταν εδώ και δύο ή 15 χρόνια στα σπίτια τους, ακολουθώντας την προπαγάνδα της κάστας της στασιμότητας, πιστεύοντας ότι έτσι υπερτερούν «κάποιο σκοπό». Το μυστικό βρίσκεται στη συνδετική ύλη που «κολλά» τα απολύτως ασύνδετα: ο πρόσφυγας

που σε 40 ημέρες, ή τρεις μήνες, ή σε ένα ή σε δύο χρόνια θα είχε το δικαίωμα της επιστροφής, ταυτίζεται με την κάστα των συμφερόντων που τους θέλει πρόσφυγες για πάντα «εν ονόματι της πατρίδας». Αυτή είναι η συνεκτική ύλη που συγκολλά τα ασύνδετα: η πατριδοκαπλία, η παραπλάνηση, οι υποσχέσεις χωρίς αντίκρισμα. Οι «μάχιμοι» πρόσφυγες της εποχής της εισβολής φεύγουν, ενώ σημαντικό μέρος τους επιλέγει να παραμένει στα σημερινά αδιέξοδα, θεωρώντας ότι στο απροσδιόριστο μέλλον θα τα καταφέρουμε «καλύτερα». Τι θα καταφέρουμε, αν οι μάχιμοι πρόσφυγες δεν ζουν, είναι μια άλλη υπόθεση την οποία κανένας δεν θέτει στον δημόσιο διάλογο. Όποιος, όμως, κάνει μια επίσκεψη σε συνοικισμό, μπορεί να κατανοήσει τα πάντα. Όποιος ενημερώνεται για όσους πρόσφυγες φεύγουν για πάντα μέσω γραπτών μηνυμάτων (που αποστέλλουν δήμοι και κοινότητες της κατεχόμενης Κύπρου), μπορεί να κατανοήσει το μέγεθος της διαφοράς για το σύνολο της Κύπρου.

Εσχάτως μπήκε ένας νέος παράγοντας στην εξίσωση: δυνάμεις που ενδιαφέρονται για να μην προκληθεί οτιδήποτε παρεμβαίνουν σε κάθε συζήτηση σε κάθε επίπεδο –από τις τηλεφωνικές παρεμβάσεις στα ραδιοφωνικά προγράμματα, μέχρι τα Μέσα Κοινωνικής Δικτύωσης. Κατά κανόνα δεν έχουν να προτείνουν οτιδήποτε, γιατί δεν θέλουν να «αποκαλύψουν» την πραγματική τους επιδίωξη. Από την άλλη, εκφράζονται με έναν χυδαίο τρόπο, ώστε να εκφοβίσουν κάθε φορέα κάθε άλλης άποψης πέρα από τη δική τους, εν τέλει

επιδιώκουν να καθηλώσουν τη δημόσια συζήτηση σε σχήματα που ευνοούν τον ανορθολογισμό και την ένταση. Η αλλοπρόσκληση πολιτικής Αναστασιάδη ενθάρρυνε αυτές τις δυνάμεις να μιλούν πιο ανεύθυνα, πιο επιθετικά.

Υπάρχουν κεντρικές ερμηνείες και δευτερεύουσες. Σε κάθε περίπτωση στην κορυφή βρίσκεται η στρέβλωση του προσφυγικού ζητήματος και η αδυναμία των προσφύγων να αντιληφθούν το μέγεθος της εξαπάτησης που υφίστανται για να κρατήσουν στα ύψη τα προνόμια όσοι κέρδισαν από την εισβολή. Όσο (κυρίως) οι πρόσφυγες διαβάζουν στραβά τα συμφέροντα που τους περιβάλλουν, όσο δεν βλέπουν με ευκρίνεια το παιχνίδι που παίζεται πίσω από τις πλάτες τους, δύσκολα θα αλλάξουμε ρότα. Ο χρόνος αλλάζει τα δεδομένα, οι φυσικές δυνάμεις υποχωρούν, οι πρόσφυγες λιγοστεύουν επικίνδυνα, οι νεότερες γενιές δεν έχουν παραστάσεις από την άλλη Κύπρο, σύντομα η διαχείριση του Κυπριακού θα αφορά άλλα δεδομένα.

Όλοι θυμούνται τι έλεγε δημόσια ο Ραούφ Ντενκτάς. Όλοι θυμούνται πόσο δυνατά πολλοί μιλούσαν εναντίον του ακριβώς για να αποδοκιμάσουν με πάθος τις απόψεις του. Σήμερα μιλά ο αρχιεπίσκοπος με γλώσσα Ντενκτάς και οι αντιδράσεις είναι σχεδόν ασήμαντες. Περνούν πλέον σαν «κανονικές» απόψεις, δείγμα γραφής ότι ο μιθριδατισμός αποτελεί την πιο ανησυχητική εξέλιξη στα επτά χρόνια της επιτάχυνσης παραπλάνησης.

www.larkoslarkou.org.cy

Δημοκρατική Παράταξη - ένας χρόνος μετά

Του **ΜΑΡΙΟΥ ΚΑΡΟΓΙΑΝ**

Πέρασαν 43 ολόκληρα χρόνια από τότε που ο αειμνηστος Σπύρος Κυπριανού, μέσα από τις στάχτες και τα αποκαΐδια που προκάλεσε η τουρκική εισβολή, ίδρυσε την Δημοκρατική Παράταξη. Σαράντα τρία χρόνια μετά, η Δημοκρατική Παράταξη του σήμερα είναι εδώ για να παραλάβει τη σκυτάλη της ιστορικής Δημοκρατικής Παράταξης του 1976.

Με το ιδρυτικό της συνέδριο που έγινε πριν από έναν ακριβώς χρόνο, η Δημοκρατική Παράταξη κλείνει, σήμερα, έναν χρόνο δημιουργικής παρουσίας στον κομματικό χάρτη της Κύπρου. Στις 21 Οκτωβρίου του 2018, σημαίνοντα ιστορικά στελέχη, επιστήμονες, αποστασιοποιημένοι πολίτες αλλά και νεαρόκοσμος, με υψηλό αισθημα συλλογικής ευθύνης και πίστης, έθεσαν τα θεμέλια για την αφετηρία μιας νέας πορείας. Τη δημιουργία ενός νέου Κέντρου, την οικοδόμηση μιας νέας Κύπρου. Συμφώνησαν

και ομόφωνα διακήρυξαν ότι οδοιμαγίες της κοινής μας πορείας είναι η εθνική συνεννόηση, η κοινωνική συναίνεση, η ενδυνάμωση του κοινωνικού κράτους.

Πριν από έναν χρόνο γυρίσαμε σελίδα, ανοίγοντας τους ορίζοντες μιας νέας εποχής αισιοδοξίας, αυτοπεποίθησης και δημιουργίας. Μαζί κάναμε ένα νέο ξεκίνημα με το σκηματισμό ενός μεγάλου αραγούς κοινωνικού μετώπου με επίκεντρο τον άνθρωπο. Μια αναγεννήσαμε τις δυνάμεις για τη δημιουργία του νέου Κέντρου. Μια έπαλξη που επενδύει στη συμμετοχή και τον ουσιαστικό πρωταγωνιστικό ρόλο των νέων.

Σήμερα, με αφορμή τη συμπλήρωση ενός χρόνου από την ίδρυση της ΔΗΠΑ ανανεώνουμε το κάλεσμα σε όλους τους πολίτες να πικνώσουν τις γραμμές της. Να απαντήσουν, δηλαδή, στο δίλημμα: Θα μείνουμε απαθείς μπροστά στο κενό που έχει δημιουργηθεί στο Κέν-

τρο του πολιτικού μας συστήματος με κίνδυνο η πολιτική σύλωση να καταστήσει αδύνατη την πολιτική συνεννόηση για την αντιμετώπιση των αυξανόμενων κινδύνων που απειλούν την πατρίδα μας ή θα συμπαραταχθούμε όλοι μαζί στην προσπάθεια να υπερβούμε τις άορες αντιπαραθέσεις και να βρούμε τις συνθέσεις που απαιτεί η λύση των σύγχρονων σύνθετων προβλημάτων;

Από αυτό το προσκλητήριο δεν πρέπει να λείπει κανείς. Το δίλημμα αφορά τους πάντες. Δεν είναι ούτε προσωπικό ούτε καν κομματικό. Αφορά στο μέλλον μας. Αφορά στο μέλλον των παιδιών μας.

Μακριά από κάθε αδιαφανή συνδιαλλαγή, παρωχημένη νοοτροπία ή συμφεροντολογική λογική. Μακριά από κάθε δημαγωγικό λαϊκισμό και αναχρονιστικό παλαιοκομματισμό είτε θα προχωρήσουμε όλοι μαζί μπροστά για να δημιουργήσουμε συνθήκες πολιτικής και οι-

κονομικής σταθερότητας στον τόπο είτε θα παραμεινουμε προσκολλημένοι στα πάθη μας, αδιαφορώντας για το κοινό καλό.

Σε αυτό το δίλημμα οφείλουμε όλοι μας να δώσουμε τη δική μας υπεύθυνη απάντηση. Οι καιροί δεν περιμένουν και οι κίνδυνοι που παραμονεύουν είναι πολλοί και όχι πάντα ορατοί. Δεν αφορούν μόνο στην απελευθέρωση και επανένωση της πατρίδας. Αφορούν στο σύνολο της πολιτικής, οικονομικής και κοινωνικής ζωής. Αφορούν στην ασφάλειά μας, στην ευημερία μας, στην υγεία μας, στην παιδεία μας, στον πολιτισμό μας, στο περιβάλλον μας. Μακριά από εμμονές, δογματισμούς ή τάσεις αυτοδικαίωσης, η Δημοκρατική Παράταξη πολιτεύεται στη βάση του διεκδικητικού ρεαλισμού, στη βάση της σύνεσης και της μετριοπάθειας.

Δεν μας επιτρέπεται η αμεριμνησία. Δεν συγκορεύεται ο εφισυχασμός. Είναι ώρες ευθύνης. Είναι

ώρες υπέρβασης. Οφείλουμε να δράσουμε ανάλογα, αναλαμβάνοντας ο καθένας τις δικές του ευθύνες και όλοι μαζί συλλογικά.

Γι' αυτό είμαστε εδώ.

Γι' αυτό απευθυνόμαστε σε αυτούς που αποστρέφονται τις στερείες αντιπαραθέσεις. Που απορρίπτουν τον φανατισμό, που δεν έχουν ιδεοληψίες, που δεν επηρεάζονται από προκαταλήψεις.

Γι' αυτό απευθυνόμαστε σε αυτούς που δυσανασχετούν με την ανευθυνότητα, που δεν ανέχονται την αλαζονεία και την προσωπωπατρία, που δεν αποδέχονται την πατριδοκαπλία, που δεν ενδίδουν σε εκβιαστικά διλήμματα, σε δικαστικά κηρύγματα, σε όρους και λόγους μίσους και διχόνοιας. Απευθυνόμαστε σε όλους αυτούς που πιστεύουν στην ανάγκη για εθνική συνεννόηση και πολιτική σταθερότητα. Σ' όλους όσους θέλουν ενεργά να συμβάλουν στη διαμόρφωση ενός οράματος για την πατρίδα μας.

Για μια καλύτερη Κύπρο. Για ένα καλύτερο μέλλον. Σήμερα, που κυριαρχεί μια γενικευμένη απαξίωση των θεσμών και της πολιτικής, ένα Νέο Κέντρο χρειάζεται να συγκροτηθεί ως αντίπαλο δέος της πώλησης και του λαϊκισμού, ως ώριμη και ήρεμη απάντηση στις προκλήσεις μιας νέας, πολύ διαφορετικής αλλά και πολύ αντιφατικής εποχής.

Η φιλοσοφία του σύγχρονου Κέντρου δεν είναι κενή περιεχομένου. Είναι ανθρωποκεντρική. Έχει αρχές και ένα ισχυρό κώδικα αξιών. Έχει ακόμα την επιπρόσθετη ιδιότητα να μπορεί να προσαρμόζεται στις συνεχείς μεταβαλλόμενες κοινωνικο-οικονομικές απαιτήσεις μιας σύγχρονης κοινωνίας. Αυτό είναι το όραμα της Δημοκρατικής Παράταξης για την Κύπρο μας. Μια Κύπρο της ελπίδας και της προοπτικής για τις νέες γενιές.

Ο κ. Μάριος Καρογιάν είναι πρόεδρος της Δημοκρατικής Παράταξης.

Κάνε τα
χρήματά σου
να δουλεύουν για
το μέλλον σου!

Αποταμιευτικό – Ασφαλιστικό Σχέδιο νέας γενιάς
που προσαρμόζεται στις δικές σας ανάγκες.

Από σήμερα έχετε πλάνο! Alpha Πλάνο Ζωής.

Η Alpha Bank σε συνεργασία με την Altius Insurance, σας προσφέρει ένα νέο τραπεζοασφαλιστικό προϊόν που αλλάζει τα δεδομένα. Το Alpha Πλάνο Ζωής είναι ένα ευέλικτο αποταμιευτικό - ασφαλιστικό σχέδιο νέας γενιάς, που απευθύνεται σε άτομα έως και 65 ετών και προσαρμόζεται απόλυτα στις δικές σας ανάγκες, με τα εξής βασικά χαρακτηριστικά:

- Αποταμίευση με σημαντική απόδοση
- Ασφαλιστική κάλυψη
- Φορολογική απαλλαγή
- Μηνιαία καταβολή **από €50**

Μπορείτε να ενημερωθείτε για το Alpha Πλάνο Ζωής, να υποβάλετε την αίτησή σας και να λάβετε το ασφαλιστήριο συμβόλαιό σας, σε οποιοδήποτε Κατάστημα της Alpha Bank.

Για περισσότερες πληροφορίες, όρους και προϋποθέσεις, επισκεφθείτε το www.alphabank.com.cy.

Ασφάλιση

Αποταμίευση

Φοροαπαλλαγή

DDB

Ισχύουν όροι και προϋποθέσεις.

Ο ΙΩΑΝΝΗΣ ΚΑΣΟΥΛΙΔΗΣ ΣΤΗΝ «Κ»

Η λύση θέλει ταγκό και όχι τσιφτετέλι

Υπήρξε μια περίοδος τακτικισμού, όμως, πλέον οι δύο κοινότητες πρέπει να χορέψουν μαζί για την επίλυση του Κυπριακού

Συνέντευξη στη
ΜΑΡΙΝΑ ΟΙΚΟΝΟΜΙΔΟΥ

«Όταν χορεύεις ταγκό, θέλεις δύο. Όταν σταματάς το ταγκό και ξεκινά η κάθε πλευρά να χορεύει το δικό της τσιφτετέλι, μπορείς να κάνεις όσες φιγούρες θέλεις. Αλλά φτάνει πλέον η ώρα να χορέψεις ταγκό», λέει στη συνέντευξή του στην «Κ» ο τέως υπουργός Εξωτερικών Ιωάννης Κασουλίδης. Ο ίδιος αποδέχεται ότι υπήρξε περίοδος τακτικισμού από τη δική μας πλευρά όλο αυτό το διάστημα, ωστόσο υπογραμμίζει ότι «δεν ήταν μόνο η δική μας πλευρά που βρισκόταν σε μία περίοδο τακτικής αλλά και η τουρκική πλευρά. Αυτό δεν πρέπει να το λησμονούμε». Ο κ. Κασουλίδης έχει διαφορετική άποψη σχετικά με τη θέση της κυβέρνησης ότι δεν επιστρέφει στο τραπέζι των διαπραγματεύσεων υπό την τουρκική απειλή στην κυπριακή ΑΟΖ, διερωτώμενος σε τι διαφέρει η απειλή στη θάλασσα από την απειλή των δύο μεραρχιών και τουρκικών τανκς που βρίσκονται στη στεριά.

–Νιώσατε πως κλείνει ο πολιτικός σας κύκλος και αποχωρήσατε από την ενεργό πολιτική σκηνή ή η αποχώρησή σας συνδέεται με τις εξελίξεις στο Κυπριακό;

–Θεώρησα πως με τη λήξη της πρώτης πενταετίας του προέδρου Αναστασιάδη τερματιζόταν ο δικός μου κύκλος στην ενεργό πολιτική και τη διεκδίκηση θέσεων. Έκρινα πως υπέρτεπνα αρκετό διάστημα και πως πρέπει να αφήσω χώρο για τους νεότερους. Δεν έπαψα βεβαίως να ενδιαφέρομαι για τον τόπο μου και τη διεθνή πολιτική, ζητήματα που με απασχόλησαν στο σύνολο της πολιτικής μου διαδρομής.

–Η απόφασή σας να εμπλακείτε με την Απόφαση Ειρήνης θεωρήθηκε από πολλούς ως μοχλός πίεσης προς τον πρόεδρο Αναστασιάδη να επιστρέψει σε πιο πραγματιστική σχολή σκέψης...

–Στην Απόφαση Ειρήνης είμαστε πολιτικά πρόσωπα από διάφορους πολιτικούς χώρους που έχουμε αφυπηρετήσει από την ενεργό κοιματική πολιτική ζωή. Δεν έχουμε καμία βλέψη, φιλοδοξία ούτε προσβλέπουμε σε αξιώματα και θεωρούμε πως έφτασε η ώρα κάποιου να μιλήσουν στη δημόσια συζήτηση ορμώμενοι από το γεγονός ότι δεν έχουμε καλώματα να μιλήσουμε για το μέλλον και την ανάγκη της ειρήνης στην Κύπρο.

–Το είχατε συζητήσει προηγουμένως με τον Νίκο Αναστασιάδη;

–Δεν ήθελα να βάλω κανέναν σε δύσκολη θέση.

–Γιατί να βρεθεί σε δύσκολη θέση;

–Ξέρω τι θα μου απαντήσει. Δεν θέλω να βάλω κανέναν σε δύσκολη θέση. Αυτή η πρωτοβουλία δεν έχει κοιμητικό στόχο ούτε είναι πολιτική κίνηση. Είμαστε 15 άτομα και δεν σκοπεύουμε να γράψουμε μέλη. Θα παρεμβαίνουμε στη δημόσια συζήτηση, όχι κάνοντας αντιπολίτευση ή συμπολίτευση. Στόχος είναι η συζήτηση πάνω στο Κυπριακό. Να ακούσουν οι συμπατριώτες μας θέσεις και επιχειρήματα που πιθανόν να μην τις άκουγαν προηγουμένως.

Δεν είναι λογικό να υπάρχει επιθυμία από οποιαδήποτε πλευρά να βάλει μέσα στους όρους αναφοράς θέματα που θα αποτελέσουν το αντικείμενο των διαπραγματεύσεων, αναφέρει σε συνέντευξή του στην «Κ» ο Ιωάννης Κασουλίδης.

“

Αφέθησαν διάφορες σκέψεις, αλλά ο πρόεδρος δεν μίλησε ποτέ επίσημα ή δημόσια για άλλες μορφές λύσης πλην της διζωνικής, δι-κοινοτικής ομοσπονδίας.

“

Ήταν επιτυχία της δικής μας διπλωματίας και του υπ. Εξωτερικών τα εν λόγω μέτρα, καθώς είναι το μέγιστο που θα μπορούσαμε να κερδίσουμε, αν λάβουμε υπόψη το πόσο ανομοιογενής είναι η Ε.Ε.

–Θα εκφράσετε και διαφοonίες με τον πρόεδρο αν χρειαστεί;

–Αυτό δεν έχει προκύψει μέχρι στιγμής. Αν προκύψει θα το δούμε. **–Το πλαίσιο μέτρων που έχει ληφθεί στο Συμβούλιο των Εξωτερικών Υποθέσεων ήταν ό,τι καλύτερο μπορούσαμε να πάρουμε ή θα μπορούσαμε να πετύχουμε περισσότερα;**

–Ήταν επιτυχία της δικής μας διπλωματίας και του υπουργού Εξωτερικών τα εν λόγω μέτρα, αλλά και χώρες από την Κεντρική και Ανατολική Ευρώπη που έχουν την τάση να θεωρούν την Τουρκία σημαντική για τα εθνικά τους συμφέροντα, αλλά και για τα συμφέροντα της Ε.Ε. Το να επιτευχθεί συνεπώς μια ομόφωνη απόφαση είναι πολύ σημαντικό. Να σας υπενθυμίσω ότι η Ε.Ε. δεν πήρε ποτέ μέτρα εναντίον υποψήφιας χώρας μέλους του ΝΑΤΟ. Επομένως, ό,τι μπορούσαμε να πάρουμε, το έχουμε πάρει. Αυτό δεν θα αποτρέψει την Τουρκία από το να συνεχίσει την πολιτική των προκλήσεων στην κυπριακή ΑΟΖ. Δεν σημαίνει, όμως, ότι δεν έπρεπε να επιδιώξουμε

αυτά που έχουμε πάρει. Διότι, μνημιζετε ότι δεν ενοχλείται η Τουρκία. Και ενοχλείται και λαμβάνει πολύ σοβαρά υπόψη τη γενική κατακραυγή στο παράνομο της ενέργειας.

–Δόθηκε η αίσθηση όλο αυτό το διάστημα, όμως, πως οι τριμερείς συμμαχίες μας έχουν ενισχύσει τόσο ώστε η Τουρκία να μην μπορεί να προχωρήσει σε προκλήσεις εντός της ΑΟΖ μας.

–Κακώς ελήφθη αυτή η εντύπωση. Οι τριμερείς έχουν γίνει προς όφελος και των τριών μελών που την απαρτίζουν και επομένως είχε δηλωθεί από την αρχή ότι αυτές οι τριμερείς δεν στρέφονται εναντίον οποιασδήποτε τρίτης χώρας. Δεν βλέπω για παράδειγμα την Κύπρο να προστρέχει σε έναν ενδεχόμενο πόλεμο μεταξύ Ισραήλ και κάποιων Αράβων για να πάρει το μέρος του Ισραήλ. Συνεπώς, γιατί να έχουμε απαιτηση αυτές οι χώρες να έλθουν να λάβουν μέρος στρατιωτικά προς υποστήριξη της Κύπρου σε αυτή την πρόκληση; **–Δεν αναμέναμε περισσότερα σε διπλωματικό επίπεδο και κυρίως από το Ισραήλ;**

–Οι τριμερείς συνεργασίες έχουν αλλάξει άρδην την εξωτερική πολιτικής της Κύπρου. Από μία εξωτερική πολιτική απλού χειρισμού των σχέσεών μας με τον έξω κόσμο σε συνάρτηση με το κυπριακό πρόβλημα έχει μετατραπεί σε μία στρατηγική εξωτερική πολιτική. Το ότι η Τουρκία είναι διπλωματικά απομονωμένη στην Ανατολική Μεσόγειο είναι κάτι πρωτοφανές. Η δημιουργία του ενεργειακού μεσογειακού χώρου που συμμετέχουν όλες οι αραβικές χώρες, το Ισραήλ με την Ελλάδα και την Κύπρο και την Τουρκία εκτός, μιλά από μόνη της. Στρατηγικά η Τουρκία έχει αποκτήσει υπεροπλία και έχει καταστεί η μεγαλύτερη από τις δυνάμεις στην περιοχή της Ανατολικής Μεσογείου. Διπλωματικά και πολιτικά, ωστόσο, δεν της βγαίνει γι' αυτό και χρησιμοποιεί τη στρατιωτική της ισχύ.

Η Συρία και η επιβολή της «Pax Russia»

–Η εισβολή της Τουρκίας στη Συρία πώς επηρεάζει το Κυπριακό;

–Αυτή τη στιγμή όλα είναι ρευστά, καθώς επικρατεί ένα χάος στην περιοχή της Βόρειας Συρίας. Ασφαλώς δεν είναι περίπατος για την Τουρκία, όπως αρχικά αφέθηκε να νοηθεί. Κάποιες πόλεις τις έχει καταλάβει η Τουρκία, όμως, σε άλλες υπάρχει σθεναρή αντίσταση από πλευράς των Κούρδων. Πρέπει να λάβουμε υπόψη ότι ο συριακός στρατός δεν λειτουργεί χωρίς τη βοήθεια της Ρωσίας και του Ιράν. Η Ρωσία είναι αυτή που θα επιβάλει την λεγόμενη «Pax Russia». Οι ΗΠΑ επέλεξαν με απόφαση του προέδρου Τραμπ να αποσυρθούν, ενώ η Ρωσία θέλει να έχει και την Τουρκία και τη Συρία φίλη της. Πολύ πιθανόν να υπάρξει κατάπαυση του πυρός σε λίγες μέρες και να μείνουν εκεί τα στρατεύματα. Τα πράγματα θα παραμείνουν συγκυχημένα τη στιγμή που δημιουργείται μία τεράστια ανθρωπιστική καταστροφή εξαιτίας της εισβολής της Τουρκίας στη Συρία.

–Μπορεί να συνδεθεί και με το Κυπριακό;

–Κάποιοι υπολογίζουν ότι η αποθράσυνση της Τουρκίας ενδεχομένως να της επιτρέψει να κρατήσει πιο σκληρή στάση στο Κυπριακό. Υπάρχει και η πιθανότητα να συνδεθεί με τη βούληση της Τουρκίας να πετύχει στη Συρία εκείνα που θέλει και επομένως να αναζητήσει κάπου αλλού ευνοϊκότερη θέση στα μάτια της διεθνούς κοινότητας με διαφορετική στάση στο Κυπριακό. **–Η κυβέρνηση Αναστασιάδη μιλάει πλέον για συνέχιση των συνομιλιών από εκεί όπου φύγαμε στο Κραν Μοντάνα. Γιατί φύγαμε τότε; Χάσαμε πολύτιμο χρόνο;**

–Στο Κραν Μοντάνα, το Κυπριακό έφτασε σε σημείο που δεν έφτασε ποτέ προηγουμένως. Έγινε μία μεγάλη διαπραγμάτευση, όμως, με το τέλος του Κραν Μοντάνα μεσολάβησε το αίτημα του γ.γ. των Ηνωμένων Εθνών για περίοδο περιουλλογής, ακολούθησε και η περίοδος των προεδρικών εκλογών στην Κύπρο, άρα ο πρώτος χρόνος ήταν άγονος και ο 1/κ ηγέτης και η Τουρκία ανέβραζαν τον πήχη απαιτήσεων για το πώς πρέπει να ξεκινήσουν οι συνομιλίες. Επομένως, ο παράγοντας του χρόνου μπορεί να μην ήταν καλός, αλλά από την άλλη χρειάζεται δύο μέτρα να συμφωνήσουν ούτως ώστε να επαναρχίσουν οι διαπραγματεύσεις.

–Εμείς δεν θέσαμε διάφορα ζητήματα που ροκάνισαν τον χρόνο, όπως η ημερομηνία του Πλαισίου Γκουτιέρρες και οι νέες ιδέες απονεκρωμένη ομοσπονδία, κοινοβουλευτική δημοκρατία κ.λπ.;

–Δέχομαι ότι ήμασταν σε περίοδο τακτικισμού. Ηγέρθησαν ιδέες, ακούστηκαν απόψεις, όμως, στην ουσία δεν εξαρτάτο από μας. Αν ερχόταν ο γ.γ. πριν από έξι μήνες και εμείς βάζαμε τέτοιου είδους θέματα μπορεί κάποιος να μας κατηγορήσει ότι κωλυσιεργήσαμε εμείς. Όλα ωρίμασαν με την τρίτη συνάντηση Αναστασιάδη – Ακιντζί. Από την ώρα που τα πράγματα ωρίμασαν για να επικεντρωθούμε στην ουσιαστική προσπάθεια, τότε η θέση της πλευράς μας ορθώς επανήλθε στη γραμμή της αναζήτησης λύσης με βάση τη διζωνική, δικαιοδική ομοσπονδία από το σημείο που έμειναν στο Κραν Μοντάνα και αποδεχόμενες όλες οι πλευρές όλο το κεκτημένο που συμφωνήθηκε μέχρι εκεί.

–Υπήρξε περίοδος περιπλάνησης στο Κυπριακό από τον Νίκο Αναστασιάδη και επέστρεψε πίσω στη ρεαλιστική σχολή σκέψης;

–Δεν είναι περίοδος περιπλάνησης είναι, όμως, περίοδος τακτικής σε μια κατάσταση που δεν αφορά μόνο τη δική μας πλευρά. Δεν ήταν μόνο η δική μας πλευρά που βρι-

σκόταν σε μία περίοδο τακτικής. Ήταν και η τουρκική πλευρά. Αυτό δεν πρέπει να το λησμονούμε. Την 9η Αυγούστου, όμως, όταν έγινε αντιληπτό ότι μπορούμε να προχωρήσουμε σε διαπραγματεύσεις, τότε οι βολιδοσκοπήσεις περί άλλων ιδεών δεν χρειάζονται πλέον.

–Υπήρξε έντονο παρασκήνιο και ανεπίσημες συζητήσεις για λύση δύο κρατών και συνομοσπονδίας από πλευράς του προέδρου, με την κυβέρνηση να μην το απορρίπτει. Πόσο στοίχισε στην πλευρά μας;

–Θα δεχόμουν να συζητήσω το πόσο στοίχισε αν υπήρχε από την άλλη πλευρά βούληση να συνεχίσουμε τις διαπραγματεύσεις από εκεί που έμειναν στο Κραν Μοντάνα. Δεν υπήρξε. Όταν χορεύεις ταγκό, θέλεις δύο. Όταν σταματάς το ταγκό και ξεκινά η κάθε πλευρά να χορεύει το δικό της τσιφτετέλι, μπορείς να κάνεις όσες φιγούρες θέλεις. Αλλά έρχεται πλέον η ώρα να χορέψεις ταγκό.

–Συνεπώς οι βολιδοσκοπήσεις για άλλες μορφές λύσης έγιναν για να επανέλθει στο τραπέζι των συνομιλιών;

–Όχι, δεν νομίζω. Υπήρχε κενό λόγω της τουρκικής πλευράς και αφέθησαν διάφορες σκέψεις, αλλά ο πρόεδρος δεν μίλησε ποτέ επίσημα ή δημόσια για άλλες μορφές λύσης πλην της διζωνικής, δικαιοδικής ομοσπονδίας.

“

Προσωπικά δεν μπορώ να καταλάβω σε τι διαφέρει η απειλή στη θάλασσα από την απειλή των δύο μεραρχιών και τουρκικών τανκς που βρίσκονται στη στεριά.

–Θα πρέπει να κλειδώσουν οι όροι αναφοράς από την τριμερή ή μπορούμε να πάμε με ανοικτή ατζέντα στην πενταμερή;

–Είναι καλύτερα να συμφωνηθούν οι όροι αναφοράς. Υπάρχουν δύο πράγματα που πρέπει να λάβουν υπόψη οι ηγέτες στο θέμα όρων αναφοράς. Συνομολογούνται για να δημιουργήσουν στον γ.γ. των Ηνωμένων Εθνών την εμπιστοσύνη ότι οι δύο πλευρές μιλούν σοβαρά και είναι έτοιμες να πάνε σε διαπραγματεύσεις. Οι διαπραγματεύσεις θα αφορούν όλα τα θέματα που δεν έχουν συμφωνηθεί μέχρι σήμερα μέχρι το Κραν Μοντάνα. Επομένως δεν είναι λογικό να υπάρχει επιθυμία από την οποιαδήποτε πλευρά να βάλει μέσα στους όρους αναφοράς θέματα που θα αποτελέσουν το αντικείμενο των διαπραγματεύσεων. Γι' αυτό τον λόγο οι όροι αναφοράς θα πρέπει να περιοριστούν στους τρεις άξονες και αυτό είναι εύκολο να επιτευχθεί. Από εκεί και πέρα τα υπόλοιπα είναι θέμα διαπραγματεύσεων.

–Μπορεί, όμως, η πλευρά μας να πάει στις διαπραγματεύσεις δεδομένων εντός της κυπριακής ΑΟΖ;

–Ο πρόεδρος Αναστασιάδης ανέφερε ότι δεν πάει σε διαπραγματεύσεις υπό την απειλή των κανονιοφόρων, και αυτό αφορά την καθαυτή διαπραγμάτευση και όχι τη διαδικασία της τριμερούς ή της πενταμερούς. Προσωπικά δεν μπορώ να καταλάβω σε τι διαφέρει η απειλή στη θάλασσα από την απειλή των δύο μεραρχιών και τουρκικών τανκς που βρίσκονται στη στεριά. Ποια είναι η διαφορά;

Φιλελεύθερος με κάποια συντηρητικά στοιχεία ο ΔΗΣΥ

–Τα αποτελέσματα των ευρωεκλογών κατέδειξαν πως ο Δημοκρατικός Συναγερμός φαίνεται να υφίσταται φθορά το τελευταίο διάστημα. Τι μπορεί να αλλάξει;

–Ο ΔΗΣΥ βρίσκεται σ' αυτή τη δυσχερή θέση, όμως, όποιος θέλει εξουσία πρέπει να είναι έτοιμος να δεχτεί και αυτές τις δυσκολίες. Είναι πάντα δύσκολο για ένα κόμμα που είναι στην εξουσία. Κάνουμε μία καλή συζήτηση μετά τις ευρωεκλογές, εντοπίσαμε σε ποια

σημεία πρέπει να παρουσιάσει μία νέα εικόνα ο ΔΗΣΥ, ως κόμμα μεταρρυθμίσεων και ως κόμμα που υποστηρίζει το δημόσιο συμφέρον έναντι του διαφόρων ομάδων επαγγελματικών ή άλλων. Εικόνα που δεν θα στέλνει το μήνυμα ότι δεν επηρεάζεται από τα συμφέροντα των μεγάλων, αλλά μόνο υπέρ του δημοσίου συμφέροντος. **–Ελέγχετε για το γεγονός ότι με αφορμή την πολυφωνία στέλνετε το μήνυμα ενός κόμματος που απο-**

τελεί εν πολλοίς σούπερ μάρκετ. Είναι φιλελεύθερο κόμμα ο ΔΗΣΥ; Συντηρητικό; Πού ανήκει;

–Είναι ένα φιλελεύθερο κόμμα με κάποια συντηρητικά στοιχεία. Έχει πολυφωνία ο ΔΗΣΥ. Μπορείς να πεις διαφορετικές απόψεις και να γίνονται δεκτές. Δεν είναι ίδιον του ΔΗΣΥ ο δημοκρατικός συγκεντρωτισμός. Από εκεί και πέρα καμιά φορά ναι, κάποια μηνύματα που στέλνουν την εικόνα αντιφάσεων πρέπει αποφεύγονται.

Ετοιμος ο χάρτης των νέων τοπικών αρχών

Η «Κ» παρουσιάζει το πλαίσιο σύστασης και λειτουργίας των δήμων που έχει αποσταλεί στη Νομική Υπηρεσία για έλεγχο

Του **ΑΠΟΣΤΟΛΟΥ ΤΟΜΑΡΑ**

Μια νέα σελίδα, εφάμιλλης, της δημόσιας υγείας, αναμένεται ότι θα γυρίσει η τοπική αυτοδιοίκηση με την προτεινόμενη μεταρρύθμιση που βρίσκεται στο τελευταίο στάδιό της. Πέρα από το πρωταρχικό ζήτημένο που είναι τα διοικητικά σχήματα που θα προκύψουν από τις συνενώσεις, εξίσου έντονο ενδιαφέρον παρουσιάζει και το ογκωδέστατο νομοθετικό πλαίσιο που θα συνοδεύει τις ριζικές τομές που επικειρούνται. Το νομοσχέδιο που θα διαμορφώσει το νέο τοπίο έχει ολοκληρωθεί και ήδη έχει αποσταλεί στην Ένωση Δήμων, αλλά και στη Νομική Υπηρεσία για τον απαραίτητο νομοτεχνικό έλεγχο. Μια εξέλιξη που ουσιαστικά σηματοδοτεί την ολοκλήρωση των διαβουλευσών, που προηγήθηκαν με κόμματα και τοπικούς φορείς και που δίνει τη σκυτάλη στη Βουλή των Αντιπροσώπων για την τελευταία πράξη, που είναι η ψήφιση του νομοσχεδίου.

Το νομοθετικό πλαίσιο απεστάλη την προηγούμενη εβδομάδα από την Ένωση Δήμων στα μέλη της, για μελέτη και κατάθεση απόψεων στη Γενική Συνέλευση που έχει οριστεί στις 2 Νοεμβρίου 2019. Το τελικό προσχέδιο του νομοσχεδίου, 171 σελίδων, που έχει στη διάθεσή της η «Κ», τιτλοφορείται ως ο περί Δήμων νόμος του 2019 και καθορίζει τη σύσταση και λειτουργία των νέων Δήμων που θα προκύψουν από τις συνενώσεις. Στα χέρια των τοπικών αρχών βρίσκεται και μελέτη του Υπουργείου Εσωτερικών, στην οποία παρουσιάζονται τα σενάρια για τις συνενώσεις Δήμων και κοινοτήτων από τις οποίες, στο πρώτο σενάριο θα προκύψουν 13 νέοι Δήμοι και στο δεύτερο 14. Το τελικό προσχέδιο του νομοσχεδίου περιλαμβάνει ενδιαφέρουσες πρόνοιες οι οποίες θα επηρεάσουν την καθημερινότητα των πολιτών.

Οι προϋπολογισμοί των νέων Δήμων θα υποβάλλονται στις 31 Οκτωβρίου κάθε έτους για έγκριση από το Υπουργικό Συμβούλιο. Θα πρέπει να είναι ισοσκελισμένοι και πλεονασματικοί, με τα μισθολογικά έξοδα να μην ξεπερνούν το 40% των συνολικών δαπανών.

Οι νέοι Δήμοι

Στο δεύτερο μέρος του νομοσχεδίου περιγράφεται η σύσταση και συγκρότηση των Δήμων ανά επαρχία, χωρίς ωστόσο να παρουσιάζονται να νέα σχήματα μιας και αυτά θα οριστικοποιηθούν το επόμενο διάστημα. Ιδιαίτερη αναφορά γίνεται στους Δήμους υπό τουρκική κατοχή, οι οποίοι θα εξακολουθήσουν να υφίστανται ως έχουν. Οι νέοι Δήμοι θα είναι νομικά πρόσωπα δημοσίου δικαίου με το Υπουργικό Συμβούλιο, όπως σαφώς ορίζεται, να έχει την εξουσία με διάταγμα, να αλλάζει το όνομα οποιουδήποτε Δήμου. Τα νέα Δημοτικά Συμβούλια, που θα απαρτίζονται από τον δήμαρχο, αντιδήμαρχο και συμβούλους, ο αριθμός τους δεν θα είναι μικρότερος των 12 και μεγαλύτερος των 26, ανάλογα με την πληθυσμιακή δομή του κάθε Δήμου. Η θητεία των τοπικών αρχόντων θα είναι πενταετής, ενώ ενδιαφέρουσες είναι κάποιες διατάξεις για την παύση δημάρχων και αντιδημάρχων.

- Αδικαιολόγητη απουσία από τα δημοτικά όρια, για πάνω από 3 συνεχείς μήνες.
- Αδικαιολόγητη απουσία από 3 συνεχιζόμενες συνεδρίες του Δημοτικού Συμβουλίου.
- Απουσία για 6 συνεχιζόμενους μή-

Το νομοσχέδιο, 171 σελίδες, που σύντομα θα σταλεί στη Βουλή για συζήτηση και ψήφιση θα τεθεί ενώπιον της Γενικής Συνέλευσης της Ένωσης Δήμων, στις 2 Νοεμβρίου, για μελέτη και τελική τοποθέτηση.

νες, από συνεδρίες του Δημοτικού Συμβουλίου. Σε περίπτωση που η θέση του δημάρχου κηρύσσεται κενή εκτελεί ο αντιδήμαρχος του μεγαλύτερου σε αριθμό εκλογέντων Δημοτικού Διαμερίσματος του Δήμου. Το Δημοτικό Συμβούλιο συνέρχεται σε τακτικά συνεδρία μία φορά τον μήνα και σε έκτακτη, εάν ζητηθεί από τον δήμαρχο ή όταν το ζητήσει το 1/3 των δημοτικών συμβούλων. Το νομοσχέδιο δίνει μεταβατική περίοδο για τη διοίκηση των Δήμων από την ψήφιση του νόμου έως της εγκαθίδρυσής τους, από τα Συμβούλια Διαχείρισης Κοινών Υποθέσεων, με την υποχρεωτική συμμετοχή δημάρχων και κοινοταρχών όσων Δήμων η Κοινότητα συνενώνονται.

«Μικρή κυβέρνηση»

Τα Δημοτικά Συμβούλια θα είναι ο ισχυρός πυρήνας εξουσίας, σε τοπικό επίπεδο. Στους νέους Δήμους μεταβιβάζεται:

Η έκδοση πολεοδομικών αρχών, αδειών οικοδομής ενώ οι Δήμοι θα έχουν την ευθύνη για κοινόχρηστες υπηρεσίες προς του πολίτες, όπως η συντήρηση και λειτουργία της ύδρευσης, της αποχέτευσης, της καθαριότητας και του φωτισμού. Επίσης από τους Δήμους θα περνά:

- Αδειοδότηση και έλεγχος κέντρων αναψυχής.
- Άδεια πώλησης οινοπνευματωδών ποτών.
- Άδεια εμπορίας ή πώληση βιομηχανοποιημένου καπνού.
- Άδεια χρήσης οργάνων που ενισχύουν τον ήχο.
- Άδεια λειτουργίας κέντρων αναψυχής.
- Άδεια λειτουργίας μηχανών παιχνιδιού, μηχανών επιδεξιότητας και μηχανών ψυχαγωγίας.
- Άδεια για παιχνίδι Καζαντί.
- Άδεια για λειτουργία σκοπευτηρίου.
- Άδεια λειτουργίας πρατηρίου πετρελαιοειδών.

- Άδεια λειτουργίας δημόσιας λυμφκτικής δεξαμενής.
- Αδειοδότηση και έλεγχος γραφείων κηδεύων και εγγραφής λειτουργών κηδεύων και ταχυευστών.
- Αποτεφρωτήρια.

Περιουσία-Οικονομικά

Στο κομμάτι των περιουσιακών στοιχείων των νέων Δήμων, το νομοσχέδιο σαφώςστα καθορίζει πως τα νέα τοπικά διοικητικά σχήματα καθίστανται ιδιοκτήτες, της πάσης φύσεως περιουσίας των συνενωθεισών τοπικών αρχών. Στον οικονομικό τομέα, οι νέοι Δήμοι ετοιμάζουν και υποβάλλουν ισοσκελισμένους και πλεονασματικούς προϋπολογισμούς, μέχρι τις 31 Οκτωβρίου κάθε έτους, για έγκριση από το Υπουργικό Συμβούλιο. Στο κομμάτι της μισθοδοσίας των εργαζομένων στους Δήμους, το ύψος των δαπανών δεν θα πρέπει να ξεπερνά το 40% του συνόλου, πάσης φύσεως δαπανών. Ωστόσο, εδώ το νομοσχέδιο δίνει μια μετα-

Εμφανίστηκε ξανά το «ξεχασμένο» νομοσχέδιο των σχολικών εφορειών

Η μεταρρύθμιση της τοπικής αυτοδιοίκησης μεταφέρει τις αρμοδιότητες για τα σχολεία στην εξουσία των Δήμων

Του **ΜΙΧΑΗΛ ΠΑΝΑΓΙΩΤΟΥ**

Η μεταρρύθμιση της τοπικής αυτοδιοίκησης βρίσκεται πλέον προ των πυλών, με το νομοσχέδιο που εκπόνησε το υπουργείο Εσωτερικών να βρίσκεται αυτή την περίοδο στη Νομική Υπηρεσία. Σε ένα μεγάλο βαθμό παρατηρείται σύμπτωση ανάμεσα στο αρμόδιο Υπουργείο και τις τοπικές κοινωνίες, γεγονός που καθιστά ευνοϊκή την προώθηση της συγκεκριμένης μεταρρύθμισης. Παρόλα αυτά σε ό,τι έχει να κάνει με την κατάργηση των σχολικών εφορειών και την κηδεμονία των σχολείων από τους Δήμους, παρατηρείται τις τελευταίες μέρες μεγάλο κύμα αντιδράσεων. Η δημιουργία ενός μετώπου εναντίωσης προς την πρόταση του υπουργού Εσωτερικών λαμβάνει μεγάλες διαστάσεις, την ίδια ώρα που η Ένωση Δήμων χαιρετίζει τη συγκεκριμένη πρωτοβουλία.

Την ίδια στιγμή επανέρχεται στο προσκήνιο και ένα «ξεχασμένο» νομοσχέδιο που βρίσκεται στα συρτάρια του υπουργείου Παιδείας και αφορά τη μετεξέλιξη του καθεστώτος των σχολικών εφορειών και όχι την κατάργησή τους. Ενδεχόμενη ανακίνηση του συγκεκριμένου νομοσχεδίου δύναται να προκαλέσει «βραχυκύκλωμα» στη διαδικασία μεταρρύθμισης, από τη στιγμή μάλιστα που το νομοσχέδιο του υπουργείου Παιδείας έχει ήδη περάσει από νομοτεχνικό έλεγχο. Δύο διαφορετικά νομοσχέδια για

Η πίεση που αναμένεται να ασκηθεί στον υπουργό Παιδείας για να αντιταχθεί σε αυτό το ενδεχόμενο αναμένεται μεγάλη, με τον ίδιο ακόμη να μην έχει ανοίξει επισήμως τα χαρτιά του.

το ίδιο όμως θέμα που βρίσκονται σε πλήρη αντιδιαστολή, έχοντας ως χρονικό μάλιστα ορίζοντα το τέλος του 2019.

Το νομοσχέδιο αντίπαρο

Από το 2014 ξεκίνησε μεγάλη προσπάθεια μετά και από εισηγήσεις της Παγκόσμιας Τράπεζας για εκσυγχρονισμό του θεσμού και του ρόλου των σχολικών εφορειών. Η πρωτοβουλία που ανέλαβε τότε το υπουργείο Παιδείας για δημιουργία ενός νέου Νόμου, ο οποίος θα αντικαθιστούσε τον υφιστάμενο «Περί Σχολικών Εφορειών Νόμο» αποτελούσε προϊόν συνδιαμόρφωσης από όλους τους εμπλεκόμενους φορείς της Παιδείας, ως επίσης και τις Ενώσεις Δήμων και Κοινοτήτων, όπως υποστήριξε στην «Κ» ο πρόεδρος της Παγκύπριας Συντονιστικής Επιτροπής Σχολικών Εφορειών.

Για τη διαμόρφωση του νέου νόμου το Υπουργείο Παιδείας αποτάθηκε και σε δύο ιδιωτικούς οργανι-

σμούς, οι οποίοι γνώμοδότησαν ως προς το ποιες είναι οι αλλαγές που χρειαζόντουσαν για εκσυγχρονισμό του θεσμού των σχολικών εφορειών. «Αυτό το νομοσχέδιο κόστισε στην τσέπη των πολιτών μισό εκατομμύριο ευρώ και το ρίχνουμε στο καλάθι των αχρήστων με μια μονομερή απόφαση του Υπ. Εσωτερικών» σημείωσε χαρακτηριστικά ο κ. Έλληνας. Σημειώνεται πως εδώ και περίπου πέντε μήνες το συγκεκριμένο νομοσχέδιο έχει μεταφερθεί από τη Νομική Υπηρεσία στο αρμόδιο υπουργείο, και το επόμενο στάδιο είναι η κατάθεσή του στο Υπουργικό Συμβούλιο και από εκεί στη Βουλή των Αντιπροσώπων.

«Το νομοσχέδιο πρέπει με βάση τις υποχρεώσεις μας στην Παγκόσμια Τράπεζα να κατατεθεί μέχρι τέλος του 2019 στη Βουλή για έγκριση», επισημαίνει ο κ. Έλληνας, ο οποίος μάλιστα διερωτήθηκε για ποιο λόγο δεν προβάλλεται αυτή η παράμετρος ως αντιστάθμισμα στην πρόταση να υποβληθεί το Υπουργείο Εσωτερικών, για την οποία δεν λήφθηκαν υπόψη οι απόψεις των εμπλεκόμενων φορέων ενός σχολικού περιβάλλοντος. Προβαίνει επιπρόσθετα στην εκτίμηση πως η Κύπρος θα εκτεθεί παγκόσμια αν δεν κατατεθεί το συγκεκριμένο νομοσχέδιο στο Κοινοβούλιο για έγκριση μέχρι τέλος του έτους.

Ο ρόλος Χαμπαούρης

Σε όλο αυτό το ζήτημα καταλυτικό ρόλο αναμένεται να διαδραματίσει

Ο Κώστας Χαμπαούρης, όντας μέλος του Υπουργικού Συμβουλίου, θα κληθεί να τοποθετηθεί αρμοδίως επί του νομοσχεδίου της μεταρρύθμισης της τοπικής αυτοδιοίκησης, το οποίο προνοεί κατάργηση των σχολικών εφορειών.

η στάση και οι αποφάσεις του κ. Χαμπαούρη, και αυτό για δύο λόγους. Αφενός ως μέλος του Υπουργικού Συμβουλίου θα κληθεί να τοποθετηθεί αρμοδίως επί του νομοσχεδίου της μεταρρύθμισης της τοπικής αυτοδιοίκησης.

Το συγκεκριμένο νομοσχέδιο βρίσκεται αυτή την περίοδο στη Νομική Υπηρεσία για γνωμοδότηση και ακολούθως θα τεθεί ενώπιον των μελών του Υπουργικού Συμβουλίου. Υπουργείο Εσωτερικών και δημοτικές αρχές φαίνεται να έχουν «ικειδωθεί» τη μεταξύ τους συμφωνία, τουλάχιστον σε ό,τι έχει να κάνει με τις βασικές διατάξεις της μεταρρύθμισης.

Από την άλλη, σχεδόν στο σύνολό τους όλοι οι εκπαιδευτικοί φορείς προτάσσουν ισχυρή αντίσταση, με τις Σχολικές Εφορείες, την ΠΟΕΔ και τους Οργανωμένους Γονείς να εξετάζουν ακόμη και το ενδεχόμενο λήψης μέτρων σε περίπτωση που αρμοδιότητες των σχολικών εφορειών περιέλθουν στους Δήμους. Η πίεση που αναμένεται να ασκηθεί στον υπουργό Παιδείας για να αντιταχθεί σε αυτό το ενδεχόμενο αναμένεται μεγάλη, με τον ίδιο ακόμη

να μην έχει ανοίξει επισήμως τα χαρτιά του.

Το δεύτερο σημείο που θα κληθεί να διαμορφώσει το αμέσως προσεχές διάστημα ο κ. Χαμπαούρης, αφορά την κατάθεση ή μη του νομοσχεδίου που αφορά τον εκσυγχρονισμό και τη συμπληρωματικοποίηση των σχολικών εφορειών και στην ουσία θα τίθεται «αντιμέτωπο» με το νομοσχέδιο της τοπικής αυτοδιοίκησης. Δεν αποκλείεται μάλιστα την ίδια περίοδο το Υπουργικό Συμβούλιο να έχει να τοποθετηθεί από τη μια για τον εκσυγχρονισμό των σχολικών εφορειών και από την άλλη για την κατάργησή τους. Τα δύο υπουργεία δεν αποκλείεται να βρεθούν αντιμέτωπα σε περίπτωση κατά την οποία ο υπουργός Παιδείας ανακινήσει το συγκεκριμένο ζήτημα.

Και σε αυτή την περίπτωση, οι πιέσεις που δέχεται ο Κώστας Χαμπαούρης είναι μεγάλες, καθώς και οι Οργανωμένοι Γονείς με τη σειρά τους ζητούν την κατάθεση του νομοσχεδίου στο Υπουργικό Συμβούλιο. «Με το συγκεκριμένο νομοσχέδιο συμφωνούμε σε τεράστιο βαθμό, και είμαστε πεπεισμένοι πως θα

βατική περίοδο 10 ετών, σε δυο δόσεις. Με έγκριση των Υπουργείων Εσωτερικών και Οικονομικών οι μισθολογικές δαπάνες μπορούν να ανέλθουν έως και 45% για περίοδο 5 ετών, περίοδος που μπορεί να παραταθεί για άλλα 5 χρόνια.

Έσοδα

Στους Δήμους μεταβιβάζονται τα τέλη κυκλοφορίας, ιδιωτικών και δημόσιας χρήσης οχημάτων. Το νομοσχέδιο δίνει στους νέους Δήμους την εξουσία να επιβάλλουν, επίσημο δημοτικό τέλος ακίνητης περιουσίας που δεν θα υπερβαίνει το μηδέν κόμμα 50 τοις χιλίοις, επί της αξίας του ακινήτου. Επίσης τέλη θεάματος έως 10% επί του εισιτηρίου εισόδου. Από το τα τέλη εξαιρούνται, φιλανθρωπικές εκδηλώσεις, εκδηλώσεις για εκπαιδευτικούς και αγαθοεργούς σκοπούς ή για προώθηση αθλημάτων και αθλητισμού. Οι νέοι Δήμοι θα έχουν την εξουσία να διαγράφουν καθυστερημένα έσοδα έως και 10 χιλιάδες ευρώ που δεν δύναται να ανακτηθούν.

Έχουν αξία

Οι νέοι Δήμοι θα μπορούν να λειτουργήσουν δημοτικές συγκοινωνίες, μόνο εκεί όπου το υφιστάμενο δίκτυο συγκοινωνιών δεν έχει παρουσία. Το κόμιστρο θα είναι ανταποδοτικό χαρακτήρα και θα καλύπτει μόνο τις λειτουργικές ανάγκες. Οι Δήμοι θα μπορούν να λειτουργούν Δημοτικά Αστυνομία με αρμοδιότητα να επιλαμβάνεται των παραβάσεων του παρόντος νόμου. Επίσης σε συνεργασία με την Αστυνομία και με δημοτικούς κανονισμούς, οι νέοι Δήμοι θα μπορούν να ελέγχουν και να ρυθμίζουν την τροχαία κίνηση, εντός των δημοτικών ορίων. Επίσης για τα εγκαταλελειμμένα οχήματα, σε δημόσιο και ανοικτό χώρο ή ιδιωτικό χώρο, ο νόμος δίνει την εξουσία όπως τα ακινητοποιημένα οχήματα πάνω από τρεις εβδομάδες, περιέχονται στην κατοχή των Δήμων.

Παιχνίδι λεπτών ισορροπιών για Αθήνα

Με άξονα την ενίσχυση της Αγκυρας

Του **ΒΑΣΙΛΗ ΝΕΔΟΥ**

Η ενίσχυση της Τουρκίας σε όλα τα περιφερειακά –διπλωματικά και άλλα– μέτωπα αναδύεται ως μια ορατή πραγματικότητα, όπως αυτή προκύπτει από τη συμφωνία Ερντογάν - Τραμπ για τη βόρεια Συρία, αλλά και την παράλληλη αφωνία των υπόλοιπων περιφερειακών παικτών και, κυρίως, την Ε.Ε., τη στιγμή που δρώντες όπως η Ρωσική Ομοσπονδία εδραιώνουν την παρουσία τους στη Μέση Ανατολή. Εμπειροί παρατηρητές εκτιμούν ότι η παράλληλη αποτυχία της Ε.Ε. να παραχωρήσει ημερομηνία έναρξης των ενταξιακών διαπραγματεύσεων στη Βόρεια Μακεδονία και στην Αλβανία, αφενός απελευθερώνει αντισυμβαλλικές δυνάμεις σε αυτές τις χώρες, αφετέρου τις αφήνει έκθετες στην επιρροή τρίτων και κυρίως της Τουρκίας, η οποία αντιμετωπίζει τη συμφωνία των Πρεσπών ως προσπάθεια ανάσχεσης της επιρροής της στα δυτικά Βαλκάνια.

Την ίδια στιγμή, Αθήνα και Λευκωσία εμφανίζονται ικανοποιημένες από τα περιοριστικά μέτρα που αποφάσισε το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο (υιοθετώντας τις προτάσεις των υπουργών Εξωτερικών) για τις τουρκικές δράσεις εντός της κυπριακής αποκλειστικής οικονομικής ζώνης (ΑΟΖ). Η ικανοποίηση δεν συνιστά, βεβαίως, και εφνοουχασμό, καθώς τα μέτρα της Ε.Ε. δεν απαντούν στη στρατιωτικοποίηση την οποία έχει ουσιαστικά επιβάλλει η Αγκυρα στην κρίση γύρω από τα νερά της Κύπρου. Αν στα παραπάνω τρία μέτωπα προστεθεί και εκείνο της Λιβύης, όπου η Αγκυρα προσπαθεί ενεργά να πείσει την πολιορκούμενη κυβέρνηση της Τρίπολης να υπογράψει συμφωνία για οριοθέτηση ΑΟΖ με την Τουρκία, με σκοπό τη δημιουργία τετελεσμένων εις βάρος της επήρειας της Κρήτης στον καθορισμό θαλασσιών ζωνών, τότε καθίσταται σαφές ότι τα ερωτήματα που πρέπει να απαντήσει η Αθήνα είναι πολλάπλά.

Στην περίπτωση του μετώπου της Συρίας, πέρα από την επί της αρχής ανησυχία της Αθήνας σχετικά με την de facto αποτύπωση στον χάρτη μιας συμφωνίας (Τραμπ - Ερντογάν), η οποία αποσαθρώνει βασικές πτυχές της Συνθήκης της Λωζάννης, δημιουργούνται ερωτήματα σχετικά με τις νέες δυναμικές που αναπτύσσονται. Σε διπλωματικούς κύκλους συζητείται διακριτικά ότι η εσπευσμένη συμφωνία ανάμεσα σε ΗΠΑ και Τουρκία με πρωτοβουλία του Ντόναλντ Τραμπ, αποτελεί ένα καλό παράδειγμα για το τι θα μπορούσαν να περιμένουν Αθήνα και Λευκωσία σε περίπτωση που η κρίση στην κυπριακή ΑΟΖ κλιμακωθεί καθέτως.

Εν ολίγοις, εκτιμάται ότι η αποστασιοποίηση των ΗΠΑ από μέτωπα στα οποία ήταν ενεργές, όπως στην βορειοανατολική Συρία, θα ενισχυθεί τους επόμενους μήνες, μάλιστα σε μια περίοδο ουσιαστικά προεκλογική για την Ουάσιγκτον, όπου η εσωτερική σύγκρουση θα ενισχύει ακόμα περισσότερο την πολιτική επιλογή του Ντόναλντ Τραμπ να επενδύσει στον απομονωτισμό. Είναι πραγματικά ενδεικτικό των συνθηκών που επικρατούν, ότι αυτή η συζήτηση διεξάγεται μόλις λίγες ημέρες μετά την επίσκεψη του υπουργού Εξωτερικών των ΗΠΑ Μάικ Πομπέο στην Αθήνα και την τροποποίηση της αμυντικής συμφωνίας ανάμεσα στις δύο χώρες, για πρώτη φορά έπειτα από 30 χρόνια.

Το «Ατσάλινο Βέλος»

Στην Κύπρο είναι απολύτως σαφές πως Αθήνα και Λευκωσία επενδύουν στην ευρωπαϊκή παρουσία, παρά το γεγονός ότι οι πρώτες αντιδράσεις μετά την άφιξη του πλωτού γεωτρήπανου «Γιαβούζ» στο οικόπεδο 7 της Κυπριακής Δημοκρατίας δεν είναι ενθαρρυντικές. Η Αθήνα έστειλε ένα σήμα υπενθύμισης του Ενιαίου Αμυντικού Δόγματος, μέσω της ενιαίας άσκησης «Ατσάλινο Βέλος», κατά

Στην περίπτωση του μετώπου της Συρίας, πέρα από την επί της αρχής ανησυχία της Αθήνας σχετικά με την de facto αποτύπωση στον χάρτη μιας συμφωνίας (ΗΠΑ - Τουρκίας), η οποία αποσαθρώνει βασικές πτυχές της Συνθήκης της Λωζάννης, δημιουργούνται ερωτήματα σχετικά με τις νέες δυναμικές που αναπτύσσονται (φωτ. από τη συνάντηση του Τούρκου προέδρου Ταγίπ Ερντογάν με τον Αμερικανό αντιπρόεδρο Μάικ Πενς).

Οι διαυλοι επικοινωνίας Ελλάδας, Κύπρου, και Γαλλίας είναι εντατικοί – Την εβδομάδα που πέρασε, αντιπροσωπεία του ΓΕΕΘΑ βρέθηκε στο Παρίσι.

την οποία μαχητικά F-16 έφθασαν ως την Κύπρο, κίνηση που έγινε αντιληπτή και ως εκτονωτική έναντι των επικρίσεων που ακούστηκαν στη Λευκωσία πριν από τρεις εβδομάδες. Οι διαυλοι επικοινωνίας ανάμεσα σε Αθήνα και Λευκωσία, αλλά και το Παρίσι είναι αρκετά εντατικοί και για διάφορους λόγους. Την εβδομάδα που πέρασε αντιπροσωπεία του ΓΕΕΘΑ βρέθηκε στο Παρίσι όπου συζητήσε σειρά θεμάτων, με κύρια την ευρωπαϊκή αποστολή στα Στενά του Ορμούζ και όχι μόνο.

Ολες αυτές τις ημέρες αξιοσημείωτη είναι η σχετική σιωπή που εκπέμπεται από το Ισραήλ. Όσοι γνωρίζουν τις συζητήσεις που γίνονταν τα προηγούμενα χρόνια στη χώρα σχετικά με την πιθανή εξέλιξη του συριακού πολέμου, αντιλαμβάνονται ότι γίνονται βήματα προς κατεύθυνση εξαιρετικά δυσμενή για τα περιφερειακά συμφέροντα του κράτους του Ισραήλ.

υπό τη μορφή της έμμεσης αλλά σαφούς παρουσίας του Ιράν στη Συρία. Σε διμερές επίπεδο, πάντως, η συνεργασία Ελλάδας-Ισραήλ συνεχίζεται, όπως θα γίνει εμφανές και από τη μεγάλη πολυεθνική αεροπορική άσκηση «Blue Flag '19» που αρχίζει σε λίγες ημέρες. Σε αυτό το πλαίσιο η Ελλάδα καλείται να τηρήσει πραγματικά ευαίσθητες ισορροπίες. Ενα από τα ζητήματα που έχουν προκύψει τις τελευταίες εβδομάδες στην Αθήνα αφορά την ανάπτυξη δικτύων 5G, για τα οποία έχουν εκδηλώσει ενδιαφέρον ευρωπαϊκές εταιρείες αλλά και η κινεζική Huawei. Σύμφωνα με καλά πληροφορημένες πηγές, στην Ελλάδα έχουν ήδη γίνει δοκιμές και στο παρασκήνιο υπάρχουν αρκετές τριβές σχετικά με την τελική επιλογή της χώρας μας.

Ρωσικό ενδιαφέρον

Ενα από τα πολύ ενδιαφέροντα σημεία των τελευταίων εβδομάδων αφορά την αναθέρμανση του ρωσικού ενδιαφέροντος για την Ελλάδα. Τις επόμενες ημέρες αναμένεται ακόμα μια επίσκεψη ρωσικού πολεμικού στον Πειραιά, ενώ υπάρχει ήδη ένα στα ανοικτά της Πύλου με αφορμή τους εορτασμούς της Ναυμαχίας του Ναυαρίνου. Υπενθυμίζεται ότι κατά τη διάρκεια της επίσκεψης του Μάικ Πομπέο στην Αθήνα, μια υπερσύγχρονη ρωσική φρεγάτα βρισκόταν στην Κέρκυρα.

Τουρκικά υποβρύχια γύρω από την Κύπρο

Ενδεικτικό της στάσης που τηρεί η Αγκυρα προς τα νότια και δυτικά της, όσο είναι απασχολημένη στη Συρία, είναι η κατάσταση που επικρατεί γύρω από την Κύπρο. Τις τελευταίες ημέρες η Αγκυρα έχει δεσμεύσει πρακτικά το σύνολο των θαλάσσιων ζωνών γύρω από

Στη ναυτική διοίκηση του NATO επικρατεί ενόχληση για την υπερδραστηριότητα των Τούρκων, δίχως ωστόσο να μπορεί να γίνει στιδήποτε.

την Κύπρο για ασκήσεις με υποβρύχια, απαγορεύοντας πρακτικά σε οποιαδήποτε νατοϊκή δύναμη να πλησιάσει. Στην επιφάνεια, τα πλωτά γεωτρήπανα συνοδεύονται από πολεμικά, με αποτέλεσμα να υπάρχει γύρω από το νησί μια αίσθηση ότι βρίσκεται υπό διαρκή αποκλεισμό. Ιδιαίτερα ως προς τη δράση των υποβρυχίων,

στη ναυτική διοίκηση του NATO (MARCOM) επικρατεί ενόχληση για την υπερδραστηριότητα των Τούρκων, δίχως ωστόσο να μπορεί να γίνει στιδήποτε.

Η συγκεκριμένη, ναυτική διάσταση της ισορροπίας δυνάμεων στην Ανατολική Μεσόγειο απασχολεί μεν την Αθήνα, η οποία όμως παραμένει εγκλωβισμένη στους αναγκαστικούς περιορισμούς των οικονομικών δυνατοτήτων αλλά και των πολλαπλών υποχρεώσεων. Η Γαλλία έχει ζητήσει πρακτικά από την Ελλάδα δύο πλοία, ένα για την ευρωπαϊκή δράση στα Στενά του Ορμούζ και ένα για τη ναυτική βάση στο Τζιμπουτί. Στην πρώτη περίπτωση η Αθήνα θα απαντήσει αρνητικά (προς το παρόν), ενώ στη δεύτερη αναμένεται η αποστολή πυραυλακάτου. Επιπλέον, δόθηκε σήμα από τον ΟΗΕ προς τη φρεγάτα «Νικηφόρος Φωκάς» που περιπολεί στα ανοικτά του Λιβάνου για ετοιμότητα σε περίπτωση έκτακτης επιχείρησης εκκένωσης και διάσωσης κατοίκων της Βηρυτού, λόγω των ταραχών των τελευταίων ημερών.

ΑΠΟΨΗ

Το αμερικανικό «οίκαδε» άλλαξε τη Συρία

Του **ΑΓΓΕΛΟΥ ΣΥΡΙΓΟΥ***

Με μία παραλλαγή του «οίκαδε» για τον ελληνικό στρατό που ήταν στη Μικρά Ασία το 1922, ο Ντόναλντ Τραμπ αποφάσισε την επιστροφή των Αμερικανών στρατιωτών που βρισκονταν στη Συρία. Πρόκειται για μόλις 1.000 από τους 170.000 Αμερικανούς στρατιώτες που είναι διεσπαρμένοι σε διάφορα σημεία του πλανήτη. Οι απίστευτες συνθήκες υπό τις οποίες απομακρύνονται, όμως, διευκολύνει το αφήγημα του Αμερικανού προέδρου στις επερχόμενες προεδρικές εκλογές του Νοεμβρίου 2020: έφερα πίσω τα παιδιά μας από μία σύγκρουση που μας πέφτει μακριά και μας είναι αδιάφορη.

Η επιλογή του είχε καταστροφικές συνέπειες παγκοσμίως για τη δημόσια εικόνα της Αμερικής ως υπερδυνάμεως. Όπως σχολίασε και η Σόφι Τριανταφύλλου: «Δεν πρέπει να κατεβαίνει στο πηγάδι με αμερικανικό σχοινί». Πώς να μετρήσεις τον λόγο Αμερικανών αξιωματούχων (όπως του Πομπέο) όταν ξέρεις ότι ο πρόεδρος του μπορεί ανά πάσα στιγμή να τους αγνοήσει; Σε αυτή τη φάση πάντως, οι βασικές επιλογές των ΗΠΑ δεν αλλάζουν. Δεν πρόκειται για τη Βρετανία που ανακάλυψε το

1946 ότι δεν είχε πλέον τις οικονομικές δυνατότητες να χρηματοδοτήσει τις φιλοδοξίες και τις ανά τον κόσμο επιλογές και υποχρεώσεις της. Η πλειοψηφία του αμερικανικού πολιτικού συστήματος ομνύει στην παγκοσμιότητα των συμφερόντων των ΗΠΑ και έχει τη δυνατότητα να τα στηρίξει. Ίσως τα πράγματα αλλάζουν μετά τις εκλογές, εάν επιβραβευθεί η πολιτική Τραμπ στη Συρία.

Η κίνηση του Αμερικανού προέδρου απεδείχθη μοιραία για την κατάσταση στη Συρία που ήταν στάση επί περίπου 18 μήνες. Οι δυνάμεις του Ασάντ προσπαθούσαν να ανακαταλάβουν κάποιους θυλάκους με ισλαμιστές που υποστηρίζονται από την Τουρκία με κυριότερο αυτόν του Ιντλίμπ στη δυτική Συρία. Οι Κούρδοι είχαν δημιουργήσει στο 28% του κατοικημένου συριακού εδάφους (εκτός δηλαδή της ερήμου) αυτόνομες δομές που ονόμαζαν Ροζάβα, που σημαίνει στη γλώσσα τους «Δύση», διότι πρόκειται για το δυτικό Κουρδιστάν. Οι Τούρκοι και οι τζιχαντιστές μισθοφόροι του τουρκικού στρατού είχαν καταλάβει τις πόλεις Τζαραμπλούς (2016) και Αφρίν (2018). Το πρόσφατο πως που έδωσε ο Τραμπ στον Ερντογάν να επιτεθεί, δεν οδήγησε σε νίκη των Τούρκων. Οι Κούρ-

Στρατιώτες των Ηνωμένων Πολιτειών στη βόρεια Συρία. Πρόκειται για μόλις 1.000 από τους 170.000 Αμερικανούς στρατιώτες που είναι διεσπαρμένοι σε διάφορα σημεία του πλανήτη.

Ο Ερντογάν έχει αρχίσει και ενοχλεί διεθνώς όλο και περισσότερο. Ελλάδα και Κύπρος μπορούν να το εκμεταλλευθούν.

δοι, προκειμένου να αποφύγουν τη σφαγή, επέλεξαν να συνεννοηθούν με τον Ασάντ. Μπορεί να φαίνεται περίεργο, αλλά στους σχεδιασμούς του Ερντογάν δεν είχε ληφθεί σοβαρά υπ' όψιν αυτή η παράμετρος. Αφ' ης στιγμής εισήλθαν στο πεδίο οι Σύριοι του Ασάντ, η μεγαλύτερη

μετά το 1974 τουρκική στρατιωτική επιχείρηση είχε ουσιαστικά τελειώσει. Οι Τούρκοι δεν θα συγκρούονταν με τις υποστηριζόμενες από τους Ρώσους δυνάμεις του Ασάντ.

Η συμφωνία εκκευρίας μεταξύ του Αμερικανού αντιπροέδρου Πενς και του Ερντογάν ήταν ένα ακόμη αμερικανικό δώρο προς τον Τούρκο πρόεδρο. Του έδωσε μια επιρροή διέξοδο στην αποτυχία του να καταλάβει μία ζώνη βάθους 30 χλμ. και μήκους 480 χλμ. Οι μοναδικές περιοχές που βρέθηκαν να κατέχει είναι οι δύο κωμπούλεις Ταλ-Αμπάντ και Ρας Αλ-Αϊν δίπλα στα τουρκοσυριακά σύνορα. Όπως προκύπτει ρητώς από το κείμενο της συμφωνίας, σε αυτές μόνον τις περιοχές περιορίζεται η εφαρμογή της εκκευρίας. Βεβαίως, ο Ερντογάν θα μπορεί βασίμως να ισχυρισθεί ότι με την υπαγωγή τους στον Ασάντ οι Κούρδοι έχασαν το καθεστώς αυτονομίας που απολάμβαναν έως την προηγούμενη εβδομάδα. Δεν αρκεί, όμως, αυτό για έναν γνήτη που ασφυκτιούσε στα σύνορα της Συνθήκης της Λωζάννης...

Ο Ασάντ φαίνεται ότι ανέκτησε σε λίγες ώρες το 28% της Συρίας. Απομένει να φανεί υπό ποιους όρους οι Κούρδοι δέχθηκαν να υπαχθούν

εκ νέου στον παλιό τους τύραννο. Η εικόνα πάντως είναι ότι ο Ασάντ κερδίζει τον πόλεμο. Ο μεγάλος κερδισμένος σε στρατηγικό επίπεδο από όλα αυτά υπήρξε η Ρωσία. Στο ερώτημα ποια είναι η υπερδύναμη με την οποία συζητά την κατάσταση στη Μέση Ανατολή, ο Τραμπ απάντησε: η Ρωσία!

Τι σημαίνουν όλα αυτά για εμάς; Ένας Ερντογάν με τσαλακωμένη την υπερηφία του πώς θα αντιδράσει στην Ανατολική Μεσόγειο; αναρωτιούνται πολλοί. Η πραγματικότητα είναι ότι η επίθεση στη Συρία και οι γεωτρήσεις στην Ανατολική Μεσόγειο προχωρούσαν παράλληλα. Η Τουρκία έχει επενδύσει πάνω από 1 δισ. δολάρια για να σταματήσει το ενεργειακό πρόγραμμα της Κύπρου και να δώσει υπόσταση στις παράνομες διεκδικήσεις του επί της κυπριακής ΑΟΖ και της ελληνικής υφαλοκρηπίδας. Ο σχεδιασμός θα προχωρήσει. Το καλό είναι ότι ο Ερντογάν έχει αρχίσει και ενοχλεί διεθνώς όλο και περισσότερο. Ελλάδα και Κύπρος μπορούν να το εκμεταλλευθούν.

* Ο κ. Αγγελος Συρίγος είναι αναπλ. καθηγητής Διεθνούς Δικαίου και Εξωτερικής Πολιτικής, Βουλευτής της Ν.Δ. στην Α' Αθηνών.

Τραμπ - Ερντογάν: μια ιστορία αγάπης

Η ψευδεπίγραφη εκκεχειρία που ανακοίνωσε ο Πενς στην Αγκυρα ολοκληρώνει την εγκατάλειψη των Κούρδων από τις ΗΠΑ

Του **ΠΕΤΡΟΥ ΠΑΠΑΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥ**

Το ύφος ήταν βλοσυρό, αλλά τα λόγια διθυραμβικά όταν ο Μάικ Πενς, ύστερα από τέσσερις ώρες διαβουλεύσεων στο προεδρικό μέγαρο του Ερντογάν, ανακοίνωσε το βράδυ της περασμένης Πέμπτης ότι υπήρξε συμφωνία για πενθήμερη «εκκεχειρία» στη Συρία. Ο Αμερικανός αντιπρόεδρος απέδωσε αυτή την απροσδόκητη εξέλιξη στην «ισχυρή ηγεσία» του προέδρου Τραμπ και στην «καλή προσωπική σχέση» του με τον Τούρκο ομόλογό του.

Για το δεύτερο, ούτε λόγος. Μεγαλομανία, αυταρχικές τάσεις, εθνικισμός και λαϊκισμός συγκροτούν έναν ισχυρό κοινό παρονομαστή, ενώ οπωσδήποτε βοηθάνε και οι δύο Πύργοι Τραμπ στην Κωνσταντινούπολη. Όσο για την «ισχυρή ηγεσία», εδώ γελάνε. Κατά την πάγια συνήθεια του, ο Τραμπ έσπευσε να πανηγυρίσει για την υποτιθέμενη λύση ενός προβλήματος που ο ίδιος δημιούργησε, όταν εγκατέλειψε τους Κούρδους και έδωσε το πράσινο φως στην τουρκική εισβολή. Αλλιώς, η απίστευτη, ακόμη για για φύλαρχο κεντροαφρικανικής δημοκρατίας, επιστολή που έστειλε στον Ερντογάν, έδειξε σε τι ακριβώς συνίσταται η «λαμπρή στρατηγική» την οποία κατά δήλωσή του ακολουθεί.

Στην πραγματικότητα, η συμφωνία Πενς - Ερντογάν ήταν το αποκορύφωμα του τραγέλαφου. ΗΠΑ και Τουρκία ανακοινώνουν πενθήμερη κατάπαυση του πυρός ερήμην της Συρίας, στο έδαφος της οποίας διεξάγεται η σύγκρουση. Οι Αμερικανοί, που δεν πολεμούν, είναι μέρος της συμφωνίας, όχι όμως οι Κούρδοι που πολεμούν τους Τούρκους εισβολείς. Αυτό που πέτυχε, σε πρώτη ματιά, ο Τραμπ ήταν να

δώσει στον Ερντογάν εκείνο που εξαρχής ζητούσε: μια «ασφαλή ζώνη» τουρκικής κατοχής σε βάθος 32 χιλιομέτρων από τα σύνορα, με τον εξοστρακισμό των Κούρδων, οι οποίοι καλούνται να αυτοκτονήσουν για να μην τους εξοντώσουν οι Τούρκοι.

Η πρώτη σκέψη που γεννιέται είναι ότι η προσωρινή κατάπαυση του πυρός δεν έχει καμία πιθανότητα να αποδώσει. Καθώς άρχισαν όμως να διαρρέουν τα συγκεκριμένα σημεία της συμφωνίας, κάποιες δεύτερες σκέψεις επιτρέπουν διαφορετικές εικασίες. Σύμφωνα με τον Πενς (ο Τσαβούσογλου δεν τον επιβεβαίωσε και ο Ερντογάν δεν έκανε καμία δήλωση) η «ασφαλής ζώνη» περιορίζεται σε μήκος 125 χιλιομέτρων, από το Ταλ Αμπιάντ μέχρι το Ρας αλ Αϊν, δηλαδή την περιοχή της τουρκικής εισβολής,

Με την ολοκληρωτική αποχώρηση των Αμερικανών διευκολύνεται μια Pax Russica στη Συρία — κρίσιμη συνάντηση Πούτιν - Ερντογάν την Τρίτη.

κάτι που απέχει πολύ από τα 485 χιλιόμετρα που ήθελε να καταλάβει ο Ερντογάν. Με άλλα λόγια, οι μεγάλες κουρδικές πόλεις, συμπεριλαμβανομένου του Κομπάνι, για το οποίο έκανε ρητή αναφορά ο Πενς, θα παραμείνουν υπό κουρδικό-συριακό έλεγχο.

Θα πει κανείς ότι οι αμερικανικές υποσχέσεις έχουν μικρή σημασία, καθώς οι ΗΠΑ έχουν αυτοπεριω-

Οι Αμερικανοί φεύγουν, οι Ρώσοι έρχονται

Η Ρωσία εκμεταλλεύθηκε το κενό που άφησε η αποχώρηση των αμερικανικών δυνάμεων από τη βόρεια Συρία, τοποθετώντας στρατιώτες της μεταξύ των τουρκικών και των συριακών στρατευμάτων.

ΠΕΡΙΟΧΕΣ ΕΛΕΓΧΟΥ

● Συριακή κυβέρνηση και σύμμαχοί της

■ Τουρκία και σύμμαχοί της

■ Κουρδικές δυνάμεις

▲ Στρατόπεδο εσωτερικών προσφύγων

■ Φυλακές με μαχητές του ISIS

▲ Στρατόπεδο συγγενών ISIS

ΑΕΡΟΠΟΡΙΚΕΣ ΒΑΣΕΙΣ

✈ Συριακές ✈ Τουρκικές

ΠΗΓΕΣ: Associated Press, BBC, Ινστιτούτο Πολεμικών Μελετών, LiveuMap, GRAPHIC NEWS

ριοποιηθεί και δεν διαθέτουν πλέον ουσιαστική δυνατότητα διαμόρφωσης των εξελίξεων. Αν ο Ερντογάν μπορεί να πιεστεί από κάποιους, είναι από τους πραγματικούς νικητές του πολέμου, δηλαδή τη Δαμασκό και τη Μόσχα. Η συμφωνία Κούρδων - Δαμασκού, που συνομολογήθηκε μέσα στη ρωσική βάση της Χμείμιμ την περασμένη Κυριακή, αποτέλεσε σημείο καμπής. Τις επό-

μενες ημέρες, συριακά και ρωσικά στρατεύματα εγκαταστάθηκαν στο Κομπάνι, στη Ράκα και άλλες πόλεις, κατέλαβαν τις βάσεις που άφησαν πίσω τους οι Αμερικανοί και χάραξαν στο έδαφος τις κόκκινες γραμμές για τον Ερντογάν.

Το περίγραμμα μιας Pax Russica στη Συρία, το οποίο θα συζητηθεί στην κρίσιμη συνάντηση Πούτιν - Ερντογάν, την επόμενη Τρίτη, στο

Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ

το μορατόριουμ, αλλά μόνο στη μικρή ζώνη Ταλ Αμπιάντ - Ρας αλ Αϊν.

Πληροφορίες μας από κουρδικές πηγές αναφέρουν ότι οι Κούρδοι θα δεχθούν να ενταχθεί η πολιτοφυλακή τους, η YPG, στο Πέμπτο Σώμα του συριακού στρατού, πρακτικά συνεχίζοντας να υπάρχουν με άλλο όνομα, αλλά δίνοντας στον Ερντογάν τη δυνατότητα να υποστηρίξει στο εσωτερικό ότι τους «διέλυσε». Η κυβέρνηση Ασαντ θα παραχωρήσει στους Κούρδους πολιτιστική αυτονομία (γλώσσα, παιδεία, δικαιοσύνη κλπ.), θα τους αναγνωρίσει ως έθνος και θα κατοχυρώσει ικανοποιητικό βαθμό τοπικής αυτοδιοίκησης, ενώ τη φύλαξη των συνόρων θα αναλάβει ο δικός του στρατός. Ασφαλώς όλα αυτά είναι πίσω από το όραμα για ένα γεωγραφικά συνεχές και πλήρως αυτόνομο συριακό Κουρδιστάν, στο πρότυπο του ιρακινού, αλλά είναι το καλύτερο που μπορούν να εξασφαλίσουν οι Κούρδοι υπό τις δεδομένες συνθήκες.

Ο μεγάλος κερδισμένος από μια παρόμοια εξέλιξη θα είναι ο Βλαντιμίρ Πούτιν. Με την Αμερική σε φάση χαώδους αναδιπλώσης, η Ρωσία είναι η μόνη μεγάλη δύναμη που εμφανίζεται ως αξιόπιστος μεσολαβητής σε όλες τις συγκρούσεις της Μέσης Ανατολής, συνομιλώντας ταυτόχρονα με Ισραηλινούς και Παλαιστίνιους, Σύρους και Τούρκους, Σαουδάραβες και Ιρανοί (η πρόσφατη επίσκεψη Πούτιν στο Ράντ ήταν απολύτως ενδεικτική). Ωστόσο, τίποτα δεν εγγυάται ότι ο Ερντογάν θα συμφωνήσει με τον Πούτιν σε μια παρόμοια συμβιβαστική λύση, πέραν των άλλων και γιατί παραμένει άλυτο το μεγάλο πρόβλημα της περιοχής Ιντλίμ, όπου Ρώσοι και Τούρκοι εξακολουθούν να πολεμούν μέσω αντιπροσώπων, χωρίς να διαφαίνεται ακόμη κάποια λύση.

Οι αγαπημένοι ήρωες της Disney έρχονται με την υπογραφή ενός θρύλου του παγκόσμιου κόμικ.

Μη χάσετε τον
7ο
τόμο

Την Κυριακή 27 Οκτωβρίου μαζί με την Καθημερινή

Στα άδυτα του Facebook στο Μοσχάτο

Η «Κ» αποκαλύπτει τη δουλειά των 800 διαχειριστών περιεχομένου

Του **ΓΙΑΝΝΗ ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΥ**

Επί μήνες ο Τάσος έκανε μια δουλειά στο Μοσχάτο για την οποία απαγορευόταν να μιλήσει. Αποφοβίζει τι έπρεπε να διαγραφεί ως ακατάλληλο από το Facebook. Στα ελάχιστα δευτερόλεπτα που μεσολαβούσαν μέχρι να εμφανιστεί η επόμενη ανάρτηση στην οθόνη του ένωθε ένα σφίξιμο. Αν είχε και την παραμικρή αμφιβολία για την κρίση του θα έπρεπε να συμβουλευθεί πρώτα ένα ηλεκτρονικό εγχειρίδιο «με τα χειρότερα παραδείγματα του κόσμου». Εκεί θα έβλεπε εικόνες σκληρής πορνογραφίας, ακόμη και βασανισμού ζώων. «Δεν έχω ξεκάθαρη τη φωτογραφία με δύο σκυλάκια που τα είχαν κρεμασμένα από τα μπροστινά τους πόδια», λέει. Δεν του ήταν, όμως, πάντοτε ξεκάθαρο πού χαράσσονται τα όρια. Πότε απομακρύνει ανάρμστο υλικό και πού ξεκινάει η λογοκρισία. «Οι κανόνες που μας είχε θέσει το Facebook ήταν θολοί και οι διατυπώσεις τους πρόχειρες. Συχνά δεν ξέραμε αν παίρναμε τις σωστές αποφάσεις», λέει.

Content moderators

Ο Τάσος ήταν ένας από τους εκατοντάδες υπαλλήλους της εταιρείας Teleperformance που εργάζονται στην Αθήνα ως content moderators για λογαριασμό του Facebook. Είναι διαχειριστές περιεχομένου που αποφασίζουν τι είναι ακατάλληλο ή παραπλανητικό και πρέπει να διαγραφεί από το μέσο κοινωνικής δικτύωσης. Εστιάζουν μόνο στις διαφημίσεις που δημοσιεύονται στο Facebook και όχι στις προσωπικές αναρτήσεις κάθε χρήστη όπως κάνουν άλλοι «ψηφιακοί καθαριστές» σε άλλα μέρη του κόσμου. Στην εκπαίδευσή του ο Τάσος είχε ενημερωθεί ότι, πέρα από την Ελλάδα, τουλάχιστον άλλα δύο αντίστοιχα

τμήματα Business Integrity του Facebook λειτουργούν διεθνώς, ένα στην Πορτογαλία και ένα στη Μαλαισία.

Με περίπου 1,59 δισεκατομμύρια ενεργούς χρήστες την ημέρα, το Facebook έχει γίνει παγκοσμίως ένα από τα πιο δημοφιλή εργαλεία διαφήμισης, ενημέρωσης και αυτοπροβολής, θέτοντας δικούς του όρους και κανόνες στον δημόσιο λόγο. Ωστόσο, δεν είναι πάντοτε ξεκάθαρο το ποιοι και πώς εφαρμόζουν την πολιτική διαγραφής περιεχομένου. Επειτα από πολύμηνη έρευνα η «Κ» σπάει αυτό το τείχος της σιωπής στην Ελλάδα. Για πρώτη φορά παρουσιάζει τον τρόπο εργασία των διαχειριστών περιεχομένου του Facebook, όχι στα γραφεία κάποιου υπεργολάβου στο Βερολίνο ή στο Δουβλίνο, αλλά στη δική μας γειτονιά, σε ένα πολυώροφο κτίριο της οδού Πειραιώς.

Το Facebook προτιμάει να μη μιλάει αναλυτικά για αυτούς. «Έχουμε χιλιάδες ανθρώπους που καλύπτουν πολλές γλώσσες (και ελληνικά) οι οποίοι εργάζονται σε όλο τον κόσμο 24 ώρες το 24ωρο», είχε απαντήσει σε email του στις 28/6/2017 ο Jan Sciegieny, υπεύθυνος εταιρικής επικοινωνίας του Facebook, αρνούμενος αίτημα της «Κ» για συνεντεύξεις. Ακολούθησε η απόρριψη άλλων τριών αντίστοιχων αιτημάτων στις 3/11/2017, 27/3/2018 και 26/6/2019 – το τελευταίο αφορούσε επίσκεψη στην Teleperformance.

Τουλάχιστον από τον Σεπτέμβριο του 2018 είχε ξεκινήσει στην Ελλάδα η συνεργασία του Facebook με την Teleperformance, μια πολυεθνική με χιλιάδες εργαζομένους στην Αθήνα, που παρέχει για λογαριασμό άλλων εταιρειών τεχνική υποστήριξη και τηλεφωνική εξυπηρέτηση πελατών. «Εργαζόμαστε σε συνεργασία με την Teleperformance στην Αθήνα για

Διαχειριστές περιεχομένου του Facebook που εργάζονται στο Βερολίνο. Αντίστοιχο τμήμα, μόνο για τον έλεγχο των διαφημίσεων, λειτουργεί στην Αθήνα.

Αποστολή του τμήματος Business Integrity του Facebook στην Αθήνα είναι η διαγραφή ακατάλληλων διαφημίσεων.

να βοηθήσουμε στην τήρηση των πολιτικών μας για τις διαφημίσεις και να υποστηρίξουμε άλλες επιχειρηματικές δραστηριότητες. Συνεργαζόμαστε στενά μαζί τους, όπως συμβαίνει με όλους τους εταιρείες μας, για να διασφαλίσουμε ότι οι ομάδες τους λαμβάνουν καλή φροντίδα και έχουν πρόσβαση σε οποιαδήποτε υποστήριξη χρειάζονται. Ζητούμε από αυτές τις ομάδες να υπογράψουν συμφωνία τήρησης απορρήτου για να διατηρούν τις πληροφορίες που χρήζουν διαχείρισης ασφαλείας», δήλωσε εκπρόσωπος του Facebook στην «Κ». Η Teleperformance δεν απάντησε σε ερωτήματα για αυτή την έρευνα.

Το τμήμα Business Integrity του Facebook στη χώρα μας εκτιμάται ότι απασχολεί κοντά στους 800 υπαλλήλους (από Νορβηγούς

και Φινλανδούς, μέχρι Τούρκους και Ισραηλινούς) καλύπτοντας τις ανάγκες δεκάδων χωρών. Οι Έλληνες διαχειριστές του εργάζονται μεταξύ άλλων και στο ρωσόφωνο, γαλλόφωνο και γερμανόφωνο τμήμα. Ο Τάσος ήταν ένας εξ αυτών. Χρειάστηκαν περίπου οκτώ μήνες επαφών, από τον περασμένο Φεβρουάριο, μέχρι να δεχθεί και τελικά να μιλήσει στην «Κ» σε δύο διαδοχικές συναντήσεις. Την πρώτη φορά ήταν τόσο πολλά αυτά που ήθελε να μοιραστεί και τόσο πυκνός ο λόγος του που χρειάστηκε να κλείσουμε δεύτερο ραντεβού στην πλατεία Μαβίλη. Ζήτησε να μη δημοσιευθεί το πραγματικό του όνομα λόγω των συμφωνητικών εχεμύθειας που έχει υπογράψει. Η «Κ» εξακρίβωσε ότι δούλευε για το Facebook διαβάζοντας και τη σύμβαση εργασίας του. Στην περιγραφή του αντικείμενου της δουλειάς του αναφέρεται ότι παρέχει υπηρεσίες τηλεφωνικής υποστήριξης, καθώς και «υπηρεσίες κατά κύριο λόγο στο τμήμα εξυπηρέτησης πελατών Facebook». Ο Τάσος διευκρινίζει, πάντως, ότι η δουλειά του δεν περιελάμβανε τηλεφωνικές κλήσεις. Του απαγορευόταν να μιλήσει σε οποιονδήποτε για το πόστο του, ενώ δεν έπρε-

πε να μοιραστεί σε μέσα κοινωνικής δικτύωσης (Facebook, Twitter, LinkedIn, Instagram) για ποιον εργάστηκε.

Ενας ακόμη νεαρός Έλληνας, νυν εργαζόμενος στην εταιρεία, ενώ είχε συμφωνήσει να μιλήσει ανώνυμα άλλαξε γνώμη μία ώρα πριν από τη συνάντησή μας. Φοβόταν, όπως είπε, μήπως η μαρτυρία του επέφερε κυρώσεις σε συναδέλφους του.

Κανόνες μυστικότητας

Μια αγγελία οδήγησε τον Τάσο στα γραφεία της Teleperformance, όπου λέει ότι πέρασε από σύντομη συνέντευξη. Εκεί, ισχυρίζεται ότι του ανέφεραν αρχικά την πιθανότητα να εκτεθεί σε βίαιες εικόνες. Ακολούθησε εκπαίδευση σχεδόν τριών εβδομάδων προτού πιάσει δουλειά στο Μοσχάτο. Μόλις έφτανε κάθε πρωί άφηνε στο ισόγειο σε ένα ερμάριο όλα τα προσωπικά του είδη και το κινητό του τηλεφώνω. «Επιτρέπεται να έχουμε στο γραφείο μας μόνο νερό ή καφέ σε διαφανές ποτήρι. Ακόμα και το φακελάκι από τσάι απαγορευόταν, όπως και οποιοδήποτε κομμάτι χαρτιού στο οποίο θα μπορούσες να κρατήσεις σημειώσεις», λέει. Για να μπει στο γραφείο του χτυ-

πούσε μια μαγνητική κάρτα πρώτα στο ασανσέρ και έπειτα στον όροφο όπου βρισκόταν το τμήμα του. Εκεί, όπως περιγράφει ο ίδιος, έβρισκε μια θέση –διαφορετική κάθε φορά– σε μεγάλα τραπέζια με υπολογιστές που το καθένα χωρούσε οκτώ υπαλλήλους.

Ο Τάσος ανήκε στους agents, γνωστούς και ως moderators, τους υπαλλήλους της κατώτερης βαθμίδας που έκαναν όλη τη δουλειά. «Ατυπα έπρεπε να ελέγχουμε 100 αναρτήσεις ανά ώρα. Αλλά δεν μας πιέζαν, ούτε μας έκοβαν τον μισθό εάν δεν τα καταφέρναμε», λέει. Μεταξύ των αναρτήσεων που ήλεγχαν υπήρχαν και ήδη λυμένες υποθέσεις (αποκαλούμενες «golden standards») που σκοπό είχαν να διαπιστώσουν την ακριβεία της κρίσης τους. Στο οκτάωρο του αντιστοιχοίαν 45 λεπτά διαλείμματος με αυστηρή χρονομέτρηση για να μη λείψει αδικαιολόγητα από την παραγωγή. Όπως παρατηρούσε, πάντως, ο ίδιος σε κάποιες περιπτώσεις συνάδελφοί του στο τέλος της βάρδιας δέχονταν ή απέρριπταν περιεχόμενο χωρίς να το εξετάζουν. Στόχος τους, όπως λέει ο Τάσος, ήταν απλά να φτάσουν σε ένα συνολικό αριθμό που θεωρούσαν επιθυμητό.

Διαγραφή πορνογραφικού υλικού και λογοκρισία έργων τέχνης

Ποιο διαφημιστικό περιεχόμενο όμως έκριναν ως ακατάλληλο; Απομάκρυναν αναρτήσεις για τζόγο, εμπόριο όπλων, φαρμάκων και ναρκωτικών, ή παραπλανητικές διαφημίσεις για διαίτες που υπόσχονται συγκεκριμένα αποτελέσματα, όπως ότι σε τρεις μήνες κάποιος μπορεί να χάσει 15 κιλά. «Επί μία περίοδο το ζήτημα της πώλησης απομιμήσεων ήταν ψηλά στην ατζέντα. Επειτα προτεραιότητά μας ήταν η διαγραφή πορνογραφικού υλικού», λέει ο Τάσος. Εξέταζαν και τα link σε μια διαφήμιση καθώς μπορεί να μην παρέπεμπαν στο σχετικό προϊόν αλλά σε πορνογραφία. Πέρα από τα προφανή, βάσει των προδιαγραφών διαφήμισης στο Facebook ως πορνογραφικό υλικό κρίνεται και η εικόνα μια γυναίκας θηλής, ή το πόσο ορατό είναι από το πλάι ένα γυναικείο στήθος. Στο εγχειρίδιο που μπορούσαν να συμβουλευθούν οι διαχειριστές υπήρχαν σε αυτή την κατηγορία συγκεκριμένα παραδείγματα με φωτογραφίες που θύμιζαν αστυνομία νθών. Όπως υποστηρίζει ο Τάσος, σε κάποια από αυτά τα παραδείγματα μετρούσαν μέχρι και τα εκατοστά της εκτεθειμένης σάρκας.

«Επισημαίναμε και έργα τέχνης, εάν σε αυτά εικονιζόταν γυναικεία θηλή», λέει και θυμάται την περίπτωση κέντρου αισθητικής στο εξωτερικό που είχε αναρτήσει σε διαφήμισή του τον πίνακα αναγεννησιακού ζωγράφου με μια γυμνή γυναίκα. Ενδεικτικό παράδειγμα λογοκρισίας έργου τέχνης από το Facebook ήταν αυτό του αγαλματιδίου της γυμνής Αφροδίτης του Βίλντορφ που κρίθηκε ακατάλλη-

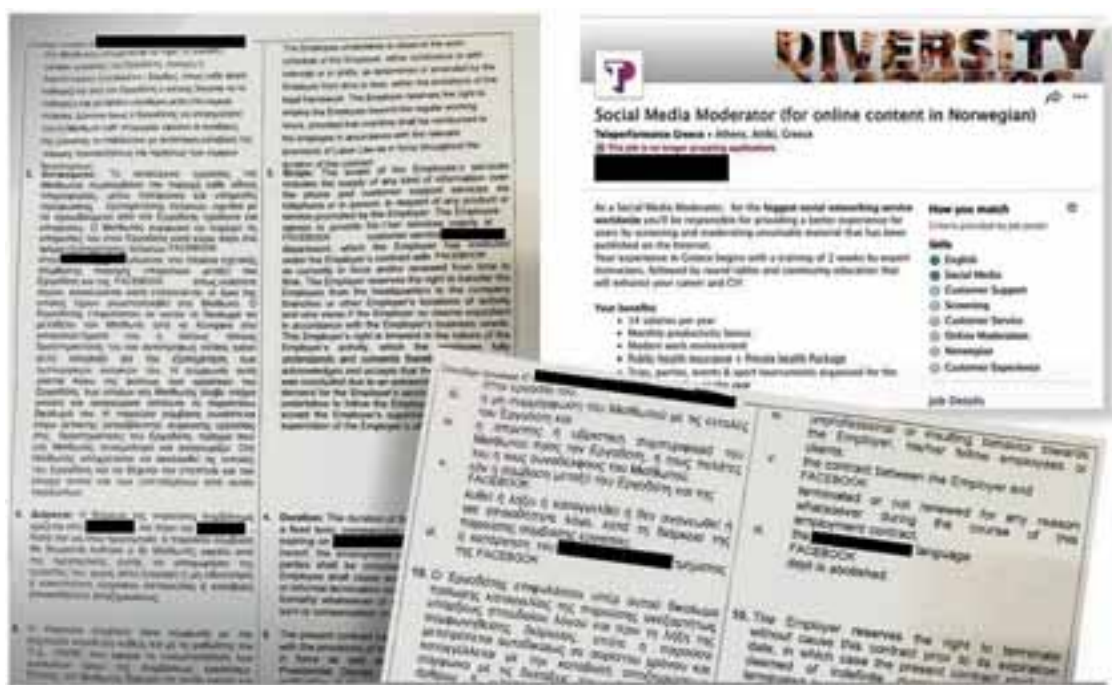
λο τον Φεβρουάριο 2018. Εκπρόσωπος του Facebook είχε ζητήσει συγγνώμη τότε για αυτό το λάθος.

Στο πλαίσιο των καθηκόντων τους, όμως, οι διαχειριστές εκτίθενται και σε εικόνες βίας. «Το χειρότερο είναι να σου τύχει βίντεο κακής ανάλυσης και να πρέπει να το δεις ξανά και ξανά για να βεβαιωθείς εάν δείχνει ή όχι βιασμό», λέει ο Τάσος. Η εταιρεία παρείχε, όπως ισχυρίζεται ο ίδιος, τρεις ψυχολόγους. Κάθε εργαζόμενος φέρεται να μπορούσε να κλείσει μία συνεδρία 30 λεπτών ανά δύο εβδομάδες. Αν και είχε κάνει χρήση της συγκεκριμένης υπηρεσί-

«Επισημαίναμε και έργα τέχνης, εάν σε αυτά εικονιζόταν γυναικεία θηλή», λέει στην «Κ» πρώην διαχειριστής περιεχομένου.

ας, ο Τάσος λέει ότι δεν αισθανόταν άνετα. Ανησυχούσε εάν όσα εκμυστηρευόταν στον ψυχολόγο θα έμεναν αυστηρά μεταξύ τους ή αν θα διέρρεαν στο εργασιακό περιβάλλον και θα οδηγούσαν σε απομάκρυνσή του.

Το ζήτημα της μακράς έκθεσης των διαχειριστών περιεχομένου του Facebook σε σκληρές εικόνες έχει τεθεί σε αντίστοιχες έρευνες που έχουν πραγματοποιήσει μέσα ενημέρωσης στο εξωτερικό. «Δεν υπήρχε τίποτε το ευχάριστο σε αυτή τη δουλειά. Πάγαινες κάθε

Αντίγραφο της σύμβασης εργασίας που υπέγραψε ο Έλληνας διαχειριστής περιεχομένου του Facebook, ο οποίος μίλησε στην «Κ». Η Teleperformance στελεχώνει τα τμήματά της και με υπαλλήλους από άλλες χώρες. Σε μία από τις σελίδες της στο LinkedIn (πάνω δεξιά) φαίνεται ότι αναζητούσε ανθρώπους που μιλούν νορβηγικά.

πρωί στις 9, άνοιγες τον υπολογιστή και έβλεπες αποκεφαλισμούς. Κάθε μέρα, κάθε λεπτό, έβλεπες αποκεφαλισμούς», είχε δηλώσει το 2017 ένας «ψηφιακός καθαριστής» στη βρετανική εφημερίδα Guardian.

Τρεις πρώην διαχειριστές περιεχομένου στις ΗΠΑ, οι Selena Scola, Erin Elder και Gabriel Ramos, έχουν καταθέσει αγωγή κατά του Facebook, υποστηρίζοντας ότι υποφέρουν από μετατραυματικό στρες λόγω της δουλειάς που έκαναν. Ενας εξ αυτών ισχυρίζεται ότι

πάσχει από κατάθλιψη και βλέπει συχνά εφιάλτες. Τον περασμένο Μάρτιο κατέθεσαν αίτηση για να παραπεμφθεί η υπόθεσή τους σε δική στην Καλιφόρνια. Στο σχετικό νομικό έγγραφο των 25 σελίδων που είναι στη διάθεση της «Κ» αναφέρονται ότι δεν δέχθηκαν επαρκή εκπαίδευση ούτε εξειδικευμένη ψυχολογική υποστήριξη κατά την εργασία τους. Επικαλούνται έρευνες που δείχνουν ότι όσοι εκτίθενται συστηματικά σε εικόνες παιδοφιλίας, όπως αστυνομικοί της δίωξης ηλεκτρονικού εγκλήματος,

μπορεί να αναπτύξουν παρόμοια συμπτώματα μετατραυματικής διαταραχής.

Ισχυρίζονται ακόμη ότι τα συμφωνητικά εχεμύθειας που υποχρεούται να υπογράψει κάθε υπάλληλος δεν τους επιτρέπουν να μοιραστούν με άλλους ανθρώπους όσα δυσάρεστα βλέπουν προκειμένου να ανακουφιστούν, εντείνοντας το ψυχολογικό τους τραύμα. Το Facebook υποστηρίζει ότι τα συμφωνητικά εχεμύθειας έχουν σκοπό να προστατεύσουν τους διαχειριστές από δυσάρεστους

χρήστες και να αποτρέψουν τη διарροή προσωπικών δεδομένων.

Ο δικηγόρος Κωνσταντίνος Κακαβούλης, μέλος της Homo Digitalis, μη κυβερνητικής οργάνωσης που υπερασπίζεται τα δικαιώματα χρηστών του Διαδικτύου στην Ελλάδα, θέτει δύο βασικούς προβληματισμούς σε σχέση με τη μυστικότητα που περιβάλλει τις υπηρεσίες του Facebook στη χώρα μας. «Ενα ζήτημα είναι πώς επιλέγονται, βάσει ποιου γνωστικού επιπέδου, όσοι κάνουν αυτή τη δουλειά εδώ», λέει. «Ακόμη προβληματίζει το ενδεχόμενο να λαμβάνονται λάθος αποφάσεις υπό πίεση και αυτές να αποτελούν τη βάση για να εκπαιδευθεί ένα σύστημα τεχνητής νοημοσύνης που θα κάνει την αντίστοιχη δουλειά για το Facebook τα επόμενα χρόνια».

Οι απολαβές

Ο Τάσος λέει ότι έμεινε σε αυτή τη δουλειά καθαρά για βιοποριστικούς λόγους. Οι μικτές μηνιαίες αποδοχές του έφταναν τα 1.000 ευρώ, βάσει του συμβολαίου του. Όπως υποστηρίζει οι απολαβές διέφεραν ανά εθνικότητα ή γλώσσα. Πιο χαμηλοί φέρονται να ήταν οι μισθοί όσων βρίσκονταν στο αγγλόφωνο ή στο ελληνικό τμήμα. «Δεν είχα πάρει ποτέ περισσότερα σε άλλη δουλειά. Αισθανόμουν βασιλιάς», λέει ο νεαρός. Με τον καιρό, όμως, η φύση της εργασίας του φαίνεται ότι τον έφθειρε. «Αν ήθελες να είσαι παραγωγικός, έπρεπε να μείνεις καρφωμένος στην οθόνη συνεχώς και να μη στρέψεις λεπτό το βλέμμα σου αλλού. Ήταν πιεστικό», λέει.

Βιομηχανία... βιομετρικών στοιχείων

Εταιρείες χρησιμοποιούν φωτογραφίες πολιτών στο Διαδίκτυο και αναπτύσσουν τεχνολογίες παρακολούθησης

Των **KASHMIR HILL**
και **AARON KROLIK**
THE NEW YORK TIMES

Οι φωτογραφίες της Χλόης και του Τζάσπερ Παπά είναι τρισχαριτωμένες: χαμόγελα στους γονείς, γλώσσες έξω, φορεσιές για το Χάλοουιν. Η μητέρα τους Ντόμινικ Ολμαν-Παπά τις ανέβασε στο Flickr, όπου έγινε μέλος το 2005.

Κανείς, βέβαια, δεν μπορούσε να προβλέψει ότι αυτές οι φωτογραφίες, μετά 14 χρόνια, θα κατέληγαν σε μία τεράστια βάση δεδομένων αναγνώρισης προσώπου, το MegaFace. Εκεί έχουν, άλλωστε, καταλήξει οι φωτογραφίες περίπου 700.000 ανθρώπων και χρησιμοποιήθηκαν από δεκάδες εταιρείες προκειμένου να εκπαιδεύσουν μία νέα γενιά αλγορίθμων αναγνώρισης προσώπου, που εφαρμόζεται στην παρακολούθηση διαδηλωτών, τρομοκρατών, για την αναγνώριση ριψοκίνδυνων καρτοπαικτών και γενικότερα για την παρακολούθηση των πολιτών.

Οι περισσότεροι Αμερικανοί δεν χρειάστηκε να δώσουν την έγκρισή τους για να περιληφθούν οι φωτογραφίες τους στη βάση δεδομένων. Ωστόσο, η οικογένεια Παπά ήταν αναγκαίο να ερωτηθεί. Ως κάτοικοι του Ιλινόι προστατεύονται από έναν από τους αυστηρότερους νόμους για την προστασία του ιδιωτικού βίου: Τη νομοθεσία Περί Προστασίας Βιομετρικών Πληροφοριών, που ψηφίστηκε το 2008 και επιβάλει βαριά χρηματικά πρόστιμα σε όποιον χρησιμοποιεί δακτυλικά αποτυπώματα ή φωτογραφίες χωρίς την έγκριση του ιδιοκτήτη τους. Οι εταιρείες που χρησιμοποιούσαν τη βάση δεδομένων MegaFace, όπως οι: Amazon, Mitsubishi Electric, Tencent και SenseTime, αλλά και δεκάδες άλλες, επικαλούνται άγνοια του νόμου αλλά πιθανότατα θα αντιμετώπισουν βαρύτερα οικονομικά πρόστιμα.

Πώς, όμως, η οικογένεια Παπά και χιλιάδες άλλοι Αμερικανοί κατέληξαν στο MegaFace; Τον Ιούνιο του 2014 η Yahoo αποκάλυψε τη μεγαλύτερη βάση δεδομένων, η οποία περιελάμβανε περισσό-

Η Ντόμινικ Παπά με τον σύζυγό της και τον γιο της Τζάσπερ. Φωτογραφίες τους βρέθηκαν στην τεράστια βάση δεδομένων αναγνώρισης προσώπου MegaFace.

Στο Ιλινόι έχουν κατατεθεί περισσότερες από 200 ομαδικές αγωγές πολιτών, ανάμεσά τους και μία 35 δισ. δολαρίων εναντίον του Facebook.

τερες από ένα εκατομμύριο φωτογραφίες και βίντεο, τις οποίες είχε συλλέξει από τη θυγατρική της εταιρεία, το Flickr.

Το 2015, δύο καθηγητές πληροφορικής του πανεπιστημίου της Ουάσιγκτον, η Ιμα Κεμελμάκερ-Σλί-ζερμαν και ο Στιβ Σέιτζ και οι μεταπτυχιακοί φοιτητές τους χρησιμοποίησαν τα δεδομένα του Flickr προκειμένου να δημιουργήσουν το MegaFace, το οποίο περιλαμβάνει περισσότερες από 4 εκατομμύρια φωτογραφίες 672.000 χρηστών. Αυτό που ήταν σημαντικό για τους επιστήμονες ήταν ότι το MegaFace

περιείχε και φωτογραφίες παιδιών, όπως η Χλόη και ο Τζάσπερ Παπάς. Τα συστήματα αναγνώρισης προσώπου δεν έχουν καλές επιδόσεις στα παιδικά πρόσωπα, κάτι που μπορούσε να επιλύσει η πληθώρα παιδικών προσώπων στο Flickr, αφού οι περήφανοι γονείς δεν χάνουν ευκαιρία να αναρτούν τις φωτογραφίες των παιδιών τους στο Διαδίκτυο.

Σύμφωνα με ανακοίνωση του πανεπιστημίου της Ουάσιγκτον, του 2016, «περισσότερες από 300 ερευνητικές ομάδες χρησιμοποίησαν το MegaFace».

Τα αποτελέσματα αυτής της εκμετάλλευσης της τεράστιας βάσης δεδομένων συχνά είναι εξαιρετικά δυσμενή. Η τεχνολογία, παραδείγματος χάριν, που αναπτύχθηκε από τη SenseTime χρησιμοποιήθηκε για την αδιάκοπη παρακολούθηση των Ουιγούρων της Κίνας, ενώ αυτή της NtechLab χρησιμοποιήθηκε για την αναγνώριση νηοπορών πορνοταινιών αλλά και αγνώστων στο ρωσικό μετρό.

Ακόμα και σήμερα, οποιοσδήποτε ενδιαφέρεται μπορεί να κατεβάσει το MegaFace. Βέβαια, η βάση δεδομένων δεν περιλαμβάνει τα ονόματα των ανθρώπων που απαντώνται στις φωτογραφίες, αλλά επ' ουδενί τα στοιχεία δεν είναι ανώνυμα. Κάθε φωτογραφία περιέχει μία αριθμητική ταυτότητα που τη συνδέει με τον λογαριασμό του αρχικού φωτογράφου στο Flickr.

Η νομοθεσία

Το 2008, η πολιτεία του Ιλινόι ψηφισε νομοθεσία με την οποία προστατεύει τα βιομετρικά στοιχεία των κατοίκων της. Δύο ακόμα αμερικανικές πολιτείες, Ουάσιγκτον και Τέξας, θέσπισαν ανάλογες νομοθεσίες, οι οποίες ωστόσο, δεν είναι εξίσου αυστηρές με αυτή του Ιλινόι που απαγορεύει ολοκληρωτικά την εκμετάλλευση των βιομετρικών στοιχείων, χωρίς τη ρητή έγκριση του ιδιοκτήτη τους. Οι κάτοικοι του Ιλινόι, όπως η οικογένεια Παπά, των οποίων οι αποτυπώσεις προ-

σώπου χρησιμοποιήθηκαν χωρίς την έγκρισή τους, έχουν δικαίωμα να μηνύσουν τις εταιρείες και να κερδίσουν σημαντική οικονομική αποζημίωση (περίπου χίλια δολάρια ανά φωτογραφία).

Από το 2015 μέχρι σήμερα έχουν κατατεθεί περισσότερες από 200 ομαδικές αγωγές πολιτών του Ιλινόι για την κακή χρήση βιομετρικών στοιχείων. Ανάμεσά τους και μία αγωγή 35 δισεκατομμυρίων δολαρίων εναντίον του Facebook, για τη χρήση τεχνολογίας αναγνώρισης προσώπου προκειμένου να διευκολυνθεί η σήμανση των χρηστών (tag) σε φωτογραφίες.

Βέβαια, ο Βίκτορ Μπάλα, εκπρόσωπος Τύπου του πανεπιστημίου της Ουάσιγκτον ισχυρίζεται ότι «κάθε χρήση φωτογραφίας της βάσης δεδομένων από τους ερευνητές ήταν σύννομη. Το πανεπιστήμιο της Ουάσιγκτον είναι ένα δημόσιο ερευνητικό ίδρυμα, και όχι ιδιωτικός φορέας και ο νόμος του Ιλινόι στοχεύει τους ιδιωτικούς φορείς».

Αφύπνιση

Οργή νιώθουν πολλοί χρήστες του Διαδικτύου, οι οποίοι, αναρτώντας τις φωτογραφίες τους στο Flickr, κατέληξαν να «εκπαιδεύουν» συστήματα τεχνητής νοημοσύνης. Ωστόσο, την ίδια στιγμή, πολύ περισσότεροι από τους κατοίκους του Ιλινόι, που οι φωτογραφίες τους βρέθηκαν στο MegaFace, αδιαφορούν πλήρως για τις επιπτώσεις παρότι θα μπορούσαν να απαιτήσουν οικονομική αποζημίωση γι' αυτή την παραβίαση. Ο «μυθениσμός της προσωπικής σφαιράς» έχει γίνει ένας εξαιρετικά διαδεδομένος όρος, που στην ουσία σημαίνει την απόλυτη παραίτηση από την προσπάθεια ελέγχου των δεδομένων που μας αφορούν, στην ψηφιακή εποχή. Αυτό, παραδείγματος χάριν, που συνέβη στη Χλόη Παπά θα μπορούσε, αναλόγως της οπτικής, να αποτελεί επιχείρημα για εξαιρετική επαγρύπνηση ή για ολοκληρωτική παραιτήση. Ποιος, άραγε, θα μπορούσε να προβλέψει ότι η φωτογραφία ενός νηπίου, το 2005, θα μπορούσε, δεκαπέντε χρόνια αργότερα, να συμβάλει στην ανάπτυξη πρωτοποριακής τεχνολογίας παρακολούθησης; «Εχουμε συνηθίσει να ανταλλάσσουμε τον προσωπικό μας βίο για την άνεσή μας και αυτό μας αποκοιμίζει σχετικά με το τι συμβαίνει σε όλα τα στοιχεία που συγκεντρώνονται σχετικά με το πρόσωπό μας», επισημαίνει η καθηγήτρια Νομικής στο Πανεπιστήμιο του Ιλινόι, Φέι Τζόουνς. «Ομως, σιγά σιγά ο κόσμος άρχισε να αφυπνίζεται».

Φωτιές στην Καλιφόρνια, πλημμύρες στο Χιούστον

Συχνότερες και με μεγαλύτερη ένταση οι συνέπειες της κλιματικής αλλαγής – Υστατη ευκαιρία για δράση πριν να είναι πολύ αργά

Του **JUSTIN GILLIS**
THE NEW YORK TIMES

Σήμερα απλώς βιώνουμε τις συνέπειες. Την εβδομάδα που πέρασε η ηλεκτροδότηση διακόπηκε σε ένα εκατομμύριο σπιτικά της βόρειας Καλιφόρνιας. Κοντά στο Χιούστον του Τέξας κατοικίες ξαναπλημμύρισαν, ύστερα από μία διετία. Ο Νότος βίωσε ισχυρούς φθινοπωρινούς καύσωνες και στο Μαϊάμι αλμυρό νερό ανάβλυσε από τις αποχετεύσεις των δρόμων, επειδή αυξήθηκε η στάθμη των υδάτων στον ωκεανό.

Ολα βέβαια είχαν προβλεφθεί εδώ και δεκαετίες. Όμως, δεν ακούσαμε. Πληρωμένοι λομπίστες μάς έπεισαν να αγνοήσουμε τις προειδοποιήσεις. Οι πολιτικοί ανταμειφθηκαν από τους λομπίστες των ορυκτών καυσίμων και εξαφανίστηκαν.

Σήμερα δηλώνουμε κατάπληξη μπροστά στην κλιματική κρίση, που εκδηλώνεται με όλη της την αγριότητα. Οι επιστήμονες, όμως, τα γνώριζαν όλα αυτά από καιρό και μας είχαν προειδοποιήσει ότι οι ωκεανοί θα εισβάλουν στις ακτές. Γνώριζαν ότι η θερμότερη ατμόσφαιρα θα προκαλούσε καταρρακτώδεις βροχές πλημμυρίζοντας τις πόλεις και τα αγροκτήματά μας. Γνώριζαν ότι η Καλιφόρνια, που κάθε καλοκαίρι και φθινόπωρο αποξηραίνεται, θα γινόταν ακόμα ξηρότερη εξαιτίας του ζεστού κλίματος. Αυτό που δεν είχαν προβλέψει είναι ότι η ξηρή βλάστηση θα μεταβαλλόταν σε εμπρηστική βόμβα. Η Καλιφόρνια έκανε τα περισσότερα για την αντιμετώπιση της κλιματικής κρί-

σης, χωρίς, ωστόσο, να αποτρέψει τις πρόσφατες δασικές πυρκαγιές, που αποτέφρωσαν ανθρώπους.

Εξαιτίας των θυελλωδών ανέμων τα κακοσυντηρημένα ηλεκτρικά καλώδια, που κρέμονται από τους πυλώνες του ηλεκτρικού δικτύου, συχνά αποτελούν τη σπίθα που βάζει φωτιά στην εμπρηστική βόμβα. Η μεγαλύτερη εταιρεία κοινής ωφελείας της πολιτείας, η Pacific Gas & Electric, ήδη οδεύει προς χρεοκοπία εξαιτίας των τεράστιων υποχρεώσεών της από τις πυρκαγιές, οι οποίες προσεγγίζουν τα 30 δισεκατομμύρια δολάρια. Σήμερα η εταιρεία, που

Ολα είχαν προβλεφθεί εδώ και δεκαετίες' όμως, δεν ακούσαμε. Πληρωμένοι λομπίστες μάς έπεισαν να αγνοήσουμε τις προειδοποιήσεις.

σαςφώς δεν έλαβε κανένα προληπτικό μέτρο προκειμένου να καταστήσει το δίκτυό της ασφαλές, απλώς διακόπτει την παροχή ηλεκτρικού ρεύματος τις ημέρες με δυνατούς ανέμους ώστε να αποτρέψει τους ακόμα περισσότερους θανάτους και τις καταστροφές.

Είναι, ασφαλώς, πολύ εύκολο να κατηγορούμε τους πολιτικούς και τα στελέχη των επιχειρήσεων ορυκτών καυσίμων για τη δεινή θέση στην οποία βρισκόμαστε. Ωστόσο είχαμε τρεις δεκαετίες για να λάβου-

Πυροσβέστης προσπαθεί να αποτρέψει τη φωτιά να περάσει στην άλλη πλευρά του δρόμου στην περιοχή Σιλμάρ του Λος Άντζελες. Άνθρωποι κάπκαν, ενώ ένα εκατομμύριο σπιτία στη βόρεια Καλιφόρνια έμειναν χωρίς ρεύμα.

με υπόψη μας τους επιστημονικούς κώδωνες του κινδύνου. Πολλές φορές αναρωτήθηκα πότε επιτέλους θα ξεκινήσει η λαϊκή εξέγερση για την κλιματική αλλαγή.

Σήμερα έχουμε την απάντησή μας. Υπό την καθοδήγηση ενός θαρραλέου 16χρονου κοριτσιού από τη Σουηδία, της Γκρέτα Τούνμπεργκ, εκατομμύρια άνθρωποι κατεβήκαμε στους δρόμους και απαιτούμε. Είμαστε εξοργισμένοι, όπως και θα έπρεπε. Ωστόσο, θα πρέπει να επιρρίψουμε ευθύνες και να θυμώσου-

με και με τους εαυτούς μας, επειδή περιμέναμε τόσο πολύ για να αντιδράσουμε. Είναι, άραγε, πολύ αργά;

Ναι, κατά μία έννοια, είναι. Τα συμβάντα σε Καλιφόρνια, Μαϊάμι και Χιούστον υποδεικνύουν ότι σήμερα ήδη βιώνουμε τους κινδύνους του μεταλλαγμένου κλίματος. Και η κατάσταση θα επιδεινώνεται όσο ζούμε. Η στάθμη των ωκεανών θα εξακολουθήσει να αυξάνεται για αιώνες με μεγαλύτερη ταχύτητα από τη σημερινή. Σίγουρα θα απολέσουμε τις παράκτιες πόλεις μας.

Ωστόσο, ο κόσμος οφείλει να κατανοήσει ότι ακόμα η κλιματική κρίση είναι διαχειρίσιμη. Αν, παρ' ελπίδα, επιτρέψουμε την περαιτέρω αύξηση των εκπομπών αερίων που ευθύνονται για την υπερθέρμανση του πλανήτη, οι σημερινές πυρκαγιές και πλημμύρες θα μοιάζουν σύντομα με παιδικό παιχνίδι. Ο μαζικός λιμός είναι μόνο ένας κίνδυνος της αέναης αύξησης της θερμοκρασίας.

Είναι επιτακτικό να μετατρέψουμε τον φόβο και τον θυμό που

αισθανόμαστε σε ψήφο. Οι κλιματικοί τραγολούτες πρέπει να απομακρυνθούν από την εξουσία, αρχής γενομένης από τον Ντόναλντ Τραμπ. Χρειαζόμαστε δρακόντειους νόμους για τη μετάβασή μας στην καθαρή ενέργεια: σαφείς στόχους, απαγορεύσεις, φόρους. Δεν είναι δυνατόν να παρακολουθήσουμε άπραγοι ακόμα μία προεδρική εκλογή κατά την οποία το Ρεπουμπλικανικό Κόμμα ψεύδεται για αυτά τα θέματα, ενώ το Δημοκρατικό απλώς κρύβεται.

Οι νέοι

Εκατομμύρια νέοι άνθρωποι άρχισαν να κατανοούν το διακύβευμα. Στους φόβους τους έδωσε φωνή το νεαρό κορίτσι από τη Σουηδία, με την ηθική της νοημοσύνη και την ικανότητα να αποκαλύπτει την αλήθεια σαν σπαθί. Κοιτάζτε τη φωτογραφία της, ενώ διαδηλώνει έξω από το σουηδικό Κοινοβούλιο με μια χειροποίητη πινακίδα, και δείτε τη γέννηση ενός παγκόσμιου κινήματος. Οι μεγαλύτεροι εξωθήσαμε τους νέους σε αυτή την κατάσταση με την αμέλεια μας. Σήμερα δεν πρέπει να τους εγκαταλείψουμε μόνους σε αυτή τη μάχη. Σίγουρα, μπορούμε να καθίσουμε αναπαυτικά στις πολυθρόνες μας και να συναισθανθούμε την επερχόμενη καταστροφή παρακολουθώντας πυρκαγιές, πλημμύρες, καύσωνες. Εναλλακτικά, μπορούμε και εμείς να γίνουμε εξίσου θαρραλέοι με αυτό το δεκαεξάχρονο κορίτσι και να αποφασίσουμε ότι έφτασε η στιγμή να ορθώσουμε το ανάστημά μας και να πολεμήσουμε.

Η μετάλλαξη του σκληρού Μπόρις Τζόνσον

Πώς ο Βρετανός πρωθυπουργός αναγκάστηκε να κάνει βήματα πίσω για την επίτευξη συμφωνίας με την Ε.Ε.

Από μία κλωστή κρεμόταν μέχρι χθες η συμφωνία Ε.Ε. - Λονδίνου για το Brexit, καθώς η τύχη της, αλλά και αυτή της ίδιας της κυβέρνησης του Μπόρις Τζόνσον, ήταν άμεσα συνδεδεμένη με το πράσινο φως της Βουλής των Κοινοτήτων. Αγώνα δρόμου και προσθαφαιρέσεις έδωσε από την Πέμπτη ο Τζόνσον, ο οποίος επιδόθηκε σε εκστρατεία γοητείας για να πείσει τις δεξαμενές βουλευτών - επιδοξον υποστηρικτών του ότι πρέπει να του δώσουν την ψήφο τους.

Με δεδομένο ότι ο εταίρος του πρωθυπουργού, το βορειοίρλανδικό DUP, διεμήνυσε εξαρχής ότι δεν μπορεί να συναινέσει στη συμφωνία, το ενδιαφέρον του πρωθυπουργού στράφηκε κυρίως στους αντάρτες του κόμματός του, τους οποίους διέγραψε όταν υπερψήφισαν νομοσχέδιο που εμποδίζει την έξοδο από την Ε.Ε. χωρίς συμφωνία και κάποιους Εργατικούς βουλευτές. Νωρίτερα φέτος, όταν η πρόκατος του Τζόνσον, Τερέζα Μέι, παρουσίασε το δικό της σχέδιο συμφωνίας στους βουλευτές, συνολικά εννέα βουλευτές εκτός των Τόρις, πέντε Εργατικοί και τέσσερις ανεξάρτητοι, το υπερψήφισαν.

Σε μία προσπάθεια να κερδίσει τις ψήφους Εργατικών βουλευτών, ο Τζόνσον προέβη την ύστατη στιγμή σε υποχωρήσεις για τα εργασιακά δικαιώματα και άλλους τομείς που είναι κρίσιμοι για το κόμμα της αντιπολίτευσης. Σε περίπτωση ήττας στη Βουλή, η διεξαγωγή πρόωρων εκλογών στη χώρα θεωρείται μονόδρομος και οι Εργατικοί δύσκολα μπορούν να εμποδίσουν αυτήν την προοπτική, υπό τον όρο φυσικά ότι έχει διασφαλιστεί η παράταση. Με τις κάλπες να στήνονται, ο πρωθυπουργός θα μπορούσε να χρησιμοποιήσει ως προεκλογική του σημαία τη συμφωνία που πρέπει να περάσει από τη Βουλή και να διευρύνει την πλειοψηφία του στο σώμα μετά την αναμέτρηση.

Αλλωστε, όλες οι τελευταίες δημοσκοπήσεις, εμφανίζουν τους Συντηρητικούς να επικρατούν των Εργατικών με σημαντική διαφο-

Ο Βρετανός πρωθυπουργός περικυκλωμένος από Ευρωπαίους ηγέτες μετά τη συμφωνία με την Ε.Ε. για το Brexit. Αναλυτές εκτιμούν ότι, αν δεν την επικυρώσει το βρετανικό Κοινοβούλιο, ο Μπόρις Τζόνσον θα προσφύγει σε πρόωρες εκλογές από τις οποίες θα βγει ενισχυμένος.

Η Αγκελα Μέρκελ δήλωσε την Παρασκευή πως σε περίπτωση που δεν υπερψηφιστεί η συμφωνία, θα δοθεί νέα παράταση στο Λονδίνο προκειμένου να αποφευχθεί άτακτο Brexit.

ρά, ενώ η δημοτικότητα του Τζόνσον ενισχύθηκε μετά την επίτευξη συμφωνίας που διέψευσε ότι μοναδική φιλοδοξία του είναι η έξοδος με κάθε κόστος από την Ε.Ε. Η καγκελάρια Αγκελα Μέρκελ προειδοποίησε στο παρά πέντε ότι ενδεχόμενη απόρριψη της συμφωνίας από το Σώμα, θα σημά-

νει αυτόματα νέα παράταση από τις Βρυξέλλες προκειμένου να αποφευχθεί ένα άτακτο Brexit. Η χθεσινή έκτακτη συνεδρίαση της Βουλής, η πρώτη που πραγματοποιείται Σάββατο μετά τον πόλεμο των Φόκλαντ το 1982, παρουσιάστηκε σαν οριακή στιγμή για τη χώρα και τον πρωθυπουργό, καθώς ο Τζόνσον γνώριζε πως είναι η ύστατη ευκαιρία του να περάσει τη συμφωνία από το Σώμα πριν από την καταληκτική ημερομηνία της 31ης Οκτωβρίου.

Το κείμενο της Μέι

Πολλοί αναλυτές επισμαίνουν ότι ελάχιστες διαφορές έχουν υπάρξει στο κείμενο της συμφωνίας σε σχέση με εκείνη που είχε επιτευχθεί ανάμεσα στην Ε.Ε. και στην Τερέζα Μέι. Σύμφωνα με

έρευνα της εφημερίδας Guardian, λιγότερο από το 5% της αρχικής συμφωνίας έγινε αντικείμενο επαναδιαπραγμάτευσης, παρόλο που η πρωτότυπη απερρίφθη από τη Βουλή τρεις φορές.

Πέρα από το μιστό για το Λονδίνο backstop, την παροχή εγγυήσεων προκειμένου να αποφευχθεί ένα σκληρό σύνορο στο νησί της Ιρλανδίας, μεταξύ Βορείου Ιρλανδίας και Ιρλανδίας, όλα τα άλλα σημεία της συμφωνίας παραμένουν ίδια. Αυτό περιλαμβάνει και 20 σελίδες της μελλοντικής οικονομικής συνδρομής του Ηνωμένου Βασιλείου στον κοινωνικό προϋπολογισμό καθώς και 19 σελίδες δικαιωμάτων και υποχρεώσεων. Το νέο κείμενο της συμφωνίας αποχώρησης περιέχει μία νέα λύση για το θέμα των ιρλαν-

δικών συνόρων, αντικαθιστώντας το backstop με μία δέσμευση ότι η Βόρειος Ιρλανδία θα παραμείνει εναρμονισμένη με την Ευρωπαϊκή Ένωση ακόμη και μετά το Brexit.

Οι σημαντικότερες αλλαγές αφορούν την τελωνειακή ένωση και τη διακίνηση αγαθών. Ο ηγέτης του Κόμματος του Brexit, Νάιτζελ Φάρατζ, έσπευσε να διοργανώσει συγκέντρωση διαμαρτυρίας στο Ουέστμινστερ την Παρασκευή το βράδυ για να αποκρημίσει ως προδοτή τον Τζόνσον καθώς και τις υποχωρήσεις στις οποίες προέβη και να υπερασπιστεί ενόψει εκάθαρσης του Brexit, χωρίς συμφωνία. Από την αρχή της διαδικασίας ο Φάρατζ είχε φροντίσει να εκμεταλλευθεί τη δυσάρεσκη για τη στρατηγική και της Μέι και του Τζόνσον αλλά και της αδυναμίας να επι-

τευχθεί πλειοψηφία στη Βουλή, γι' αυτό άλλωστε βασικός στόχος του Βρετανού πρωθυπουργού ήταν να επανασυσπειρώσει την ψήφο των υποστηρικτών του Brexit.

Ετσι, ενώ ο σατανικός σύμβουλος του, ο επονομαζόμενος και Ρα-σπούιτν του Λονδίνου, Ντομνίκ Κάμινγκς, δεν είχε πρόβλημα να οδηγηθεί η χώρα σ' ένα άτακτο Brexit, ο ίδιος ο Τζόνσον πείστηκε ότι μια τέτοια εναλλακτική είναι υπερβολικά ριψοκίνδυνη και ετοιμάστηκε για υποχωρήσεις. Και η βασικότερη από αυτές ήταν το ζήτημα που η Μέι είχε αφήσει να εννοηθεί ότι ουδείς πρωθυπουργός μπορεί να «καταπείν»: οι τελωνειακοί έλεγχοι στην ιρλανδική θάλασσα.

Το σχόλιο του Μακρόν

Πάντως, αν αναλογιστεί κανείς ότι πριν από μία εβδομάδα η συμφωνία εθεωρείτο σχεδόν αδύνατη μετά το τηλεφώνημα του Τζόνσον με τη Μέρκελ και πως μέσα σε λίγες μέρες ο Βρετανός πρωθυπουργός απέτρεψε τα χειρότερα, θα πρέπει να του αναγνωρίσει κανείς ότι υπερέβη τον (νάρκισσο, καιροσκοπό) εαυτό του. «Μπορεί να είναι ένας εκκεντρικός χαρακτήρας ορισμένες φορές, όλοι μας είμαστε όμως κατά καιρούς. Έχει νεύρα, αλλά είναι ηγέτης με στρατηγικό όραμα. Οσοι δεν τον έπαιρναν αρχικά στα σοβαρά, έσφαλαν», είπε ο Γάλλος πρόεδρος Εμανουέλ Μακρόν, ο οποίος παραδέχθηκε στη διάρκεια συνέντευξης Τύπου μετά τη Σύνοδο Κορυφής ότι πολλοί υποτίμησαν τον Βρετανό πρωθυπουργό. Επόμενος στόχος του Τζόνσον θα πρέπει να είναι η εξαργύρωση του πολιτικού κεφαλαίου, που συγκέντρωσε τα τελευταία 24ωρα με μία νέα προσφυγή στις κάλπες και η εδραίωση μιας άνετης πλειοψηφίας στη Βουλή, που θα του εξασφαλίσει μια νέα απρόσκοπτη πρωθυπουργική θητεία. Μην ξεχνάμε ότι μέχρι σήμερα ο Τζόνσον είναι μη εκλεγμένος πρωθυπουργός, που εκλήθη να αναπληρώσει το κενό εξουσίας μετά την παραίτηση της Μέι.

A.P., BBC, GUARDIAN

Οργή και απελπισία «καΐνε» τις καταλανικές πόλεις

Η δικαστική απόφαση που έβγαλε τους ειρηνικούς αυτονομιστές μαζικά στους δρόμους – Συνεχίζονταν τα άγρια επεισόδια

Της **ΕΥΡΥΔΙΚΗΣ ΜΠΕΡΣΗ**

Επί χρόνια, οι Καταλανοί αυτονομιστές υπερφανεύονταν για τον ειρηνικό χαρακτήρα του εγχειρήματός τους, για τις γιγάντιες διαδηλώσεις στις οποίες δεν άνοιγε ρουθούνι και για τις μη βίαιες εκδηλώσεις πολιτικής ανυπακοής, με επιστέγασμα το απαγορευμένο δημοψήφισμα του 2017 για την απόσχιση από την Ισπανία. Όλα αυτά ανήκουν στο παρελθόν, καθώς η δυναμική της δράσης και της αντίδρασης ξέφυγε την περασμένη εβδομάδα από τον έλεγχο και πυροδότησε μεγάλης κλίμακας επεισόδια σε μία σειρά καταλανικών πόλεων.

Τα καμένα αυτοκίνητα και τα οδοφράγματα με καρέκλες και τραπέζια εστιατορίων διπλά στα πιο πολυτελή καταστήματα της Βαρκελώνης, οι εκατοντάδες τραυματίες και οι επίσης εκατοντάδες συλληφθέντες έδωσαν μια διαφορετική, πιο άγρια εικόνα ενός αυτονομιστικού κινήματος που βουλιάζει σε ένα μείγμα οργής και απελπισίας.

Το μεσημέρι της Δευτέρας, το ισπανικό ανώτατο δικαστήριο επέβαλε ποινές κάθειρξης ως δεκατριών ετών στον αντιπρόεδρο της καταλανικής κυβέρνησης του 2017, Οριόλ Τζουνκέρας, σε πέντε ακόμη μέλη της κυβέρνησής του, στην τότε πρόεδρο της καταλανικής Βουλής καθώς και στους επικεφαλής των δύο βασικών αυτονομιστικών πολιτιστικών οργανισμών. Οι εννέα καταδικάστηκαν για το αδίκημα της «στάσης» λόγω της συμμετοχής τους στη διοργάνωση του δημοψηφίσματος. Από το κελί του, ο καταδικασθείς αντιπρόεδρος έστειλε άρθρο στην

εφημερίδα «Ουάσιγκτον Ποστ», με το οποίο έκανε λόγο για μετάβαση σε μία «εξαιρετικά επικίνδυνη φάση που απειλεί το μέλλον της ισπανικής δημοκρατίας» και για «ιστορικό λάθος».

Με τις καταδικές των εννέα, έκλεισε οριστικά ένα παράθυρο για την ομαλή πολιτική λύση του καταλανικού ζητήματος. Η Μαδρίτη και η ηγεσία των αυτονομιστών είχαν περιθώριο να έρθουν σε πολιτική συνεννόηση προτού η δικαστική απόφαση βάλε φωτιά στην επαρχία. Όμως, ακόμη και η

Για «εξαιρετικά επικίνδυνη φάση, που απειλεί το μέλλον της ισπανικής δημοκρατίας», μίλησε ο καταδικασθείς αντιπρόεδρος Οριόλ Τζουνκέρας.

άνοδος στην εξουσία του σοσιαλιστή Πέδρο Σάντσεθ αποδείχθηκε ανεπαρκής συνθήκη για να εξερευνηθεί πολιτική λύση. Η Μαδρίτη βλέπει με ικανοποίηση τον δικασμό του αυτονομιστικού κινήματος, με τους Μόσος, τους Καταλανούς αστυνομικούς, να διαλύουν διά της βίας τις κινητοποιήσεις, και τον αυτονομιστή πρόεδρο Κιμ Τορά να ανακοινώνει ότι προτίθεται να διοργανώσει νέο δημοψήφισμα μόνο και μόνο για να εισπράξει την άρνηση των υπόλοιπων αυτονομιστικών κομμάτων.

Ο Σάντσεθ δεν έχει κανένα λό-

Καταλανοί αυτονομιστές στη φυλακή

Όνομα	Αξίωμα στην Καταλωνία	Ποινή κάθειρξης
1 Οριόλ Τζουνκέρας	Αντιπρόεδρος	13 χρόνια
2 Ραούλ Ρομέβα	Υπεύθυνος διεθνών σχέσεων	12 χρόνια
3 Τζόρντι Τουρούλ	Κυβερνητικός εκπρόσωπος	12 χρόνια
4 Ντολός Μπάσα	Υπουργός Εργασίας	12 χρόνια
5 Κάρμε Φορκαντέλ	Πρόεδρος της Βουλής	11 χρόνια, 6 μήνες
6 Ζοζέπ Ρουλ	Υπουργός Επικρατείας	10 χρόνια, 6 μήνες

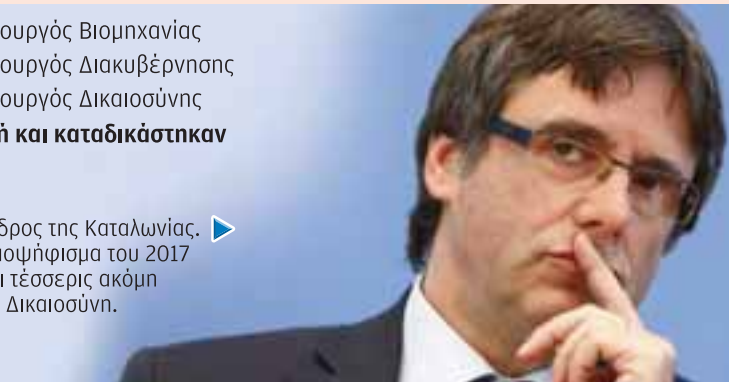
7 Ζοακίμ Φορν	Υπουργός Εσωτερικών	10 χρόνια, 6 μήνες
8 Τζόρντι Σάντσεθ	Πρώην πρόεδρος Εθνικού Καταλανικού Κογκρέσου	9 χρόνια
9 Τζόρντι Κουϊξάρτ	Πρόεδρος του Omnium Cultural	9 χρόνια

10 Σάντι Βίλα	Υπουργός Βιομηχανίας	
11 Μερτξέλ Μποράς	Υπουργός Διακυβέρνησης	
12 Κάρλες Μουντό	Υπουργός Δικαιοσύνης	

■ **Κρίθηκαν ένοχοι για ανυπακοή και καταδικάστηκαν σε εξαγοράσιμες ποινές**

Κάρλες Πουτζντεμόν: Πρώην πρόεδρος της Καταλωνίας. ▶ Διέφυγε από την Ισπανία μετά το δημοψήφισμα του 2017 και ζει στο Βέλγιο. Ο Πουτζντεμόν και τέσσερις ακόμη υπουργοί διέφυγαν από την ισπανική Δικαιοσύνη.

ΠΗΓΕΣ: Reuters, BBC, Vilaweb, GRAPHIC NEWS

Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ

γο να αναθέσει τον έλεγχο των καταλανικών σωμάτων ασφαλείας απευθείας στην ισπανική αστυνομία, όπως του ζητεί η ισπανική Δεξιά, αφού οι Μόσος λειτουργούν ως σάκοι του μποξ απορροφώντας ένα ξέσπασμα οργής που δεν έχει αποδέκτες πλέον μόνο τους θεσμούς της Μαδρίτης. Παράπλευρες απώλειες στη σύγκρουση αυτή είναι οι χιλιάδες ταξιδιώτες που επιχείρησαν να χρησιμοποιήσουν τη Δευτέρα το αεροδρόμιο Ελ Πρατ της Βαρκελώνης, το οποίο περικυκλώθηκε από χιλιάδες διαδηλωτές σε μια αστραπιαία αντίδραση στις καταδικαστικές αποφάσεις, οδηγώντας στην ακύρωση συνολικά 150 πτήσεων.

Η Μαδρίτη αντιλαμβάνεται τη σύγκρουση ως μια μάχη επικράτησης της συνταγματικής τάξης απέναντι στις δυνάμεις που υποσκάπτουν την ενότητα του ισπανικού κράτους. Στην πραγματικότητα, όμως, το καταλανικό ζήτημα μοιάζει περισσότερο με μία συνθήκη που στον Ψυχρό Πόλεμο ονομαζόταν Αμοιβαία Εξασφαλισμένη Καταστροφή. Επειτα από τρεις εκλογικές αναμετρήσεις σε τέσσερα χρόνια, ο Σάντσεθ απέτυχε να σχηματίσει σταθερή κυβέρνηση επειδή δεν κατόρθωσε να συνεννοηθεί με τα αυτονομιστικά κόμματα της Καταλωνίας, που απέσυραν τη στήριξη τους από τη σοσιαλιστική κυβέρνηση. Στις 10 Νοεμβρίου η χώρα οδεύει αισίως στις τέταρτες βουλευτικές εκλογές της τελευταίας τετραετίας, με την προεκλογική ατζέντα να αναλώνεται, για μία ακόμη φορά, σε ατελείωτες διαμάχες για το καταλανικό ζήτημα.

Οι δύο γυναίκες που απειλούν τον Αμερικανό πρόεδρο

Ο Ντόναλντ Τραμπ αντιμέτωπος με την Ελίζαμπεθ Ουόρεν και τη Νάνσι Πελόσι

Δύο ισχυρές και επιτυχημένες γυναίκες, η Ελίζαμπεθ Ουόρεν και η Νάνσι Πελόσι, κρατούν στα χέρια τους το πολιτικό μέλλον του Ντόναλντ Τραμπ, με την πρώτη να αναδεικνύεται επικεφαλής στην κούρσα για το χρίσμα των Δημοκρατικών ενόψει των προεδρικών εκλογών του 2020 και τη δεύτερη να απειλεί τον πρόεδρο με παραπομπή ενώπιον της νομοθετικής εξουσίας με προοπτική καθάρσεώς του.

Γνωστές για τα μισογυνικά του αισθήματα και την επιλογή ανίσχυρων και υποταγμένων γυναικών ως συζύγων, ο Τραμπ απέδειξε το βράδυ της Τετάρτης ότι αδυνατεί να συνδιαλλαγεί με την Πελόσι, χάνοντας την ψυχραιμία του και «καταρέοντας» μπροστά στην ηγεσία της Βουλής. Στη συνάντηση αυτή, ο Τραμπ κατηγόρησε τους επικεφαλής των Δημοκρατικών στη Βουλή για συμμαχία με τους «κομμουνιστές» στη Συρία, αποκαλώντας την Πελόσι «πολιτικό τρίτης κατηγορίας» και καταλήγοντας σε αυστηρές επικρίσεις κατά του πρώην υπουργού Αμυνας, Τζιμ Μάτις.

Και οι τρεις προηγούμενες συσκέψεις μεταξύ της Πελόσι και του Τραμπ στον Λευκό Οίκο κατέληξαν σε φιάσκο, με έναν από τους συνομιλητές να αποχωρεί εξοργισμένος. Τον Ιανουάριο, ο Τραμπ είχε κυτπάσει το χέρι στο τραπέζι του Οβάλ Γραφείου, αποχωρώντας από τη συνάντηση με

Η πρώτη μπαίνει δυναμικά στην κούρσα για το χρίσμα των Δημοκρατικών από τη δεύτερη κινδυνεύει με καθάρεση.

την επικεφαλής της Βουλής. Τον Μάιο, ο πρόεδρος αποχώρησε φανερά εκνευρισμένος από συνάντηση με την Πελόσι και τον γερουσιαστή Τσακ Σούμπερ, επικεφαλής της Δημοκρατικής μειοψηφίας στη Γερουσία, για τις επενδύσεις σε μεταφορικές υποδομές, λίγη ώρα μετά τη δημοσιοποίηση της έκθεσης του ειδικού εισαγγελέα Μιούλερ.

Μετά τη χθεσινή επεισοδιακή σύσκεψη, η Πελόσι αποκάλυψε ότι ο πρόεδρος είχε υποστεί περιστατικό «ψυχικής κατάρρευσης» εξαιτίας της σχεδόν ομόφωνης καταδίκης της πολιτικής του στο Συριακό από τη Βουλή. Ο Τραμπ δεν θα μπορούσε ασφαλώς να μείνει σε αυτό, γράφοντας λίγη ώρα αργότερα στο Twitter: «Η νευρική Νάνσι είναι αυτή που κατέρρευσε. Κάτι δεν πάει καλά με το μυαλό της ή απλά δεν αγαπά την πατρίδα μας». Σύμφωνα με αυτόπτες μάρτυρες της σύσκεψης, η Πελόσι επετέθη με δριμύτητα στον Τραμπ, λέγοντας στον πρόεδρο: «Με εσάς, όλοι οι

ΠΡΟΕΔΡΙΚΕΣ ΕΚΛΟΓΕΣ 2020

Η κούρσα για το χρίσμα των Δημοκρατικών

Η γερουσιαστής της Μασαχουσέτης, Ελίζαμπεθ Ουόρεν, ενισχύει τη δημοτικότητα της στις δημοσκοπήσεις έναντι του τέως αντιπρόεδρου Τζο Μπάιντεν.

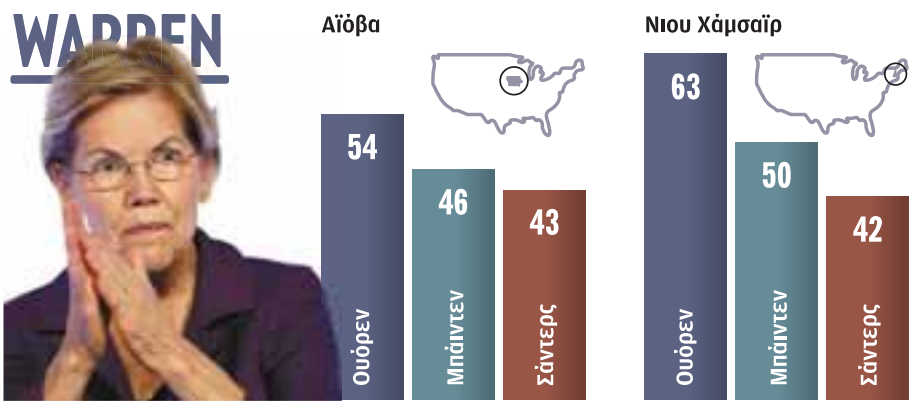
■ Μέσος όρος δημοσκοπήσεων μέχρι 10η Οκτωβρίου (RealClearPolitics)

■ Ταχεία άνοδος (%)

■ Δημοσκοπήση του CBS News για τη στήριξη που απολαμβάνουν Δημοκρατικοί υποψήφιοι στις κρίσιμες πολιτείες της Αϊόβα και του Νιου Χάμσαϊρ

ΠΗΓΕΣ: RealClearPolitics, CBS News, GRAPHIC NEWS

Ψευδείς ειδήσεις και Facebook

Πρωτότυπη μέθοδο διαμαρτυρίας κατά της αυθαιρεσίας του Facebook επέλεξε το περασμένο Σαββατοκύριακο η Δημοκρατική γερουσιαστής Ελίζαμπεθ Ουόρεν, εκμεταλλευόμενη νέο κανόνα της εταιρείας του Μαρκ Ζούκερμπεργκ, που επιτρέπει σε πολιτικούς να δημοσιεύουν διαφημίσεις με ψευδές περιεχόμενο. Η Ουόρεν δημοσίευσε έτσι διαφήμιση στην ιστοσελίδα κοινωνικής δικτύωσης με τον ηχητικό τίτλο: «Εκτακτη Είδση: Ο Μαρκ Ζούκερμπεργκ και το Facebook στηρίζουν την επανεκλογή του Ντόναλντ Τραμπ». Παρότι αυτό είναι εντελώς ψευδές, οι νέοι κανόνες του Facebook, όπως αυτοί ανακοινώθηκαν από το ανώτατο στέλεχος της εταιρείας του Ζούκερμπεργκ και πρώην αντιπρόεδρο της βρετανικής κυβέρνησης, Νικ Κλεγκ, επιτρέπουν σε πολιτικούς να δημοσιεύουν ψευδείς ειδήσεις. Η εξήγηση αυτή εφαρμόστηκε για να επιτραπεί στον Τραμπ να δημοσιεύσει διαφήμιση για τις σχέσεις του Τζο Μπάιντεν με την Ουκρανία, το περιεχόμενο της οποίας είχε απορρίψει το CNN ως εμφανώς ψευδές.

δρόμοι οδηγούν στον Πούτιν». Την ώρα που η Πελόσι αποχωρούσε, ο Τραμπ της είπε με απειλητικό ύφος: «Αντίο, θα τα πούμε στις κάλπες».

Με ανάλογη απέχθεια αντιμετωπίζει ο Τραμπ και την Ελίζαμπεθ Ουόρεν, την οποία ειρωνεύεται συστηματικά από το 2015, αποκαλώντας την «Ποκαχόντας» εξαιτίας των ισχυρισμών της πως έλκει μέρος της καταγωγής της από φυλή Ινδιάνων των ΗΠΑ. Η γερουσιαστής της Μασαχουσέτης και η εντυπωσιακή σταδιοδρομία της προκαλούν την περιφρόνηση του Τραμπ. Η Ουόρεν προέρχεται από τον πανεπιστημιακό χώρο, έχοντας θητεύσει ως καθηγήτρια στη Νομική Σχολή του Χάρβαρντ, ενώ εξελέγη στη Γερουσία για την πολιτεία της Μασαχουσέτης, προπύργιο του αμερικανικού προοδευτισμού.

Η περιφρόνηση του προέδρου δεν πηγάει μόνο από το γεγονός ότι η Ουόρεν αντιπροσωπεύει ό,τι ο Τραμπ μισεί: μια μορφωμένη, ανεξάρτητη γυναίκα,

η οποία προωθεί πολιτική υψηλής φορολόγησης των μεγάλων περιουσιών και δεν διστάζει να συγκρουσθεί με κολοσσούς της σύγχρονης επιχειρηματικότητας, όπως ο δημιουργός του Facebook, Μαρκ Ζούκερμπεργκ. Την ισχύ της απέδειξε άλλωστε η Ουόρεν στο ντιμπέι των Δημοκρατικών υποψηφίων στο Οχάιο το βράδυ της Τρίτης, όπως εξηγή σε άρθρο του το περιοδικό Politico.

Οι αναποφάσιστοι

Η Ουόρεν, όπως και ο αντίπαλός της για το χρίσμα, Μπέρνι Σάντερς, πιστεύει ότι η ασφαλέστερη οδός προς την εκλογική νίκη είναι η προσέλευση αναποφάσιτων ψηφοφόρων με την παρουσίαση μεγάλων φιλόδοξων σχεδίων, που αμφισβητούν τις δομές εξουσίας της Ουάσινγκτον και της αμερικανικής επιχειρηματικότητας, όπως η παροχή καθολικής υγειονομικής κάλυψης για τους πολίτες. Οι «κεντρώοι» αντίπαλοι της Ουόρεν, όπως ο τέως αντιπρόεδρος Τζο Μπάιντεν,

υποστηρίζουν ότι μόνο μια ευρεία –και κάπως ασαφής– «συμμαχία προοδευτικών ιδεών» μπορεί να οδηγήσει σε ήττα του Τραμπ.

Κατά τη διάρκεια του ντιμπέι της Τρίτης, η Ουόρεν οργίσθηκε όταν αντίπαλός της υποστήριξε πως οι εχθρικές απόψεις της απέναντι στις επιχειρήσεις προέρχονται από εκδικητική διάθεση και πρόθεση διχασμού της χώρας. «Είμαι σοκαρισμένη που κάποιοι πιστεύουν ότι είμαι εκδικητική. Δεν εχθρεύομαι τους δισεκατομμυριούχους. Αν, όμως, έκανες περιουσία στην Αμερική, τότε την έκανες χάρη σε εργαζομένους, την εκπαίδευση των οποίων πληρώσαμε όλοι. Εκτίσες την περιουσία σου στέλνοντας τα προϊόντα σου πάνω σε δρόμους και πάνω από γέφυρες, για τις οποίες όλοι πληρώσαμε», είπε η Ουόρεν.

Σε ό,τι αφορά τη φιλοσοφία της, η Ουόρεν μνημονεύσε την εμπειρία της από την οικονομική κρίση του 2008, όταν ηγήθηκε προσπάθειας δημιουργίας νέας υπηρεσίας προστασίας καταναλωτών. Η γερουσιαστής είχε αγνοήσει τότε συστάσεις πολιτικών της συμβούλων, οι οποίοι επέμεναν ότι οι πιθανοί κίνδυνοι της επανεκλογής θα ενισχυόνταν εάν εστίαζε σε «κάτι μικρό και εύπεπτο για τις μεγάλες επιχειρήσεις». Η Ουόρεν αποτελεί έτσι υπαρκτό κίνδυνο για τον Τραμπ, προωθώντας νομοθεσία εχθρική προς τα συμφέροντα κρατικοδιδαιτών επιχειρηματιών, όπως είναι ο Τραμπ, που έχει εκμεταλλευθεί πολλές ευνοϊκές διατάξεις του νόμου για να περιορίσει ή ακόμη και να «σβήσει» τα χρέη από παλαιότερες επιχειρηματικές αποτυχίες του.

REUTERS

Οι συνέπειες μιας αλλοπρόσαλλης εξωτερικής πολιτικής

Χιλιάδες μικρές αποφάσεις οδήγησαν στο να βρίσκονται οι ΗΠΑ στη θέση του διαιτητή ανάμεσα στη Συρία και στην Τουρκία, αλλά μόνο μία –η αιφνιδιαστική απόφαση του Ντόναλντ Τραμπ, μετά το τηλεφώνημά του με τον Τούρκο πρόεδρο Ταγίπ Ερντογάν– οδήγησε στο χάος και στην αιματοχυσία των τελευταίων ημερών.

Όταν ο Ντόναλντ Τραμπ εξέλεγε υποσχόμενος να βάλει τέλος στους «ατελείωτους πολέμους», υπονοήθηκε ότι αυτό θα σήμαινε ότι ως ένα βαθμό θα έπρεπε να εγκαταλειφθούν σύμμαχοι όπως οι κουρδικές δυνάμεις, που βοήθησαν στην εξολόθρευση του ISIS, ή η αφγανική κυβέρνηση της Καμπούλ. Αλλά είναι βέβαιο ότι το «πρώτα η Αμερική» δεν σήμαινε την εγκατάλειψη των Αμερικανών στρατιωτών. Για να απομακρυνθούν οι Αμερικανοί στρατιώτες από τη Συρία, όπως ζήτησε ο Τραμπ, ίσως χρειαστεί αερομεταφορά, ενώ το ίδιο απαιτείται για τη μετακίνηση των περίπου 50 αμερικανικών τακτικών πυρηνικών όπλων που βρίσκονται στη βάση Ιντσιρλίκ της Τουρκίας.

Η Ιστορία βρίθει με παραδείγματα συμμάχων που εγκαταλείφθηκαν από την Ουάσινγκτον στη μοίρα τους. Αλλά η απόφαση της κυβέρνησης Τραμπ να αποχωρήσει από τη Συρία ξεχωρίζει, γιατί το status quo ήταν απόλυτα βιώσιμο. Οι αμερικανικές δυνάμεις δεν είχαν σημαντικές απώλειες. Η περιοχή υπό κουρδικό έλεγχο ήταν σε γενικές γραμμές ήσυχη. Οι μαχητές του Ισλαμικού Κράτους ήταν στη φυλακή. Δεν υπήρχε διεθνής πίεση για την απόσυρση των ΗΠΑ. Αν η κυβέρνηση Τραμπ ήθελε να επιτρέψει στον Τούρκο πρόεδρο Ερντογάν να αναλάβει πιο αποφασιστική δράση για την υπεράσπιση των τουρκικών εθνικών συμφερόντων, θα μπορούσε να το είχε κάνει με πολύ πιο συντηγμένο και συντονισμένο τρόπο.

Πολλοί Ρεπουμπλικανοί εξέ-

φρασαν την οργή τους για την προδοσία των Κούρδων. Αλλά το ίδιο το κόμμα είναι που αρνείται κάθε προσπάθεια να υποχρεωθεί ο πρόεδρος να λογοδοτήσει για την αλλοπρόσαλη πολιτική του.

Αυτή τη στιγμή, η προτεραιότητα των ΗΠΑ πρέπει να είναι η προστασία των Αμερικανών στρατιωτών και η ασφάλεια των αμερικανικών πυρηνικών όπλων. Η Τουρκία πρέπει να καταλάβει ότι το NATO δεν θα τη βοηθήσει αν ο τυχοδιωκτισμός της ξεφύγει εκτός ελέγχου, ενώ η διεθνής κοινότητα θα απορρίψει κάθε προσπάθεια να αλλοιωθεί η πληθυσμιακή σύνθεση των κουρδικών περιοχών με μεταφορά πληθυσμών.

Μέχρι πριν από λίγες ημέρες, υπήρχαν διάφορες απαντήσεις για το τι θα μπορούσαν να κάνουν οι ΗΠΑ ως απάντηση στην

Ο Τραμπ όχι μόνον «άδειασε»

τους Κούρδους, αλλά περιόρισε δραματικά και τον ρόλο των ΗΠΑ στη βόρεια Συρία.

τουρκική εισβολή. Οι σκληρές κυρώσεις και άλλες ενέργειες θα μπορούσαν να υποχρεώσουν την Τουρκία να υποχωρήσει, επιτρέποντας στα αμερικανικά στρατεύματα να αποκαταστήσουν το status quo.

Τώρα, η μόνη εναλλακτική λύση στον τουρκικό έλεγχο της βόρειας Συρίας είναι να περάσει η περιοχή στον έλεγχο του Ασσαν. Η συμμαχία της Αμερικής με τους Κούρδους είναι νεκρή και είναι δύσκολο να δούμε τη ρόλο μπορούν να παίξουν οι ΗΠΑ στη Συρία ή στη μάχη εναντίον του Ισλαμικού Κράτους. Λένε ότι αν σπάσεις κάτι, είναι δικό σου. Αλλά ίσως οι ΗΠΑ περιορίστηκαν στο σπάσιμο.

THE NEW YORK TIMES

Η αιφνιδιαστική απόφαση του Ντόναλντ Τραμπ, μετά το τηλεφώνημά του με τον Ταγίπ Ερντογάν, να επιτρέψει την εισβολή τουρκικών δυνάμεων στη βόρεια Συρία οδήγησε στο χάος και στην αιματοχυσία των τελευταίων ημερών.

Ο Νικολάς Μαδούρου ανακοίνωσε πρόσφατα την αποφυλάκιση 24 «πολιτικών κρατουμένων».

Η Βενεζουέλα στο Συμβούλιο Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων

ΝΕΑ ΥΟΡΚΗ. Η Βενεζουέλα εξελέγη μέλος του Συμβουλίου Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων του ΟΗΕ με 103 ψήφους επί 193 χωρών, εκλογή που κατακρίθηκε από οργανώσεις ανθρωπίνων δικαιωμάτων και από την αντιπολίτευση της χώρας. Στη δεύτερη έδρα της Λατινικής Αμερικής εξελέγη η Βραζιλία, ο πρόεδρος της οποίας εκφράζει συχνά και ανοικτά την περιφρόνησή του για την έννοια των ανθρωπίνων δικαιωμάτων. «Η συμμετοχή της Βενεζουέλας και της Βραζιλίας στο Συμβούλιο Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων του ΟΗΕ είναι ένα βήμα πίσω για τα ανθρώπινα δικαιώματα στην περιοχή», είπε ο δικηγόρος της οργάνωσης για την υπεράσπιση των

ανθρωπίνων δικαιωμάτων Provea, στη Βενεζουέλα, Ροντόλφο Μόντες ντε Οκα. Νωρίτερα φέτος, η επικεφαλής της Υπατης Αρμοστείας του ΟΗΕ για τα Ανθρώπινα Δικαιώματα, Μισέλ Μπατσελέτ, έδωσε στη δημοσιότητα έκθεση-κόλαφο για τη Βενεζουέλα, περιγράφοντας βασανιστήρια και εκτελέσεις. Σε μια έμμεση παραδοχή ότι η χώρα φυλακίζει ανθρώπους για πολιτικούς λόγους, ο πρόεδρος της Βενεζουέλας, Νικολάς Μαδούρο, ανακοίνωσε πρόσφατα την αποφυλάκιση 24 «πολιτικών κρατουμένων». «Η εκλογή της Βενεζουέλας είναι ένα χαστούκι στο πρόσωπο των αμέτρητων θυμάτων που βασανίστηκαν και δολοφονήθηκαν από

κυβερνητικές δυνάμεις», είπε ο υποδιευθυντής της οργάνωσης Human Rights Watch, Φίλιπ Μπολοπιόν.

Σε ό,τι αφορά τη Βραζιλία, οι ανησυχίες για την κατάσταση των ανθρωπίνων δικαιωμάτων επιδεινώθηκαν μετά την εκλογή του Ζαΐρ Μπολσονάρου, ο οποίος θεωρεί ότι ολόκληρες κατηγορίες ανθρώπων, όπως οι ομοφυλόφιλοι και οι κάτοικοι των φυλών του Αμαζονίου, δεν έχουν ανθρώπινα δικαιώματα. Ο Μπολσονάρου έχει κατ' επανάληψη επαινέσει τους βασανιστές της βραζιλιάνικης χούντας και έχει ενθαρρύνει τις δυνάμεις ασφαλείας της χώρας να προχωρούν σε εξωδικαστικές δολοφονίες.

Την αφρικανική ήπειρο εκπροσωπεί στο συμβούλιο η Λιβύη, εμπόλεμη χώρα στην οποία καταπατούνται με τον χειρότερο τρόπο τα δικαιώματα των προσφύγων και μεταναστών. Επίσης, την Αφρική εκπροσωπούν η Μαυριτανία, το Σουδάν και η Ναμίμπια. Από την ομάδα των «δυτικών χωρών» εξελέγησαν στο συμβούλιο η Γερμανία και η Ολλανδία, ενώ στην Ασία - Ειρηνικό, το Ιράκ έλασε από την Ιαπωνία, τη Νότια Κορέα, την Ινδονησία και τη Νησιά Μάρσαλ. Οι ΗΠΑ εγκατέλειψαν το συμβούλιο τον Ιούνιο, κατηγορώντας τα μέλη που τάσσονται κατά του Ισραήλ.

REUTERS, A.P.

Προς ένα νέο αθλητικό γίγνεσθαι με Ενιαία Αθλητική Νομοθεσία

Ο Σύμβουλος του Προέδρου της Δημοκρατίας επί θεμάτων Αθλητισμού, Φοίβος Ζαχαριάδης μιλά για την μεταρρύθμιση και την Εθνική Στρατηγική για τον Αθλητισμό

ΤΟΥ ΓΙΩΡΓΟΥ ΠΑΤΤΙΚΗ

Παρουσιάστηκε στις αρχές Οκτωβρίου (4) στο Υπουργείο Παιδείας, Πολιτισμού, Αθλητισμού και Νεολαίας (ΥΠ-ΠΑΝ), η Εθνική Στρατηγική για τον Αθλητισμό. Η Κυπριακή κυβέρνηση προχωρεί στην υλοποίηση της σχετικής εξαγγελίας μετά από εκπόνηση μελέτης από διεθνή οίκος. Η μελέτη για τη θέσπιση Εθνικής Στρατηγικής για τον Αθλητισμό αποτελεί το πρώτο βήμα προς τον εκσυγχρονισμό και τη διαμόρφωση ενός νέου αθλητικού γίγνεσθαι, με στόχο την εναρμόνιση του κυπριακού αθλητισμού με τα σύγχρονα ευρωπαϊκά δεδομένα.

Η εφαρμογή της Εθνικής Στρατηγικής θα κατοχυρωθεί με τη θέσπιση Ενιαίας Αθλητικής Νομοθεσίας για όλες τις παραμέτρους του Αθλητισμού μας. Παράμετροι, όπως η πολυπλοκότητα του ίδιου του αντικείμενου, η εμπλοκή πολλών φορέων άσκησης αθλητικής πολιτικής, η οικονομική διάσταση, αλλά και η κοινωνική διάσταση του αθλητισμού, επιβάλλουν την ανάγκη ριζικής αναδιομήσης μιας Ενιαίας Αθλητικής Νομοθεσίας, που να ρυθμίζει με απόλυτη σαφήνεια, όλες τις παραμέτρους του αθλητισμού. Για τις σημαντικές μεταρρυθμίσεις στον Κυπριακό Αθλητισμό, μίλησε στην «Καθημερινή» ο Φοίβος Ζαχαριάδης - Σύμβουλος του Προέδρου της Κυπριακής Δημοκρατίας επί αθλητικών θεμάτων – και μέλος της Συμβουλευτικής Επιτροπής για την Εθνική Στρατηγική για τον Αθλητισμό, στην ανώτατη αθλητική Αρχή που είναι ο Κυπριακός Οργανισμός Αθλητισμού.

«Ο υπουργός Παιδείας, Πολιτισμού, Αθλητισμού και Νεολαίας, κ. Κώστας Χαμπιαούρης, μας έδωσε ό, τι του ζητήσαμε και προχωράμε με γοργούς ρυθμούς και αποφασιστικότητα σε αυτές τις πολύ σημαντικές αλλαγές και κυρίως στον πλήρη εκσυγχρονισμό της Αθλητικής νομοθεσίας μας η οποία υπήρχε από το 1969! Είμαστε η μοναδική χώρα στην Ευρώπη που δεν προχώρησε σε αλλαγή της νομοθεσίας και επιβάλλεται να το κάνουμε τώρα. Πρόκειται ουσιαστικά για μια Αθλητική μεταρρύθμιση. Όλα

Ο κ. Φοίβος Ζαχαριάδης, τόνισε ότι «η Εθνική Στρατηγική για τον Αθλητισμό στοχεύει στην σωστή ανάπτυξη και πρόοδο του Αθλητισμού μας.

πλέον θα λειτουργούν σωστά, ομαλά με βάση τη νέα, Ενιαία Αθλητική Νομοθεσία. Θ’ αναβαθμίσουμε επίσης το θεσμικό και διοικητικό πλαίσιο του αθλητισμού, καθώς και το πλαίσιο

λειτουργίας, που αφορά στις υποδομές και διοικητικές δομές».

Ο κ. Ζαχαριάδης μας εξήγησε αναλυτικά την σημασία της Ενιαίας Αθλητικής Νομοθεσίας που θα θεσπιστεί:

Μισός αιώνας προσφοράς στο Τένις και τον Αθλητισμό

Ο Σύμβουλος του Προέδρου της Δημοκρατίας επί θεμάτων Αθλητισμού Φοίβος Ζαχαριάδης, έχει συμπληρώσει αισίως μισό αιώνα προσφοράς στον Αθλητισμό μας και κυρίως στο άθλημα του Τένις. Διετέλεσε επί σειρά ετών πρωταθλητής αντισφαίρισης και μέλος των Εθνικών ομάδων Davis Cup (1985-90) και στη συνέχεια ως «Κόπτεν» της ομάδας (1991). Συνέχισε την προσφορά του

ως προπονητής, και το 1996 ίδρυσε την «Ακαδημία Ελαιών» στην οποία ήταν Πρόεδρος μέχρι το 2008. Διετέλεσε επίσης επί σειρά ετών Μέλος του Δ.Σ της ΟΑΚ, Γραμματέας (1984-88) και Αντιπρόεδρος (2015-17). Ήταν επίσης πρόεδρος του Συνδέσμου Προπονητών (2000-02), και πρόεδρος της Τεχνικής Επιτροπής της ΟΑΚ (2012-14). Είναι μέλος της Ευρωπαϊκής Επιτροπής Ανάπτυξης

της Tennis Europe. Τον Ιούνιο του 2017 διορίστηκε στην ιδιαίτερα τιμητική θέση του Συμβούλου του Προέδρου της Δημοκρατίας επί θεμάτων Αθλητισμού, με έμφαση στην προσπάθεια προώθησης του αθλητισμού ως εργαλείου καλλιέργειας μιας καλύτερης κοινωνίας και ανάδειξης της ευγενούς άμιλλας ως βασικού κινήτρου προόδου της νεολαίας μας.

ΠΑΡΑΣΚΗΝΙΑ

Μπεργκ και δίλημμα

Λεδομένος ο βαθμός δυσκολίας για την Ομόνοια στο σημερινό ντέρμπι στο «ΠΑΠ». Ποια είναι η καταλληλότερη επιλογή τερματοφύλακα; Ένας νεαρός, άπειρος και χωρίς παιγνίδια ή ένας πολύ πιο έμπειρος τερματοφύλακας, νεοφερμένος, χωρίς όμως αγωνιστικές συμμετοχές και με μόλις δύο προπονήσεις σε μια νέα χώρα και ομάδα; Σε δίλημμα σίγουρα ο Χένρικ Μπεργκ. Κακά τα ψέματα, οι περισσότεροι δεν ευνοούν την επιλογή του νεαρού Κυριακίδη. Αναλόγως του αποτελέσματος και πιο συγκεκριμένα της αγωνιστικής παρουσίας, του όποιου τερματοφύλακα επιλεγεί, οι απόψεις πολύ πιθανόν να διαφοροποιηθούν. Αν ο Βραζιλιάνος έχει θετική παρουσία, καλώς έπραξε ο κύριος Μπεργκ... Σε αντίθετη περίπτωση, αρκετοί θα υποστηρίξουν πως καταλληλότερος, υπό τις περιστάσεις, θα ήταν ο Χαράλαμπος Κυριακίδης...

* * * * *

ΟΥΕΦΑ και ευαισθησίες

Πάλι καλά που αποφάσισε η ΟΥΕΦΑ να διενεργήσει έρευνα για τον στρατιωτικό χαιρετισμό των τούρκων διεθνών και κατά πόσο με τον τρόπο αυτό στάλθηκαν πολιτικά μηνύματα! Χρειάστηκε βέβαια να τον επαναλάβουν οι τούρκοι ποδοσφαιριστές σε διάστημα τεσσάρων ημερών, χρειάστηκαν και οι αντι-

δράσεις από άλλες χώρες της Ευρώπης. Μιλάμε για την ΟΥΕΦΑ, την ίδια ομοσπονδία που ευαισθητοποιήθηκε και επέβαλε τιμωρίες, για ένα πανό, ένα κορεό ή μια σημαία στην κερίδα, σε περιπτώσεις που καμία οσχία δεν είχαν με στρατιωτικές επιχειρήσεις με «τυφλά» κτυπήματα κατά αμάχων και απειλές σε όσους αντέδρασαν και ζητήσαν τον τερματισμό τους. Καλή επιτυχία να ευχηθούμε στην ΟΥΕΦΑ, στο δύσκολο έργο της έρευνάς της...

* * * * *

Κανείς δεν ξέρει...

Τα έκανε μαντάρα, γέλασε όλη η Κύπρος, έγινε της τρελής με δηλώσεις μετά το ματς και ο διαίτητής Νεοφύτου επανήλθε στα ματς Α' κατηγορίας αφού έμεινε εκτός για μια μόνο αγωνιστική!! Και να σκεφτεί κανείς ότι αρχικά οι πληροφορορίες τον έφεραν να τιμωρείται αυστηρά ακόμη και με υποβιβασμό. Τώρα, πώς και τι μεσολάβησε για να επανέλθει τόσο σύντομα... κανείς δεν ξέρει.

* * * * *

Ή μάλλον κάποιος ξέρει

Παρατηρητής του αγώνα ΕΝΠ - ΑΠΟ-ΕΛ ήταν ο Μιχάλης Αργυρού. Ο οποίος δεν εξηγείται διαφορετικά, σε μια διαιτησία που προκάλεσε γέλια μάλλον θα έδωσε θετικό βαθμό. Σ’ αντίθετη περίπτωση θα έμενε εκτός. Άρα μάλ-

λον γνωρίζει ο ομολογουμένως ισχυρός εντός της διαίτησίας, Αργυρού.

* * * * *

Προσφορά στην κοινότητα

Έχουμε συνθέσει αυτό που αποκαλούμε «κοινωνικό» έργο των ομάδων να μας εμφανίζεται σε εορταστικές περιόδους από ομάδες που επισκέπτονται κάποια σχολεία ή ιδρύματα και μοιράζουν δώρα. Όχι πως είναι λάθος να γίνεται αυτό ή πρέπει να σταματήσει, αλλά φαίνεται πως όταν γίνει το ακριβώς ανάποδο τα αποτελέσματα είναι καλύτερα. Με αφορμή τις ενέργειες του Απόλλωνα με τη δημιουργία ομάδας προσφύγων τους οποίους και εκπαιδεύει στο ποδοσφαιρικό κορμάτι αλλά και βοηθά στο να ενταχθούν ομαλά στην κοινωνία της Λεμεσού, καταλαβαίνει κανείς πως να πας να τους βρεις στους χώρους τους είναι καλό αλλά το να τους φέρεις στους δικούς σου είναι το καλύτερο. Έτσι προσφέρει και στην κοινότητα που σε γέννησε.

* * * * *

Προσοχή

Μην τα μπλέξουμε τα μπούτια μας με τα πολιτικά ζητήματα που υπάρχουν γύρω γύρω από τον αγώνα του ΑΠΟΕΛ με την Καραμπάχ στο Μπακού. Μπορεί να μην είναι και ο πιο συμπαθής λαός για μας οι Αζέροι, όμως αυτή τη φορά έχουν άλλα θέματα να λύσουν. Θα δώ-

σουν 30.000 σημαίες στους οπαδούς τους, μάλλον για να θυμίσουν που ανήκει η περιοχή του Καραμπάχ, αφού με την Ντουντελάντζ είδαν την Αρμένικη σημαία να κάνει βόλτες με drone πάνω από τα κεφάλια τους. Από πλευράς ΑΠΟΕΛ γίνονται όλες οι απαραίτητες ενέργειες ώστε η αποστολή να μην αντιμετωπίσει το παραμικρό πρόβλημα και οι οπαδοί της ομάδας που θα ταξιδέψουν να δουν τον αγώνα με ασφάλεια και έτσι να γυρίσουν. Είναι μεν ποδόσφαιρο αλλά όπως έχουμε δει τις τελευταίες μέρες είναι συχνά κάτι πέρα από απλώς αυτό. Δυστυχώς...

* * * * *

Ουζοχομανία

Αυτή ήταν η εβδομάδα του Φράνσις Ουζόχο. Ίσως να μην υπάρχει προηγουμένο σπιν... ιστορία των τραυματισμών στο κυπριακό ποδόσφαιρο όσον αφορά την έκταση της πίκρας που προκάλεσε το γεγονός γιατί ο παίκτης αυτός ήταν σημαντικότερος για την Ομόνοια και ο κόσμος τον λάτρεψε. Αυτός εισέπραξε όλη αυτήν την αγάπη - πρωτοφανή για παίκτη στο νησί μας - και υποσχέθηκε ότι θα ξαναπορέσει τα «πράσινα». Τον πρώτο λόγο όμως δεν τον έχει αυτός, ούτε η Ομόνοια. Τον έχει η Λα Κορούνια, που διατηρεί συμβόλαιο με τον παίκτη μέχρι το 2021 και είπε από την πρώτη στιγμή ότι θέλει να έχει τον έλεγχο της αποθεραπείας του.

ΑΠΟΨΕΙΣ

Και μετεωρίτης να έπεφτε...

Του **ΧΡΙΣΤΟΥ ΖΑΒΟΥ**

Καμιά φορά σου δίνεται εντύπωση ότι και μετεωρίτης να κατευθυνόταν προς την Κύπρο, άμα υπήρχαν συμφέροντα από πίσω δεν θα γραφόταν ως είδηση. Είναι τέτοια η αξιολόγηση που γίνεται ως προς την ειδησεογραφία, κυρίως την αθλητική, που αναρωτιέσαι πόσοι «κλάδοι» δημοσιογραφίας εμφανίστηκαν στο νησί μας. Υπάρχει ο κλάδος της δημοσιογραφίας, που σχετίζεται κυρίως με τις δημόσιες σχέσεις, όπου φωτογραφίζεσαι μ’ αυτούς που πρέπει να κριτικάρεις ή να σχολιάσεις ωσάν και ήσασταν συμφοιτητές στο πανεπιστήμιο. Είναι και μια άλλη μορφή στο επάγγελμά μας που απλά λειτουργεί ως διαφημιστικό οχυρό του κάθε μάντζερ με τον οποίο νταραβερίζεται εννοείται για το όφελός του. Σου δίνει ειδήσεις και εσύ του παρέχεις διαφημιστικό χώρο.

Είναι και ο δημοσιογράφος που φοβάται τον ίσκιο του. Αυτός δηλαδή που δηλώνει την απόλυτη υποταγή του σε κάθε μορφή εξουσίας. Πρόεδρο, παράγοντα, εκπρόσωπο τύπου και πάει λέγοντας. Αυτός καμιά φορά τρέμει και να γράψει το «καλημέρα» μήπως και κάποιος του κουνήσει το δάχτυλο. Είναι και ο «επαγγελματίας» που απλά συντάσσεται πλήρως με τα κέντρα εξουσίας και απολαμβάνει διαφόρων ειδών πολυτέλειες. Και έχει και τον ψευδαισθηση ότι είναι σημαντικόι...

Δεν είναι όμως μόνο αυτοί. Είναι παιδιά μες στο χώρο που έχουν άποψη. Που δουλεύουν εντός των πλαισίων και της δεοντολογίας του επαγγέλματος, που ξημεροβραδιάζονται εργά μέρες την εβδομάδα για να «ζυμώσουν» ειδήσεις και να τις πλασάρουν στο κοινό. Παιδιά που βρίσκονται ανάμεσα στον κόσμο και την εξουσία, στριμωγμένοι στα στενά όρια της ελευθερίας που σου επιτρέπουν οι διάφοροι ισχυροί του χώρου. Που αρνούνται να συμπορευτούν πλήρως στην εξθλίωση που επικρατεί για το τι είναι σημαντικό και τι όχι. Γιατί, όπως παρατηρούμε τα τελευταία χρόνια και όσο πάει ριζώνει, οι σημαντικές ειδήσεις είναι οτιδήποτε άλλο εκτός από τις πραγματικά σημαντικές ειδήσεις. Μια δίκη που αφορά το ποδόσφαιρό μας και η οποία θα έπρεπε να είναι αντικείμενο αναφοράς, σχολιασμού και γιατί όχι κριτικής, περνάει στο ντούκου ωσάν και πρόκειται για αποτέλεσμα σε παιγνίδι μεταξύ παντρεμένων- ανύπαντρων.

Γι’ αυτό σου λέω... και μετεωρίτης να έπεφτε, άμα είναι να το παν στο ντούκου θα το παν. Και θα σου πέσει στο κεφάλι... άγνοια λέγεται.

Ο Ραν Μπεν Σιμόν και οι άλλοι...

Του **ΓΙΩΡΓΟΥ ΛΟΓΙΑΗ**

Αν και δυσκολεύομαι να πιστέψω πως η απόφαση δεν έχει ακόμη παρθεί, το ερώτημα στο οποίο ψάχνουμε την απάντηση, έχει να κάνει με την ανανέωση ή όχι του συμβολαίου του Ραν Μπεν Σιμόν. Η κοινή γνώμη, αυτή τη στιγμή και ειδικά μετά τον διασυρμό από τους Ρώσους, γέρνει προς την πλευρά της εξεύρεσης άλλου προπονητή. Αν στον επόμενο αγώνα η εθνική κερδίσει την Σκωτία στο ΓΣΠ, τα ποσοστά, παραμονής ή όχι του ισραηλινού τεχνικού, σίγουρα θα αλλάξουν. Όπως διαφορετικό ήταν το σκηνικό μετά το διπλό στο Καζακστάν. Να συνεχίσει λοιπόν ο Ραν Μπεν Σιμόν ή να ψάξουμε για άλλη λύση; Μετράμε θετικά και αρνητικά της πορείας σε πρωτάθλημα εθνών και προκριματικά Γιούρο και καλό είναι να έχουμε γνώμονα το επίπεδο και τις πραγματικές μας δυνατότητες ως κυπριακό ποδόσφαιρο. Πριν όμως αποφασίσουμε, πριν ψάξουμε ίσως για τον αντικαταστάτη του, καλό είναι να αξιολογήσουμε και πολλά αλλά, σημαντικά, πέρα από τις κλήσεις διεθνών επί θητείας Ραν Μπεν Σιμόν, το κοουτσάρισμα του και την γενικότερη διαχείριση και αγωνιστική του φιλοσοφία. Το 2016 και πολύ πριν την πρόκληψη του κυρίου Σιμόν, καταρτίστηκε ένα γενικότερο πλάνο για την εθνική. Πλάνο οκταετίας, το οποίο προέβλεπε μια ενιαία αγωνιστική φιλοσοφία, από τις πολύ μικρές ηλικιακές εθνικές ομάδες, την αναδιοργάνωση των παιδικών και εφηβικών πρωταθλημάτων, αθλητικά σχολεία και πολλά άλλα, όλα αυτά με μακροπρόθεσμο στόχο τη διεκδίκηση της πρόκρισης στα τελικά είτε του Γιούρο 2020, είτε της επόμενης ίδιας διοργάνωσης το 2024, με δεδομένο τον πολύ ψπλότερο βαθμό δυσκολίας σε προκριματικές φάσεις παγκοσμίων κυπέλλων. Ήταν τότε, που η επιτυχία των Ισλανδών δημιουργούσε και ελπίδες αλλά και πίεση στους αρμόδιους...

Ο πρώτος στόχος, για το Γιούρο 2020, έχει προ πολλού χαθεί. Αν όλα όσα σημαντικά προνοεί αυτό το πλάνο οκταετίας έγιναν ή γίνονται με βάση τη χρονική περίοδο που βρισκόμαστε, τότε ίσως θα πρέπει να ψάξουμε για κάποιον καλύτερο από τον κύριο Σιμόν. Αν αρκετά ή τα περισσότερα απ’ όσα θα έπρεπε να υλοποιηθούν, έμειναν ξανά στα λόγια, στα χαρτιά και στους σχεδιασμούς, με ή χωρίς τον Σιμόν λίγα μπορούν να αλλάξουν. Υπάρχει και τρίτο ζήτημα, προς διερεύνηση και έχει να κάνει με την αξιολόγηση της δουλειάς και των αποφάσεων, αυτών που ετοίμασαν το πλάνο, που είχαν την ευθύνη για την υλοποίηση του και φυσικά διαδραματίζουν καθοριστικό ρόλο και στις επιλογές προπονητών...

Μεταβολές εβδομάδας

Χ.Α.Κ.

-2,06%

Χ.Α.

0,77%

Dow Jones

0,16%

Nasdaq

0,53%

Nikkei

4,69%

Dax

4,76%

FTSE 100

0,02%

ΚΥΠΡΟΣ
Πιέζουν για
χαλαρώσεις
στα χρυσά
διαβατήρια.
Σελ. 4

Πετρέλαιο

-1,38%

€/ \$

0,64%

ΔΙΑΒΑΣΤΕ

ΣΥΝΕΝΤΕΥΞΗ ΓΙΩΡΓΟΥ ΒΟΥ

Ερχονται τα λαχανικά με γεύση κοτόπουλου

Εναλλακτικό προϊόν τροφίμου με πρώτη ύλη τα λαχανικά, το οποίο θα θυμίζει σε γεύση και αίσθηση το κοτόπουλο, θα παρουσιάσει η κυπριακή start-up εταιρεία Mighty Kitchen στο παγκόσμιο Web Summit. Για τα προβλήματα και τους στόχους μιλά ο ιδρυτής της εταιρείας Γιώργος Βου. **Σελ. 6**

ΕΛΛΑΔΑ

Ανοδικά θα κινηθούν και το 2020 οι τιμές ακινήτων

Ανοδικά αναμένεται να κινηθούν και κατά το 2020 οι τιμές πώλησης κατοικιών στην Αττική, καθώς η υφιστάμενη δυναμική είναι διατηρήσιμη. Η μέση άνοδος των αξιών κατά το τρέχον έτος είναι 10%, ενώ σε περιοχές του κέντρου της Αθήνας, έχουν καταγραφεί αυξήσεις έως και 30%. **Σελ. 12**

Απόδοση δεκαετών ομολόγων		
	Απόδοση	Εβδομαδιαία αλλαγή
Κύπρος	0,47%	0,00%
Γερμανία	-0,41%	0,06%
Γαλλία	-0,11%	0,04%
Ιταλία	0,91%	-0,03%
Ισπανία	0,24%	0,02%
Ιρλανδία	0,03%	-0,04%
Ελλάδα	1,37%	-0,05%
Ην. Βασίλειο	0,71%	0,13%

Βαθμολογία από οίκους αξιολόγησης		
Οίκος Αξιολόγησης	Μακρο-πρόθεσμο Χρέος	Βραχυ-πρόθεσμο Χρέος
DBRS	BBB (low)	R-2 (middle)
Fitch	BBB-	F3
Moody's	Ba2	NP
S&P	BBB-	A-3

Μειώνει προσωπικό και καταστήματα

Εκτός Τράπεζας Κύπρου 400 υπάλληλοι και κλείσιμο 13 υποκαταστημάτων έως το τέλος του χρόνου

Συνεχίζοντας το πλάνο της αναδιάρθρωσης και της ψηφιακής της μεταμόρφωσης, η Τράπεζα Κύπρου προχωρεί στη μείωση του προσωπικού και των καταστημάτων της. Ήδη με το σχέδιο της εθελούσιας εξόδου 400 υπάλληλοι θα αποχω-

ρήσουν λαμβάνοντας και τη σχετική αποζημίωση. Ο αριθμός αυτός ενδέχεται να αυξηθεί αφού η τράπεζα θα κάνει και αύριο δεκτές αιτήσεις υπαλλήλων που επιθυμούν να αποχωρήσουν στο πλαίσιο του σχεδίου. Ταυτόχρονα, στόχος της

Τράπεζας είναι η μείωση κατά δεκατριών των υποκαταστημάτων που διατηρεί στο νησί έως το τέλος του χρόνου. Το πλάνο, όπως έχει ορίσει η ίδια, επικεντρώνεται σε τρεις στρατηγικούς άξονες. Πρώτον στην ανάπτυξη ψηφιακών υπη-

ρεσιών και προϊόντων που βελτιώνουν την εμπειρία του πελάτη, δεύτερον στην βελτίωση εσωτερικών διαδικασιών και τρίτον στην εισαγωγή νέων τρόπων εργασίας για τη βελτίωση του εργασιακού περιβάλλοντος. Βάσει υπολογισμών

της «Κ», το προσωπικό των τραπεζών είχε μειωθεί κατά 3.540 άτομα από τις αρχές του 2013 έως και το 2018 μετά το κλείσιμο της ΣΚΤ. Από αύριο Δευτέρα 21 Οκτωβρίου 2019, ο αριθμός αυτός θα πρέπει να υπολογίζεται στις 4.000. **Σελ. 3**

Ο πλούτος μειώνεται από γενιά σε γενιά

Οι πολύ πλούσιοι μεταβιβάζουν σήμερα μεγάλο μέρος του πλούτου τους σε κάποιο φιλανθρωπικό ίδρυμα και κληροδοτούν στα παιδιά τους μόνον όσα χρειάζονται για να ζήσουν άνετα, να σπουδάσουν σε καλά πανεπιστήμια και να αναπτύξουν τη δική τους δημιουργικότητα. Ο Μπιλ Γκέιτς έχει μεταβιβάσει το μεγαλύτερο μέρος της περιουσίας του στο φιλανθρωπικό του ίδρυμα και όχι στους απογόνους του, γιατί εκτιμά πως «δεν κάνει κανείς χάρη στα παιδιά του όταν τους αφήνει τεράστιο πλούτο ο οποίος στρεβλώνει ό,τι επιχειρήσουν να κάνουν». Σύμφωνα με μελέτες, το 70% της δεύτερης γενιάς πλουσίων και το 90% της τρίτης καταστρέφουν τον πλούτο που κληρονόμησαν. **Σελ. 9**

ΑΝΑΛΥΣΗ / Των **HOLGER SCHMIEDING***

Τι προβληματίζει τους επενδυτές

Τις προηγούμενες οκτώ εβδομάδες συνάντησα μεγάλο αριθμό θεσμικών επενδυτών στην Ευρώπη και στις ΗΠΑ. Παρά τις πολύ διαφορετικές απόψεις που έχουν οι πελάτες μας, προέκυψαν ορισμένα βασικά θέματα κατά τις συζητήσεις μας. Η διάθεση των περισσότερων πελατών μας φαίνεται πως ήταν αρκετά καλύτερη απ' όσο θα υπέθετε κανείς με βάση τα υπάρχοντα άσχημα δεδομένα για την οικονομία. Τα ρίσκα που απειλούν την ανάπτυξη και τις αγορές εξακολούθησαν να είναι βασικό θέμα των συζητήσεών μας.

Ωστόσο, δεχτήκαμε πολύ λιγότερες ερωτήσεις περί ύφεσης της αμερικανικής οικονομίας το

2020 απ' ό,τι ένα χρόνο πριν. Η παγκόσμια οικονομία αντιμετωπίζει πολλές προκλήσεις, που ποικίλουν, από τις εμπορικές εντάσεις με την Κίνα μέχρι το Brexit και τις γεωπολιτικές απειλές. Η εξέλιξη που θα αποτελέσει σημείο καμπής και που θα θέσει τέλος στην οικονομική επιβράδυνση που προκαλείται από τη μεταποίηση και θα ενισχύσει τις αγορές μετοχών είναι η αποκλιμάκωση της έντασης στο παγκόσμιο εμπόριο. Δεν θα αρκούν από μόνα τους ούτε περαιτέρω μέτρα ενίσχυσης της κινεζικής οικονομίας, ούτε η περιορισμένη δημοσιονομική επέκταση στη Γερμανία/Ευρωζώνη, ούτε νέα μέτρα ενίσχυσης της οικονομίας από

τις κεντρικές τράπεζες. Οι περισσότεροι πελάτες μας φαίνεται πως συμφωνούν ότι περαιτέρω κλιμάκωση του εμπορικού πολέμου αποτελεί τη σημαντικότερη, μεμονωμένη, απειλή για την παγκόσμια οικονομία το 2020, αλλά και πως ο Ντόναλντ Τραμπ πιθανότατα θα επιδιώξει την αποκλιμάκωση το 2020 ενόψει των προεδρικών εκλογών. Λίγοι πελάτες μας φαίνονται έτοιμοι να αυξήσουν τις θέσεις τους σε ευρωπαϊκά περιουσιακά στοιχεία και μόνο η μειοψηφία βλέπει σοβαρές προοπτικές για τις ευρωπαϊκές αγορές σε αυτό το στάδιο.

Οι περισσότεροι θεωρούν επίσης πως, παρά την επιβράδυνση

της κινεζικής οικονομίας, η Κίνα δεν πρόκειται να επιβαρύνει σημαντικά την παγκόσμια ανάπτυξη το 2020. Αντιθέτως, τα μέτρα ενίσχυσης της οικονομίας που έχει λάβει θα αρκούν ώστε να αποτρέψουν μια πραγματική κινεζική κρίση. Λίγοι πελάτες μας φαίνεται να ανησυχούν σήμερα για την Ιταλία. Αν και η χώρα δεν έχει επιλύσει τα βαθιά, χρόνια προβλήματα της, είναι πιθανό να συνεχίσει να προχωράει διαθέτοντας μια αξιοσέβαστη φιλοευρωπαϊκή κυβέρνηση. Αντιθέτως, κεντρικό θέμα συζήτησης σχετικά με την Ευρωζώνη ήταν οι πιθανότητες να ακολουθήσει η Γερμανία επεκτατική δημοσιονομική πολιτική. Αποψη μου εξακολουθεί

να είναι πως η Γερμανία θα συνεχίσει να εφαρμόζει με αργό ρυθμό μέτρα για την ενίσχυση της οικονομίας, ενδεχομένως αυξανοντας τα λίγο μόλις επιβεβαιωθεί πως η οικονομία βρίσκεται σε ήπια ύφεση. Ωστόσο η Γερμανία δεν πρόκειται να προχωρήσει σε σοβαρή δημοσιονομική επέκταση, που να αποτελέσει σημείο καμπής για την Ευρωζώνη. Τέλος, σημαντικό θέμα συζήτησης ήταν το κατά πόσο θα γίνει ή όχι πρωθυπουργός της Βρετανίας ο ηγέτης των Εργατικών Τζέρεμι Κόρμπιν.

* Ο κ. Holger Schmieding είναι επικεφαλής οικονομολόγος της Berenberg Bank.

pwc

Cyprus Annual Review 2019
Leading the Future

www.pwc.com.cy

ΑΠΟΨΗ Του ΔΗΜΗΤΡΗ ΑΛ. ΚΑΤΣΑΠΡΑΚΑΚΗ*

Αποθήκευση ενέργειας με αναστρέψιμα υδροηλεκτρικά

Εκτενής λόγος γίνεται το τελευταίο διάστημα για τη διασύνδεση των ελληνικών νησιών. Απώτερος στόχος όλων των εμπλεκόμενων φορέων (υπουργείο, διαχειριστές συστημάτων) είναι η εξασφάλιση της ασφάλειας και της ευστάθειας των νησιωτικών συστημάτων και η μείωση του κόστους παραγωγής. Ωστόσο η εμπειρία από διασυνδεδεμένα νησιωτικά συστήματα στην Ευρώπη μάς έχει δείξει ότι η διασύνδεσή τους από μόνη της δεν μπορεί να εγγυηθεί την ασφάλεια ενεργειακής τροφοδοσίας. Οι καταγεγραμμένες αστοχίες των υποβρύχιων καλωδίων

Η εγκατάσταση αιολικών ή φωτοβολταϊκών πάρκων δεν αποτελεί λύση του προβλήματος.

διασύνδεσης στην Ελλάδα (Κάσος - Κάρπαθος, Τήλος - Κως) και στο εξωτερικό (Culatra - Πορτογαλία, Aran Islands - Ιρλανδία) οδήγησαν σε πολυήμερες διακοπές παροχής ηλεκτρικής ισχύος.

Συνεπώς, η διατήρηση παραγωγής ισχύος στα νησιωτικά συστήματα είναι αναγκαία όταν αυτά διασυνδεθούν. Ωστόσο, η διατήρηση των υφιστάμενων θερμοληκτρικών σταθμών συνεπάγεται παράταση της εξάρτησης των νησιωτικών συστημάτων από ακριβές, εισαγόμενες πηγές ενέργειας. Επιπλέον, δεν επιτυγχάνεται μείωση του κόστους παραγωγής, τουλάχιστον στον βαθμό που είναι επιθυμητό, καθώς δεν αποφεύγεται το υφιστάμενο σταθερό κόστος παραγωγής (συντήρηση μονάδων, αποσβέσεις εξοπλισμού κ.λπ.). Επίσης, η εγκατάσταση αιολικών ή φωτοβολταϊκών πάρκων δεν αποτελεί από μόνη της λύση του προβλήματος, ακριβώς λόγω της τυχαιότητας της διαθεσιμότητας της πρωτογενούς πηγής ενέργειας.

Η μόνη τεχνικά ελκυστική λύση είναι η εγκατάσταση σε στρατηγικά σημεία του διασυνδεδεμένου νησιωτικού δικτύου κεντρικών μονά-

δων αποθήκευσης ενέργειας και, παράλληλα, έξυπνων συστημάτων διαχείρισης της ζήτησης ισχύος. Η πλέον δόκιμη τεχνολογία αποθήκευσης ηλεκτρικής ενέργειας με μεγάλη αποθηκευτική χωρητικότητα (της τάξης των GWh) είναι τα αναστρέψιμα υδροηλεκτρικά. Στη νησιωτική Ελλάδα, λόγω του έντονου γεωγραφικού ανάγλυφου, σε κάθε νησί υπάρχει τουλάχιστον μία θέση για εγκατάσταση αναστρέψιμου υδροηλεκτρικού. Σε περιπτώσεις μη διαθεσιμότητας γλυκού νερού, είναι δυνατή η λειτουργία τους με θαλασσινό νερό. Ήδη από τον Ιούνιο του 2019, η ΔΕΗ Ανανεώσιμες λειτουργεί το πρώτο αναστρέψιμο υδροηλεκτρικό σε νησιωτικό έδαφος, στην Ικαρία. Το έργο αποτελεί πρότυπο κατασκευής και λειτουργίας. Παρόμοιες προτάσεις έχουν υποβληθεί από ιδιωτικούς φορείς για την Κρήτη, με αξιοποίηση του υφιστάμενου φράγματος Ποταμών Αμαρίου, τη Σίφνο, από τον τοπικό Ενεργειακό Συνεταιρισμό, και την Κάσο.

Παράλληλα, η εισαγωγή στα νησιωτικά συστήματα τεχνικών έξυπνης διαχείρισης ισχύος, μέσω διασπαρμένης παραγωγής και αποθήκευσης, μέτρων εξοικονόμησης και διαχείρισης ζήτησης από τη μεριά του καταναλωτή, δύναται να ανακουφίσει το σύστημα παραγωγής, κυρίως μέσω της μείωσης της αιχμής ισχύος οδηγώντας σε μείωση κόστους παραγωγής, βελτίωση ασφάλειας συστήματος κ.λπ. Σχετικό έργο έχει ήδη υλοποιηθεί στην Τήλο, στο πλαίσιο ευρωπαϊκού χρηματοδοτικού προγράμματος, ενώ σχετικές προτάσεις έχουν ανακοινωθεί από τον ΔΕΔΔΗΕ για Κύθνο, Αστυπάλαια, Σύμη και Καστελλόριζο.

Καταληκτικά, η προσέγγιση του στόχου της αναβάθμισης της ασφάλειας ενεργειακής τροφοδοσίας στα ελληνικά νησιά και της μείωσης του κόστους παραγωγής μπορεί να επιτευχθεί μόνο με συνδυασμό των ανωτέρω έργων (διασυνδέσεις, κεντρικοί σταθμοί αποθήκευσης, έξυπνα δίκτυα), μεγιστοποιώντας παράλληλα τα κοινωνικά, οικονομικά και περιβαλλοντικά οφέλη σε αποκεντρωμένο και εθνικό επίπεδο.

* Ο κ. Δημήτρης Αλ. Κατσαπρακάκης είναι δρ Μηχανολόγος Μηχανικός, αναπληρωτής καθηγητής στο Τμήμα Μηχανολόγων Μηχανικών του Ελληνικού Μεσογειακού Πανεπιστημίου.

ΔΗΚΤΗΣ

diktis@kathimerini.com.cy

Ελπίζω οι δύο φίλτατοι της φωτογραφίας να βρήκαν και λίγο χρόνο να ασχοληθούν με το κυκλοφοριακό της Λευκωσίας.

Αυτοί που μένουν

Ικανοποιημένα τα ανώτερα στρώματα της Τράπεζας Κύπρου από τα αποτελέσματα του σχεδίου εθελούσιας εξόδου, αφού ξεφορτώθηκαν 10% του προσωπικού και έπιασαν τους στόχους του σχεδίου. Το θέμα είναι τώρα με αυτούς που μένουν πίσω, που βλέπουν ότι τα περιθώρια μάλλον στενεύουν και οι όροι εργασίας μάλλον δυσκολεύουν. Οι απαιτήσεις από τον καθένα ξεχωριστά αυξάνονται όπως και οι στόχοι που θα πρέπει πλέον να καλύπτουν, για να μένουν ικανοποιημένα τα ανώτερα στρώματα της Τράπεζας. Με αυτά τα δεδομένα, ο αριθμός αυτών που θα ήθελαν να πατήσουν το κουμπί, ίσως να είναι περισσότερος από αυτούς που τελικά το πάτησαν. Ίσως να το πράξουν στην επόμενη ευκαιρία που θα υπάρξει.

• • • •

Στους διαδρόμους του Digital Agenda

Θεάθηκαν, οι δύο επικεφαλής των βασικότερων παικτών στον τομέα της τηλεπικοινωνίας, να τα λένε στους διαδρόμους του δημοτικού θεάτρου Λευκωσίας, στο πλαίσιο του συνεδρίου Digital Agenda. Αυτό μας έβαλε σε σκέψεις. Μήπως ετοιμάζουν κάτι; Μήπως θα δούμε να αλλάζουν οι ισορροπίες δυνάμεων στην αγορά εν όψει και της έλευσης του 5G; Πάντως τόσο η Cyta όσο και η eris επιμένουν να κρατούν κλειστά τα χαρτιά τους για το πότε το νέο δίκτυο θα είναι διαθέσιμο στους καταναλωτές. Εντός του 2020 λένε. Ίσως μέχρι το καλοκαίρι να υπάρξουν εξελίξεις.

• • • •

Πολλά ανοικτά μέτωπα

Πολλά τα ανοικτά μέτωπα για την ΕΤΥΚ. Από τη μία το ανοικτό ζήτημα με την Τρ. Κύπρου και την ανανέωση της συλλογικής σύμβασης που έπεται, από την άλλη μέτωπο με την Ελληνική για τον ίδιο ακριβώς λόγο. Την Παρασκευή έβγαλε και εγκύκλιο πως θα διαφυλάξει και τα δικαιώματα των υπαλλήλων που θα

μεταφερθούν από την AlphaBank στην εταιρεία που θα συστήσει η doValue και που θα διαχειριστούν το προβληματικό χαρτοφυλάκιο της πρώτης. Γενικότερα, είναι η χρονιά της ΕΤΥΚ το 2019.

• • • •

Οι σύγχρονοι Ρομπέν των Δασών

Είναι μεγάλη απογοήτευση να βλέπεις πρόσωπα τα οποία βοήθησαν άστεγους να συνδεόναται με υποθέσεις εξαπάτησης του κράτους και να οδηγούνται στα αστυνομικά κρατητήρια, αν και συνεχίζουν να είναι σε μεγάλο βαθμό λαοφιλείς, ίσως επειδή όντως κατάφεραν να βοηθήσουν σε πολλές περιπτώσεις ανθρώπους που το είχαν ανάγκη. Το τι έγινε τελικά, θα το κρίνει η αστυνομία και το δικαστήριο. Θυμηθήκαμε όμως συνειρμικά και χωρίς διάθεση να ηρωοποιήσουμε κανένα, τον Ρομπέν των Δασών. Αγαπήθηκε από τον λαό γιατί ήταν υπερασπιστής του, και έδινε χρήματα στους φτωχούς τα οποία έκλεβε πρώτα από τους πλουσίους. Ωραίος σαν θρύλος, αλλά για πρότυπο, δεν είναι δα και ό,τι καλύτερο.

• • • •

Γίνονται βηματάκια

Την απόφαση της CONDOR να αυξήσει κατά 100.000 περίπου επιβατικές θέσεις το πρόγραμμα της για την Κύπρο για την επόμενη καλοκαιρινή περίοδο, που θα επεκτείνεται μέχρι και τα τέλη Νοεμβρίου, χαίριτσε μέχρι και ο ΠΑΣΥΕΕ. Να δούμε όμως πότε θα μειωθούν οι τιμές για πτήσεις σε συγκεκριμένες διαδρομές. Αυτό είναι το σημαντικό.

Πίστα σκι σε εργοστάσιο καύσης απορριμμάτων

Οι προδιαγραφές των εκπομπών ρύπων της μονάδας είναι αυστηρότερες από ό,τι ορίζει ο νόμος

Του ΓΙΩΡΓΟΥ ΛΙΑΛΙΟΥ

Ενα εργοστάσιο καύσης απορριμμάτων στην καρδιά της πόλης, που είναι ταυτόχρονα ένα τεχνικό βουνό με πλούσια βλάστηση, πεδίο αναρρίχησης και πίστα για σκι. Μια εγκατάσταση που παρέχει θέρμανση σε 150.000 νοικοκυριά με σχεδόν μηδενικές εκπομπές ρύπων, που ταυτόχρονα λειτουργεί ως χώρος αναψυχής, τοπίο και τουριστικός προορισμός. Ακούγεται... διαστημικό, αλλά την προηγούμενη Παρασκευή εγκαινιάστηκε στην Κοπεγχάγη, την πρωτεύουσα της Δανίας, όπου

Στην Κοπεγχάγη εγκαινιάστηκε ένας πρωτοποριακός «πράσινος» χώρος.

τέτοια εγχειρήματα είναι δυνατά. Το «Copenhill» είναι ένα ακόμα από τα έργα εκείνα με τα οποία η «μικρή» Δανία καθιερώνεται ως «μεγάλη» δύναμη στις περιβαλλοντικές τεχνολογίες αλλά και την αρχιτεκτονική. Ο διευθυντής του, Πάτρικ Γκούσταβσον θα βρεθεί την Πέμπτη στην Αθήνα, ως ένας από τους κεντρικούς ομιλητές του ετήσιου συνεδρίου του Συνδέσμου Ελληνικών Τουριστικών

Το εργοστάσιο διαχείρισης απορριμμάτων Amager Bakke της ARC εγκαινιάστηκε 2,5 έτη νωρίτερα, την άνοιξη του 2017. Στις εγκαταστάσεις του γίνεται διαλογή στα σύμμεικτα απορρίμματα και ταυτόχρονα καίγονται για την παραγωγή ηλεκτρισμού και θερμότητας τα υπόλοιπα. Η διοίκηση της μονάδας υπολογίζει ότι διαχειρίζεται τα απορρίμματα περίπου 550.000 κατοίκων και 45.000 επιχειρήσεων, παράγοντας ρεύμα και θέρμανση για 150.000 νοικοκυριά (υπολογίζεται ότι οδηγούνται σε καύση 400.000 τόνοι αστικών απορριμμάτων ετησίως).

Επιχειρήσεων (ΣΕΤΕ) με θέμα «Redefining Realities: #someREACT-different». «Είναι ένας υπέροχος χώρος», λέει στην «Κ». «Φανταστείτε ένα κτίριο που φθάνει τα 85 μέτρα σε ύψος, μια τελευταία τεχνολογίας βιομηχανική εγκατάσταση η οποία έχει μετατραπεί σε ένα «αστικό βουνό». Από την κορυφή του ξεκινά μια πίστα τεχνικού σκι, μήκους 450 μέτρων, με κλίση από 45% στο υψη-

λότερο σημείο της έως 14% στο χαμηλότερο. Τέσσερις αναβατήρες σκι (σ.σ. στην ουσία κυλιόμενοι διάδρομοι) οδηγούν από το χαμηλότερο επίπεδο στην κορυφή, όπου βρίσκεται ένα εστιατόριο με υπέροχη θέα, που προσφέρει υγιεινά δανέζικα πιάτα. Στη βάση βρίσκεται ένα «after-ski cafe&bar», ένας χώρος ενοικίασης εξοπλισμού σκι και ένα επώνυμο κατάστημα. Για όσους επιθυμούν

να μάθουν σκι εδώ, συνεργαζόμαστε αποκλειστικά με συγκεκριμένα, πολύ γνωστά στη Δανία σχολιά».

Συνολικά το Copenhill καταλαμβάνει έκταση 17.000 τετραγωνικών μέτρων. «10.000 τ.μ. είναι η πίστα του σκι. Παράλληλα, με την πίστα του τεχνικού σκι—η οποία είναι κατασκευασμένη από ένα ειδικό υλικό στην Ιταλία και ανακυκλώνεται όταν φθαρεί—βρίσκεται ένα μονοπάτι για

περπάτημα και τρέξιμο, μήκους 490 μέτρων. Επίσης, στην ίδια εγκατάσταση έχει δημιουργηθεί και ένας τοίχος αναρρίχησης, ύψους 85 μέτρων». Η επίσκεψη στον χώρο και η χρήση του είναι δωρεάν. «Οι πολίτες πληρώνουν μόνο για τη χρήση των αναβατήρων ή για να ανεβούν στον τοίχο αναρρίχησης. Η κορυφή είναι επισκέψιμη και μέσω γυαλίνου ανελκυστήρα, από τον οποίο κάποιος βλέπει το εσωτερικό του εργοστασίου καύσης». Πώς συνδυάζεται όμως ένας χώρος αναψυχής με μια «βαριά» βιομηχανική δραστηριότητα, όπως ένα εργοστάσιο καύσης απορριμμάτων;

Τριπλός καθαρισμός

«Η μονάδα διαθέτει τις πιο σύγχρονες τεχνολογίες στον τομέα της και πολύ αυστηρότερες προδιαγραφές από αυτές που ορίζει ο νόμος. Οι εκπομπές καθαρίζονται πρώτα ηλεκτροστατικά, μετά με φίλτρα και στη συνέχεια ο καπνός «πλένεται» με νερό, το οποίο επαναχρησιμοποιείται. Ίσως είναι πιο επικίνδυνο για την υγεία σου να περπατάς στο κέντρο της Κοπεγχάγης παρά να βρίσκεσαι για σκι στο Copenhill. Επιπλέον, οι εκπομπές ελέγχονται αυστηρά, πρώτα από το ίδιο το εργοστάσιο και στη συνέχεια από εξάρτητο φορέα. Για να καταλάβετε, γίνεται μια μέτρηση ανά δευτερόλεπτο. Είναι υψηλότερη προτεραι-

ότητα για τους δήμους να είναι η μονάδα ασφαλής, παρά να παράγει ενέργεια». Ο κ. Γκούσταβσον εκτιμά ότι η «διπλή» χρήση τέτοιων αστικών υποδομών είναι το μέλλον. «Σήμερα υπάρχει μεγάλη πίεση για περισσότερες πράσινες υποδομές, επομένως πρέπει να αρχίσουμε να χρησιμοποιούμε τις ταράτσες και τις προσόψεις των κτιρίων στην κατεύθυνση αυτή. Με το Copenhill, η μονάδα μετετράπη σε ένα σημείο αναφοράς στην πόλη, ένα σύγχρονο τοπίο που συμβολίζει και την προσπάθεια της Κοπεγχάγης να είναι η πρώτη κλιματικά ουδέτερη πρωτεύουσα στον κόσμο».

Η διαμόρφωση του Copenhill έγινε με αρχιτεκτονικό διαγωνισμό, στον οποίο επικράτησε το δίδιο (δανέζικο) αρχιτεκτονικό γραφείο BIG. Η διοίκηση των δύο (εργοστασίου και χώρου αναψυχής) γίνεται μέσα από δύο διαφορετικά και ανεξάρτητα σχήματα. «Η μονάδα καύσης (σ.σ. Amager Resource Center-ARC) κατασκευάστηκε από πέντε δήμους της Κοπεγχάγης. Ωστόσο, από τη νομοθεσία μας δεν επιτρέπεται να είναι εκείνοι που θα εκμεταλλευθούν τον χώρο αναψυχής. Έτσι δημιουργήθηκε ένα ίδρυμα, ανεξάρτητο και πλήρως αυτοδιοικούμενο, το οποίο χρηματοδοτήθηκε από τέσσερα ιδιωτικά καταπιστεύματα και έλαβε δάνειο από τους δήμους. Οι δήμοι όμως δεν έχουν «λόγο» σε αυτό».

Μείον 400 υπάλληλοι και 13 καταστήματα στην Τράπεζα Κύπρου

Πρώτη στη λίστα η μείωση κόστους για τις τράπεζες – Τα σημεία εξυπηρέτησης θα καταργηθούν μέχρι το τέλος του 2019

Του ΠΑΝΑΓΙΩΤΗ ΡΟΥΓΚΑΛΑ

Εκπονήθηκε το σχέδιο της εθελούσιας εξόδου της Τράπεζας Κύπρου για το 2019. Το αποτέλεσμα αυτού; Να πατήσουν το κουμπί της εξόδου πέραν των 400 τραπεζοϋπαλλήλων και να λάβουν την αποζημίωση όπως ορίζει το Σχέδιο, έως και 200 χιλιάδων ευρώ. Απότοκο όμως του Σχεδίου, αλλά και του γενικότερου Σχεδίου αναδιάρθρωσης της τράπεζας και της ψηφιακής της μεταμόρφωσης, είναι μέχρι τα Χριστούγεννα να σταματήσουν τη λειτουργία τους και 13 καταστήματα. Αυτή και άλλες αποφάσεις αναμένεται να υποβληθούν από βδομάδας ενώπιον του Διοικητικού Συμβουλίου της τράπεζας. Δηλαδή τα επόμενα βήματα της τράπεζας, όπως άλλωστε είθισται μετά την αποχώρηση του 10% του προσωπικού από οποιονδήποτε όμιλο. Μετά την εκπόνηση του Σχεδίου, είναι ξεκάθαρο πως η Τράπεζα Κύπρου συνεχίζει ακάθεκτα το πλάνο της ψηφιακής της μεταμόρφωσης. Το πλάνο, όπως έχει ορίσει η ίδια, επικεντρώνεται σε τρεις στρατηγικούς άξονες. Πρώτον στην ανάπτυξη ψηφιακών υπηρεσιών και προϊόντων που βελτιώνουν την εμπειρία του πελάτη, δεύτερον στην βελτίωση εσωτερικών διαδικασιών και τρίτον στην εισαγωγή νέων τρόπων εργασίας για

τη βελτίωση του εργασιακού περιβάλλοντος. Μέχρι το τέλος του 2019 δηλαδή, η Τράπεζα αναμένεται να μειώσει τα υποκαταστήματα που λειτουργεί στο νησί σε υψηλό διψήφιο νούμερο, από χαμηλό τριψήφιο που έχει τη δεδομένη στιγμή. Πρόσθετα, ο αριθμός των υπαλλή-

Βάσει υπολογισμών της «Κ», το προσωπικό των τραπεζών έχει μειωθεί κατά 4.000 άτομα από τις αρχές του 2013.

λωνι από 4.155 που ήταν τον Ιούνιο του 2019, αναμένεται να πέσει γύρω στους 3.500. Οι 400 και πλέον υπάλληλοι που «πάτησαν το κουμπί» αναμένεται να αυξηθούν λίγο ακόμα και να φτάσουν τους 500, αφού από τη Δευτέρα η Τράπεζα θα κάνει δεκτό το αίτημα και όσων υπαλλήλων θελήσουν να φύγουν και με αποζημίωση όπως όριζε το Σχέδιο. Το κόστος προσωπικού σύμφωνα με τα αποτελέσματα της Τράπεζας ανήλθε σε 112 εκατ. για το πρώτο εξάμηνο του 2019, αυξημένο κατά 9% σε ετήσια βάση (σε σύγκριση με €102 εκατ. για το α' εξάμηνο 2018) κυρίως λόγω της

αύξησης της συνεισφοράς του εργοδότη προς το ταμείο κοινωνικών ασφαλίσεων από την αρχή του έτους, καθώς και της έναρξης καταβολής εισφορών από τον εργοδότη στο Γενικό Σύστημα Υγείας από τον Μάρτη 2019. Το κόστος προσωπικού για το β' τρίμηνο 2019 ανήλθε σε 56 εκατ. ευρώ, στα ίδια επίπεδα με το προηγούμενο τρίμηνο. Βραχυπρόθεσμα τα έξοδα της Τράπεζας –λόγω του Σχεδίου– θα ανέβουν κατά 70 – 80 εκατ. ευρώ που θα προσμετρηθούν στα επόμενα αποτελέσματα της τράπεζας. Όπως αναφέρεται στα αποτελέσματα εξαμήνου της τράπεζας, τα συνολικά έξοδα για το πρώτο εξάμηνο 2019 ανήλθαν σε 208 εκατ. ευρώ, εκ των οποίων το 54% αφορούν κόστος προσωπικού.

Προετοιμάζε έδαφος

Η Τράπεζα Κύπρου έχει αρχίσει την προσπάθεια του ψηφιακού της προσανατολισμού από το 2017 οπότε και συνήψε συμφωνία με την IBM. Όπως αναφέρει η ίδια η Τράπεζα, βρίσκεται στην διαδικασία αναβάθμισης των ψηφιακών καναλιών της Τράπεζας, της παροχής ηλεκτρονικών υπηρεσιών με τη χρήση ψηφιακών υπογραφών, της αυτοματοποίησης των εσωτερικών διαδικασιών από την αρχή ως το τέλος και της εισαγωγής εργαλείων

Είναι ξεκάθαρο πλέον πως η τράπεζα θα συνεχίζει ακάθεκτα το πλάνο της ψηφιακής της μεταμόρφωσης.

συνεργασίας και ανταλλαγής γνώσεων σε ολόκληρο τον οργανισμό. Έτσι, όπως διαρρέει, η Τράπεζα έχει ήδη προγραμματίσει τα τιμήματα τα οποία θα καταργήσει, αφού βάσει του νέου της πλάνου δεν θα έχουν λόγο ύπαρξης, όπως και οι υπάλληλοι που εργάζονται εκεί. Γι' αυτό εξάλλου και από Δευτέρα – όπως προαναφέρθηκε – θα γίνουν δεκτές αιτήσεις για έξοδο και από άλλους υπαλλήλους.

Ψηφιακά προϊόντα

Σύμφωνα με τα δεδομένα που έχει ενωπιόν της η Τράπεζα και που κατά καιρούς έχει δημοσιεύσει, η υιοθέτηση των ψηφιακών προϊόντων και υπηρεσιών αυξάνεται και αποκτά δυναμική. Βάσει των στοιχείων που έχει δημοσιοποιήσει, το 75% των συναλλαγών που αφορούν καταθέσεις, αναλήψεις μετρητών και μεταφορές εντός και εκτός Τρ. Κύπρου, εκτελούνται μέσω ψηφιακών καναλιών. Όσον

αφορά τη χρήση της τραπεζικής εφαρμογής για κινητά, στα αποτελέσματά της αναφέρει πως ο αριθμός των ενεργών χρηστών αυξήθηκε κατά 54% από τον Ιούνιο 2017, ενώ ο μέσος μηνιαίος αριθμός συνδέσεων ανά πελάτη αυξήθηκε επίσης κατά 44% κατά την ίδια περίοδο. «Επίσης, η Τράπεζα έχει προχωρήσει στη μέτρηση ενός δείκτη, του Ρυθμού Ψηφιακής Υιοθέτησης, ο οποίος είναι ένας σύνθετος δείκτης που καταδεικνύει την ψηφιακή εμπλοκή των πελατών με την Τράπεζα και την ψηφιακή οικονομία. Ενός δείκτη που ήδη σήμερα είναι 66% και που κινείται συνεχώς ανοδικά (με το αντίστοιχο ποσοστό δύο χρόνια πριν να ανέρχεται στο 59%)», σημειώνεται.

Μειωμένοι κατά 4.000

Βάσει υπολογισμών της «Κ», το προσωπικό των τραπεζών είχε μειωθεί κατά 3.540 άτομα από τις αρχές του 2013 έως και το 2018

μετά το κλείσιμο της Συνεργατικής Κυπριακής Τράπεζας. Από αύριο Δευτέρα 21 Οκτωβρίου 2019, ο αριθμός αυτός θα πρέπει να υπολογίζεται στους 4.000, αφού η Τρ. Κύπρου ναι μεν έπιασε το στόχο των 400 προσώπων για έξοδο από την Τράπεζα, αλλά σύμφωνα με τα λεγόμενα υπηλόβαθμων στελεχών της αναμένεται να αυξηθούν λίγο ακόμα.

Από την αρχή του 2013 έχουν τρέξει 10 σχέδια εθελούσιας εξόδου. Τράπεζα Κύπρου, Ελληνική Τράπεζα, Συνεργατική Κυπριακή Τράπεζα και AlphaBank Κύπρου, οι τράπεζες που προχώρησαν. Ωστόσο, αρκετά είναι και τα άτομα που μετατέθηκαν από τις τράπεζες στις ειδικές εταιρείες εξυπηρέτησης, ως απότοκο της μείωσης των ΜΕΔ και των συμφωνιών, τα οποία όμως αν και δεν λογίζονται στο προσωπικό της εκάστοτε τράπεζας, λογίζονται ως τραπεζοϋπάλληλοι και προστατεύονται από την ΕΤΥΚ.

Καλωσορίσατε στη νέα ψηφιακή πλατφόρμα αγοραπωλησίας ακινήτων

Δημοπρασία 23 Οκτωβρίου
Δείτε τα ακίνητα τώρα
bidx1.com

Bidx1.

Εγγραφείτε τώρα για την Δημοπρασία
+357 22 000 380

Εγκεκριμένο και Αδειοδοτημένο κτηματομεσιτικό γραφείο. Αριθμός Εγγραφής 739 / Lic. No 376/Ε

Ακίνητο 46
Διαμέρισμα στους Άγιους Ομολογητές, Λευκωσία
• Διαμέρισμα 2 Υποδαμπατών στο 1ο Όροφο
• Το ακίνητο έχει εμβαδόν 108 τ.μ. εσωτερικού χώρου, 13 τ.μ. καλυμμένες βεράντες, 6 τ.μ. ακόλυπτες βεράντες
Επιφυλασσύμενη Τιμή €80.000

Ακίνητο 32
Οικόπεδο στην περιοχή Αρχάγγελου στην Λευκωσία
• Οικόπεδο κανονικού σχήματος εντός της Ζώνης «Καδ»
• Το ακίνητο έχει εμβαδόν 697 τ.μ.
• Δυνατότητα οικιστικής ανάπτυξης
Επιφυλασσύμενη Τιμή €95.000

Ακίνητο 40
Χωράφι στην περιοχή Γερίου, Λευκωσίας
• Χωράφι κανονικού σχήματος εντός της Πολεοδομικής Ζώνης «Κα7»
• Το χωράφι έχει εμβαδόν 2.249 τ.μ.
• Δυνατότητες για οικιστική ανάπτυξη (με την προϋπόθεση ότι όλες οι απαραίτητες άδειες θα εκδοθούν)
Επιφυλασσύμενη Τιμή €140.000

Ακίνητο 59
Χωράφι στην Πέγεια στην Επαρχία Πάφου
• Χωράφι κανονικού σχήματος εντός της Ζώνης «Η3»
• Εμβαδόν 3.011 τ.μ.
• Δυνατότητες για οικιστική ανάπτυξη
Επιφυλασσύμενη Τιμή €120.000

Ακίνητο 31
Χωράφι στην περιοχή Δρομολαζιάς στην Λάρνακα
• Χωράφι κανονικού σχήματος εντός της ζώνης "Καδ"
• Με εμβαδόν 10,703 τ.μ.
• Δυνατότητα ανάπτυξης κατοικιών
Επιφυλασσύμενη Τιμή €345.000

Ακίνητο 43
Τρία ενοποιημένα οικιστικά τεμάχια στην Βορόκληνη, Λάρνακας
• Τρία τεμάχια συνηθισμένου σχήματος εντός της οικιστικής Ζώνης Η2.
• Το ενοποιημένο ακίνητο έχει εμβαδόν 3.136 τ.μ.
Επιφυλασσύμενη Τιμή €190.000

Πιέσεις για χαλαρώσεις στα «χρυσά διαβατήρια»

Παρασκηνιακές διεργασίες για αλλαγές του πλαισίου παραχώρησης κυπριακής υπηκοότητας για επενδυτικούς σκοπούς

Του ΑΠΟΣΤΟΛΟΥ ΤΟΜΑΡΑ

Η δημοσιοποίηση από πλευράς των Reuters, παραχώρησης κυπριακών διαβατηρίων σε συγγενείς και συνεργάτες του δικτάτορα πρωθυπουργού της Καμπότζης, ήρθε να επιβαρύνει τη διεθνή εικόνα της Κύπρου, με τα κατά καιρούς δυσμενή σχόλια στο διεθνή τύπο και όχι μόνο, για το επενδυτικό πρόγραμμα της ΚΔ. Τα ζητήματα που εγείρονται αλλά και τα ερωτηματικά που διατυπώνονται, για τις συνθήκες κάτω από τις οποίες μέλη του καθεστώτος της Καμπότζης, απέκτησαν κυπριακά – ευρωπαϊκά

Οι πιέσεις που φαίνεται να εξασκούνται στο παρασκήνιο προέρχονται από πρόσωπα ή επαγγελματικές ομάδες που δραστηριοποιούνται στο Επενδυτικό Πρόγραμμα με τα διαβατήρια προκειμένου να έχουν ενεργότερη εμπλοκή στην επιλογή των επενδυτών.

ταξιδιωτικά έγγραφα, αγγίζουν το βασικό πυρήνα του Κυπριακού Επενδυτικού Προγράμματος που τρέχει από το 2013. Ένα πρόγραμμα που έχει δεχθεί πέντε «λίφτινγκ», προκειμένου να κλείσουν τα όποια κενά που το θέτουν εκτός του αντικειμενικού σκοπού που είναι η τόνωση του επενδυτικού τομέα. Η τελευταία κίνηση της κυβέρνησης, το Φεβρουάριο του 2019 να ενισχύσει το πλαίσιο των κριτηρίων παραχώρησης επενδυτικών διαβατηρίων, έκλεισε κενά που υπήρχαν. Όμως την ίδια ώρα προκάλεσε μπουρμουντά ανάμεσα σε κάποιες εκ των εμπλεκόμενων με το πρόγραμμα πλευρές που δεν φαίνεται να συμμερίζονται την ανησυχία της κυβέρνησης, από τον συνεχιζόμενο διεθνή θόρυβο. Ωστόσο οι όποιες διαφωνίες εκφράσθηκαν για τα νέα κριτήρια που εφαρμόζονται, φαίνεται να αποτελούν την κορυφή του παγόβουνου μιας και στο παρασκήνιο καταβάλλονται έντονες προσπάθειες για χαλάρωση ή και έλεγχο των εγκρίσεων από πρόσωπα ή ομάδες που κινούνται επαγγελματικά στο Επενδυτικό Πρόγραμμα.

Στόχος τα ΠΕΠ

Η περίπτωση των κυπριακών διαβατηρίων, στο καθεστώς της Καμπότζης είναι ίσως η πλέον χαρακτηριστική για τις παρασκηνιακές πιέσεις που ασκούνται προς την πλευρά της κυβέρνησης, προκειμένου να διαφοροποιήσει τις ασφαλιστικές δικλείδες από τέθηκαν πρόσφατα. Κυρίως από την πλευρά των επιχειρηματιών ανάπτυξης γης, εκφράζονται έντονες αντιδράσεις για τη συμπερίληψη των Πολιτικά Εκτεθειμένων Προσώπων στη λίστα των κριτηρίων, κίνηση που ουσιαστικά αυξάνει το βαθμό δυσκολίας απόκτησης κυπριακού διαβατηρίου, μέσω του Προγράμματος. Επί του προκειμένου χαρακτηριστικές είναι οι απόψεις στην «Κ», επιχειρηματιών ανά-

Η περίπτωση με τα διαβατήρια σε μέλη του καθεστώτος της Καμπότζης έβγαλε στην επιφάνεια το ευρύτερο επενδυτικό πλαίσιο, αλλά και τις αντιδράσεις που φαίνεται να υπάρχουν για ένα μέρος των ασφαλιστικών δικλείδων που έθεσε το ΥΠΕΣ προκειμένου να μην υπάρχουν φαινόμενα κατάχρησης του Σχεδίου.

πτωξης της Πάφου οι οποίοι εντοπίζουν αρνητικές επιπτώσεις στην προσέλκυση ξένων επενδυτών. Μάλιστα γίνεται λόγος για εξονυχιστικούς ελέγχους τους τελευταίους μήνες, που σε κάποιες περιπτώσεις είχαν ως αποτέλεσμα την απόρριψη επενδυτών με το αιτιολογικό των Πολιτικά Εκτεθειμένων Προσώπων. Αλλά και επίσημα η θέση που εκφράζει ο Παγκύριος Σύνδεσμος Επιχειρηματιών Ανάπτυξης Γης και Οικοδομών δεν διαφοροποιείται τραγικά. Ο Γιάννης Μισιρλής, αναπληρωτής πρόεδρος του Συνδέσμου, αν και εξέφρασε τη στήριξη του στις αλλαγές του ΥΠΕΣ για σωστές επενδύσεις, εξέφρασε την αντίθεση του Συνδέσμου για τα κριτήρια που τέθηκαν για τα ΠΕΠ. Η θέση των επιχειρηματιών όπως μας τη μετέφερε είναι «πας πρέπει να υπάρχουν βαθμίδες κινδύνου για τα Πολιτικά Εκτεθειμένα Πρόσωπα που είναι αιτούντες του Επενδυτικού Προγράμματος. Υπάρχει λανθασμένη αντίδραση από πλευράς κυβέρνησης», κατέληξε.

Ο CIPA

Μια άλλη παράμετρος των παρασκηνιακών διεργασιών με τη

μορφή πιέσεων για αλλαγές, στο πλαίσιο παραχώρησης «χρυσών διαβατηρίων», φαίνεται που αγγίζει τον CIPA (Κυπριακός Οργανισμός Προώθησης Επενδύσεων). Παρά την παρουσία και εμπλοκή που έχει ο Οργανισμός στο Επενδυτικό Πρόγραμμα, το τελευταίο διάστημα ασκούνται έντονες πολιτικές πιέσεις προκειμένου να αποκτήσει καθοριστικό ρόλο στο κομμάτι εγκρίσης των αιτήσεων παραχώρησης κυπριακών διαβατηρίων. Στο πάζλ του σκηνικού που φαίνεται να έχει στηθεί δεν μπορεί να περάσει απαρατήρητη, προσπάθεια που καταβλήθηκε παλαιότερα, από συγκεκριμένη επαγγελματική ομάδα να αναλάβει μέσω τρίτων, τον έλεγχο των αιτούντων του Επενδυτικού Προγράμματος. Σύμφωνα με τις πληροφορίες που έχουμε στην διάθεσή μας, προτάθηκε μάλιστα από συγκεκριμένο ντιβέλοπερ όπως οι ίδιοι επιχειρηματίες ανάπτυξης γης να αναλάβουν και να διενεργούν τους ελέγχους (due diligence) των αιτούντων. Πηγές κοντά στο Επενδυτικό Πρόγραμμα έλεγαν στην «Κ» πως ασκούνται έντονες πολιτικές και άλλες πιέσεις προς την κυβέρνηση, προκειμένου να διαφοροποιήσει-χαλαρώσει κάποια

εκ των κριτηρίων που τέθηκαν υπό τον κίνδυνο, όπως υποστηρίζεται, τα υπό ανέγερση υψηλά κτίρια που προορίζονται σε επενδυτές να μειώνουν άδεια. Μάλιστα ασφαλής πηγή της «Κ» που θέλησε να κρατήσει την ανωνυμία της μας δήλωσε πως έχουν κατατεθεί ανεπίσημα και προσχέδια για τις ζητούμενες αλλαγές στον νόμο “για να μην σβήσει” το πρόγραμμα. Πιέσεις που αναμένεται να ενταθούν το επόμενο διάστημα και προς την πλευρά της Βουλής.

Οι διεθνείς επικρίσεις

Όπως προκύπτει και από το δημοσίευμα του Reuters, τα επίμαχα κυπριακά διαβατήρια πέρασαν από το Υπουργικό Συμβούλιο τον Νοέμβριο του 2017. Αναφορά που δίνει μια διαφορετική διάσταση στο Επενδυτικό Πρόγραμμα, κατά την πρώτη περίοδο εφαρμογής του, και τη δεύτερη με τις τροποποιήσεις που έγιναν. Δικηγορικά γραφεία αλλά και εμπλεκόμενα πρόσωπα με το πρόγραμμα των «χρυσών διαβατηρίων», περιέγραφαν στην «Κ» μια εικόνα σύμφωνα με την οποία διαβατήρια της Κυπριακής Δημοκρατίας παραχωρούνταν τότε ούτε λίγο ούτε πολύ με συνοπτικές δια-

δικασίες και με υποτυπώδεις ελέγχους, κατά την πρώτη περίοδο έναρξης του επενδυτικού σχεδίου. Όπως χαρακτηριστικά μας επισημάνθηκε την περίοδο εκείνη περίεξη του σχεδίου στήθηκε ένας ολόκληρος μηχανισμός, προς ομαλή και τάχιστα διεκπεραίωση των αιτημάτων που υπήρχαν. Στα θετικά της πρώτης περιόδου καταγράφεται η ανάκαμψη που παρατηρήθηκε στον τομέα των ακινήτων, στη σκιά των επιπτώσεων της οικονομικής κρίσης, που εν πολλοίς στήριξε και έσωσε τους επιχειρηματίες ανάπτυξης γης με το μέγα πρόβλημα που αντιμετώπιζαν, τα κόκκινα δάνεια στις τράπεζες. Ωστόσο, στη συνέχεια, όπως επισημαίνεται σε κάποιες περιπτώσεις το οικονομικό τμήμα του Σχεδίου δεν κατέληγε ποτέ στην πραγματική οικονομία. Επί του προκειμένου επιχειρηματίας που δραστηριοποιείται στο Σχέδιο με τα διαβατήρια, παραδεχόταν στην «Κ» πως υπήρξαν περιπτώσεις όπου μέρος ή ολόκληρο το ποσό των 2 εκατ. ευρώ για απόκτηση διαβατηρίου, εξανεμίστηκε ουσιαστικά με την αγορά μετοχών σε εταιρείες ανάπτυξης γης. Οι περιπτώσεις αυτές όπως μας επισημάνθηκε, αφορούσαν πρόσωπα

που χρησιμοποιούσαν για να αποκτήσουν ευρωπαϊκό διαβατήριο χωρίς να τους ενδιαφέρει ουσιαστικά που κατέληγαν τα χρήματα. Μια τέτοια περίπτωση φαίνεται να είναι αυτή των διαβατηρίων στο καθεστώς της Καμπότζης, όπου το τμήμα απόκτησης του φαίνεται να επενδύθηκε κέλυφος που διοχέτευσε στη συνέχεια τα ποσά σε εταιρεία ανέγερσης γνωστού νοδοχείου στη Λάρνακα. Η “Κ” επικοινωνήσει και με Ευρωπαϊκές πηγές οι οποίες κατέθεσαν την ανησυχία τους για ενδεχόμενη νέα εμφάνιση αμφιλεγόμενων προσώπων πέραν του τελευταίου, που έλαβαν κυπριακό διαβατήριο, ενώ κατέθεσαν και ανεπισημάς την απαρέ-

Το πρόγραμμα πολιτογραφώσεων ξεκίνησε το 2013 και μέχρι σήμερα έχει δεχθεί πέντε βελτιώσεις προκειμένου να καλυφθούν κενά κυρίως κατάχρησης του Σχεδίου. Το τελευταίο «λίφτινγκ» πραγματοποιήθηκε τον περασμένο Φεβρουάριο.

σκεια τους για την εμπλοκή σε αυτές τις διαδικασίες και σημαντικών ομοιάτων του συστήματος χρηματοοικονομικών υπηρεσιών της Κύπρου. “Πρώτα εσείς έπρεπε να προστατεύσετε την χώρα σας” ήταν η δήλωση τους στην “Κ”, προσθέτοντας επίσης πως το πρόγραμμα “δεν μπορεί να διαρκέσει για πάντα”.

Χορός εκατομμυρίων

Μια άλλη παράμετρος που έχει να κάνει με την ευρύτερη αγορά που δημιουργήθηκε περίεξη στο Σχέδιο και που δεν εξυπηρετούσε τον αντικειμενικό στόχο, έχει να κάνει με τα ποσά που διακινούνταν, πέραν των επενδυτικών, για υπηρεσίες προς τους αιτούντες επενδυτές.

Με βάση τον «τιμοκατάλογο» που μας περιέγραψε δικηγορικό γραφείο που ασχολήθηκε περιστασιακά με το Επενδυτικό Πρόγραμμα, ένα «Χρυσό» Διαβατήριο μόνο για διεκπεραιωτικές υπηρεσίες κόστιζε ως και 20 χιλιάδες ευρώ. Ωστόσο, το ποσό εκτοξευόταν στα ύψη, ανάλογα με το βαθμό δυσκολίας του κάθε αιτητή, στην κάλυψη των κριτηρίων που είχαν τεθεί. Όπως μας ειπώθηκε χαρακτηριστικά κατά την πρώτη περίοδο εφαρμογής του σχεδίου, σε κάποιες περιπτώσεις αμφιλεγόμενων προσώπων τα ποσά που δαπανήθηκαν σε υπηρεσίες άγγιζαν έως και το 1 εκατ. ευρώ. Ποσά επίσης που δεν διοχετεύθηκαν στην πραγματική οικονομία. Με βάση την τιμολόγηση των υπηρεσιών, το μεγαλύτερο μέρος του ποσού για υπηρεσίες, κατέληγε στους διαμεσολαβητές, τα πρόσωπα εκείνα που έφερναν στην Κύπρο επενδυτές μέσω του Σχεδίου. Όπως είναι γνωστό στην αγορά ανάπτυξης γης, οι προμήθειες που δινόντουσαν σε διαμεσολαβητές εντός ή εκτός Κύπρου, σε κάποιες περιπτώσεις έφθαναν έως και ποσοστό 20% επί της αξίας της επένδυσης.

Το πλάνο δημιουργίας του Σχεδίου από το 2013

Το πρόγραμμα των πολιτογραφώσεων τέθηκε σε εφαρμογή τον Μάιο του 2013. Αρχικός στόχος των πολιτογραφώσεων ήταν η διατήρηση των ξένων επενδύσεων και η συνέχιση της παρουσίας τους στη χώρα, μετά τον κλονισμό της εμπιστοσύνης που έφερε η οικονομική κρίση. Σκοπός ήταν η προσέλκυση ξένων επενδύσεων, που θα συνέβαλλαν στην επανεκκίνηση της κυπριακής οικονομίας. Το Μάρτιο του 2014 αναθεωρήθηκε το πρόγραμμα και κα-

θορίστηκαν νέα οικονομικά κριτήρια, ενώ το 2016 μετά την έξοδο της Κύπρου από το μνημόνιο, η κυβέρνηση τον Σεπτέμβριο του 2016 προχώρησε σε νέα αναθεώρηση των κριτηρίων του. Σύμφωνα με την τότε στρατηγική, η αλλαγή είχε γίνει στο πλαίσιο υλοποίησης ενός από τους βασικούς στόχους της οικονομικής πολιτικής της Κύπρου, που ήταν η περαιτέρω ενθάρρυνση άμεσων ξένων επενδύσεων και η προσέλκυση προσώπων υψηλής ει-

σοδηματικής στάθμης για εγκατάσταση και δραστηριοποίησή τους στη χώρα.

Με την επικαιροποίηση του προγράμματος των Πολιτογραφώσεων τον Σεπτέμβριο του 2016 μειώθηκαν και τα αιτούμενα ποσοστά επένδυσης, αφού καταργήθηκαν τα κριτήρια των λιγότερων παραγωγικών επενδύσεων όπως ήταν οι καταθέσεις, η αγορά κυβερνητικών ομολόγων, και η απομείωση καταθέσεων. Η συγκεκριμένη στόχευση συνέβαλε και στη μείωση

μη εξυπηρετούμενων δανείων του τομέα των κατασκευών και τουρισμού, καθώς οι δύο αυτοί τομείς είχαν και τη μεγαλύτερη έκθεση στις τράπεζες.

Από τον Σεπτέμβριο του 2016 όσες φορές έχει διαφοροποιηθεί το πρόγραμμα είναι σε συνεννόηση με τις ευρωπαϊκές αρχές, ώστε να γίνει πιο αυστηρό και σε ευθυγράμμιση με άλλα αντίστοιχα προγράμματα που εφαρμόζουν άλλες ευρωπαϊκές χώρες.

ΠΑΝΑΓΙΩΤΗΣ ΡΟΥΓΚΑΛΑΣ

If you don't use technology to transform your business, will it make you obsolete?

ey.com #BetterQuestions

EY

Building a better working world

■ ■ ■

The better the question. The better the answer. The better the world works.

Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ

ΠΑΡΟΥΣΙΑΖΕΙ ΤΟ ΕΙΔΙΚΟ ΑΦΙΕΡΩΜΑ

Η ψηφιακή μετάβαση των τραπεζών, το μοντέλο της παραδοσιακής τράπεζας που αλλάζει, τα πλάνα τους γι' αυτόν τον τομέα και η βαρύτητα που θα δώσουν στα επόμενα χρόνια.

Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ

ΟΚΤΩΒΡΙΟΣ 2019

Τράπεζες

Στην εποχή του
ψηφιακού μετασχηματισμού

Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ

ΤΗΣ ΚΥΡΙΑΚΗΣ

Κοινωνική Πολιτική και Οικονομική Επιθεώρηση

ΤΗΝ ΚΥΡΙΑΚΗ 27 ΟΚΤΩΒΡΙΟΥ ΜΑΖΙ ΜΕ ΤΗΝ ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ

Απορρίπτουν τη σύμβαση τα μικρά ξενοδοχεία

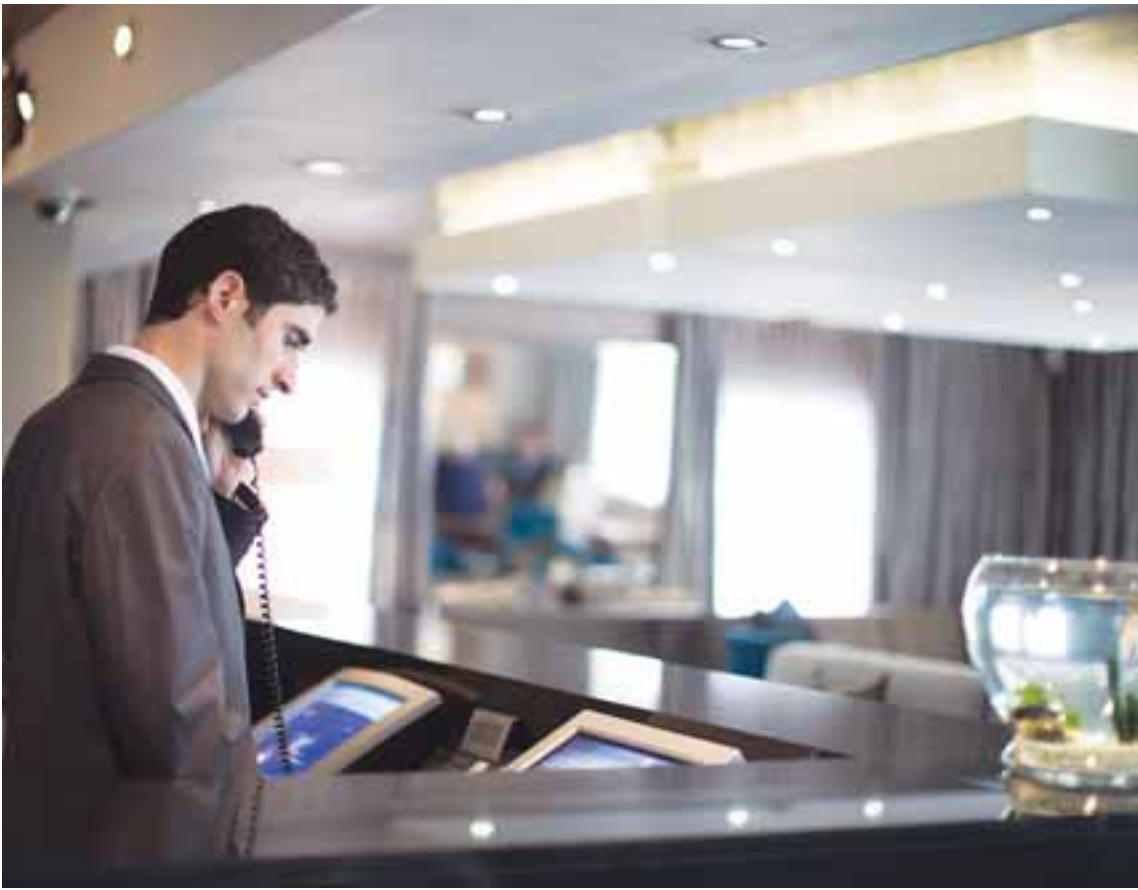
Στο 50-50 οι πιθανότητες, η πρόταση του υπουργείου Εργασίας να λάβει ή όχι το πράσινο φως από τους ξενοδόχους

Της **ΜΑΡΙΑΣ ΗΡΑΚΛΕΟΥΣ**

Η διατύπωση της εργατικής ειρήνης στην ξενοδοχειακή βιομηχανία κρέμεται στην ουσία από μια κλωστή. Έχοντας εξασφαλίσει ήδη το πράσινο φως από τις συντεχνίες, το υπουργείο Εργασίας αναμένει τις τελικές τοποθετήσεις του Παγκύπριου Συνδέσμου Ξενοδόχων και του Συνδέσμου Τουριστικών Επιχειρήσεων. Οι επίσημες αποφάσεις αναμένονται αύριο Δευτέρα, μετά το τέλος της κοινής συνέλευσης των ξενοδόχων. Λίγες ώρες πριν από την τελική απόφαση, φαί-

Οι ξενοδόχοι έχουν χωριστεί σε δύο πλευρές. Αυτοί που εμφανίζονται διατεθειμένοι να ταχθούν υπέρ της πρότασης και αυτοί που δεν διανοούνται να περάσει χωρίς να λάβουν συγκεκριμένες διαβεβαιώσεις.

νεται ότι οι ξενοδόχοι έχουν χωριστεί σε δύο πλευρές. Αυτούς που φαίνεται να συναινούν με το κείμενο της κατ' αρχήν συμφωνίας που επιτεύχθηκε τον Αύγουστο, και αυτούς που διατηρούν έντονες επιφυλάξεις και ανησυχίες για τις επιπτώσεις που θα επιφέρει στις επιχειρήσεις τους η εφαρμογή της σύμβασης. Οι πιθανότητες η σύμβαση να εξασφαλίσει το πράσινο φως από τους ξενοδόχους είναι 50-

Οι συζητήσεις για την συλλογική σύμβαση είχαν παγώσει λόγω Thomas Cook, η οποία έφερε μεγάλο οικονομικό κόστος για όσους συνεργάζονταν με τον βρετανικό οργανωτή ταξιδιών. Κάποια ξενοδοχεία είχαν ζημιές της τάξης του 50%.

50, αναφέρει στην «Κ» ο πρόεδρος του ΠΑΣΥΣΕ Αμμοχώστου Δώρος Τάκκας, ενώ πληροφορίες από τα ενδότερα των ξενοδοχειακών κύκλων αναφέρουν ότι το σενάριο του «ναι» και του «όχι» είναι πολύ κοντά και δεν αποκλείεται να επικρατήσει είτε το ένα είτε το άλλο.

Οι δύο πλευρές

Σύμφωνα με τον πρόεδρο του ΠΑΣΥΣΕ Αμμοχώστου Δώρο Τάκκα,

η πρόταση της υπουργού Εργασίας, δεν βρήκε έδαφος ανάμεσα στους ξενοδόχους μικρών ξενοδοχείων δύο και τριών αστέρων. Η συγκεκριμένη μερίδα ξενοδόχων εκτιμά ότι με την εφαρμογή της σύμβασης ως έχει, και χωρίς να δοθούν συγκεκριμένες διαβεβαιώσεις από το υπουργείο Εργασίας, θα ανοίξουν μέτωπα οικονομικής φύσης, τα οποία θα κληθούν να διαχειριστούν. Δεν αποκλείεται αυτή η

εξέλιξη να φέρει αλυσιδωτά άλλες δυσάρεστες επιπτώσεις στην ξενοδοχειακή βιομηχανία στην προσπάθεια διαχείρισης του επιπλέον κόστους. Συγκεκριμένα βάσει των προνοιών της κατ' αρχήν συμφωνίας το εργατικό κόστος θα αυξηθεί κατά 16% για τους ξενοδόχους, λόγω και της θερμοθέτησης του κατώτατου μισθού και την επαναφορά ωφελημάτων για τους εργαζομένους και την αποκατάσταση

του ποσοστού στο Ταμείο Προνοίας από την εργοδοτική πλευρά. Αρνητικά αντιμετωπίζεται και η πρόνοια για καταβολή ποσού προς τις συντεχνίες σε μηνιαία βάση για το Ταμείο Ευημερίας. Εκτιμάται ότι κάποια ξενοδοχεία θα επωμιστούν με επιπλέον ποσό 200 χιλιάδων ή άλλα με επιπλέον 300 χιλιάδες, ενώ συνολικά το επιπλέον κόστος για την εργοδοτική πλευρά εκτιμάται ότι θα ανέλθει σε αρκετά εκατομμύρια ευρώ. Σημειώνεται ότι οι ξενοδόχοι είχαν ζητήσει συγκεκριμένες διευκρινίσεις από την υπουργό Εργασίας για ζητήματα επί του κειμένου της κατ' αρχήν συμφωνίας.

Από την άλλη, πιο θετικοί εμφανίζονται οι ξενοδόχοι που οι επιχειρήσεις τους είναι πέντε αστέρων, καθώς φαίνεται ότι μπορούν να αντέξουν την αύξηση του κόστους. Η θετική τους στάση ενδεχομένως να αποδίδεται και στο ότι αναγνωρίζουν τις ατραπούς στις οποίες θα περιέλθει η ξενοδοχειακή βιομηχανία σε περίπτωση που η προσπάθεια για υπογραφή της σύμβασης ναυαγήσει και ανοίξει νέος κύκλος διαβουλεύσεων μεταξύ συνδικαλιστικών πλευρών και εργοδοτικής.

Τι άλλαξε

Η υπογραφή της κατ' αρχήν συμφωνίας μεταξύ ξενοδόχων, εργοδοτικών οργανώσεων και συντεχνιών ήταν αποτέλεσμα μαραθώνων και δύσκολων διαπραγματεύσεων με το υπουργείο Εργασίας. Το κείμενο, όπως παρουσιάστηκε στα μέλη των ΠΑΣΥΣΕ και ΣΤΕΚ, συνοδευόμενο με συγκεκριμένες διαβεβαιώσεις από πλευράς του υπουργείου Εργασίας, θεωρήθηκε ότι θα μπορούσε να πάρει το πρά-

σινο φως ως έχει, χωρίς φυσικά να παραγνωρίζονται οι αντιδράσεις οι οποίες ήταν αναμενόμενες, λόγω της αύξησης του εργατικού κόστους.

Θεωρήθηκε ωστόσο από τους ηγέτες των συνδέσμων των ξενοδόχων ότι αυτές θα μπορούσαν να κατευναστούν. Το ότι λίγες μέρες μετά την μεσολαβητική πρόταση της Υπουργού, ακολούθησε το κλείσιμο της Thomas Cook, ήταν ένας παράγοντας αστάθμητος, ο οποίος ανέτρεψε τα δεδομένα. Ήταν πλέον προφανές ότι όσοι ξενοδόχοι έβαλαν όλα τα αυγά τους στο καλάθι της Thomas Cook ήρθαν αντιμέτωποι με μεγάλες ζημιές, και θα αντιδρούσαν πλέον σε όποια πρόταση θα επιδείνωνε περισσότερο την οικονομική τους κατάσταση. Από την άλλη, ακόμα και αυτοί οι οποίοι δεν είχαν επηρεαστεί ιδιαίτερα λόγω Thomas Cook, ζήτησαν παράταση στην διαδικασία των διαπραγματεύσεων εκμεταλλευόμενοι την κατάσταση.

Στο ακουστικό οι συντεχνίες

Στο ακουστικό για την απάντηση των ξενοδόχων παραμένουν τις τελευταίες εβδομάδες οι συντεχνίες. Υπενθυμίζεται ότι ΣΕΚ και ΠΕΟ ήδη από τον προηγούμενο μήνα είχαν αποδεχθεί την μεσολαβητική πρόταση του Υπουργείου Εργασίας και δεν φαίνεται να κάνουν πίσω από το κείμενο της πρότασης.

Το γεγονός δε ότι κατάφεραν να πετύχουν την κατοχύρωση συγκεκριμένων επαγγελματιών, και κυρίως του κατώτατου μισθού σε περίπου είκοσι ειδικότητες όπως καμαριέρες, γκαρσόνια και υπάλληλους υποδοχής, θεωρείται νίκη για την συνδικαλιστική πλευρά.

Ερχονται νέα προϊόντα στη βιομηχανία τροφίμων το 2020

Η κυπριακή start-up Mighty Kitchen ετοιμάζεται να παρουσιάσει στην αγορά την εναλλακτική της ιδέα για κατανάλωση κρέατος

Συνέντευξη στη **ΜΑΡΙΑ ΗΡΑΚΛΕΟΥΣ**

Η δημιουργία μιας start-up εταιρείας στην Κύπρο δεν είναι εύκολη υπόθεση. Πέραν της πρωτογενούς ύλης, της ιδέας, είναι απαραίτητη και η χρηματοδότηση η οποία θα επιτρέψει στην εταιρεία να αναπτυχθεί και να λειτουργήσει. Βήματα γίνονται, αλλά υπάρχει ακόμα πολύς δρόμος αναφέρει σε συνέντευξη του στην «Κ» ο Γιώργος Βου, ο ιδρυτής της Mighty Kitchen. Μιας εκ των κυπριακών start-ups εταιρειών, η οποία θα συμμετάσχει στο παγκόσμιο Web Summit που διοργανώνεται στη Λισαβόνα αρχές Νοεμβρίου. Εκεί είναι μια καλή ευκαιρία για να αναδείξουν την δουλειά τους και να αναζητήσουν δυνητικούς επενδυτές για το προϊόν τους. Πρόκειται για ένα νέο εναλλακτικό προϊόν τροφίμου με πρώτη ύλη τα λαχανικά, το οποίο θα θυμίζει σε γεύση και αίσθηση το κοτόπουλο. Αρχές του 2020 αναμένεται να παρουσιαστεί πιλοτικά στα εμπορικά ράφια, ενώ αναμένεται να είναι έτοιμο για εμπορική χρήση τέλη του επόμενου έτους.

- Πότε και πώς προέκυψε η ιδέα για την εταιρεία Mighty Kitchen;

- Ήταν πριν από μερικούς μήνες, όταν η ομάδα μου είχε πωλήσει τον οδηγό adJelly, ένα ηλεκτρονικό ψηφιακό εργαλείο το οποίο βοηθά τους σχεδιαστές και τους marketers να κάνουν την δουλειά τους πιο γρήγορα και πιο εύκολα. Έχοντας αποδεσμευτεί πλέον από αυτό, προσπαθούσα να εντοπίσω πού θα ήθελα να αφιερώσω τα επόμενα 5-10 χρόνια της ζωής μου. Ένιωσα πως ό,τι και να έκανα στη συνέχεια, θα έπρεπε να ήταν αποτέλεσμα πολλών σκέψης και φυσικά κάτι για το οποίο θα ήμουν παθιασμένος. Μετά από μερικούς μήνες αναζητήσεων, ερωτήσεων και μελέτης του πεδίου γύρω από την τεχνολογία τροφίμων, αποφάσισα ότι ήθελα να επικεντρωθώ στην παραγωγή κρέατος και συγκεκριμένα κοτό-

Πρόκληση, η εξεύρεση χρηματοδότησης, για τις νεοφυείς επιχειρήσεις, δηλώνει στην «Κ» ο ιδρυτής της Mighty Kitchen Γιώργος Βου, που χαρακτηρίζει εξαιρετικά σημαντική την συμμετοχή της εταιρείας στο Web Summit στη Λισαβόνα.

πουλο, το οποίο να μην είναι κρέας στην ουσία, αλλά να είναι φτιαγμένο από λαχανικά. Μετά από συζήτηση και ανταλλαγή ιδεών με φοβερούς ανθρώπους καταφέραμε να δημιουργήσουμε μια υπέροχη ομάδα με την οποία εργαζόμαστε σήμερα. Πρέπει να πω ότι την εταιρεία απαρτίζουν η Λουίζα Σοφοκλέους και η Λυγία Ελευθερίου, ενώ συνεργαζόμαστε επίσης και με άλλους επιστήμονες της βιομηχανίας τροφίμων ώστε να διασφαλίσουμε ότι θα έχουμε την καλύτερη ποιότητα του προϊόντος.

- Ποια η φιλοσοφία της εταιρείας σας και σε ποιους απευθύνεται το προϊόν σας;

- Μπορεί ο καθένας να δει γύρω μας ότι ο κόσμος αλλάζει. Παρά το ότι εξακολουθούν να υπάρχουν πολλά αρνητικά στοιχεία, εξακολουθώ να πιστεύω ότι ο κόσμος έχει περισσότερη συνείδηση, και συναισθησι ότι η συμπεριφορά και η δράση του έχουν επίπτωση στο περιβάλλον, την προσωπική του υγεία, αλλά και την ευημερία των ζώων. Έτσι θέλουμε να συμπεριλάβουμε όλα αυτά στη φιλο-

«Δεν θα πρέπει ποτέ να βασίζεται κανείς σε κυβερνητικά κονδύλια για να εξελιχθούν σε μια σοβαρή επιχείρηση, αφού ο τρόπος που τα χρήματα κατανέμονται σε συνδυασμό με άλλα γραφειοκρατικά εμπόδια, συχνά κοστίζουν πολύτιμο χρόνο».

σοφία μας, και να διασφαλίσουμε ότι γίνονται σημαντικά βήματα προς την σωστή κατεύθυνση. Ο κόσμος υποθέτει ότι το προϊόν μας έχει περισσότερη συνείδηση, και φάγους και vegans. Αυτό ισχύει. Αλλά ξέρουμε επίσης, βάσει του τι συμβαίνει διεθνώς, ότι το μεγαλύτερο καταναλωτικό κοινό για κρέας το οποίο είναι φτιαγμένο από λαχανικά, είναι μάλλον οι ίδιοι οι κα-

ταναλωτές που καταναλώνουν το κρέας. Υπάρχουν πολλοί που θέλουν να έχουν τη γεύση και την αίσθηση του κρέατος στη διατροφή τους, και να συνεχίσουν παράλληλα να συνευφύρουν θετικά στο περιβάλλον. Αυτό τους οδηγεί να παραλείψουν μερικά γεύματα στα οποία συμπεριλαμβάνεται το κρέας και να το αντικαταστήσουν με προϊόντα όπως το δικό μας και αυτό είναι καταπληκτικό.

- Πώς μπορείτε να εξασφαλίσετε ότι το προϊόν σας θα έχει απήχηση στην κυπριακή αγορά;

- Ήδη βλέπω καταναλωτές που ψάχνουν για τέτοια προϊόντα. Με αυξημένο το επίπεδο επίγνωσης και τα σωστά προϊόντα, θεωρώ ότι η κυπριακή αγορά θα είναι εξαιρετική για αυτό που θέλει να προσφέρει η εταιρεία μας. Έχουμε ήδη τρέξει δοκιμές γεύσης στην Κύπρο αλλά και στο Ηνωμένο Βασίλειο, και λάβαμε πολύ καλές κριτικές. Το κρέας το οποίο βασίζεται στα λαχανικά είναι πολύ διαδεδομένο στην βορειοδυτική Ευρώπη και αυτό μας δίνει την αυτοπεποίθηση ότι θα μπορούμε να το λανσάρουμε

To Web Summit

-Πώς προέκυψε η συμμετοχή σας στο Web Summit στη Λισαβόνα;

-Είδαμε ότι το Ίδρυμα Έρευνας Κύπρου καλούσε νεοφυείς εταιρείες να δηλώσουν ενδιαφέρον για να συμμετάσχουν στο συνέδριο και γνώσαμε ότι αυτό ήταν εξαιρετική ιδέα αφού μπορούσαμε να το συνδυάσουμε με το πρόγραμμά μας. Πρόκειται για μια φανταστική διοργάνωση γεμάτη με ευκαιρίες για σημαντικές γνωριμίες στον τομέα μας και μια εξαιρετική ευκαιρία για συζητήσεις με ανθρώπους κλειδιά οι οποίοι θα ενδιαφερθούν πραγματικά για την δουλειά μας.

με επιτυχία τόσο στην κυπριακή όσο και στην βρετανική αγορά.

- Πότε θα είστε έτοιμοι να ξεκινήσετε επίσημα την εμπορική δραστηριότητά σας;

-Θεωρώ ότι θα μπορούσαμε να ξεκινήσουμε τη διανομή του προϊόντος μας σε κάποια εμπορικά καταστήματα στις αρχές του επόμενου χρόνου για να δούμε τι απήχηση και σχόλια θα έχει από τον κόσμο. Εκτιμώ ότι περί τα τέλη του 2020 θα το λανσάρουμε κανονικά. Αυτή την στιγμή το στοίχημα και η πρόκληση αφορά περισσότερο την εξεύρεση χρηματοδότησης.

- Υπάρχουν οι δομές για ανάπτυξη start-ups εταιρειών στην Κύπρο; Τι θα μπορούσε να αλλάξει;

-Από άποψη κρατικής χρηματοδότησης υπάρχουν κάποια προγράμματα, τα οποία μας προσφέρουν εξαιρετική ευκαιρία προσέλευσης κεφαλαίων. Η αλήθεια είναι ότι δεν θα πρέπει ποτέ να βασίζεται κανείς σε κυβερνητικά κονδύλια για να εξελιχθούν σε μια σοβαρή επιχείρηση, αφού ο τρόπος που τα χρήματα κατανέμονται σε συνδυα-

σμό με άλλα γραφειοκρατικά εμπόδια, συχνά κοστίζουν πολύτιμο χρόνο. Λέγοντας αυτό, δεν παραγνωρίζουμε ότι είναι σημαντικό το ότι υπάρχουν αυτά τα κεφάλαια. Θα μπορούσαμε να βελτιωθούμε σε αυτό το κομμάτι; Φυσικά. Από την άλλη πλευρά φυσικά, ένας σοβαρός επιχειρηματίας που χρειάζεται κεφάλαιο για να μεγαλώσει την επιχείρησή του δεν θα μείνει να περιμένει χρηματοδότηση από το κράτος. Υπάρχουν τόσα πολλά ιδιωτικά κεφάλαια και επενδυτές σε όλο τον κόσμο, οι οποίοι αναζητούν τρόπους να επενδύσουν σε καινούργιες νεοφυείς επιχειρήσεις με προοπτικές. Έτσι χρειάζεται απλά να αναζητήσεις τους τρόπους, να κάνεις καλές διασυνδέσεις και συζητήσεις, και με αυτό τον τρόπο να εξασφαλίσεις χρηματοδότηση για την εταιρεία σου.

- Υπάρχει η στήριξη του κράτους είτε άμεσα είτε έμμεσα προς start-ups εταιρείες;

-Πιστεύω ότι υπάρχει δρόμος ακόμα για αυτό το θέμα, αν και γίνονται βήματα. Υπάρχουν για παράδειγμα κάποια επενδυτικά προγράμματα τα οποία παρουσιάζουν ενδιαφέρον και υπάρχουν κίνητρα για προσέλκυση δυνητικών επενδυτών. Από την άλλη χρειάζομαστε μεγάλη ανάπτυξη στην εκπαίδευση των start-up εταιρειών και σαφώς δεν μπορεί κανείς να περιμένει ότι όλες οι κινήσεις και τα βήματα θα πρέπει να γίνουν μόνο από την κυβέρνηση. Η βασική πηγή εσόδων προέρχεται συνήθως από ιδιωτικές εταιρείες. Επίσης, υπάρχουν εταιρείες που προσφέρουν πολύ καλό λογιστικό και νομικό έργο, καλή καθοδήγηση από την κοινωνία των start-up Cyprus και των δικτύων και διαδικτυακά και όχι μόνο που βοηθούν στο αρχικό στάδιο τους επιχειρηματίες. Η κυβέρνηση κάνει πολύ καλή δουλειά στο να δημιουργήσει ένα συμπαγές νομικό και διοικητικό περιβάλλον για εταιρείες όπως εμάς και από εκεί και πέρα εναπόκειται και σε εμάς το πώς θα το διαχειριστούμε αυτό.

Οι servicers διαχειρίζονται ΜΕΔ 15 δισ.

Πέρασε και το προβληματικό χαρτοφυλάκιο της AlphaBank Κύπρου στη διαχείριση της doBank - Altamira

Του ΠΑΝΑΓΙΩΤΗ ΡΟΥΓΚΑΛΑ

Μετά την οριστικοποίηση του deal μεταξύ AlphaBank Κύπρου και do-Bank για τα προβληματικά δάνεια της πρώτης, τα μη εξυπηρετούμενα δάνεια που διαχειρίζονται οι διαχειριστές δανείων στην Κύπρο (servicers) ανέρχονται περίπου στα 15 δισεκατομμύρια ευρώ. Ωστόσο, πωλημένα στους διαχειριστές δανείων είναι δάνεια αξίας μόνο 2,8 δισεκατομμυρίων ευρώ, καθώς 12 και πλέον δισ. ευρώ δανείων έχουν παραχωρηθεί μόνο για διαχείριση. Οι μόνες πωλήσεις δανείων μη εξυπηρετούμενων δανείων που έχουν πραγματοποιηθεί μέχρι στιγμής από τα κυπριακά τραπεζικά ιδρύματα, άρα και έχουν περάσει στην ιδιοκτησία των servicers, είναι δύο

Οι τράπεζες από ότι αποδεικνύεται –αν και καθυστέρησαν– ακολουθούν το ευρωπαϊκό μοντέλο αντιμετώπισης των προβληματικών τους δανείων.

χαρτοφυλάκια της Τράπεζας Κύπρου και ένα της Ελληνικής. Ο λόγος για τα ΜΕΔ του Helix της Τράπεζας Κύπρου που ανέρχονταν στα 2,7 δισ. ευρώ και που κατέληξαν στην Apollo, 33 εκατ. ευρώ προβληματικών δανείων της ίδιας τράπεζας που κατέληξαν στην APS και 145 εκατ. ευρώ προβληματικών δανείων της Ελληνικής που κατέληξαν στην B2Kapital. Οι τράπεζες από ότι αποδεικνύεται –αν και καθυστέρησαν– ακολουθούν το ευρω-

Αναμένεται να προστεθεί άλλη μία εταιρεία στο επόμενο διάστημα, αφού η doValue προβλέπεται να συστήσει μία εξειδικευμένη εταιρεία διαχείρισης ΜΕΔ στην Κύπρο.

παϊκό μοντέλο αντιμετώπισης των προβληματικών τους δανείων. Όλες οι τράπεζες μετά το 2015 στην Κύπρο επέλεξαν εταιρείες που ειδικεύονται στην διαχείριση των προβληματικών δανείων. Στα πρώτα χρόνια αντιμετώπισης των ΜΕΔ οι κυπριακές τράπεζες κατάφεραν να μειώσουν τα δάνεια, ωστόσο είδαν πως όσο λιγότευαν, το εγχείρημα φάνταζε όλο και πιο δύσκολο. Έτσι, ήρθαν στην Κύπρο διεθνείς εταιρείες, όπως η Altamira, η APS, η

Pepper, η Apollo που έφτιαξε την Gordian Holdings και η B2Kapital. Αυτές οι εταιρείες κρατούν επί της ουσίας όλα τα ΜΕΔ του νησιού, εκτός από ΜΕΔ όπως της Astrobank για παράδειγμα που έχει επιλέξει μια «in-house» αντιμετώπισή τους. Αναμένεται να προστεθεί άλλη μία εταιρεία στο επόμενο διάστημα, αφού η doValue προβλέπεται να συστήσει μία εξειδικευμένη εταιρεία διαχείρισης ΜΕΔ στην Κύπρο, στην οποία θα μεταβιβαστεί η υφι-

στάμενη δραστηριότητα της Alpha Bank Κύπρου. Το χαρτοφυλάκιο που θα αναλάβει ανέρχεται στα 3,2 δισ. ευρώ. Η συναλλαγή αναμένεται να ολοκληρωθεί εντός του πρώτου τριμήνου του 2020, και η διαχείριση του χαρτοφυλακίου θα ξεκινήσει αμέσως μετά. Η ιταλική doBank, τράπεζα με έδρα τη Βερόνα, γνωστή ως το 2015 ως UniCredit Credit Management Bank και εταιρεία που εξυπηρετεί Μν Εξυπηρετούμενα Δάνεια, γνωστοποίησε αρχές του

χρόνου πως αγόρασε την Altamira Asset Management.

Τρεις μήνες λειτουργίας

Τρεις μήνες λειτουργίας έχει στην Κύπρο η εταιρεία που δημιούργησε η Apollo Global Management για να εξυπηρετήσει το προβληματικό χαρτοφυλάκιο που απέκτησε από την Τράπεζα Κύπρου ύψους 2,7 δισ. ευρώ. Η εταιρεία, με το 100% του κεφαλαίου της να ανήκει και να ελέγχεται από συγκεκριμένα χρηματοδοτικά κεφάλαια που χειρίζονται θυγατρικές εταιρείες της Apollo Global Management, LLC., διαχειρίζεται χαρτοφυλάκιο που περιλαμβάνει 14.024 δάνεια εταιρικών και μικρομεσαίων οφειλετών με το σύνολο των δανειακών συμβάσεων να αγγίζει τα 5,7 δισ. ευρώ τα οποία είναι εξασφαλισμένα από 9.065 ακίνητα. Η πώληση του πακέτου αυτού είναι και η μεγαλύτερη που έχει γίνει στα κυπριακά δεδομένα, ενώ άλλο ένα πακέτο 2,8 δισ. δανείων αναμένεται να πωλήσει η Τρ. Κύπρου. Το πού θα καταλήξει, παραμένει άγνωστο.

Η Altamira Asset Management (Cyprus) Ltd αποτέλεσε σημαντική εξέλιξη στις διεργασίες αντιμετώπισης των ΜΕΔ της Συνεργατικής Κυπριακής Τράπεζας, αλλά και όλων των ΜΕΔ της Κύπρου, αφού λόγω της διάσπασης της ΣΚΤ τα ΜΕΔ μειώθηκαν στα 10 δισ. ευρώ. Η κυπριακή Altamira συστάθηκε στα τέλη του 2017 και ανέλαβε την επιχειρηματική ευθύνη διαχείρισης των ΜΕΔ της ΣΚΤ που περιλάμβαναν δάνεια ύψους 5,4 δισ. ευρώ, ακίνητα προς πώληση ύψους 0,4 δισ. ευρώ καθώς και το χαρτοφυλάκιο που έθεσε τέλος του 2017 η ΣΚΤ εκτός ισολογισμού ύψους 1 δισ. ευρώ. Συνολικά δηλαδή, 6,8

δισ. ευρώ προβληματικών δανείων. Πλέον, τη διαχείριση αυτών των δανείων συνεχίζει κανονικά η Altamira, απλώς τα δάνεια είναι υπό την ευθύνη του κρατικού φορέα διαχείρισης δανείων, την ΚΕΔΙΠΕΣ.

Η Ελληνική Τράπεζα τον Ιανουάριο του 2017 κατέληξε σε συμφωνία με την APS Holding a.s για τη διαχείριση των στοιχείων ακίνητης περιουσίας και την εξυπρέτηση του συνολικού χαρτοφυλακίου των μη εξυπηρετούμενων ανοιγμάτων της Τράπεζας. Για το σκοπό αυτό δημιουργήθηκε μια νέα εταιρεία στην οποία η Ελληνική έχει το 49% των μετοχών, ενώ η APS Recovery Cyprus κατέχει την πλειοψηφία, δηλαδή το 51%. Οι δραστηριότητες του Τμήματος Διαχείρισης Καθυστερήσεων της Ελληνικής μεταφέρθηκαν λίγους μήνες μετά τη συμφωνία στη νέα εταιρεία. Η APS κλήθηκε να εξυπηρετήσει δάνεια ύψους 2,4 δισ. ευρώ.

Και τα μικρά

Η Τράπεζα Κύπρου πώλησε τον Φεβρουάριο του 2019 ένα μικρό χαρτοφυλάκιο λιανικών ανεξασφάλιστων ΜΕΔ στην APS. Το έργο «Velocity» αφορούσε δάνεια συμβατικής αξίας 245 εκατομμυρίων, με την καθαρή τους αξία να ανέρχεται στα 33,7 εκατ. ευρώ.

Τέλος, η Ελληνική Τράπεζα προχώρησε σε πώληση πακέτου ΜΕΔ αξίας 145 εκατομμυρίων ευρώ στην επενδυτική εταιρεία B2Kapital Cyprus Ltd στις αρχές του 2018. Η Ελληνική Τράπεζα ήταν και η πρώτη κυπριακή τράπεζα που άρχισε τις πωλήσεις κόκκινων δανείων, ενώ η εταιρεία είναι θυγατρική του Νορβηγικού πολυεθνικού Ομίλου B2Holding. Ήταν η πρώτη πώληση ΜΕΔ σε ξένο servicer που πραγματοποιήθηκε στην Κύπρο.

Θωρακίζεται περαιτέρω η ασφάλεια εφοδιασμού της Κύπρου σε καύσιμα

Νέες επενδύσεις από τη διοίκηση της εταιρείας Ελληνικά Πετρέλαια

ΜΕΘΕΤΙΚΟ Αποτέλεσμα για την κυπριακή αγορά ολοκληρώθηκε πρόσφατα η επίσκεψη στο νησί της νέας Διοίκησης της Ελληνικά Πετρέλαια, στην οποίας το τιμόνι βρίσκεται ένας Κύπριος, ο κ. Ανδρέας Σιάμισις. Η ολιγοήμερη επίσκεψη του κ. Σιάμισις καθώς και του Προέδρου κ. Γιάννη Παπαθανασίου πραγματοποιήθηκε με αφορμή την αλλαγή του Διοικητικού Συμβουλίου της τοπικής θυγατρικής του Ομίλου Ελληνικά Πετρέλαια στην Κύπρο (ΕΚΟ). Η επίσκεψη είναι η πρώτη μετά την ανάληψη των νέων καθηκόντων του κ. Α. Σιάμισις ως Διευθύνοντα Συμβούλου του κορυφαίου ενεργειακού ομίλου στη Ελλάδα και μιας από τις 100 μεγαλύτερες ενεργειακές επιχειρήσεις στο κόσμο. Κατά την επίσκεψή τους είχαν συναντήσεις με την πολιτική ηγεσία και τοπικούς επιχειρηματικούς παράγοντες.

Καθήκοντα Προέδρου στο νέο Δ.Σ. της θυγατρικής εταιρίας στην Κύπρο αναλαμβάνει ο κ. Γιώργος Αλεξόπουλος, εκτελεστικό μέλος του Δ.Σ. της ΕΛΠΕ και Γενικός Διευθυντής Νέων Δραστηριοτήτων και Επιχειρηματικής Ανάπτυξης, ενώ Διευθύνων Σύμβουλος θα είναι ο κ. Γιώργος Γρηγοράς.

Ενεργειακή μετάβαση

Σκολιάζοντας τις εξελίξεις στον κλάδο της ενέργειας, ο κ. Σιάμισις ανέφερε ότι είναι πλέον κατανοητό σε όλους ότι η ατζέντα της ενεργειακής μετάβασης και της ασφάλειας εφοδιασμού αποτελεί προτεραιότητα για την Ευρωπαϊκή Ένωση και απαιτεί σημαντικά και ταχύτατα βήματα προς την κατεύθυνση αυτή.

Η Κύπρος, παρόλο που αποτελεί προς το παρόν μια σχετικά απομονωμένη ενεργειακή αγορά, δεν μένει ανεπηρέαστη από τις εξελίξεις. Η κεντρικά καθοριζόμενη από την Ευρωπαϊκή Ένωση και επιταχυνόμενη μετάβαση σε μια οικονομία χαμηλότερης εξάρτησης σε ορυκτά καύσιμα και ειδικά σε λιγνίτη, αυξάνει τις ανάγκες της σε φυσικό αέριο, το οποίο αποτελεί

Συνολικά ο Όμιλος έχει επενδύσει περισσότερα από 120 εκατομμύρια ευρώ στην κυπριακή αγορά, ενώ το πρόγραμμα επενδύσεών του για τα επόμενα χρόνια υπερβαίνει τα 50 εκατομμύρια.

τη μεταβατική λύση στο δρόμο προς αναγενώσιμες πηγές ενέργειας. Δεδομένου ότι οι αυξανόμενες ανάγκες της ευρωπαϊκής αγοράς σε φυσικό αέριο καλύπτονται από εισαγωγές έως και 90% από τρίτες χώρες, αποκτά σημασία το γεγονός ότι η μόνη ουσιαστική νέα πηγή φυσικού αερίου για την Ευρωπαϊκή Ένωση είναι η Νοτιοανατολική Μεσόγειος και φυσικά οι ανακαλύψεις στη περιοχή μας. Άλλωστε, η ένταση των γεωπολιτικών εξελίξεων που παρατηρούνται το τελευταίο διάστημα, πέρα από τις όποιες εθνικές προεκτάσεις μπορεί να έχει, αποδεικνύει ξεκάθαρα τη σημασία που έχει το θέμα αυτό.

Οι εξελίξεις καθορίζουν και το πλαίσιο της στρατηγικής του Ομίλου, ο οποίος εκτός από τις δραστηριότητες διύλισης και εμπορίας πετρελαιοειδών, επιδεικνύει ενδιαφέρον για έρευνα υδρογονανθράκων στον ελληνικό χώρο σε συνεργασία με διεθνείς παίκτες όπως η TOTAL και η EXXON, για αύξηση της παραγωγής ηλεκτρικής ενέργειας από μονάδες φυσικού αερίου σε συνεργασία με την EDF / EDISON καθώς και για ταχύτερη ανάπτυξη σε ανανεώσιμες πηγές ενέργειας.

Κυπριακή αγορά

Η παρουσία της Ελληνικά Πετρέλαια στην Κύπρο είναι σημαντική για τον Όμιλο. Πέρα από την επιχειρηματική δραστηριότητα και στόχους, υποστηρίζει διαχρονικά την εθνική ενεργειακή πολιτική

Ο CEO του Ομίλου Ελληνικά Πετρέλαια

Ο Ανδρέας Σιάμισις ανέλαβε Διευθύνων Σύμβουλος του Ομίλου το 2019 έχοντας εργαστεί ως CFO από το 2005 και Αναπληρωτής Διευθύνων Σύμβουλος τα τελευταία χρόνια. Συμμετέχει στο ΔΣ ως εκπρόσωπος της ΡΟΙΗ. Διαθέτει πολλά χρόνια εμπειρία ως στέλεχος σε πολυεθνικούς Ομίλους στην Ελλάδα και άλλες ευρωπαϊκές αγορές σε διάφορους κλάδους. Ο κ. Σιάμισις κατέγεται από τη Κύπρο και οι σπουδές του είναι στον κλάδο της οικονομετρίας και είναι μέλος FCA του ICAEW καθώς και πολλών άλλων επαγγελματικών συνδέσμων στην Αγγλία και στην Ελλάδα.

και τον ομαλό εφοδιασμό της κυπριακής αγοράς με καύσιμα και υπηρεσίες υψηλών προδιαγραφών. Συνολικά, ο Όμιλος έχει επενδύσει περισσότερα από 120 εκατομμύρια ευρώ στην κυπριακή αγορά, ενώ το πρόγραμμα επενδύσεών του για τα επόμενα χρόνια υπερβαίνει τα 50 εκατομμύρια ευρώ.

Το Βασικό και η Blue Circle

Αναφερόμενος στη μετεγκατάσταση του θερματικού υγρών καυσίμων, ο κ. Σιάμισις ανέφερε χαρακτηριστικά ότι από τη στιγμή που υπήρξε δέσμευση προς την κυβέρνηση και τις τοπικές κοινωνίες για τη μετεγκατάσταση, το όλο έργο εξελίσσεται ταχύτερα ξεπερνώντας τις όποιες τεχνικές δυσκολίες παρουσιάστηκαν. Στόχος είναι η πλήρης λειτουργία σε μερικούς μήνες ενός νέου υπερσύγχρονου θερματικού σταθμού υγρών καυσίμων για την εξυπρέτηση των τρεχουσών και μελλοντικών αναγκών της ΕΛΠΕ αλλά και των πελατών της, θωρακίζοντας ακόμη περισσότερο την ασφάλεια εφοδιασμού του νησιού.

Επιπλέον, βρίσκεται στο τελικό στάδιο μελέτης η κατασκευή ενός νέου θερματικού σταθμού για προϊόντα υγραερίου. Παράλληλα, η ΕΛΠΕ συνεχίζει το άνοιγμά της στην τοπική αγορά ενισχύοντας τη θέση της στη χρήση του LPG με την πρόσφατη εξαγορά της εταιρίας πωλήσεων υγραερίου Blue Circle Engineering. Στις προθέσεις της εταιρίας είναι να εξεταστεί και μελλοντικές ευκαιρίες ανάπτυξης σε παρεμφερή καύσιμα και υπηρεσίες που πιθανόν να προκύψουν με την εισαγωγή φυσικού αερίου στην τοπική αγορά. Στόχος του Ομίλου είναι να διερευνήσει, είτε αυτόνομα είτε με συνεργασίες, νέα ενεργειακά προϊόντα και υπηρεσίες για τα οποία διαβλέπει στην Κύπρο πεδίο ανάπτυξης. Επιπλέον, με την ισχυροποίηση του στελεχιακού δυναμικού του μπορεί να καλύψει και αγορές στην ευρύτερη περιοχή.

Οι κινήσεις αυτές έρχονται να στηρί-

ξουν τη ήδη ισχυρή παρουσία του Ομίλου στην Κύπρο. Η ΕΚΟ διατηρεί την πρώτη θέση στα καύσιμα κίνησης με κύκλο εργασιών (συμπεριλαμβανομένων των ΕΦΚ) άνω των 600 εκατομμυρίων ευρώ, συνεισφέρει σημαντικό ποσοστό των φορολογικών εσόδων της Κύπρου και αποτελεί σημαντικό πυλώνα της οικονομίας. Επιπλέον, η εταιρία αναπτύσσει μια σειρά από δράσεις εταιρικής κοινωνικής ευθύνης και προσφοράς στις τοπικές κοινωνίες.

Προφίλ Ομίλου

Ένας δυναμικός όμιλος με κύκλο εργασιών άνω των 10 δισεκατομμυρίων ευρώ και με έδρα την Ελλάδα και δραστηριότητες σε πολλές χώρες της περιοχής, με στέρεες βάσεις που πρωταγωνιστεί στις ενεργειακές εξελίξεις στην ευρύτερη περιοχή της Νοτιοανατολικής Ευρώπης. Τα ΕΛΠΕ κατατάσσονται στους 100 μεγαλύτερους ενεργειακούς Ομίλους παγκοσμίως. Η Ελληνικά Πετρέλαια Κύπρου Ltd. είναι κατά 100% θυγατρική του Ομίλου Ελληνικά Πετρέλαια. Δημιουργήθηκε με την εξαγορά της BP Cyprus LTD το Δεκέμβριο του 2002. Δραστηριοποιείται στην αποθήκευση, διακίνηση και εμπορία υγρών καυσίμων, λιπαντικών και υγραερίου, κύμα αλλά και εμφιαλωμένου, σε εμπορικούς και βιομηχανικούς πελάτες.

Το δίκτυο πρατηρίων της Ελληνικά Πετρέλαια Κύπρου, με το γνωστό σήμα ΕΚΟ, κατέχει με διαφορά την πρώτη θέση στα καύσιμα κίνησης.

Η εταιρεία ανέλαβε τη μετακίνηση των εγκαταστάσεων πετρελαιοειδών και υγραερίου από το παραλιακό μέτωπο της Λάρνακας στο Βασικό, μια επένδυση που στην πλήρη ανάπτυξή της θα ξεπεράσει τα 50 εκατομμύρια ευρώ. Η συνεισφορά της Ελληνικά Πετρέλαια Κύπρου στην αγορά εργασίας είναι εξίσου σημαντική: περισσότεροι από 1.500.εργαζόμενοι απασχολούνται άμεσα ή έμμεσα στην εταιρία και τις συνεργαζόμενες με αυτήν εταιρίες και πρατήρια με σήμα της ΕΚΟ.

Μειώνονται 30% τα φορολογικά βάρη των επιχειρήσεων για το 2019

Μετά τη μείωση της προκαταβολής φόρου στο 95% και του συντελεστή στο 24%

Του ΠΡΟΚΟΠΗ ΧΑΤΖΗΝΙΚΟΛΑΟΥ

Μειωμένους φόρους κατά 30% κατά μέσον όρο θα πληρώσουν οι επιχειρήσεις με βάση τις αλλαγές που προωθεί η κυβέρνηση στο φορολογικό νομοσχέδιο το οποίο θα κατατεθεί τον Νοέμβριο στη Βουλή. Συγκεκριμένα, η μείωση της προκαταβολής στο 95% (από 100% σήμερα) και κυρίως η μείωση του φορολογικού συντελεστή από το 28% στο 24% οδηγούν σε σημαντικές ελαφρύνσεις που συνδυαστικά μπορούν να συμβάλουν στην επιτάχυνση του ρυθμού ανάπτυξης της ελληνικής οικονομίας.

Βέβαια, η μείωση της προκαταβολής φόρου στο 95% γίνεται εφάπαξ, δηλαδή θα ισχύει μόνο για μία χρονιά. Ωστόσο, ο υπουργός Οικονομικών Χρ. Σταϊκούρας

Προσδοκίες για τόνωση των επενδύσεων λόγω του θετικού κλίματος που δημιουργούν οι ελαφρύνσεις.

έχει τονίσει ότι αν στη διάρκεια του 2020 διαπιστωθεί ότι δημιουργείται δημοσιονομικός χώρος μεγαλύτερος των εκτιμήσεων, τότε αυτός θα αξιοποιηθεί είτε για μείωση του τέλους επιτηδεύματος, είτε για μείωση της προκαταβολής φόρου, είτε για την περαιτέρω αύξηση του ελάχιστου εγγυημένου εισοδήματος. Όπως προκύπτει από τις περισσότερες εκδόσεις που έχουν δημοσιοποιηθεί τα τελευταία χρόνια, οι ελληνικές επιχειρήσεις είναι από τις πιο επιβαρυνμένες στην Ευρώπη αλλά και μεταξύ των χωρών του ΟΟΣΑ. Είναι ενδεικτικό ότι η χώρα μας κατα-

Παράδειγμα φορολόγησης μιας επιχείρησης μετά τις ελαφρύνσεις

ΝΟΜΙΚΟ ΠΡΟΣΩΠΟ ΜΕ ΚΕΡΔΗ	€100.000 ΤΟ 2017	€100.000 ΤΟ 2018	€100.000 ΚΑΙ ΤΟ 2019
Κατά την υποβολή της δήλωσης φορολογίας εισοδήματος βεβαιώνεται ο φόρος ως εξής:			
Φόρος 2018 (δήλωση 2019)			€100.000 x 29% = €29.000
Προκαταβολή για το 2019 (ανέρχεται στο 100%)			€29.000
ΣΥΝΟΛΟ			€58.000
Μείον προκαταβολή 2017 (δήλωση 2018)			€29.000
Τέλος επιτηδεύματος			€1.000
ΣΥΝΟΛΟ ΒΕΒΑΙΩΘΕΝΤΟΣ ΦΟΡΟΥ			€30.000
Ο φόρος καταβάλλεται σε 5 δόσεις των €6.000 η κάθε μία (31/8, 30/9, 31/10, 30/11, 31/12)			
Με μείωση προκαταβολής στο 95%			€29.000 x 95% = €27.550
Προκύπτει όφελος €1.450		Όποτε η τελευταία δόση του νομικού προσώπου στις 31/12 θα γίνει €6.000 - €1.450 = €4.550	
ΤΕΛΙΚΗ ΕΠΙΒΑΡΥΝΣΗ			€28.550

Μείωση συντελεστή στο	
24%	
Φόρος 2019 (Δήλωση 2020)	€100.000 x 24% = €24.000
Προκαταβολή για το 2020 (ανέρχεται στο 100%)	€24.000
ΣΥΝΟΛΟ	€48.000
Μείον προκαταβολή 2018	€27.550
Τέλος επιτηδεύματος	€1.000
ΣΥΝΟΛΟ ΒΕΒΑΙΩΘΕΝΤΟΣ ΦΟΡΟΥ	€21.450

! Από το αρχικό ποσό των 30.000 ευρώ που είχε υπολογιστεί να καταβληθεί το τρέχον έτος η επιβάρυνση περιορίζεται το 2020 στις 21.450 ευρώ. Δηλαδή ο φόρος μειώνεται κατά **28,5%** με τις παρεμβάσεις που προωθούνται.

Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ

τάσσεται στην τελευταία θέση μεταξύ των χωρών του ΟΟΣΑ την περίοδο 2008-2018.

Παράγοντες της αγοράς αναφέρουν ότι με τους σημερινούς συντελεστές δεν συμφέρει να επενδύσει κάποιος στην Ελλάδα, καθώς ο επενδυτής θα διαπιστώσει ότι περισσότερο από το 55% των κερδών πηγαίνει στο ελληνικό κράτος. Με τις αλλαγές που επέρχονται και με το κλίμα που έχει δημιουργηθεί αναμένεται να τονωθούν σημαντικά οι επενδύσεις, ενώ μέρος από το όφελος που θα έχουν οι επιχειρήσεις εκτιμάται ότι θα επανεπενδυθεί από τις ίδιες.

Ενδεικτικά της κατάστασης που επικρατεί σήμερα είναι τα στοιχεία της Ανεξάρτητης Αρχής Δημοσίων Εσόδων (ΑΑΔΕ) που δείχνουν ότι από τις 255.018 επιχειρήσεις μόλις 91.745 εμφάνισαν κέρδη στην εφορία. Από το σύνολο των επιχειρήσεων 100.018 ήταν ζημιολόγες, ενώ 62.255 δήλωσαν μηδενικά κέρδη. Από την ανάλυση των στοιχείων προκύπτει ότι τα ακαθάριστα έσοδα των επιχειρήσεων έφθασαν τα 254,5 δισ. ευρώ. Ειδικότερα:

1. Φορολογητέα κέρδη έως 150.000 ευρώ δήλωσαν στην εφορία 82.831 επιχειρήσεις, οι

οποίες πλήρωσαν φόρο ύψους 603 εκατ. ευρώ, από 150.000 έως 300.000 ευρώ δήλωσαν στην εφορία 4.173 επιχειρήσεις, με τον φόρο να φθάνει τα 253,8 εκατ. ευρώ.
2. Από 300.000 ευρώ έως 900.000 ευρώ δήλωσαν στην εφορία 3.182 επιχειρήσεις και ο φόρος που κατέβαλαν ανήλθε στα 458 εκατ. ευρώ.
3. Φορολογητέα κέρδη από 900.000 ευρώ και άνω δήλωσαν στην εφορία 1.559 επιχειρήσεις, πληρώνοντας 2,55 δισ. ευρώ. Ουσιαστικά, το 0,6% του συνόλου των επιχειρήσεων πλήρωσε το 65,5% του συνολικού φόρου.

αγορά προϊόντων, οπότε μια περαιτέρω αύξηση του ανταγωνισμού θα έχει μικρότερη θετική επίδραση.

- Μια επιτυχής βελτίωση του επιχειρηματικού περιβάλλοντος και του ευρύτερου θεσμικού πλαισίου αναμένεται να αυξήσει τη συνολική παραγωγικότητα, επιδρώντας θετικά στο παραγωγικό δυναμικό της οικονομίας.
- Μέτρα που ενισχύουν τα κίνητρα για νέα επενδυτικά σχέδια μπορούν να τονώσουν τον σχηματισμό φυσικού κεφαλαίου και, ως εκ τούτου, το προϊόν και την απασχόληση.
- Μια αξιοσημείωτη θετική έμμεση επίδραση των μέτρων που ενισχύουν την παραγωγικότητα, τις επενδύσεις και την αποτελεσματικότητα των αγορών προϊόντων και εργασίας είναι η μεταφορά οικονομικών πόρων από δραστηριότητες της παραιοικονομίας στον επίσημο τομέα, που είναι πιο παραγωγικός. Αυτή η ανακατανομή ασκεί περαιτέρω ευνοϊκή επίδραση στα συνολικά μεγέθη καθώς και στα δημόσια οικονομικά.
- Τα μέτρα για την καταπολέμηση της αδήλωτης εργασίας έχουν ευεργετικές επιδράσεις στην οικονομική δραστηριότητα και στα δημόσια οικονομικά. Μια μείωση της αδήλωτης απασχόλησης κατά 1% αυξάνει το ΑΕΠ κατά 0,3% και την επίσημη απασχόληση κατά 0,5%, μακροπρόθεσμα και βελτιώνει το δημοσιονομικό αποτέλεσμα περίπου 0,2% του ΑΕΠ.
- Οι μεταρρυθμίσεις στην ποιότητα των θεσμών, όπως στο δικαστικό σύστημα, είναι εκείνες που αναμένεται να αποφέρουν τα μεγαλύτερα οφέλη, ενώ ακολουθούν σε μέγεθος επιδράσεις οι μεταρρυθμίσεις στην αγορά προϊόντων.

ΔΗΜΗΤΡΑ ΜΑΝΙΦΑΒΑ

Πρόσθετες λύσεις για τα κόκκινα δάνεια αναζητεί το ΥΠΟΙΚ

Της ΕΙΡΗΝΗΣ ΧΡΥΣΟΛΩΡΑ

Πρόσθετες συστημικές λύσεις για το πρόβλημα των κόκκινων δανείων των τραπεζών, πέραν του σχεδίου «Ηρακλής», αναζητεί η κυβέρνηση, αποκάλυψε ο υπουργός Οικονομικών Χρήστος Σταϊκούρας στο Bloomberg, στον απόηχο πρόσφατης δήλωσής του διοικητή της Τράπεζας της Ελλάδος Γιάννη Στουρνάρα ότι ο «Ηρακλής» είναι ένα σημαντικό βήμα στη σωστή κατεύθυνση, αλλά δεν είναι αρκετό.

«Είμαστε ανοιχτοί και ήδη αναζητούμε άλλες, ρεαλιστικές, καινοτόμες και αποτελεσματικές συστημικές λύσεις», επιπλέον του «Ηρακλή», είπε σε συνέντευξή του στο πρακτορείο, προσθέτοντας ότι η Ελλάδα θα επιτύχει τελικά μονοψήφιο ποσοστό μη εξυπηρετούμενων δανείων (ΜΕΔ). Σημειώνεται ότι ο κ. Στουρνάρας είχε κάνει αναφορά στην ανάγκη μιας περισσότερης ολιστικής λύσης, που θα αντιμετωπίζει και το πρόβλημα του αναβαλλόμενου φόρου, επαναφέροντας την πρόταση της Τράπεζας της Ελλάδος, η οποία δεν προωθήθηκε τελικά για έγκριση στην Κομισιόν.

Το πρακτορείο σημειώνει ότι, με ποσοστό 39,2% στο τέλος Ιουνίου, η Ελλάδα έχει το υψηλότερο ποσοστό ΜΕΔ στην Ευρώζωνη. Το σχέδιο «Ηρακλής» φιλοδοξεί να τα μειώσει κατά 30 δισ. ευρώ, χάρη στα 9 δισ. ευρώ των εγγυήσεων που προβλέπει. Ο κ. Σταϊκούρας είπε επίσης χθες στο Bloomberg ότι η Ελλάδα διαπραγματεύεται με τους εταίρους της τη χρησιμοποίηση των επιστροφών των κερδών των ευρωπαϊκών κεντρικών τραπεζών (SMPs και ANFAs) για επενδύσεις, αντί για τη μείωση του χρέους, σύμφωνα με τη δυνατότητα που δίνει η απόφαση του Eurogroup του Ιουνίου 2018. Ο υπουργός δεν έκανε αναφορά στη δυνατότητα να χρησιμοποιηθούν τα σχετικά έσοδα (υπολογίζονται στο 1,2 δισ. ευρώ) για τη δημιουργία δημοσιονομικού χώρου, συμβάλλοντας εμμέσως στη μείωση του στόχου του πρωτογενούς πλεονάσματος.

Όπως τόνισε ο κ. Σταϊκούρας, προτεραιότητα-κλειδί για την ελληνική μακροοικονομική πολιτική είναι η αύξηση των επενδύσεων. Εξήγησε ότι η Ελλάδα και οι εταίροι της πρέπει να διερευνήσουν κάθε δυνατότητα που θα οδηγήσει σε ένα θετικό επενδυτικό σοκ. «Συζητούμε με τους θεσμούς συγκεκριμένους επενδυτικούς τομείς,

Προτεραιότητα-κλειδί για την ελληνική μακροοικονομική πολιτική είναι η αύξηση των επενδύσεων, τόνισε ο υπ. Οικονομικών, Χρήστος Σταϊκούρας.

«Είμαστε ανοιχτοί και ήδη αναζητούμε άλλες, συστημικές λύσεις», επιπλέον του «Ηρακλή», είπε στο Bloomberg ο Χρ. Σταϊκούρας.

λαμβάνοντας υπόψη την απόφαση του Eurogroup», είπε ο κ. Σταϊκούρας. «Οι αποφάσεις αναμένονται τους επόμενους μήνες», πρόσθεσε.

Σχετικά με τη μείωση του στόχου του πρωτογενούς πλεονάματος 3,5%, ο υπουργός Οικονομικών είπε ότι «οι υψηλότεροι ρυθμοί ανάπτυξης και τα χαμηλότερα επιτόκια δανεισμού βελτιώνουν την ανάλυση βιωσιμότητας του χρέους επιτρέποντας σταδιακή μείωση των δημοσιονομικών στόχων». Μια νέα ανάλυση βιωσιμότητας χρέους αναμένεται τον Νοέμβριο, μαζί με την έκθεση της Κομισιόν για την 4η αξιολόγηση, πυροδοτώντας τη συζήτηση για χαμηλότερους στόχους το 2021 και το 2022. Τέλος, ο κ. Σταϊκούρας, ο οποίος βρίσκεται στην Ουάσιγκτον για να συμμετάσχει στις εργασίες της ετήσιας συνόδου του ΔΝΤ, ανέφερε ότι αναζητούνται τρόποι για να μειωθεί στο ελάχιστο το μερίδιο του Ταμείου στον δανεισμό της Ελλάδας, αν και διευκρίνισε ότι αυτό δεν αποτελεί προτεραιότητα επί του παρόντος.

Σε κίνδυνο φτώχειας ή κοινωνικό αποκλεισμό ένας στους τρεις Έλληνες

Σε κίνδυνο φτώχειας ή κοινωνικό αποκλεισμό βρέθηκε το 31,8% του πληθυσμού της Ελλάδας το 2018, ποσοστό μειωμένο σε σύγκριση με το 2017, αλλά ιδιαιτέρως υψηλό, ειδικά εάν συγκριθεί με την προ 2009 εποχή. Με αυτό το ποσοστό πληθυσμού σε κίνδυνο φτώχειας, το οποίο αντιστοιχεί σε 3.348.500 άτομα, η Ελλάδα καταλαμβάνει, σύμφωνα με τα στοιχεία της Eurostat, την τρίτη θέση μεταξύ των χωρών-μελών της Ευρωπαϊκής Ένωσης ως προς αυτό το χαρακτηριστικό, με τη Βουλγαρία και τη Ρουμανία να βρίσκονται στην πρώτη και στη δεύτερη θέση αντιστοίχως. Σε σύγκριση με το 2008, το ποσοστό των Ελλήνων σε κίνδυνο φτώχειας ή κοινωνικό αποκλεισμό κατέγραψε αύξηση 3,7 ποσοστιαίων μονάδων, ενώ η μεγαλύτερη αύξηση καταγράφηκε το 2014 (κατά 7,9 μονάδες σε σύγκριση με το 2008), όταν το ποσοστό του πληθυσμού στην Ελλάδα σε κίνδυνο φτώχειας ή κοινωνικό αποκλεισμό ανήλθε σε 36%.

Στο σύνολο των κρατών-μελών της Ε.Ε. βρέθηκε σε κίνδυνο φτώχειας ή κοινωνικό αποκλεισμό το 2018 το 21,7% του πληθυσμού, ποσοστό που αντιστοιχεί σε 109,2 εκατομμύρια άτομα. Όπως επισημαίνει η Eurostat,

αν και το 2018 καταγράφεται σημαντική πτώση σε σύγκριση με το 2012, όταν το σχετικό ποσοστό έφτασε στο υψηλότερο σημείο του (24,8% του πληθυσμού στην Ε.Ε. ή 123,8 εκατομμύρια άτομα), ο στόχος που έχει τεθεί για το 2020 είναι πολύ μακριά και θεωρείται απίθανο να επιτευχθεί. Σύμφωνα

Στην τρίτη θέση η Ελλάδα μετά τη Βουλγαρία και τη Ρουμανία στον σχετικό δείκτη της Ε.Ε.

με τον στόχο αυτό, πρέπει το 2020 να έχουν βγει από τον κίνδυνο φτώχειας ή κοινωνικού αποκλεισμού τουλάχιστον 20 εκατ. άτομα σε όλη την Ε.Ε. σε σύγκριση με το 2008 (116,1 εκατ. άτομα). Ποια είναι η επίδοση έως τώρα; Από τον κίνδυνο φτώχειας έχουν βγει (με βάση τα στοιχεία του 2018) 8,2 εκατ. άτομα.

Βάσει των στοιχείων της Eurostat, οι χώρες με τα χαμηλότερα ποσοστά πληθυσμού που βρίσκονταν σε κίνδυνο φτώχειας το 2018 ήταν η Τσεχία (12,2%), η Σλοβενία (16,2%) και η Σλοβακία (16,3%).

Κερδίζουν διαρκώς έδαφος τα φυτικά υποκατάστατα κρέατος

Πέραν των startups, στο παιχνίδι μπαίνουν και παραδοσιακοί παίκτες όπως η Nestle

Τα φυτικά υποκατάστατα κρέατος καταλαμβάνουν όλο και μεγαλύτερο χώρο στα ράφια των αμερικανικών σούπερ μάρκετ, καθώς η βιομηχανία τροφίμων ανταποκρίνεται στις διατροφικές ανάγκες των χορτοφάγων αλλά και στις εκκλήσεις του ευρύτερου καταναλωτικού κοινού για την προστασία του περιβάλλοντος από τα αέρια του θερμοκηπίου. Εταιρείες όπως η Beyond Meat και η Impossible Foods ξεκίνησαν πριν από λίγα χρόνια ως νεοφυείς εταιρείες, αλλά σήμερα παίζουν πρωταγωνιστικό ρόλο στην αγορά των υποκατάστατων κρέατος, προσφέροντας φυτικά προϊόντα που δεν διαφέρουν από ένα τυπικό μπιφτέκι σε μπέργκερ ή μια κλασική κοτομπουκιά (chicken nugget). Σήμερα «μπαίνουν στο παιχνίδι» καθιερωμένοι παίκτες, όπως η Nestle, δίνοντας μεγαλύτερες διστάσεις σε μια αγορά που μέχρι πρότινος απευθυνόταν σε ένα συγκεκριμένο καταναλωτικό κοινό, δηλαδή αυτό των χορτοφάγων. Σύμφωνα με αναλυτές που μίλησαν στην αμερικανική εφημερίδα New York Times, η αγορά υποκατάστατων κρέατος υπολογίζεται πως μπορεί να φθάσει έως και τα 85 δισ. δολάρια μέχρι το 2030.

Οι επενδυτές έχουν εντοπίσει αυτή τη δυναμική, όπως φαίνεται από τις εξελίξεις του τελευταίου πενταμήνου, τονίζει ο Ντέιβιντ Γιάφρε-Μπελάνι των New York Times. Οι μετοχές της Beyond Meat έχουν παρουσιάσει μεγάλη άνοδο. Η Impossible Foods δημιούργησε νέο μπέργκερ «Whopper» με φυτικό μπιφτέκι για την αλυσίδα ταχυφαγίας Burger King, παροτρύνοντας ανταγωνιστές να συνάψουν ανάλογες συνεργασίες. Τέλη Αυγούστου, η KFC ανακοίνωσε τη μεγάλη κατανάλωση που είχαν «περυγία» τύπου chicken wings από φυτικά συστατικά σε ταχυφαγείο στην Ατλάντα, τα οποία προσέφερε σε συνεργα-

Η Impossible Foods δημιούργησε νέο μπέργκερ «Whopper» με φυτικό μπιφτέκι για την αλυσίδα ταχυφαγίας Burger King, παροτρύνοντας ανταγωνιστές να συνάψουν ανάλογες συνεργασίες.

Η αγορά υποκατάστατων κρέατος υπολογίζεται πως μπορεί να φθάσει έως και τα 85 δισ. δολάρια μέχρι το 2030.

σία με την Impossible Foods. Το Awesome Burger της Nestle, το οποίο παρασκευάζεται από κίτρινο μπιζέλι και σιτάρι, έκανε το ντεμπούτο του στις ΗΠΑ αυτόν τον Σεπτέμβριο για να ανταγωνιστεί τα προϊόντα της Beyond Meat και Impossible Foods. Τον ίδιο μήνα, η εταιρεία κατεψυγμένων τροφίμων Hormel διέθεσε υποκατάστατα κρέατος από φυτικά συστατικά στα σούπερ μάρκετ. Παρομοίως, η Smithfield, μία από τις μεγαλύτερες εται-

ρείες παραγωγής κρέατος στις ΗΠΑ, παράγει νέα σειρά μπέργκερ, λουκάνικων και κεφτέδων με βάση τη σόγια. Εκτιμά πως μέχρι τον Φεβρουάριο του 2020, τα προϊόντα αυτά με την επωνυμία «Pure Farmland» θα είναι διαθέσιμα σε πάνω από 5.000 καταστήματα τροφίμων, σύμφωνα με τον πρακτορείο Reuters.

«Παραδοσιακές» εταιρείες παραγωγής κρέατος όπως η Perdue και η Tyson Foods έχουν δημιουργήσει παρεμφερή προϊόντα κρέατος που εμπεριέχουν έναν συνδυασμό ζωικών πρωτεϊνών με φυτικά συστατικά.

«Όταν εταιρείες όπως η Tyson και η Smithfield εισέρχονται στην αγορά των υποκατάστατων κρέατος, τότε η ίδια αγορά λαμβάνει μεγαλύτερες διστάσεις», σχολιάζει ο Μπρους Φρίντριχ, επικεφαλής του Good Food Institute, στους New York Times. Προσθέ-

τει δε πως αυτές οι εταιρείες διαθέτουν τεράστια δίκτυα διανομής.

Οι εταιρείες τροφίμων στρέφονται σε προϊόντα που είναι φιλικότερα ως προς το περιβάλλον σε μια περίοδο κατά την οποία η «Pure Farmland» θα είναι διαθέσιμα σε πάνω από 5.000 καταστήματα τροφίμων, σύμφωνα με τον πρακτορείο Reuters. «Παραδοσιακές» εταιρείες παραγωγής κρέατος όπως η Perdue και η Tyson Foods έχουν δημιουργήσει παρεμφερή προϊόντα κρέατος που εμπεριέχουν έναν συνδυασμό ζωικών πρωτεϊνών με φυτικά συστατικά. «Όταν εταιρείες όπως η Tyson και η Smithfield εισέρχονται στην αγορά των υποκατάστατων κρέατος, τότε η ίδια αγορά λαμβάνει μεγαλύτερες διστάσεις», σχολιάζει ο Μπρους Φρίντριχ, επικεφαλής του Good Food Institute, στους New York Times. Προσθέ-

αξιοποιούν σωστά. Πόσοι πλούσιοι οι οποίοι υπήρξαν δημιουργικοί επιχειρηματίες θα ήταν ευχαριστημένοι αν οι απόγονοί τους μοιάζουν με την Πάρις Χίλτον; Οι τελευταίες γενιές των αυτοδημιούργητων πλουσίων φαίνεται πως έχουν αντιληφθεί τους κινδύνους και σπεύδουν να λάβουν τα μέτρα τους. Ο Μπιλ Γκέιτς έχει μεταβιβάσει το μεγαλύτερο μέρος της περιουσίας του στο φιλανθρωπικό του ίδρυμα και όχι στους απογόνους του, γιατί εκτιμά πως «δεν κάνει κανείς χάρη στα παιδιά του όταν τους αφήνει τεράστιο πλούτο, ο οποίος στρεβλώνει ό,τι επιχειρήσουν να κάνουν». Εχει, άλλωστε, τονίσει πως τα παιδιά του «δεν θα είναι ποτέ φτωχά, θα λάβουν εξαιρετική εκπαίδευση και θα κληρονομήσουν κάποια χρήματα, αλλά θα βγουν στον κόσμο και θα φτιάξουν τη δική τους σταδιοδρομία». Παρεμφερείς πεποιθήσεις έχουν εκφράσει άλλοι μεγιστάνες, από τον Αντριου Κάρνετζι και τον Γουόρεν Μπάφετ μέχρι τον Στινγκ, που συγκέντρωσε πολλά χρήματα από τη μουσική του.

Όπως τονίζουν οι FT υπάρχουν διάφοροι τρόποι με τους οποίους μπορεί ένας πλούσιος να περιφρουρήσει τον πλούτο του από την κακοδιαχείριση των παιδιών του και να προστατεύσει τα ίδια τα παιδιά του από τις τυχόν ανωριμότητες των πλουσιόπαιδων.

Μεταξύ άλλων αναφέρουν τη σύσταση κάποιου οικογενειακού ιδρύματος με κοινωφελή σκοπό, στο οποίο θα εντάξει ένας πλούσιος τα παιδιά του για να τα εξοικειώσει με το αίσθημα μιας κοινής αποστολής.

Σκιές στην εταιρεία ηλεκτρονικών πληρωμών Wirecard

Η γερμανική εταιρεία επεξεργασίας ηλεκτρονικών πληρωμών Wirecard διέψευσε νέες κατηγορίες για λογιστικές ατασθαλίες σε θυγατρική της, αρόφτου είχε προηγηθεί σχετικό δημοσίευμα της βρετανικής εφημερίδας Financial Times. Αποτέλεσμα ήταν η τιμή της μετοχής της Wirecard στο χρηματιστήριο της Φρανκφούρτης χθες να υποχωρήσει, αναφέρει ο ιστότοπος International Business Times. Αξίζει να αναφερθεί ότι από τις αρχές της τρέχουσας χρονιάς, η εταιρεία έχει κατ' επανάληψιν διαψεύσει ρεπορτάζ των Financial Times, σύμφωνα με τα οποία έχει δηλώσει υψηλότερα από τα πραγματικά οικονομικά στοιχεία και φέρεται ακόμα και να συνεργάστηκε με επενδυτές για να στοιχηματίσουν εις βάρος της. Η εφημερίδα ουδέποτε υπαναχώρησε των δημοσιευμάτων της, ακόμα και όταν οι αρμόδιες γερμανικές αρχές ανακοίνωσαν πως ξεκινούν έρευνες για την υπόθεση. Σύμφωνα με τα χθεσινά δημοσιεύματα, οι FT έφεραν στο φως εσωτερικές συζητήσεις καθώς και οικονομικές εκθέσεις σχετικά με συνεργαζόμενη εταιρεία της Wirecard στο Ντουμπάι, στις οποίες, όπως επισημαίνουν οι συντάκτες, υπάρχουν σαφείς ενδείξεις για ηλεκτρονικές πληρωμές-μαϊμού αξίας εκατοντάδων εκατομμυρίων ευρώ μέσα από το δίκτυο της Wirecard.

Η τιμή της μετοχής της στη Φρανκφούρτη υποχώρησε κατά 14,2% στα 120,10 ευρώ, αμέσως μόλις έγινε γνωστό το δημοσίευμα. Στις αρχές της χρονιάς, μάλιστα, όταν η εφημερίδα είχε δημοσιεύσει σχετικό ρεπορτάζ για τη

θυγατρική της Wirecard στη Σιγκαπούρη ότι «μαγειρεύει» τα βιβλία της, η μετοχή της εντός εβδομάδων είχε καταβυθιστεί 40% με αποτέλεσμα να μειωθεί η χρηματιστηριακή της αξία κατά 9 δισ. ευρώ. Το τελευταίο ρεπορτάζ των Financial Times επικεντρώνεται σε εταιρεία επεξεργασίας ηλεκτρονικών πληρωμών στο Ντουμπάι και στην Al Alam, συνεταιίρο της Wirecard. Αφενός τα έγγραφα της Wirecard δείχνουν πως η Al Alam αντιστοιχεί σε σχεδόν τα μισά συνολικά κέρδη του 2016 για τον όμιλο, κάνοντας επεξεργασία πληρωμών σχεδόν 350 εκατ. ευρώ τον μήνα το οικονομικό έτος 2016-2017 για 34 μεγάλους πελάτες. Ωστόσο, η εφημερίδα των FT δεν μπόρεσε να διασταυρώσει ούτε μία από τις προαναφερθείσες συναλλαγές με πελάτες. Σε σύνολο 15 πελατών, που προσέγγισαν οι δημοσιογράφοι, μόνον τέσσερις ανέφεραν πως είχαν απευθείας επικοινωνία με τη Wirecard για την επεξεργασία πληρωμών και όχι μέσω της Al Alam. Εξ ου και στους Financial Times αναφέρεται πως τα ευρήματα θέτουν εν αμφιβόλω το εάν όντως υπήρξαν πωλήσεις και κέρδη που διοχετεύονταν μέσω Al Alam στην Wirecard ή απλώς επινοήθηκαν. Τον Φεβρουάριο, τέλος, η Επιτροπή Κεφαλαιαγοράς στη Γερμανία έδωσε εντολή να απαγορευθεί στους επενδυτές να στοιχηματίζουν σε πτώση της μετοχής της Wirecard. Είχαν παρατηρηθεί πολύ ακραίες διακυμάνσεις στο χρηματιστήριο ως συνέπεια των ισχυρισμών των FT για τις λογιστικές ατασθαλίες στην θυγατρική της Σιγκαπούρης.

Δώρο η φόρτιση για έναν χρόνο από τη Volvo

Η Volvo θα καλύπτει το κόστος φόρτισης των ηλεκτρικών και υβριδικών της αυτοκινήτων για έναν χρόνο, αρχίζοντας από τα μοντέλα του 2021, σύμφωνα με τον διευθύνοντα σύμβουλο της σουηδικής αυτοκινητοβιομηχανίας. Η εταιρεία θέλει να προσελκύσει πελάτες για τα ηλεκτρικά της αυτοκίνητα άσχετα από τις επιδοτήσεις που δίνουν διάφορες κυβερνήσεις, καθώς θέλει να μειώσει τις εκπομπές αέριων ρύπων του στόλου της κατά 40% μέχρι το 2025.

Στο πλαίσιο αυτού του στόχου, η Volvo θα αρχίσει να παράγει το πρώτο της ηλεκτρικό αυτοκίνητο –το XC 40– στα τέλη του 2020 και η τιμή του θα είναι ανταγωνιστική του Model 3 της Tesla. Η σουηδική εταιρεία θα κυκλοφορεί ένα ηλεκτρικό μοντέλο κάθε χρόνο μέχρι το 2025, δήλωσε χθες στο

Bloomberg ο διευθύνων σύμβουλος της εταιρείας Χακάν Σάμιουελσον, ενώ παράλληλα θα αναπτύσσει τον στόχο υβριδικών αυτοκινήτων, ώστε το 2025 να μην έχει στην γκάμα της ούτε ένα αυτοκίνητο με κινητήρα εσωτερικής καύσης μόνο. Οι αγοραστές ηλεκτρικών Volvo θα μπορούν από το 2021 και για ένα έτος να διεκδικούν από την εταιρεία την κάλυψη του κόστους φόρτισης του αυτοκινήτου τους. Το κόστος του ηλεκτρικού ρεύματος που καταβάλωσαν οι πελάτες της Volvo φορτίζοντας το αυτοκίνητό τους θα φαίνεται μέσω της εφαρμογής της Volvo για κινητά τηλέφωνα Apple και Android. Δεν θα κατασκευάζαμε πλήρως ηλεκτρικό αυτοκίνητο αν δεν ήμασταν «απολύτως βέβαιοι» πως το αυτοκίνητο θα είναι επικερδές, είπε ο Σάμιουελσον.

Ο πλούτος μειώνεται από γενιά σε γενιά

Ισως οι πολύ πλούσιοι έχουν κάθε λόγο όχι βέβαια να αποκλειρώσουν τους απογόνους τους αλλά να μεταβιβάσουν ένα μεγάλο μέρος του πλούτου τους σε κάποιο φιλανθρωπικό ίδρυμα και να κληροδοτήσουν στα παιδιά τους μόνον όσα χρειάζονται για να ζήσουν άνετα, να σπουδάσουν σε καλά πανεπιστήμια και να αναπτύξουν τη δική τους δημιουργικότητα.

Σε αυτό το συμπέρασμα κατατείνουν σε συνδυασμό τα πορίσματα δύο ερευνών, τα οποία παραθέτει σε σχετικό δημοσίευμά της η βρετανική εφημερίδα Financial Times. Δύο έρευνες που αποδεικνύουν ότι η δεύτερη και η τρίτη γενιά πλουσίων συχνά δεν είναι τόσο ευτυχείς όσο υπήρξαν οι αυτοδημιούργητοι γονείς και εξίσου συχνά δεν καταφέρνουν να διαχειριστούν σωστά την περιουσία που τους κληροδοτήθηκε. Ενίοτε οι απόγονοι των αυτοδημιούργητων πλουσίων αποδεικνύονται κυριολεκτικά ολετήρες, καθώς καταστρέφουν τον πλούτο των γονέων ή των παππούδων τους.

Η βρετανική εφημερίδα επικαλείται αρχικά έρευνα που εκπόνησε το τμήμα Επιχειρήσεων του Χάρβαρντ μεταξύ τουλάχιστον 4.000 βαθύπλουτων και η οποία διαπίστωσε πως «όσοι έχουν κληρονομήσει τον πλούτο τους δεν είναι τόσο ευτυχείς όσο οι αυτοδημιούργητοι πλούσιοι». Παράλληλα, όμως, οι FT παραθέτουν τα πορίσματα μιας άλλης έρευνας, που διεξήγαγε μεταξύ 2.500 πλούσιων οικογενειών και σε βάθος δεκαετιών η Williams Group, αμερικανική συμβουλευτική για τη διαχείριση μεγάλου πλούτου. Από τα πο-

Ο Μπιλ Γκέιτς έχει μεταβιβάσει το μεγαλύτερο μέρος της περιουσίας του στο φιλανθρωπικό του ίδρυμα και όχι στους απογόνους του, γιατί εκτιμά πως «δεν κάνει κανείς χάρη στα παιδιά του όταν τους αφήνει τεράστιο πλούτο ο οποίος στρεβλώνει ό,τι επιχειρήσουν να κάνουν».

Το 70% της δεύτερης γενιάς πλουσίων και το 90% της τρίτης καταστρέφουν τον πλούτο που κληρονόμησαν.

ρίσματά της προκύπτει ότι σπάνια διατηρείται ο πλούτος μιας οικογένειας σε βάθος χρόνου και έπειτα από ορισμένες γενιές. Προκύπτει συγκεκριμένα

πως σε ποσοστό 70% η δεύτερη γενιά πλουσίων, εκείνη που κληρονομεί δηλαδή από τους αυτοδημιούργητους γονείς, διαχειρίζεται εσφαλμένα τον πλούτο που της κληροδοτήθηκε και χάνει τμήμα του. Το ποσοστό αυτών των απογόνων εκτινάσσεται στο 90% όταν πρόκειται για την τρίτη γενιά.

Και βέβαια οι εφημερίδες είναι συχνά γεμάτες με ιστορίες απογόνων πλούσιων οικογενειών που λοξοδρόμησαν, ή ακόμη και αν έχουν διατηρήσει τον πλούτο τους κάθε άλλο παρά τον

ΖΗΤΟΥΝΤΑΙ

Τα εστιατόρια Πυξίδα ζητούν σερβιτόρους με εμπειρία τουλάχιστον 2 χρόνων σε εστιατόρια για όλες τις πόλεις (Λευκωσία, Λάρνακα, Λεμεσό) για full time ωράριο ή part time τα Σαββατοκύριακα. Επίσης ζητούν μαγείρους για την Λευκωσία και Λεμεσό για full time ωράριο.

Τηλέφωνο επικοινωνίας 97828511

Email επικοινωνίας info@pyxidafishtavern.com

Πάννος Χριστοφόρου - Ωρες επικοινωνίας 10.00-12.00

ΕΝ ΤΩ ΕΠΑΡΧΙΑΚΩ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΩ ΛΕΥΚΩΣΙΑΣ

Δικαιοδοσία Διαχειρίσεως Κληρονομιών

Αρ. Αιτ. 615/1995

Επί τοις αφορμίσι την περιουσία της Ερασμία Κολοκαϊσίδου, τέως εκ Λευκωσία

Αποβίωσαντα

Καλούνται όλα τα ενδιαφερόμενα πρόσωπα/κληρονόμοι να παρουσιαστούν στο Επαρχιακό Δικαστήριο Λευκωσίας την 24/10/2019 και ώρα 8.30 π.μ., η οποία είναι ορισμένη για οδηγίες. Σε περίπτωση μη εμφάνισης οποιουδήποτε ενδιαφερόμενου/κληρονόμου τότε η παρούσα Διαχείριση θα τεθεί εκτός πινακίου και/ή θα απορριφθεί με όλες τις συνέπειες του Νόμου.

Δήμος και Λία Γεωργιάδη & Σία ΔΕΠΕ Δικηγόροι

Το Βερολίνο ανοίγει την πόρτα των δικτύων 5G στη Huawei

Πράσινο φως στη συμμετοχή της στους διαγωνισμούς που θα γίνουν στη Γερμανία

Παρά τις τριβές με την Ουάσιγκτον, τα πράγματα εξελίσσονται επί του παρόντος θετικά για τη Huawei. Τα έσοδά της αυξήθηκαν κατά 24% το εννεάμηνο του 2019 χάρη στις υψηλές πωλήσεις έξυπνων τηλεφώνων. Επιπλέον, η Γερμανία θα της επιτρέψει να συμμετάσκει στους διαγωνισμούς για τα δίκτυα κινητής πέμπτης γενιάς (5G). Μια τέτοια πρωτοβουλία από το Βερολίνο είναι μεγάλο πλήγμα για την κυβέρνηση του Ντόναλντ Τραμπ, η οποία ασκεί πιέσεις στους συμμάχους των ΗΠΑ να αποκλείσουν τη Huawei από κάθε εργολαβία που αφορά την κατασκευή δικτύων κινητής 5G, όπως αναφέρει το CNBC.

Ο Αμερικανός πρόεδρος Ντόναλντ Τραμπ έχει κατηγορήσει τη Huawei ότι κατασκοπεύει προς όφελος του Πεκίνου και έλαβε μια σειρά μέτρων εις βάρος του κινεζικού κολοσσού, συμπεριλαμβανομένων περιορισμών σε αμερικανικές τεχνολογικές εταιρείες να τον προμηθεύουν με εξαρτήματα και λογισμικά συστήματα που είναι απαραίτητα για την παραγωγή και τη λειτουργία κινητών τηλεφώνων. Παρ' όλα αυτά, στο εννεάμηνο δημοσίευσε έσοδα 610,8 δισ. γουάν ή 86,1 δισ. δολαρίων, αντανακλώντας άνοδο 24% από πέρυσι. Μεγάλο πλήγμα για τη Huawei υπήρξε, μεταξύ άλλων, η απόφαση της Google να πάψει να ανανεώνει τις εφαρμογές του λογισμικού συστήματος Android και να παρέχει πρόσβαση σε εφαρμογές όπως είναι το Gmail και το Google Maps στα νεότερα μοντέλα της.

Τα θετικά οικονομικά αποτελέσματα της Huawei αποδίδονται κυρίως στον κυρίαρχο ρόλο που παίζει εντός Κίνας, το τεράστιο μέγεθος της οποίας της δίνει τη δυνατότητα να υπερκαλύπτει τα όποια κενά από τη μείωση των πωλήσεων στο εξωτερικό. Σύμφωνα με πληροφορίες του Bloomberg, ο κινεζικός κολοσ-

Τα θετικά οικονομικά αποτελέσματα της Huawei αποδίδονται, κυρίως, στον κυρίαρχο ρόλο που παίζει εντός Κίνας, το τεράστιο μέγεθος της οποίας της δίνει τη δυνατότητα να υπερκαλύπτει τα όποια κενά από τη μείωση των πωλήσεων στο εξωτερικό. Σύμφωνα με πληροφορίες του Bloomberg, ο κινεζικός κολοσσός σκοπεύει να θέσει υπό τον έλεγχό του το ήμισυ της αγοράς των έξυπνων κινητών τηλεφώνων στην Κίνα μέχρι τα τέλη του έτους.

Παρά τις αμερικανικές κυρώσεις, στο εννεάμηνο του έτους η Huawei εμφάνισε αύξηση τζίρου 24%, στα 86,1 δισ. δολάρια.

σός σκοπεύει να ελέγχει το ήμισυ της αγοράς των έξυπνων κινητών τηλεφώνων στην Κίνα μέχρι τα τέλη του έτους.

Η ίδια η Huawei, ωστόσο, έχει υπολογίσει πως οι περιορισμοί που έχει επιβάλει η κυβέρνηση Τραμπ στις εξαγωγές των Αμερικανών προμηθευτών της, μαζί με τον αποκλεισμό της από την

αγορά των ΗΠΑ, θα οδηγήσουν σε ετήσια πτώση των λιανικών πωλήσεων κατά 10 δισ. δολάρια. Απλά οι επιπτώσεις των σκληρών μέτρων που έχει επιβάλει η Ουάσιγκτον εις βάρος της Huawei φαίνεται πως δεν έχουν ακόμη επηρεάσει τα οικονομικά αποτελέσματά της, αναφέρουν ορισμένοι αναλυτές στο πρακτορείο Bloomberg.

Πάντως, η πρόθεση της Γερμανίας να επιτρέψει στη Huawei τη συμμετοχή στους διαγωνισμούς για τα δίκτυα πέμπτης γενιάς προκαλεί πρόβλημα στην αμερικανική κυβέρνηση. Όπως τονίζει η Huawei σε ανακοίνωσή της, «η πολιτικοποίηση της ασφάλειας του κυβερνοχώρου θα αναχαιτίσει την τεχνολογική εξέλιξη και την κοινωνική πρόοδο, χωρίς να λαμβάνεται κανέ-

να μέτρο για να διευθετηθούν οι προκλήσεις που αντιμετωπίζουν όλες οι χώρες στην ασφάλεια». Η Βρετανία και η Γαλλία δεν έχουν λάβει ξεκάθαρη θέση για το εάν θα επιτρέψουν στη Huawei να συμμετάσκει σε δημοπρασία 5G. Η υπουργός Ψηφιακής Πολιτικής της Βρετανίας, Νίκι Μόργκαν, είχε δηλώσει τον Αύγουστο στο BBC πως ήλπιζε πως θα ληφθεί μια απόφαση για τη Huawei μέχρι και το φθινόπωρο. Σε παγκόσμια κλίμακα, η κινεζική εταιρεία έχει αναλάβει πάνω από 60 εργολαβίες για την κατασκευή δικτύων πέμπτης γενιάς. Παρ' όλα αυτά, η μεγαλύτερη πρόκληση θα είναι της αντεθεί η κατασκευή δικτύων 5G από το Πεκίνο. Όμως, υπάρχουν κρατικές εταιρείες τηλεπικοινωνιών που θα τα κατασκευάσουν.

Οι επενδυτές εμπιστεύονται τις γυναίκες CEO

Στη σπάνια εικόνα μιας γυναίκας ως διευθύνουσας συμβούλου ή οικονομικής διευθύντριας οι επενδυτές αντιδρούν θετικά, θεωρώντας ότι οι αντίστοιχες εταιρείες είναι ασφαλές επενδυτικό καταφύγιο, σύμφωνα με έρευνα της S&P Global Market Intelligence. Επομένως, επιχειρήσεις που αναθέτουν τις ανώτατες διευθυντικές θέσεις σε γυναίκες επιτυγχάνουν μεγαλύτερη κερδοφορία και οι μετοχές τους έχουν ανοδική πορεία στο χρηματιστήριο. Παρ' όλα αυτά, οι ανώτατες θέσεις εξακολουθούν να ανήκουν ως επί το πλείστον σε άνδρες και, όπως χαρακτηριστικά είχε αναφερθεί παλαιότερα σε σχετικό άρθρο των New York Times, «υπάρχουν περισσότεροι άνδρες διευθύνοντες σύμβουλοι με το όνομα Τζον, παρά γυναίκες διευθύνουσες σύμβουλοι».

Σύμφωνα με την έρευνα της S&P Global Market Intelligence, επιχειρήσεις με γυναίκες διευθύνουσες συμβούλους θεωρούνται λιγότερο επισφαλείς και έχουν καλύτερη πορεία στο χρηματιστήριο δύο χρόνια αφού τον αναθέσουν σε γυναίκα τα ντβια. Μεγαλύτερη κερδοφορία εμφανίζουν και όσες εταιρείες αναθέτουν σε γυναίκες τη θέση του οικονομικού διευθυντή. Κατά τη διάρκεια της θητείας τους οι αντίστοιχες επιχειρήσεις εμφάνισαν κέρδη 1,8 τρισ. δολάρια περισσότερα σε σχέση με τον μέσο όρο των εταιρειών του κλάδου στον οποίο δραστηριοποιούνται στη διάρκεια των 17 ετών που εξετάσε η έρευνα. Χαρακτηριστικό είναι το παράδειγμα μιας συγκεκριμένης εταιρείας με γυναίκα στη θέση του οικονομικού διευθυντή, η οποία εμφάνισε κέρδη

Στην έρευνα της S&P Global Market Intelligence παρατηρήθηκε επίσης ότι όσες επιχειρήσεις αναθέτουν διευθυντικές θέσεις σε γυναίκες φροντίζουν να υπάρχει ενισχυμένη γυναικεία παρουσία και στο διοικητικό συμβούλιο και συγκεκριμένα έχουν διπλάσιο αριθμό γυναικών στο Δ.Σ. σε σύγκριση με τον μέσο όρο της αγοράς.

208,6 εκατ. δολ. σε ένα τρίμηνο. Στο ίδιο χρονικό διάστημα, οι υπόλοιπες επιχειρήσεις του αντίστοιχου κλάδου είχαν κέρδη 33 εκατ. δολάρια λιγότερα.

Στην έρευνα της S&P Global Market Intelligence παρατηρήθηκε επίσης ότι όσες επιχειρήσεις αναθέτουν διευθυντικές θέσεις σε γυναίκες φροντίζουν να υπάρχει ενισχυμένη γυναικεία παρουσία και στο διοικητικό συμβούλιο και συγκεκριμένα έχουν διπλάσιο αριθμό γυναικών στο Δ.Σ. σε σύ-

γκριση με τον μέσο όρο της αγοράς. Γενικά, όσες εταιρείες προωθούν την ισότητα στο διοικητικό τους συμβούλιο παρουσίασαν και μεγαλύτερη κερδοφορία.

Τα ευρήματα της έρευνας δεν σημαίνουν ωστόσο ότι οι γυναίκες συνολικά είναι πιο ικανές στη δουλειά τους σε σχέση με τους άνδρες. Αντιθέτως, υποδεικνύουν ότι η διαδικασία πρόσληψης για τον ρόλο του διευθύνοντος ή του οικονομικού διευθυντή είναι πολύ πιο απαιτητική όταν πρόκειται

για γυναίκα παρά για άνδρα. Ως αποτέλεσμα, οι εταιρείες τείνουν παραδοσιακά να προσλαμβάνουν για τις θέσεις αυτές άνδρες, παρότι μπορεί κάποια γυναίκα υποψήφια να είναι καταλληλότερη. «Η μεγάλη δυσαναλογία ανδρών και γυναικών στις ανώτατες θέσεις υποστηρίζει την υπόθεσή μας. Το γεγονός ότι το διοικητικό συμβούλιο είναι πιο επιλεκτικό με τις γυναίκες υποψηφίους ενδεχομένως να σημαίνει ότι θα επιλέξει έναν λιγότερο καταρτισμένο άνδρα παρά μία γυναίκα με περισσότερα προσόντα», όπως ανέφεραν οι ερευνητές της J&P Global Market Intelligence.

Στο 44% των εταιρειών τρεις ή περισσότερες διευθυντικές θέσεις ανήκουν σε γυναίκες, σημειώνοντας μεγάλη πρόοδο από το 2015, όταν το ποσοστό αυτό βρισκόταν στο 29%, σύμφωνα με έρευνα των McKinsey & Company και LeanIn.org. Παρά την τεράστια πρόοδο που έχει σημειωθεί τα τελευταία χρόνια, μόλις ένα στα πέντε ανώτατα στελέχη εταιρειών είναι γυναίκα. Αυτό αποδίδεται στη δυσκολία των γυναικών να πάρουν προαγωγή όσο βρίσκονται σε χαμηλότερη ιεραρχικά θέση, παρότι διεκδικούν με τον ίδιο τρόπο και εξίσου συχνά με τους άνδρες αύξηση μισθού ή προαγωγή. Η έρευνα των McKinsey και LeanIn προτείνει στις εταιρείες να θέτουν εξ αρχής ως στόχο την ιεραρχική ανέλιξη των γυναικών ιδιαίτερα από τα κατώτερα επίπεδα. Αυτή τη στιγμή, οι περισσότερες επιχειρήσεις θέτουν τέτοιους στόχους, μόνον αφού συνειδητοποιήσουν ότι υπάρχει μεγάλη δυσαναλογία μεταξύ των δύο φύλων σε διευθυντικές θέσεις.

Ανω των 300.000 δολ./ημέρα οι ναύλοι των τάνκερ

Του **ΗΛΙΑ Γ. ΜΠΕΛΛΟΥ**

Με τους ναύλους των πολύ μεγάλων δεξαμενοπλοίων (VLCC) να ξεπερνούν τα τελευταία εικοσιτετράωρα τις 300.000 δολάρια την ημέρα, πολλά τέτοιου τύπου πλοία που ήταν έτοιμα να δεξαμενιστούν για συντηρήσεις και άλλες εργασίες ξαναβγαίνουν στη θάλασσα για να επωφεληθούν από το πρωτοφανές στην πρόσφατη ιστορία ράλι της σποτ αγοράς. Ακόμα και οι παλαιότεροι δεν θυμούνται τότε είχαν φθάσει τόσο ψηλά οι ναύλοι. «Ισως πριν από το 1973, όταν τα μεταφορικά από τη Μέση Ανατολή κόστιζαν περισσότερο από το ίδιο το φορτίο», διηγείται στην «Κ» βετεράνος της αγοράς. «Είναι από αυτές τις στιγμές που δημιουργούνται περιουσίες», προσθέτει. Και καθώς όλη η ναυλαγορά οδηγείται από τα μεγάλα πλοία, ήδη οι ναύλοι και στα μικρότερου μεγέθους Suezmax και Aframax ακολουθούν. Είναι όμως διατηρήσιμα αυτά τα επίπεδα και πώς φτάσαμε ως εδώ;

Η επίθεση σε ιρανικό δεξαμενόπλοιο, σε συνδυασμό με τις αμερικανικές κυρώσεις σε ένα μεγάλο μέρος του κινεζικού τονάζ λόγω συνεργασιών με την Τεχεράνη, αλλά και η εποχικά υψηλή ζήτηση για καύσιμα πριν από τον χειμώνα, οδηγούν την κούρσα των τιμών. Οι ναυλωτές σπεύδουν να κλείσουν πλοία φοβούμενοι ακόμα υψηλότερες απαιτήσεις εν μέσω κλιμακώσεως της ζήτησης για μεταφορά αργού, τροφοδοτώντας ακόμα περισσότερο την άνοδο. Είναι άγνωστο επί του παρόντος πού θα ισορροπήσει η αγορά και για πόσο καιρό, αλλά για την ώρα όλα δείχνουν πως όσοι είναι στην σποτ αγορά των VLCC μπορούν να κερδίζουν εκατοντάδες χιλιάδες ημερησίως πάνω από το breakeven επίπεδο των 25.000-35.000 ευρώ, ανάλογα με το δεξαμενόπλοιο, ημερησίως.

Δεν υπάρχει ένας μοναδικός λόγος για τον οποίο η ναυλαγορά των πολύ μεγάλων δεξαμενοπλοίων έχει εκτοξευτεί σε στρατοσφαιρικά επίπεδα τόσο γρήγορα. Πολλοί διαφορετικοί παράγοντες συνέβαλαν και ενισχύουν ο ένας τον άλλον. Πρώτα από όλα, «ύστερα από αρκετά χρόνια άθλιων κερδών, η αγορά ήταν πιθανώς πιο ισορροπημένη από ό,τι περίμενε», αναφέρει η Poten & Partners που ειδικεύεται στο τμήμα αυτό της αγοράς. Η μείωση των εξαγωγών από τον ΟΠΕΚ αντικαταστάθηκε από μακρινές μεταφορές από τις ΗΠΑ. Επιπλέον, οι κυρώσεις για το Ιράν και τη Βενεζουέλα έχουν αφαιρέσει πολλά πλοία, περί του 20% του συνόλου, από τα διαθέσιμα προς ναύλωση.

Η Braemar υπολογίζει πως οι αμερικανικές κυρώσεις προς Ιράν και Βενεζουέλα έχουν βγάλει εκτός αγοράς περί τα 156 από τα συνολικά περίπου 800 Large Crude Carriers. Σημειώνεται επίσης πως τόσο η βιομηχανία διύλισης όσο και η βιομηχανία δεξαμενοπλοίων έχουν αρχίσει να προετοιμάζονται για τους κανονισμούς καυσίμων χαμηλού

Είναι τόσο μεγάλη η αύξηση των ναύλων στα πολύ μεγάλα δεξαμενόπλοια (VLCC), που πολλά πλοία που ήταν έτοιμα να δεξαμενιστούν για συντηρήσεις και άλλες εργασίες ξαναμπνούν στην αγορά, για να επωφεληθούν από το πρωτοφανές στην πρόσφατη ιστορία ράλι της σποτ αγοράς.

«Είναι από αυτές τις στιγμές που δημιουργούνται περιουσίες», τονίζει βετεράνος της ναυτιλίας.

θείου του IMO 2020 για τα καύσιμα. Πολλά διυλιστήρια επεξεργασίας πετρελαίου λειτουργούν χωρίς να παράγουν συμμορφούμενα καύσιμα και ορισμένοι ιδιοκτήτες δεξαμενοπλοίων προγραμματίζουν να εγκαταστήσουν πλυντήριδες καυσερίων. Εκτός από αυτούς τους παράγοντες που επηρεάζουν την προσφορά και τη ζήτηση μεταφορικού έργου, έχουμε δει μια γρήγορη διαδοχή απρόβλεπτων περιστάσεων που έχουν ωθήσει την αγορά προς τα πάνω. Οι επιθέσεις στα σαουδαραβικά διυλιστήρια Abqaiq και οι κυρώσεις κατά της Cosco ακολουθήθηκαν από την ανακοίνωση ότι πολλοί ναυλωτές, προεξάρχουσας της Exchco, αποφεύγουν δεξαμενόπλοια που δούλεψαν με τη Βενεζουέλα τους τελευταίους μήνες. Αυτό δημιούργησε πρόσθετη αβεβαιότητα σε μια ήδη στενή αγορά. Όπως και η διακοπή εξαγωγών από τον Ισραήλ.

Την Παρασκευή το πρωί, ένα ιρανικό δεξαμενόπλοιο Suezmax δέχθηκε επιθέσεις στην Ερυθρά Θάλασσα. Κάπως έτσι τα ημερήσια έσοδα των VLCC δεκαπλασιάστηκαν μέσα σε λίγες εβδομάδες. Θα μείνουν σε αυτά τα επίπεδα ή θα υποχωρήσουν; «Η αγορά θα πάρει μια αναπνοή αργά ή γρήγορα», λέει η Poten & Partners. «Η Ιστορία μάς διδάσκει επίσης ότι τα κέρδη μπορούν να πέσουν τόσο γρήγορα όσο ανεβαίνουν», συμπληρώνει. Ενώ υπάρχουν σχεδόν 800 VLCCs στον κόσμο, οι ναύλοι αυτών των δεξαμενοπλοίων καθοδηγούνται από τα σύγχρονα σκάφη στην αγορά spot, που είναι λιγότερο από το 50% του συνολικού στόλου. «Αναμένουμε ότι η αγορά θα παραμείνει ισχυρή, αν και ασταθής», εκτιμά η Poten & Partners.

Η ρωσική Dodo's Pizza επεκτείνεται σε όλο τον πλανήτη

Ο νεαρός ηλικίας Ρώσος επιχειρηματίας Φιοντόρ Οβτιννίκωφ έχει βαλθεί να κατακτήσει τη διεθνή αγορά με την αλυσίδα καταστημάτων Dodo's Pizza, που έχει δημιουργήσει. Ο λεγόμενος και «τσάρος του franchise» στη χώρα του ξεκίνησε από ένα και μόνο εστιατόριο στην πόλη Σικτίβκαρ στη βόρεια Ρωσία, όπου το τυρί φθάνει με παγοθραυστικά πλοία και όχι με τα συνηθισμένα μεταφοράς εμπορευμάτων. Έχει ανοίξει μέχρι σήμερα 457 εστιατόρια (μαζί με όσους έχουν franchise) στην πατρίδα του και 69 σε 11 χώρες, εκ των οποίων μία είναι η Κίνα. Το επόμενο βήμα του είναι να δημιουργήσει ακόμα 1.000 πτωσαρίες στην Ευρώπη, στην Ασία και την Αφρική εντός της προσεχούς πενταετίας. Ο πρώην αποτυχημένος βιβλιοπώλης και ιδιοκτήτης ιστολογίου οικοδόμησε μια εταιρεία η οποία συγκαταλέγεται στις ταχύτερα αναπτυσσόμενες αλυσίδες εστιατορίων της Γηραιάς

Ηπείρου, ξεπερνώντας τις ανταγωνιστικές Papa John's, Domino's και Pizza Hut στη ρωσική αγορά μέσα σε διάστημα οκταετίας.

Το μυστικό της επιτυχίας του δεν είναι κάποια συνταγή για σάλτσα ντομάτας, αλλά ένα μείγμα τεχνολογικών εφαρμογών και διαχείρισης μεγάλων δεδομένων, που αποθηκεύονται σε λογισμικό νέφος. Στο κομμάτι αυτό εργάζονται 120 τεχνικοί και μεταξύ πολλών άλλων εργαμάτων που προσφέρει, είναι η ανά πάσα στιγμή παρακολούθηση ταμειακών ροών, αποθεμάτων και χρόνου εξυπηρέτησης σε κάθε σημείο και εστιατόριο του δικτύου – και όλα αυτά γίνονται σε ελάχιστο χρόνο με το πάτημα ενός κουμπιού στον φορητό υπολογιστή. Και στην κουζίνα του κάθε εστιατορίου υπάρχει υποχρεωτικά μία κάμερα, που μπορεί να μεταδίδει σε όποιον ενδιαφέρεται εικόνες από το πώς παρασκευάζεται η πίτσα του.

BLOOMBERG

Ερευνα στο Βατικανό για ύποπτες αγορές ακινήτων

Τραπεζίτης πούλησε στην Αγία Εδρα 49 κατοικίες ιδιοκτησίας του στο Λονδίνο

Πριν από λίγες ημέρες μια ασυνήθιστη είδηση άφησε εμβρόντητους τους καρδινάλιους στην Αγία Εδρα: οι αστυνομικές δυνάμεις του Βατικανού έκαναν επιδρομή στα γραφεία της γραμματείας του, προχώρησαν στην κατάσχεση ηλεκτρονικών υπολογιστών και εγγράφων σχετικών με τα οικονομικά του κράτους και έθεσαν σε διαθεσιμότητα πέντε υπαλλήλους της. Την ίδια εβδομάδα, ο Πάπας Φραγκίσκος διόρισε τον Τζουζέπε Πινιατόνε επικεφαλής της εισαγγελίας του κράτους του Βατικανού.

Όπως σχολιάζει σχετικό ρεπορτάζ των Financial Times, ο Πινιατόνε είναι από τους σκληρότερους δικαστές διώκτες της μαφίας, στον οποίο αποδίδεται σε μεγάλο βαθμό η σύλληψη του μαφιόζου Μπερνάντο Προβεντζάνο. Και βέβαια το Βατικανό απέφυγε να απαντήσει σε ερωτήσεις των δημοσιογράφων αναφορικά με τα κίνητρα της επιδρομής στα γραφεία της γραμματείας του. Σημειωτέον ότι η γραμματεία του κράτους του Βατικανού είναι ο θεματοφύλακας

των ιλιγγιωδών κεφαλαίων που συγκεντρώνονται στα ταμεία της Αγίας Εδρας από δωρεές φιλάνθρωπων πιστών καθολικών και στοχεύουν στη στήριξη των φτωχών και των αδύναμων. Ωστόσο, έπειτα από συστηματικές έρευνες, συνεντεύξεις αλλά και μελέτη των οικονομικών εγγράφων του Βατικανού, οι Financial Times κατέληξαν στο συμπέρασμα πως η επιδρομή στόχευε στο να ανακαλύψουν οι Αρχές πώς βρέθηκε η Αγία Εδρα να αποτελεί μέρος μιας περίπλοκης συμφωνίας μεγάλης επένδυσης σε ακίνητα του Λονδίνου, η οποία δεν οδεύει καλώς εξαιτίας του Brexit.

Η υπόθεση ανάγεται στο 2012 όταν στελέχη της Credit Suisse οργάνωσαν με άκρα μυστικότητα τη συνάντηση ανάμεσα σε έναν απεσταλμένο του Βατικανού και έναν Ιταλό που εμφανίζεται ως γκουρού των επενδύσεων, ως «θαυματοποιός του χρήματος», όπως χαρακτηριστικά σχολιάζει η βρετανική εφημερίδα. Επρόκειτο για τον Ραφαέλε Μιντισόνε, πρώην στέλεχος ιταλικών τραπεζών. Η Αγία Εδρα ενδιαφερόταν να ενημερωθεί για το πόσο επι-

Οι αστυνομικές δυνάμεις του Βατικανού έκαναν επιδρομή στα γραφεία της γραμματείας του, προχώρησαν στην κατάσχεση ηλεκτρονικών υπολογιστών και εγγράφων σχετικών με τα οικονομικά του κράτους και έθεσαν σε διαθεσιμότητα πέντε υπαλλήλους της.

σφαλής θα ήταν μια επένδυση σε πετρελαϊκές εγκαταστάσεις στην Αφρική και ζητούσε εννήμερωση και συμβουλές από τον Ιταλό εμπειρογνώμονα. Ο Μιντισόνε ανέλαβε να μελετήσει το θέμα και έπειτα από ώριμη σκέψη ενός ολόκληρου έτους επανήλθε με συγκεκριμένες προτάσεις. Ενημέρωσε τον εκπρόσωπο του Βατικανού ότι η επένδυση στις πετρελαϊκές εγκαταστάσεις δεν θα ήταν επικερδής και αντιπρότεινε μια πολύ πιο προσοδοφόρα ευκαιρία: να πουλήσει στο Βατικανό ένα μερίδιο στο δικό του συγκρότημα πολυτελών κατοικιών σε μία από τις ακριβότερες γειτονιές του Λονδίνου.

Οι Financial Times εξακρίβωσαν έπειτα από έρευνα ότι το 2014 μεταφέρθηκαν στην εταιρεία συμμετοχών του Ραφαέλε Μιντισόνε στο Λουξεμβούργο ποσά συνολικού ύψους 180 εκατ. ευρώ από τις τράπεζες Credit

Suisse και Banca della Svizzera Italiana και βέβαια από τους λογαριασμούς της Αγίας Εδρας. Το αποτέλεσμα ήταν να βρεθεί το Βατικανό ανάμεσα στους ιδιοκτήτες ενός συγκροτήματος 49 πολυτελών κατοικιών στο Τσέλσι του Λονδίνου, σε μια αρκετά τολμηρή επένδυση δηλαδή, που στη συνέχεια έγινε πολύ πιο επισφαλής.

Ο λόγος είναι, βέβαια, πως ακολούθησε το 2016 το δημοψήφισμα και η απόφαση για την έξοδο της Βρετανίας από την Ε.Ε. και έκτοτε προκαλεί διαρκώς τριγμούς στην αγορά πολυτελών κατοικιών της βρετανικής πρωτεύουσας. Για τον Ραφαέλε Μιντισόνε, όμως, η συμφωνία απέβη εξαιρετικά επικερδής. Σύμφωνα, πάντα, με στοιχεία των Financial Times, ο Μιντισόνε άντλησε κέρδη ύψους 159 εκατ. ευρώ από τη συναλλαγή με το Βατικανό.

Αδιαφανείς συναλλαγές

Πηγές του Βατικανού που μίλησαν στη βρετανική εφημερίδα σε καθεστώς ανωνυμίας υποστηρίζουν πως οι διαρροές στον Τύπο προσφέρουν μόνο μια φευγαλέα ματιά σε μια θηριώδη μάχη που βρίσκεται σε εξέλιξη στους κόλπους της Αγίας Εδρας: μια μερίδα καρδινάλιων εναντιώνεται στις προσπάθειες του Πάπα Φραγκίσκου να συγκεντρώσει και να τακτοποιήσει τα διάσπαρτα και συχνά αδιαφανή οικονομικά του Βατικανού ύστερα από δεκαετίες σκανδάλων, που έφεραν σε εξαιρετικά δύσκολη θέση τη Ρωμαιοκαθολική Εκκλησία. Οι λεπτομέρειες της συμφωνίας για την επένδυση στα πολυτελή ακίνητα του Λονδίνου καλλιεργούν υποψίες για τη δραστηριότητα του καρδινάλιου Τζιοβάνι Αντζελο Μπετισού, ο οποίος όταν έγινε η συμφωνία ήταν γενικός υπεύθυνος της γραμματείας του Βατικανού, δεύτερος τη τάξει αξιωματούχος της και επικεφαλής του

προσωπικού της. Υπό την ιδιότητα αυτή, ο καρδινάλιος Μπετισού υπέγραψε την επένδυση αφού πρώτα συμβουλευτηκε τον Ραφαέλε Μιντισόνε, κάτοχο χόλντινγκ εταιρείας στο Λουξεμβούργο. Ο Μιντισόνε, όμως, δεν ήταν το είδος ανθρώπου που συνήθως θα εμπιστευόνταν οι άνθρωποι της Εκκλησίας. Γεννήθηκε στα περίχωρα της Ρώμης το 1965 και τη δεκαετία του 1980 εγκαταστάθηκε στο Λονδίνο, όπου άρχισε να πουλάει ομόλογα και παράγωγα σε διάφορες επενδυτικές τράπεζες. Σύντομα μεταξύ των συναδέλφων του απέκτησε τη φήμη ενός εργένιου καρδιοκατακτητή. Ο βρετανικός Τύπος ασχολήθηκε μαζί του εξαιτίας της ερωτικής σχέσης που διατηρούσε με το μοντέλο Χέδερ Μιλς στις αρχές της δεκαετίας του 1990, οι δε συνάδελφοί του διαπίστωναν πως αναλάμβανε μεγάλα και επικίνδυνα στοιχήματα, ότι κέρδιζε και δαπανούσε πολλά χρήματα.

Το Βερολίνο προβλέπει ανάπτυξη μόλις 1% το 2020

Η γερμανική κυβέρνηση αναθεώρησε προς το χειρότερο την πρόβλεψη για την ανάπτυξη της οικονομίας το 2020, παραδεχόμενη ότι η μείωση της ζήτησης παγκοσμίως, η έξοδος της Βρετανίας από την Ε.Ε. και ο εμπορικός πόλεμος ΗΠΑ - Κίνας θα συνεχίσουν να επηρεάζουν την οικονομία και το επόμενο έτος.

Πλέον, το Βερολίνο προβλέπει ότι το 2020 η μεγαλύτερη οικονομία της Ευρώπης θα αναπτυχθεί με ρυθμό μόλις 1%, ενώ προηγουμένως θεωρούσε ότι θα επιτύγχανε ρυθμό ανάπτυξης 1,5%. Για το 2019 το γερμανικό υπουργείο Οικονομίας διατήρησε αμετάβλητη την πρόβλεψη για ανάπτυξη 0,5%. Και μπορεί η ανάπτυξη το 2020 να αποδειχθεί υψηλότερη από αυτήν του τρέχοντος έτους, ωστόσο αποτελεί μεγάλη επιβράδυνση σε σύγκριση με τα προηγούμενα έτη. Το 2016 η γερμανική οικονομία είχε

αναπτυχθεί με ρυθμό 2,2%, το 2017 με ρυθμό 2,5% και το 2018 με ρυθμό 1,5%. «Οι προοπτικές (ανάπτυξης) μπορεί να είναι περιορισμένες προς το παρόν, ωστόσο δεν υπάρχει απειλή μιας πραγματικής κρίσης, δήλωσε στο Βερολίνο ο Γερμανός υπουργός Οικονομίας Πέτερ Αλτμπίερ. «Τα οικονομικά πακέτα ενίσχυσης... δεν είναι τα κατάλληλα όργανα», ώστε να ενισχύσουν την ανάπτυξη, προσέθεσε ο κ. Αλτμπίερ. Ωστόσο, η δραστηριότητα στον κλάδο της μεταποίησης συρρικνώνεται στη Γερμανία από την αρχή του έτους, εν μέρει εξαιτίας του εμπορικού πολέμου, γεγονός που έχει αρχίσει να περιορίζει τη δραστηριότητα και στον κλάδο των υπηρεσιών. Παράλληλα, η παρατεταμένη επιβράδυνση της οικονομίας έχει αρχίσει να υπονομεύει την πολιτική αντίσταση σχετικά με την εγκατάληψη της πολιτικής

Δεν υπάρχει απειλή πραγματικής κρίσης, δήλωσε ο Γερμανός υπουργός Οικονομίας, Π. Αλτμπίερ.

ισοσκελισμένου προϋπολογισμού. Προ εβδομάδων, μέχρι και ο αρχιτέκτονας της, ο τώως υπουργός Οικονομικών και νυν πρόεδρος της γερμανικής Βουλής Βόλφγκανγκ

Σόμπιλε, είχε δηλώσει ότι ίσως έχει έρθει ο καιρός να εγκαταλείψει το Βερολίνο αυτή την πολιτική, ώστε να αντιμετωπίσει καλύτερα νέες προκλήσεις όπως αυτή της κλιματικής αλλαγής.

Πάντως, ο κ. Αλτμπίερ επέμεινε χθες πως η γερμανική οικονομία είναι ανθεκτική και πως υπάρχουν ενδείξεις ότι ενδέχεται να βελτιωθεί η κατάσταση στο διεθνές εμπόριο. Προσέθεσε πως, αν καταφέρει να επιτύχει η Βρετανία συντεταγμένη έξοδο από την Ευρωπαϊκή Ένωση, τότε θα περιοριστεί ο αρνητικός αντίκτυπος από την αποχώρηση της και θα βελτιωθούν οι προοπτικές της γερμανικής οικονομίας. Το γερμανικό σύνταγμα επιτρέπει στην ομοσπονδιακή κυβέρνηση να εμφανίσει διαρθρωτικό δημοσιονομικό έλλειμμα ίσο με το 0,35% του ΑΕΠ ή περίπου 4,9 δισ. ευρώ το 2020.

Αργεντινή: σε εκκρεμότητα δόση 5,4 δισ. δολ. από ΔΝΤ

Το ΔΝΤ θα σταθεί στο πλευρό της Αργεντινής καθώς η χώρα προσπαθεί να ξεπεράσει την οικονομική κρίση, δήλωσε η επικεφαλής του Ταμείου Κρισταλίνα Γκεοργκίεβα. Πρόσθεσε ότι περιμένει να διαπιστώσει ποια θα είναι η οικονομική πολιτική που θα εφαρμόσει μελλοντικά η κυβέρνηση, καθώς η Αργεντινή οδεύει προς προεδρικές εκλογές στις 27 Οκτωβρίου. Προβλέπεται ευρέως ότι στις εκλογές θα επικρατήσει του σημερινού φιλελεύθερου προέδρου Μαουρίσιο Μάκρι ο περονιστής Αλμπέρτο Φερνάντες. Ερωτηθείσα για το αν θα εξακολουθήσει το Ταμείο να υποστηρίζει οικονομικά με δάνεια την Αργεντινή, η κ. Γκεοργκίεβα απάντησε πως το ΔΝΤ θα παραμείνει στο πλευρό της Αργεντινής «εξίσου δυνατά» όσο ήταν την περίοδο της προκατόχου της, Κριστίν Λαγκάρντ. Αξιωματούχοι του ΔΝΤ

αναμένεται πως θα συναντηθούν με αξιωματούχους από την Αργεντινή κατά τη διάρκεια της συνόδου ΔΝΤ/ Παγκόσμιας Τράπεζας που λαμβάνει χώρα αυτή την εβδομάδα στην Ουάσινγκτον. Ωστόσο, σύμφωνα με πληροφορίες του Reuters, δεν αναμένεται να ληφθεί απόφαση για την εκταμίευση της επόμενης δόσης ύψους 5,4 δισ. δολαρίων προς την Αργεντινή. «Μας ενδιαφέρει πάρα πολύ να δούμε το πλαίσιο πολιτικής που θα ισχύσει, και όταν το μάθουμε αυτό, τότε θα μπορέσουμε να συνεχίσουμε τη συζήτηση», είπε η κ. Γκεοργκίεβα. Ο Φερνάντες, ο οποίος προηγείται στις δημοσκοπήσεις έναντι του Μάκρι, έχει δηλώσει πως το Ταμείο θα πρέπει να δώσει στην Αργεντινή μεγαλύτερο περιθώριο χρόνου ώστε να αναζωογονήσει την ανάπτυξη και να είναι σε θέση να αποπληρώσει τα χρέη της.

ΕΥΧΑΡΙΣΤΗΡΙΟ

Από τα βάθη της καρδιάς μας ευχαριστούμε θερμά όσους μας συμπαράσταθηκαν στο βαρύ μας πένθος για την απώλεια του πολυαγαπημένου μας

ΒΑΣΟΥ Γ. ΧΑΤΖΗΘΕΟΔΟΣΙΟΥ
από τους Στύλλους Αμμοχώστου

(Ιδρυτή και Προέδρου του Οργανισμού Salamis)

Ευχαριστούμε ιδιαίτερα όσους παρέστησαν στην κηδεία, κατέθεσαν στεφάνια, προέβησαν σε εισφορές στη μνήμη του, απέστειλαν συλλυπητήρια μηνύματα και με οποιοδήποτε άλλο τρόπο συμμετείχαν στο πένθος μας.

Η σύζυγος, τα παιδιά, εγγόνια και λοιποί συγγενείς.

ΟΔΗΓΟΣ ΝΤΑΛΙΚΑΣ

Η εταιρεία Φάνος Ν. Επιφανίου Δ.Ε. Λτδ, ζητά να προσλάβει Οδηγούς για το Κέντρο Διανομής Λευκωσίας και Λεμεσού.

ΠΡΟΣΟΝΤΑ

Απόφοιτος λυκείου ή τεχνικής σχολής. Επαγγελματική άδεια οδήγησης νταλίκας (trailer). Εμπειρία στη χρήση περονοφόρου οχήματος για ετοιμασία παραγγελιών και παραλαβών. Πολύ καλή γνώση της Ελληνικής Γλώσσας. Η κατοχή κάρτας ηλεκτρονικού ταχυγράφου θα θεωρηθεί επιπρόσθετο προσόν.

Οι αιτήσεις να υποβάλλονται με φαξ στο 22 431534, ή στην ηλεκτρονική διεύθυνση hr@eriphaniou.com ή στο τηλ. 22793333 μέχρι τις 30 Οκτωβρίου.

Ανοδικά οι τιμές των ακινήτων και το 2020

Αύξηση 10% κατά μέσον όρο «βλέπουν» ειδικοί της αγοράς

Του **ΝΙΚΟΥ Χ. ΡΟΥΣΑΝΟΓΛΟΥ**

Ανοδικά αναμένεται να κινηθούν και κατά το 2020 οι τιμές πώλησης κατοικιών στην Αττική, καθώς στελέχη της αγοράς εκτιμούν ότι η υφιστάμενη δυναμική είναι διατηρήσιμη. Ήδη, η μέση άνοδος των αξιών κατά το τρέχον έτος κινείται περίρι του 10%, αν και σε ορισμένες περιοχές του κέντρου της Αθήνας,

Σε κάποιες περιοχές της Αθήνας η αύξηση αγγίζει ακόμα και το 30% φέτος.

όπου η ζήτηση είναι μεγαλύτερη, έχουν καταγραφεί σχεδόν τριπλάσιες αυξήσεις σε ετήσια βάση, αγγίζοντας ακόμα και το 30%, τουλάχιστον αναφορικά με τις ζητούμενες τιμές.

Σύμφωνα με τον κ. Γιάννη Ξυλά, επικεφαλής της εταιρείας πιστοποιημένων εκτιμητών Geoaxis Property & Valuation Services, κατά τη διάρκεια του τρέχοντος έτους, η μέση άνοδος των τιμών προσεγγίζει το 9% κατά μέσον όρο, τάση η οποία προβλέπεται να διατηρηθεί και κατά τη διάρκεια του 2020. Όπως σημειώνει χαρακτηριστικά, «οι τιμές εμφανίζουν μια σαφή ανο-

δική τάση, η οποία εκτιμούμε ότι θα διατηρηθεί και τον επόμενο χρόνο με ανάλογο του σημερινού ρυθμού, δηλαδή περίρι του 10% κατά μέσον όρο».

Συμπληρώνει, δε, ότι «αποτελεί πεποίθησή μας πως η τρέχουσα ανάκαμψη της αγοράς διαμερισμάτων θα διατηρηθεί για τους επόμενους 12 μήνες, προεξοφλώντας μεταξύ άλλων την επιστροφή στην οικονομική κανονικότητα». Από την άλλη πλευρά, θα πρέπει βέβαια να σημειωθεί ότι, όπως ομολογεί και ο κ. Ξυλάς, «είναι ουτοπικό να γίνεται λόγος για διατήρηση του σημερινού ρυθμού αύξησης των τιμών για τα επόμενα τρία-τέσσερα χρόνια».

Με βάση το Παρατηρητήριο Αξιών Κατοικιών της εταιρείας για το τρίτο τρίμηνο του 2019, το οποίο καταγράφει την πορεία των τιμών πώλησης σε πέντε αντιπροσωπευτικές περιοχές της Αττικής (Μαρούσι, Περιστέρι, Χολαργός, Αμπελόκηποι και Παλαιό Φάληρο), η ετήσια αύξηση διαμορφώνεται πλέον σε 8,5% κατά μέσον όρο. Μάλιστα, η αύξηση είναι μεγαλύτερη για τα νεόδομητα ακίνητα, καθώς διαμορφώνεται σε 9%, έναντι 8% για τα μεταχειρισμένα.

Ειδικότερα, η μεγαλύτερη άνοδος εντοπίζεται στους Αμπελοκήπους με 9,85% σε 1.790 ευρώ/τ.μ. για ένα νεόδμητο διαμέρισμα. Στο Περιστέρι οι τιμές διαμορφώνονται

Αν και η άνοδος θα συνεχιστεί, είναι «ουτοπικό να διατηρηθεί ο σημερινός ρυθμός αύξησης των τιμών για τα επόμενα τρία-τέσσερα χρόνια», λέει ο κ. Γιάννης Ξυλάς, επικεφαλής της Geoaxis Property & Valuation Services.

σήμερα σε 1.500 ευρώ/τ.μ., καταγράφοντας άνοδο κατά 9,2%. Αντίστοιχα, στο Μαρούσι η αύξηση ανήλθε σε 9,75% σε 1.830 ευρώ/τ.μ., ενώ στην περιοχή του Χολαργού, η μέση ετήσια άνοδος των τιμών διαμορφώθηκε σε 8,73% και 2.570 ευρώ/τ.μ.

Μάλιστα, όπως σημειώνεται χαρακτηριστικά, ειδικά για τον Χολαργό, είναι η πρώτη φορά από το 2010, όπου η μέση τιμή πώλησης νεόδμητου διαμερίσματος ξεπερνά τις 2.500 ευρώ/τ.μ. Οσον αφορά το Παλαιό Φάληρο, οι τιμές ενισχύ-

θηκαν κατά 7,8% σε 2.125 ευρώ/τ.μ. Οσον αφορά τα παλιότερα ακίνητα (μέσος όρος ηλικίας άνω των 40 ετών), η μεγαλύτερη αύξηση εντοπίζεται στο Μαρούσι με 10% και 1.157 ευρώ/τ.μ., ενώ έπονται το Περιστέρι με αύξηση 9,35% σε 940 ευρώ/τ.μ. Στο Παλαιό Φάληρο οι τιμές αυξήθηκαν κατά 7,7% σε 1.173 ευρώ/τ.μ., ενώ στον Χολαργό η ετήσια αύξηση άγγιξε το 7,35% σε 1.370 ευρώ/τ.μ. Στους Αμπελοκήπους η άνοδος των μέσων αξιών διαμορφώθηκε σε 7,1% και 965 ευρώ/τ.μ.

Προς πώληση το ξενοδοχείο Ritz του Λονδίνου

Ενα από τα πιο ιστορικά και πολυτελή ξενοδοχεία του κόσμου, το Ritz του Λονδίνου, πιθανώς να πωληθεί, καθώς οι ιδιοκτήτες του, οι διδυμοί –πανομιότυποι– μεγιστάνες Ντέιβιντ και Φρέντερικ Μπάρκλεϊ, έχουν ήδη δεχθεί πολλές, εξαιρετικά ελκυστικές προσφορές.

Δεν είναι η πρώτη φορά που ακούγεται κάτι τέτοιο. Τα διευθυντικά στελέχη του Ritz είχαν δηλώσει πριν από μερικούς μήνες ότι εκτιμούσαν πως η αξία της ξενοδοχειακής μονάδας ανέρχεται σε 888,7 εκατ. ευρώ, χάρη στην εγγύητά της στα Ανάκτορα του Σεντ Τζέιμς και του Μπάκινγ-

του κόσμου. Ανάμεσα στην εκλεκτή πελατεία του συμπεριλαμβάνονταν ο Αγά Χαν, ο «πατέρας της Νίκης» Ουίνστον Τσώρτσιλ, που συναντήθηκε εκεί με τον στρατηγό και μετέπειτα πρόεδρο των ΗΠΑ Ντουάιτ Αϊζενχάουερ και τον Γάλλο στρατηγό Ντε Γκωλ για να συζητήσουν τις επιχειρήσεις του Β' Παγκοσμίου Πολέμου, ο βαθύπλουτος μεγιστάνας Πολ Γκετί, αλλά και ο (τότε) μελλοντικός Βρετανός βασιλέας Εδουάρδος Η', ο οποίος παραιτήθηκε από τον θρόνο προκειμένου να παντρευτεί την Ουόλις Σίμπσον. Στο Ritz, ο Βρετανός πρωθυπουργός Ντέιβιντ Λόιντ Τζορτζ πραγματοποίησε πολλές μυστικές συναντήσεις κατά το δεύτερο μισό του Α' Παγκοσμίου, ενώ σε μία από τις πανάκριβες σουίτες του πέρασε τις τελευταίες ημέρες της η Σιδηρά Κυρία της Βρετανίας Μάργκαρετ Θάτσερ.

Κατά τις δεκαετίες του 1920 και του 1930, συνήθισε να γευματίζει εκεί ο συγγραφέας, σκηνοθέτης και μουσικός Νόελ Κάουαρτ, όπως και πολλοί άλλοι συγγραφείς, ηθοποιοί και πολιτικοί. Εκεί κόρηψε το 1912 η Ρωσίδα πρίμα μπαλαρίνα Άννα Πάβλοβα. Το 2002, το διάσημο ξενοδοχείο έγινε το πρώτο που απέκτησε βασιλική πιστοποίηση από τον πρίγκιπα Κάρολο, διάδοχο του βρετανικού θρόνου, για τις υπηρεσίες εξίστασης που προσέφερε. Όταν αγοράστηκε από τους αδελφούς Μπάρκλεϊ, τον Οκτώβριο του 1995, το κτίριο ανακαινίστηκε ριζικά. Οι εργασίες ανακαίνισης διήρκεσαν οκτώ χρόνια και αποκατέστησαν την πρότερη λάμψη του. Το ξενοδοχείο είναι ιδιαίτερα διάσημο για το απογευματινό τσάι που σερβίρει, μια παραδοσιακή βρετανική συνήθεια, ενώ το μπαρ του κατασκευάστηκε έτσι ώστε να θυμίζει εκείνο του Orient Express.

REUTERS

ΑΡΘΡΟ / Του **ΑΝΔΡΕΑ Α. ΑΝΔΡΕΟΥ**

Κάθετα Υπέρ της Κάθετης Ανάπτυξης

Όταν η πολιτεία βάζει αφτί σε εισηγήσεις που προέρχονται από άτομα και ομάδες που είναι σε θέση να εισηγούνται, τότε δημιουργείται ελπίδα.

Και οι βασικές αρχές των εισηγήσεων που τέθηκαν προ μερικών ημερών από τον ΥΠΕΣ κ. Κωνσταντίνο Πετρίδη ως προς την επικείμενη αναθεώρηση των Τοπικών Σχεδίων στις μεγάλες πόλεις αντίχρησε θετικά στα αφτιά όσων ασχολούνται ευρύτερα με τα θέματα του real estate, της πολεοδομίας, της αειφόρου ανάπτυξης και τολμώ να πω της προστασίας του περιβάλλοντος.

Αν ανοίξετε τον χάρτη του Τοπικού Σχεδίου οποιασδήποτε μεγάλης πόλης μας, θα δείτε πως το συντριπτικό ποσοστό των οικιστικών περιοχών αναλώνεται σε πολεοδομικές ζώνες που φέρουν τους κωδικούς «Κα3», «Κα4» και «Κα5». Αυτοί αντιστοιχούν σε συντελεστές δόμησης 140%, 120% και 100% και παράλληλα σε μέγιστο αριθμό ορόφων, τέσσερις για την πρώτη κατηγορία και τρεις για τις άλλες δύο.

Η οριζόντια ανάπτυξη ή η πληθυσμιακή αναπτυξιακή επέκταση των πόλεων προς περιοχές της υπαίθρου ή όπως αγγλίστι είναι γνωστή ως «urbansprawl» είναι μια φυσιολογική εξέλιξη των παραδοσιακών πόλεων όταν αυτές έχουν φθάσει στο όριο της μέγιστης τους χωρητικότητας. Όταν δηλαδή δεν υπάρχει χώρος για περαιτέρω ανάπτυξη και δημιουργείται περισσότερη επιβάρυνση παρά καλό σε όλα τα με-

γέθη όταν γίνει προσπάθεια επέκτασης της, καθώς οι υποδομές δεν μπορούν να λάβουν περισσότερο φορτίο.

Το ερώτημα που έπρεπε να τεθεί επισήμως από την πολιτεία προ καιρού και όχι απλά ανεπίσημα από εμάς σαν μονάδες, ήταν κατά πόσο με το ισχύον σύστημα πολεοδομίας το οποίο είναι δοτό από το Τμήμα Πολεοδομίας και Οικήσεως – ναι έστω κατόπιν διαβούλευσης και δημόσιας συζήτησης – αξιοποιεί κατά τον καλύτερο δυνατό τρόπο τις οικονομικές δυνατότητες της γης μας, όχι μόνον ειδικά αλλά και σφαιρικά. Πόσο μάλλον δε αν αναλογιστούμε πως είμαστε ένα νησί με περιορισμένη έκταση και περιορισμένο πληθυσμό με δημογραφικές δομές που μεταβάλλονται στο χρόνο με συγκεκριμένους τρόπους.

Η απάντηση είναι πως όχι, δεν πετυχαίνει την καλύτερη δυνατή αξιοποίηση. Αν δούμε τα Τοπικά Σχέδια, τότε αφενός δεν θα διαφωνήσουμε πολύ με τη γενική φιλοσοφία της «πυραμίδας» όπου έχουμε τους αυξημένους συντελεστές ανάπτυξης στα κέντρα των πόλεων και ακολουθώς μεταπτώσεις σε χαμηλότερους συντελεστές ανάπτυξης όσο μεγαλώνει η ακτίνα από τα κέντρα αυτά. Ενδεχομένως να μην διαφωνήσουμε τόσο ή καλύτερα να συμφωνήσουμε λιγότερο με την φιλοσοφία της δημιουργίας δευτερευόντων κέντρων που εξυπηρετούν ως δορυφόροι των κυρίως κέντρων αλλά εξυπηρετούν καλύτερα

Η αύξηση των συντελεστών δόμησης και αριθμού ορόφων στις περιοχές που τώρα στεγάζονται τριώροφα και τετράώροφα κτήρια θα δημιουργήσει μια νέα δυναμική ανάπτυξης και επιστροφής του κόσμου στα κέντρα των πόλεων.

τις τοπικές κοινωνίες όπου βρίσκονται. Θα διαφωνήσουμε όμως πως αυτό αποτελεί την βέλτιστη δυνατή αξιοποίηση. Με άλλα λόγια αναλώσαμε τη γη μας καθλώνοντας την σε υπολειτουργία σπρώχνοντας τον κόσμο προς τα έξω.

Εκείνο που μας κάνει να διαφωνούμε, είναι το «χορηγηθέν» από την πολιτεία μέγεθος των δυνατοτήτων των χρήσεων της γης όπως αυτό αποτυπώνεται από τις πολεοδομικές ζώνες και τους υπό αυτών συντελεστών ανάπτυξης. Το μικρό μέγεθος των επιτρεπόμενων αναπτύξεων στις κεντρικές περιοχές σε συνάρτηση με την ταυτόχρονη επέκταση των πολεοδομικών ζωνών ανάπτυξης προς τα έξω δημιουργήσει την οριζόντια ανάπτυξη η

οποία επέφερε προβλήματα σε διάφορα επίπεδα.

Δημιούργησε επέκταση στους Δήμους σε βαθμό που αυτοί να μην μπορούν να εξυπηρετούν τους δημότους τους αφού ο έλεγχος και η δυνατότητα παροχής σωστών υπηρεσιών πάσχουν.

Δημιούργησε την ανάγκη σε επενδύσεις υποδομών με σχετικά άτακτο τρόπο, οι οποίες λόγω κόστους και αυτές παρέχονται με το σταγονόμετρο και ποτέ δεν είναι ολοκληρωμένες. Αύξησε την εξάρτηση του κόσμου στο αυτοκίνητο με αποτέλεσμα να έχουμε σοβαρό πρόβλημα κυκλοφοριακού. Παράλληλα έχουμε επιβάρυνση στο περιβάλλον λόγω αυξημένων ρύπαν-

σίων λόγω της αναγκαστικής διοχέτευσης νέων περιοχών, δεν υπήρχαν και δεν υπάρχουν ικανοποιητικοί πόροι για ανάπτυξη του συστήματος δημοσίων συγκοινωνιών. Επώλησε εμπορική ερήμωση στα παραδοσιακά αστικά εμπορικά κέντρα τόσο λόγω της αποκέντρωσης πληθυσμού, όσο και λόγω της αποκέντρωσης υπηρεσιών, αλλά και λόγω της δημιουργίας οργανωμένων κλειστών Εμπορικών Κέντρων σε διαφορετικές περιοχές. Τέλος, σαν αποτέλεσμα της (πρώρης) οριζόντιας ανάπτυξης σημειώθηκαν σοβαρές υπερπτήσεις στη γη σε περιοχές που μέχρι πολύ πρόσφατα ήταν γεωργικές ή/και παραμελημένες, με ό,τι αυτό μπορεί να συνεπάγεται από πλευράς εφαιρικού πλουτισμού, πιστωτικής επέκτασης κλπ.

Όλα τα πιο πάνω είναι μερικά κτυπητά παραδείγματα για το πώς απέτυχε η στρατηγική πολιτική των Τοπικών Σχεδίων στην ορθολογιστική χρήση της γης μας. Η αύξηση των συντελεστών δόμησης και αριθμού ορόφων στις περιοχές που τώρα στεγάζονται τριώροφα και τετράώροφα κτήρια θα δημιουργήσει μια νέα δυναμική ανάπτυξης και επιστροφής του κόσμου στα κέντρα των πόλεων.

Αυτή η προικωδότηση συντελεστή δεν θα επιφέρει κατ' ανάγκη και αύξηση στις αξίες καθώς η μαζικότητα του μέτρου σημαίνει αυξημένη προσφορά. Άρα μετά την πάροδο κάποιου χρονικού διαστήματος μέχρι να λειτουργήσει το μέ-

τρο, οι τιμές θα είναι – τρωμένον των αναλογιών – σε πιο λογικά επίπεδα. Αυτή η στρατηγική θα αξιοποιηθεί καλύτερα τη δυνατότητα των υφιστάμενων υποδομών, θα αμβλύνει το κυκλοφοριακό και θα δημιουργήσει τις συνθήκες αφέρωσης οικονομικών πόρων προς ενδυνάμωση των δημοσίων συγκοινωνιών.

Είναι λογικό η κάθε πόλη να χρειάζεται και να έχει περιοχές όπου δεν επιτρέπονται πολυκατοικίες. Γι' αυτό οι περιοχές που είναι ήδη καθορισμένες ή χαρακτηριζόμενες σήμερα ως τέτοιες θα πρέπει να διαφυλαχθούν ως κόρη οφθαλμού, αλλιώς θα έχουμε αντίθετα αποτελέσματα ως προς την ποιικλομορφία του προσφερόμενου προϊόντος.

Χαίρομαι επίσης που θα αγγίζουν επιτέλους και το θέμα των δημόσιων χώρων πρασίνου αφού το μέχρι τώρα σύστημα απέτυχε παταγωδώς. Θέλουμε πιο λίγους αλλά πιο μεγάλους δημόσιους χώρους πρασίνου οι οποίοι πραγματικά να αποτελούν πνεύμονες των πόλεων και να προσθέτουν πραγματική αξία στην ευμερία της κοινωνίας και του περιβάλλοντος.

Σίγουρα αυτές οι βελτιώσεις γίνονται με σοβαρή καθυστέρηση. Ποτέ όμως δεν είναι αργά ναβάλουμε τα πράγματα σε πιο ορθολογική βάση ατενίζοντας το μέλλον με μεγαλύτερη αισιοδοξία.

Ο κ. Ανδρέας Α. Ανδρέου, MRICS, CEO, APS Andreou Property Strategy - Chartered Surveyors.

Πρωτοσέλιδο της New York Daily News σχετικά με τον ελληνοϊταλικό πόλεμο και τη δέσμευση Ρούζβελτ να βοηθήσει την Ελλάδα (Οκτώβριος - Δεκέμβριος 1940).

Εξώφυλλο του περιοδικού Life αφιερωμένο στην Ελλάδα και στις νίκες του ελληνικού στρατού κατά των Ιταλών στο αλβανικό μέτωπο.

Πρωτοσέλιδο της εφημερίδας Los Angeles Times με ειδήσεις για τη γερμανική επίθεση στην Ελλάδα, από την ημέρα της εισβολής (6 Απριλίου) έως την κατάληψη της Αθήνας (27 Απριλίου). Στο ίδιο πνεύμα είναι και τα πρωτοσέλιδα άλλων αμερικανικών εφημερίδων, των New York Times, Sunday News, The News-Sentinel, Daily News.

Αφίσα που εξέδωσε το Γραφείο Τύπου και Πληροφοριών της ελληνικής πρεσβείας στις ΗΠΑ για να προβληθεί η συνέχιση της μάχης κατά του Άξονα από την Ελλάδα (1942).

Αφίσα της GWRA για τη συγκέντρωση δωρεών υπέρ της Ελλάδας, μέρος της εκτεταμένης καμπάνιας που αναπτύχθηκε σε όλη την Αμερική.

Το «Όχι» που ένωσε λαούς

Η πλούσια συλλογή του Ελληνοαμερικανού Γκρέγκορι Πάππας παρουσιάζεται για πρώτη φορά στη χώρα μας

Της **ΜΑΡΩΣ ΒΑΣΙΛΕΙΑΔΟΥ**

Το **σημείο** όπου μια προσωπική αφήγηση συνάντησε την πρόσφατη παγκόσμια Ιστορία αποτέλεσε την αφηγηρία μιας πρωτότυπης θεματικής συλλογής και της έκθεσης που ξεκινά την προσεχή Πέμπτη στις αίθουσες της Ελληνοαμερικανικής Ενωσης.

Ο τίτλος της είναι «Η ώρα της Ελλάδας» (The Hour of Greece) και καθώς τα εγκαίνια συμπίπτουν χρονικά με τον φετινό εορτασμό της 28ης Οκτωβρίου, διαθέτει σίγουρα επιτετακό χαρακτήρα. Όχι, όμως, μόνον αυτό. Αρχίζοντας κυριολεκτικά από την πρώτη ημέρα της κήρυξης του πολέμου, την 28η Οκτωβρίου του 1940, επιχειρεί να αναδείξει την απήκηση που είχε στις ΗΠΑ η νίκη της Ελλάδας στην αρχή του Β' Παγκοσμίου Πολέμου, φωτίζοντας, παράλληλα, τη σημαντική συνδρομή των Αμερικανών στην επιούωση των δεινών του πολέμου. Χάρη στη συνεργασία του Hellenic American

Η πρώτη συναυλία του Φρανκ Σινάτρα στο Μάντισον Σκουέαρ Γκάρντεν δόθηκε για να συγκεντρωθούν χρήματα για τον πόλεμο στην Ελλάδα.

University/Hellenic American College και του Greek America Foundation με τα Γενικά Αρχεία του Κράτους (ΓΑΚ), και με τη συμβολή του ιστορικού, καθηγητή στο Πανεπιστήμιο Haverford Αλέξανδρου Κιτρορέφ, η ιστορικός τέχνης Λουίζα Καραπιδάκη επιμελήθηκε την παρουσίαση περισσότερων από 300 εκθεμάτων. Έτσι δημιουργήθηκε μια έκθεση επισημονικά τεκμηριωμένη και βασισμένη σε σπάνιο αρχαιακό υλικό, την οποία όμως διατρέχει ένα συναισθηματικό νήμα: αυτό που πριν από περίπου 80 χρόνια συνέδεσε τους λαούς της Ελλάδας και της Αμερικής με πράξεις αλληλεγγύης.

Το ευαίσθητο ανθρώπινο στοιχείο, μια οικογενειακή ιστορία, παράκρινε επίσης τον μογενή Γκρέγκορι Πάππας στη δημιουργία της συλλογής του. «Ξεκίνησα πριν από περίπου 20 χρόνια, επειδή ανακάλυψα ανάμεσα στα προσωπικά χαρτιά του πατέρα μου ένα επίσημο έγγραφο: Ήταν το ευχαριστήριο γράμμα προς τη γιάγια μου για τη συμβολή της στη διάσωση Αυστραλών και Νεοζηλανδών στρατιωτών από τους Γερμανούς στην Κρήτη, τον τόπο της καταγωγής μας», μας λέει ο κ.

Ένα μαξιλάρι με σύμβολα της Greek War Relief Association, την ελληνική σημαία και τον εϋζωνα, την ελληνοαμερικανική και ελληνοβρετανική συμμαχία κατά του Άξονα.

Πάππας. Με αφορμή τις οικογενειακές αναμνήσεις, λοιπόν, αλλά και τη διττή του ιδιότητα –τις ελληνικές ρίζες και την αμερικανική ταυτότητα– άρχισε να ερευνά το ζήτημα της αμερικανικής υποστήριξης προς την Ελλάδα κατά τον Β' Παγκόσμιο Πόλεμο. Στην πορεία των χρόνων ανακάλυψε και συνέλεξε πρωτοσέλιδα εφημερίδων, εξώφυλλα περιοδικών και διάφορα τυχαία ενθύμια που έβρισκε σε δημοπρασίες, αντικερί και παλαιοπωλεία, καθώς και σε πωλητήρια ιδιωτών από όλη την αμερικανική επικράτεια. Το αποτέ-

«**King of Guerrillas**», κόμικς αφιερωμένο στη μάχη της Κρήτης και στην Αντίσταση με πρωταγωνιστή τον Εμμανουήλ Μάντακα, μετέπειτα στρατηγό του ΕΛΑΣ.

λεσμα είναι μια συλλογή που απαρτίζεται από ποικίλο ανέκδοτο υλικό, και παρουσιάζεται για πρώτη φορά στην Ελλάδα. Για την καλύτερη ανάδειξη του θέματος της έκθεσης το περιεχόμενο έχει εμπλουτιστεί από τα αρχεία και τις συλλογές των ΓΑΚ με τεκμήρια που κατά το μεγαλύτερο μέρος τους παρουσιάζονται επίσης για πρώτη φορά στο κοινό.

«Το ξέρατε ότι η πρώτη συναυλία του Φρανκ Σινάτρα στο Μάντισον Σκουέαρ Γκάρντεν δόθηκε για να συγκεντρωθούν χρήματα για τον πόλεμο στην Ελλάδα;», μας ρωτά ο

Κονκάρδες καθώς επίσης σπιρτόκουτα και τραπουλόχαρτα με πατριωτικό περιεχόμενο συνέβαλαν στην προσπάθεια της GWRA να συγκεντρώσει επισιτιστική βοήθεια για την Ελλάδα.

Γκρέγκορι Πάππας, ο οποίος βρίσκεται στην Ελλάδα και θα παραστεί στα εγκαίνια. Αυτή η πληροφορία όπως και πολλά ακόμη άγνωστα στοιχεία συνθέτουν τον αφηγηματικό ιστό της έκθεσης, που χωρίζεται σε θεματικές ενότητες και ακολουθεί τη χρονολογική σειρά των γεγονότων. Ορίζοντας συμβολικά την έναρξη του πολέμου, άρα και της έκθεσης, το ημερολόγιο του Ιωάννη Μεταξά –δάνειο από τα ΓΑΚ– είναι ανοιγμένο στην 28η Οκτωβρίου του 1940.

Το σημείο καμπής

«Η στιγμή που η Ελλάδα ενεπλάκη στον Β' Παγκόσμιο Πόλεμο την 28η Οκτωβρίου 1940 ξεχωρίζει ως μία από τις ενδοξότερες στιγμές στη σύγχρονη Ιστορία της χώρας. Η μέρα εκείνη αποτέλεσε κι ένα καθοριστικό σημείο καμπής στις σχέσεις ανάμεσα στην Ελλάδα και στις Ηνωμένες Πολιτείες, καθώς και στην αντίληψη που επικρατούσε για τους Έλληνες μετανάστες στην Αμερική. Κυβέρνηση και πλάτυ κοινό στις ΗΠΑ άρχισαν να τρέφουν μεγαλύτερη εκτίμηση τόσο για τη νεότερη Ελλάδα όσο και για τους Ελληνοαμερικανούς», σημειώνει ο ιστορικός Αλέξανδρος Κιτρορέφ στην εισαγωγή του θαυμάσιου οδηγού-λευκώματος που συνοδεύει την έκθεση. Η συμβολή της ελληνοαμερικανικής κοινότητας με επικεφαλής τον Σπύρο Σκούρα, πρόεδρο της χολιγουντιανής 20th Century Fox ήταν καθοριστική για τη σύσταση της «Ενωσης για την Ανθρωπιστική Βοήθεια στην Εμπόλεμη Ελλάδα» (Greek War Relief Association), η οποία προσελκυσε πολύ σύντομα τη συνδρομή όλων των Αμερικανών, καθώς πλήθυναν οι σχετικές φιλανθρωπικές εκστρατείες, εκδηλώσεις, θεατρικές παραστάσεις, εκθέσεις και ραδιοφωνικοί μαραθώνιοι, με ονόματα όπως του Μπομπ Χόουπι, της Σίρλεϊ Τεμπλ, του Μπινγκ Κρόσμπι και του Κλαρκ Γκέιμπλ να πρωταγωνιστούν ως παρουσιαστές.

Εγκαίνια 24/10, στις 7 μ.μ. Μασσαλίας 22. Διάρκεια έως 20/12.

Ατζέντα

Ε Π Ι Λ Ο Γ Ε Σ

20.10.19 - 26.10.19

Επιμέλεια: **ΑΠΟΣΤΟΛΟΣ ΚΟΥΡΟΥΠΑΚΗΣ**
art@kathimerini.com.cy
kouroupakisa@kathimerini.com.cy

ΔΙΑΛΕΞΗ

«Οι αφίσες του Γιώργου Τσαγγάρη»

Το Κοινοτικό Συμβούλιο Κοντέας και ο Θεατρικός Όμιλος Κοντεατών και Φίλων «Τέρψις» σας προσκαλούν να τιμήσετε με την παρουσία σας τη διάλεξη του Γιώργου Τσαγγάρη, με θέμα: «Οι αφίσες του Γιώργου Τσαγγάρη-20 χρόνια διαδρομής». «Σπίτι της Κοντέας», οδός Πιαλέ Πασιά 92, Λάρνακα. Τετάρτη 23 Οκτωβρίου, ώρα 7:30 μ.μ. **Είσοδος ελεύθερη.**

ΕΚΘΕΣΗ

«Δρεπάνι & Κώδικας»

Δρεπάνι & Κώδικας είναι ο τίτλος της διεθνούς έκθεσης η οποία πραγματοποιείται στο πλαίσιο του προγράμματος Phygital. Το πρόγραμμα σχεδιάστηκε για την Κύπρο από τη δρα Χρυσταλλήνη Λοϊζίδου με στόχο τη διερεύνηση σύγχρονων διεργασιών προς μια οικονομία βασισμένη στον καταμερισμό γνώσης και στην επανεξέταση των καπιταλιστικών ερμηνειών της πίστωσης, της εργασίας και της παραγωγής. Στην έκθεση Δρεπάνι & Κώδικας, Κύπριοι και διεθνείς καλλιτέχνες, παρουσιάζουν έργα τα οποία αναλογίζονται, επανεξετάζουν και αντιπαράτιθενται με τρέχοντα πρότυπα παραγωγής και γνώσης, όπως αυτά διαμορφώνονται στο πλαίσιο των παγκόσμιων ψηφιακών κοινωνιών. Συγχρόνως, το

μουσείο μας επιτρέπει να ριζούμε μια ματιά σε κατασκευαστικές και οικιστικές συνήθειες του πρόσφατου παρελθόντος και παρουσιάζεται ως το φυσικό και εννοιολογικό πεδίο για τα πέντε πρωτότυπα του Phygital στην Κύπρο, ενώ συνάμα, διαμορφώνεται το makerspace στη Λακατάμια, στο Πολυδύναμο Κέντρο του δήμου σε συνεργασία με το Ερευνητικό Ίδρυμα του Πανεπιστημίου Λευκωσίας. Εγκαίνια 24 Οκτωβρίου, 6:00 μ.μ. Διάρκεια έκθεσης έως 15 Φεβρουαρίου 2020. Μουσείο Ιστορίας και Πολιτιστικής Κληρονομιάς, Αγίας Παρασκευής, Λακατάμια. **Πληροφορίες σχετικά με το πρόγραμμα των δραστηριοτήτων επισκεφθείτε** <https://thkioppalies.org/Projects>.

ΠΑΡΑΣΤΑΣΗ

«Γαρυφαλλιά» σε σκηνοθεσία Στ. Θεοχάρους

Για δεύτερο κύκλο παραστάσεων ανεβαίνει το έργο «Γαρυφαλλιά» σε κείμενο και σκηνοθεσία του Στέλιου Θεοχάρους και ερμηνεία της Μικαέλλας Κάσιου. Όπως σημειώνεται στο δελτίο Τύπου «Κάποιες ιστορίες πρέπει να τις λέμε ακριβώς όπως είναι. Κάποιες ιστορίες απλά πρέπει να τις λέμε. Η Γαρυφαλλιά περνάει πολλές ώρες της ημέρας στο εργαστήρι - ατελιέ του θεάτρου όπου εργάζεται, ράβοντας και επιδιορθώνοντας κουστούμια. Μοναδική της συντροφιά, τα δημιουργήματά της. Η Γαρυφαλλιά τα βάζει με το σύστημα, τα στερεότυπα, τις αξίες της κοινωνίας, τον ρατσισμό, με την ίδια, με μία κλωστή. Προσπαθεί να χάσει όσα πρέπει να καθούν και να βρει ό,τι πρέπει να βρεθεί. Αντισυμβατική και παράτολμη, θα μπορούσε να ηγηθεί της επανάστασης της μοναξιάς. Άλλωστε για ποιον δουλεύουμε;» Παραστάσεις: Κυριακή, 27 Οκτωβρίου, Δευτέρα, 28 Οκτωβρίου και Δευτέρα, 4 Νοεμβρίου Τετάρτη, 6 Νοεμβρίου. Flea Theatre, Γιάννη Κορομιά, Λευκωσία, ώρα 8:30 μ.μ. **Πληροφορίες, κρατήσεις τηλέφωνο 99 798948.**

ΕΚΔΟΣΗ

25ο τεύχος του περιοδικού τεχνών «Διόραμα»

Κυκλοφορεί το 25ο τεύχος του διμηνιαίου περιοδικού τεχνών και πολιτισμού «Διόραμα» με πλούσια και ενδιαφέρουσα ύλη. Στο τεύχος αυτό περιλαμβάνονται η εργασία για το Brexit και τον πολιτισμό της Άγγελας Χριστοφίδου, κείμενο του Ανδρέα Χατζηθωμά για τον ζωγράφο Χρίστο Χρίστου, η εργασία της Άντρης Χατζηγεωργίου-Λυμπούρη για τον Πέτρο Στυλιανού, τον Κύπριο μαέστρο. Επίσης, στο τρέχον έτος δημοσιεύονται τα κείμενα των Κωνσταντίνου Γιαγκουλλά, του Λευτέρη Παπαλεοντίου

για το συλλογικό αφήγημα του «Ανευ» και τον νέο ποιητή Αλέξανδρο Χρονίδη, καθώς και κείμενα των Ευτυχίας Αλεξάνδρας Λουκίδου, Στ. Παπαντωνίου, Απόστολου Κουρουπάκη, Μόνας Σαββίδου Θεοδούλου, Παναγιώτη Νικολαΐδη, για διάφορα ζητήματα της κυπριακής λογοτεχνίας, καθώς και μικρό αφιέρωμα στον Βασίλη Μιχαηλίδη, με κείμενο του Χρίστοκλ Παναγιώτη. Στο 25ο τεύχος επίσης υπάρχουν οι συνεργασίες των Θ. Πυλαρινού, της Χρυσοθ. Παναγή και άλλων αξιόλογων ανθρώπων του πολιτισμού.

ΕΠΙΣΗΜΑΝΣΕΙΣ | Του ΑΠΟΣΤΟΛΟΥ ΚΟΥΡΟΥΠΑΚΗ

Αρχαιότητες, αστειότητες

Εδώ και μερικές ημέρες 300 αρχαιότητες από κυπριακά μουσεία εκτίθενται στο Εθνικό Αρχαιολογικό Μουσείο της Ολλανδίας, το Rijksmuseum van Oudheden, στο Άμστερνταμ, με τίτλο «Cyrus - A Dynamic Island». Πολύ σημαντική έκθεση και στα εγκαίνια της παρευρέθησαν η υπουργός Μεταφορών και Βασίλική Αναστασιάδου, η διευθύντρια του Τμήματος Αρχαιοτήτων και άλλοι επίσημοι αξιωματούχοι της Δημοκρατίας. Ορθώς και πολύ σωστά και μπράβο τους όλοι αυτοί που πήγαν σε μία εξόχως σημαντική στιγμή για τα αρχαιολογικά μας πράγματα, αλλά ένα παράπονο έχω μόνο και θέλησα να σας το πω, που τραγουδά και η Μαρινέλλα. Ποια ενημέρωση είχαν όσοι καλύπτουν τα πολιτιστικά πράγματα στην Κύπρο; Πού ήταν το ΡΙΚ εκείνη την ημέρα; Γιατί δεν υπήρξαν πρόδρομες δράσεις από το Τμήμα Αρχαιοτήτων για μία τόσο σπουδαία έκθεση;

Δεν ξέρω αν άλλοτε έχουν φύγει από τη χώρα τόσες πολλές αρχαιότητες μαζεμένες προς δανεισμό, άρα οι 300 που δανείσαμε στην Ολλανδία είναι κάτι που έπρεπε να

το γνωρίζουμε καλά, για να το καλύψουμε δεόντως, σωστά, μελετημένα. Όχι από δελτία Τύπου και σκόρπιες δηλώσεις των εμπλεκόμενων. Για να μην παρεξηγηθώ, δεν λέω ότι έπρεπε να μας πάρουν μούκτι στο Άμστερνταμ και να ταξιδέψουμε εις υγειάν της Δημοκρατίας οι 4-5 που ασχολούμαστε με τον πολιτισμό της χώρας, όχι, αλλά να έστελναν μια ενημέρωση, να είχαν διοργανώσει μια συνέντευξη Τύπου, όταν τα πράγματα θα είχαν διευθετηθεί και θα ήταν όλα έτοιμα.

Να μας προσκαλέσουν στα εγκαίνια και εμείς να αποφασίσουμε αν θέλουμε να πάμε, με έξοδα δικά μας ή των μέσων μας. Εξ όσων γνωρίζω κανείς κάτι τέτοιο δεν έγινε, και μάθαμε όλοι ότι 300 αρχαιότητες θα πάνε στην Ολλανδία, όχι ένα ή δύο εμβληματικά ευρήματα, αλλά 300 αντικείμενα, από σπόντα, από δελτία Τύπου και από συναδέλφους που ζουν και εργάζονται στην Κεντρική Ευρώπη. Εδώ σιγή ιχθύος, ό,τι μάθει κανείς από σπόντα ή μέσω του Γραφείου Τύπου και Πληροφοριών, του ΚΥΠΕ και γενικά καθηκόντως...

Επαναλαμβάνω ότι το ζήτημα δεν εί-

ναι το ταξίδι, τουλάχιστον όσο δεν μιλάμε με καθαφικούς όρους, αλλά η μη σωστή ενημέρωση. Πόσο δύσκολο ήταν να διοργανωθεί μια ενημερωτική εκδήλωση; Δεν είχε χρόνο το Υπουργείο Μεταφορών να την οργανώσει; Δεν βρήκαν ώρες και μέρες κατάλληλες στο Τμήμα Αρχαιοτήτων; Δυσκολεύομαι να το πιστέψω. Νομίζω ότι θα έπρεπε να το κάνει το Υπουργείο Πολιτισμού ή οι Πολιτιστικές Υπηρεσίες... αλλά τι λέω το Τμήμα Αρχαιοτήτων ανήκει οργανικά στο Υπουργείο Μεταφορών... και τώρα καταλαβαίνω πώς δικαιολογείται, μεταφέρουμε αρχαιότητες, 300 τον αριθμό, σαν να μεταφέρουμε εμπορευματοκιβώτια ή σαν να έχουμε να κάνουμε με λεωφορικάς γραμμές και επιβάτες. Κακεντρέχεια θα πει κάποιος, αλλά συγγνώμη κιόλας.

Μήπως μία τέτοια εκδήλωση εκ μέρους του Υπουργείου Μεταφορών θα έξυνε πληγές και θα αγόραζαν τον μπελά με τη σιγή, μπας και κανείς από μας ρωτούσε πώς πάνε οι διαδικασίες για το Νέο Αρχαιολογικό Μουσείο της Λευκωσίας, που είδαμε μακέτες, ακούσαμε εξαγγελίες και όλα πολύ ωραία, αλλά από τηγανίτα ακόμα τίποτα;

Μπορεί πάλι να είμαι καχύποπτος, δεν ξέρω ή και ντρινγκαδόρος, αλλά αυτή τη σιωπή δεν μπορώ να την καταλάβω, ειλικρινά.

Η δημιουργία, λοιπόν, ενός φορέα που θα ονομάζεται έστω Υφυπουργείο Πολιτισμού κρίνω ότι είναι απαραίτητη και αυτό για να ενταχθούν υπό τη σκέπη του πρωτοβουλίες όπως αυτές. Είναι απαραίτητη η σύσταση ενός τέτοιου Υφυπουργείου, για πολλούς λόγους που όλοι καταλαβαίνουν και δεν ξέρω γιατί καθυστερούμε τόσο πολύ. Μήπως γιατί θέλουμε να φτιάξουμε την Υφυπουργείρα και δεν θα είναι απλώς μετεξέλιξη και μεταφορά (μ' άρεσε αυτό) αρμοδιοτήτων;

Αφάστε που η δημιουργία του ίσως να μας έλυνε και απορίες σχετικά με την τοπιτέχνηση και αστική ανάπλαση ιστορικών σημείων των πόλεων μας, θα έσωζε αρχιτεκτονικούς θησαυρούς, θα αναδείκνυε σημεία τοπόσημα της Κύπρου, και θα εκπνούσε ένα μακροπρόθεσμο σχεδιασμό για τον πολιτισμό μας, και θα ξέραμε και εμείς οι πολιτιστικοί συντάκτες πού να απευθυνόμαστε συγκεκριμένα για να λέμε τα παράπονά μας και τις ιδέες μας.

ΑΝΑΓΝΩΣΕΙΣ

Της **ΜΑΡΙΑΣ ΚΑΤΣΟΥΝΑΚΗ**

Στην «κουζίνα της Φραγκφούρτης

Ο τίτλος είναι ελκυστικός: «Kitchen debates». Ο υπότιτλος «Κουζίνα και οικιακός χώρος - Αναπαραστάσεις θηλυκότητας στον απόηχο του Bauhaus». Πρωτότυπο, αν μη τι άλλο. Η ιδέα του Ινστιτούτου Γκαίτε να εντάξει στο πλαίσιο των επετειακών εκδηλώσεων για τα 100 χρόνια από την ίδρυση της αρχιτεκτονικής και καλλιτεχνικής σχολής του Μπίουναους και μια βραδιά για την «Κουζίνα της Φραγκφούρτης», προκαλεί ένα ευπρόσδεκτο ξάφνιασμα. Πρώτα, η πληροφορία: ο σχεδιασμός της οφείλεται στη Margarete Schütte-Lihotzky (1897-2000), την πρώτη γυναίκα που σπούδασε αρχιτεκτονική στη Βιέννη. Μια κουζίνα «με πτυσσόμενες επιφάνειες εργασίας, ενσωματωμένους αποθηκευτικούς χώρους, αφαιρούμενο κάδο απορριμμάτων, και προσαρμοζόμενο φωτισμό οροφής. Η αποθήκευση τροφίμων γινόταν σε αλουμινένια συρτάρια με ετικέτες για το περιεχόμενο». Η πρώτη, λοιπόν, αυτή εντοικισμένη κουζίνα είχε διαστάσεις 1,9 μ. x 3,4 μ. Η στενή διαρρύθμιση είχε σκοπό να ελαχιστοποιηθεί ο αριθμός βημάτων που απαιτούνταν για τη δουλειά στην κουζίνα(!), «με στόχο την οικονομική και προσωπική ανεξαρτησία της γυναίκας».

Η βραδιά (την ερχόμενη Πέμπτη, στο Ωδείο Αθηνών) περιλαμβάνει τέσσερις μικρού μήκους ταινίες, βωβές, πάνω στο –ας το ονομάσουμε για την οικονομία του σχολίου– «αλφάβητο της κουζίνας» και μια συζήτηση ανάμεσα σε τρεις γυναίκες (μια κοινωνική ανθρωπολόγο, μια αρχιτέκτονα και μια εικαστική).

Το βλέμμα μου σκόνταψε στο δελτίο Τύπου και αναζήτησα τις τέσσερις ταινίες, δύο της δεκαετίας του 1920, μία του 1975 και την πρώτη εμφάνιση της γνωστής Βελγίδας σκηνοθέτιδος Σαντάλ Ακερμάν («Saute ma ville», 1968). Πειραματικές, πρωτοποριακές, φεμινιστικές, δηλώνουν μια σχέση εξάρτησης και απώθησης των γυναικών με την κουζίνα. Το «βασιλείο» της ρουτίνας αλλά και της δημιουργίας. Αυτό που κάποιες φεμινίστριες ονειρεύονταν να καταργήσουν αν όχι να καταστρέψουν, άλλες το επισκέπτονταν ψυχαναγκαστικά και αδιάφορα και ορισμένες αφηνόνταν να εμπνευστούν και να δημιουργήσουν. Καμία τέχνη δεν έμεινε αδιάφορη στην αποτύπωση της ζωής στην κουζίνα (σινεμά, θέατρο, εικαστικά, κυρίως), και η τάση κάτι σημαίνει. Συγγραφείς και ποιήτριες έχουν δηλώσει ότι έγραφαν αργά το βράδυ στην κουζίνα, σχέσεις, παρεξηγήσεις και συζητήσεις λύνονταν ή άναβαν στη διάρκεια της προετοιμασίας ενός γεύματος. Η παρασκευή ενός φαγητού ακολουθούσε τους παλμούς ενός ζωντανού οργανισμού. Πυρακτώνονταν ή πάγωνε, αφηνόνταν στη γοητεία ή επιτάχυνε την, όποια, καταστροφή – του φαγητού ή της σχέσης.

Η μικρή κουζίνα στον φωταγωγό της μικροαστικής ελληνικής (πολυ)κατοικίας, έχει μια, σχεδόν, σαρκαστική ομοιότητα με την εντοικισμένη «Κουζίνα της Φραγκφούρτης». Με τα διακοσμητικά πλακάκια, τη φορμάκια, τα ελάχιστα τετραγωνικά που αναλογούν στη νοικοκυρά, μάλλον αφίλοξενη και ακαλαίσθητη, και την ίδια στιγμή, αναγκία. Πόσο διαφορετική από τους ενιαίους, φωτεινούς χώρους «με πάσο», τη μετεξέλιξη του πάγκου, που χωρίζει και την ίδια στιγμή ενώνει, σαν ένα σύνολο συμπαγές, τη ζωή εντός και εκτός κουζίνας. Η «Κουζίνα της Φραγκφούρτης» μοιάζει με τομή. Μετά, τίποτα δεν είναι ίδιο στο σπίτι. Γιατί αυτά, τα ελάχιστα, τετραγωνικά όρισαν εκτός από τον χρόνο και τη διάθεση. Μαζί με τα καλά, της αποθήκευσης και συντήρησης των τροφίμων, ήρθε, αν το καλοσκεφτούμε, κι ένας ανεπαίσθητος στην αρχή και πιο ορατός, όσο περνούσε ο καιρός, αποκλεισμός, μαζί με ένα αίσθημα ασφυξίας της γυναίκας - νοικοκυράς. Τα μικρά ντουλάπια άρχισαν να ανοιγοκλείνουν με ταχύτητα και ένταση, σαν παλμογράφος της ζωής του σπιτιού. Μοναχικής ή οικογενειακής.

Στη 12λεπτη ταινία της Ακερμάν, η νεαρή πρωταγωνίστρια (η ίδια η σκηνοθέτις), στην αρχή κλειδώνεται στο μικρό το κουζινάκι της, σφραγίζει με ταινία τις χαραμάδες σε πόρτα και παράθυρα και βράζει μακαρόνια. Τα κουζινικά καταλήγουν στο πάτωμα. Το καθαρίζει φορώντας αδιάβροχο και πλημμυρίζει την κουζίνα νερά. Τα πράγματα ξεφεύγουν στη συνέχεια. Η νεαρή γυναίκα σκάει ένα μπαλόνι, καίει ένα γράμμα, ανοίγει τον διακόπτη του γκαζιού και τινάζει εαυτόν, κουζίνα, ρουτίνα της νοικοκυράς κι όλη την πόλη στον αέρα. BANG! «Η κουζίνα», όπως γράφει η θεωρητικός και curator Birgit Kohler, «έχει γίνει ένα έργο δωματίου, όπου συνηπάρχουν κιούμια και σοβαρότητα, εξέγερση κι απόγνωση, χαρούμενη αναρχία και (αυτο)καταστροφική ενέργεια». Κάπως σαν τη ζωή μας, δηλαδή.

Ο Μάνσον και η μάταιη αναζήτηση της αλήθειας

Μια έρευνα για τον άνθρωπο - ενσάρκωση του κακού

TOM O' NEIL
Chaos, Charles Manson, the CIA
and the Secret History
of the Sixties
εκδ. William Heinemann, 2019,
σελ. 520

Του ΑΧΙΛΛΕΑΣ ΠΑΠΑΡΞΕΝΟΥ

Στις 20 Ιουλίου 1969 η Αμερική ζούσε την ευφορία από την πρώτη αποστολή ανθρώπου στη Σελήνη. Τρεις εβδομάδες αργότερα ζούσε τη φρίκη από την άγρια σφαγή επτά ατόμων στην Καλιφόρνια, μεταξύ των οποίων η ετοιμόγεννη ηθοποιός Σάρον Τέιτ, από οπαδούς του ψυχοπαθούς γκουρού Τσαρλς Μάνσον. Οι αγριότητες σηματοδότησαν το τέλος της αθωότητας στην ανατρεπτική δεκαετία του '60 με το ελεύθερο σεξ, τα ναρκωτικά και την αμφισβήτηση του κατεστημένου και κατέταξαν τον Μάνσον, παρότι δεν σκότωσε με τα ίδια του τα χέρια, σε έναν από τους πιο διαβόητους κατά συρροήν δολοφόνους στην αμερικανική ιστορία.

Παρότι πέρασαν 50 χρόνια, τα συγγερά εγκλήματα συνεχίζουν να κεντρίζουν το ενδιαφέρον, με τελευταίο δείγμα το φιλμ του Κουέντιν Ταραντίνο «Κάποτε... στο Χόλιγουντ». Με το βιβλίο του «Χάος» ο ερευνητικός δημοσιογράφος Τομ Ο' Νιλ επιχειρεί να ρίξει νέο φως στην πολύκροτη υπόθεση, αμφισβητώντας την επίσημη εκδοχή, όπως διατυπώθηκε από τον εισαγγελέα της δικής. Προϊόν μιας εμμονικής 20ετούς έρευνας, στη διάρκεια της οποίας αντιμετώπισε ένα τοίχο σι-

ωπής και ερωτοτροπώντας με τη συνωμοσιολογία, το βιβλίο, με τη βοήθεια εκατοντάδων συνεντεύξεων και άγνωστων ντοκουμέντων της Αστυνομίας του Λος Άντζελες, του FBI και της CIA, αποκαλύπτει αδικαιολόγητα λάθη, απόκρυψη φακέλων και ψευδομαρτυρίες, θέτοντας αμείλικτα ερωτήματα, στα οποία δεν έχουν δοθεί ικανοποιητικές απαντήσεις:

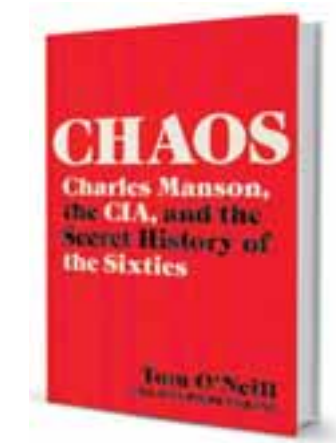
- Ποιες ήταν οι σχέσεις του Μάνσον στο Χόλιγουντ και ποιοι είχαν συμφέρον να τις αποκρύψουν;
- Γιατί η αστυνομία συνέλαβε τους δολοφόνους με καθυστέρηση σχεδόν τεσσάρων μηνών και γιατί έδειχνε επιεικεία στην παραβατική συμπεριφορά του Μάνσον και της «οικογένειάς» του;
- Πώς ένας αμόρφωτος κακοποιός απέκτησε τόσες ικανότητες επιρροής και χειραγώγησης των πιστών του, μετατρέποντάς τους σε αιμοσταγείς εγκληματίες;
- Είχε ο Μάνσον κάποια εμπλοκή στα απόρρητα πειράματα ελέγχου του μυαλού, που η CIA διενεργούσε εκείνη την περίοδο στην Καλιφόρνια, ή στο μυστικό πρόγραμμα του FBI για την παρακολούθηση και εξουδετέρωση του «εσωτερικού εχθρού»;

Η ανατριχιαστική ιστορία είναι γνωστή. Το βράδυ της 8ης Αυγούστου 1969 ένας άνδρας και τρεις γυναίκες της χίπικς οικογένειας Μάνσον, με εντολή του αρχηγού τους, σφάζουν τέσσερα άτομα σε μία έπαυλη στο Μπέρβερλι Χιλς, την οποία νοίκιαζε παλαιότε-

ρα ένας μουσικός παραγωγός που είχε απορρίψει δίσκο με τραγούδια του Μάνσον και όπου ζούσε τότε η 26χρονη ηθοποιός Σάρον Τέιτ, 8,5 μηνών έγκυος, σύζυγος του σκηνοθέτη Ρόμαν Πολάνσκι, που απουσίαζε στο Λονδίνο. Με το αίμα της γράφουν στην εξώπορτα «γουρούνι», για να ενοχοποιήσουν τους «Μαύρους Πάνθηρες», να προκληθεί φυλετικός πόλεμος και να εκπληρωθεί έτσι η «προφητεία» του Μάνσον ότι από το χάος θα ανεδύετο ο ίδιος ως νέος άγγελος της Αποκάλυψης. Στην είσοδο οι δολοφόνοι είχαν σκοτώσει προηγουμένως ένα νεαρό φίλο του επιστάτη. Με τη σφαγή ο Μάνσον έστελνε μήνυμα αίματος και τρόμου στο διονυσιακό Χόλιγουντ και έσπερνε το φυλετικό μίσος. Με παρόμοιο τρόπο το επόμενο βράδυ κατακρουρηγήθηκε το αθώο ζεύγος Λα Μπίανκα, με το αίμα τους να χρησιμοποιείται για το σύνθημα «θάνατος στα γουρούνια». Παράλληλα, μέλη της «οικογένειας» ενέχονταν σε άλλες δύο δολοφονίες πριν και μετά το αιματηρό διήμερο, καθώς και σε κλοπές αυτοκινήτων, ληστείες και διακίνηση ναρκωτικών. Μετά την αποφυλάκισή του το «καλοκαίρι του έρωτα» το 1967, σε ηλικία 32 ετών, ο Μάνσον εγκαθίσταται στην περιοχή του Αγίου Φραγκίσκου προσελκύοντας νεαρές κυρίες στην έκλυτη ζωή του κοινοβίου με τα όργια σεξ και ναρκωτικών. Για τους οπαδούς του ήταν ταυτόχρονα Μεσσίας και Σατανάς, ένας Ρασπούτιν, που είχε αποκτήσει απόλυτη κυριαρχία

Πώς ένας αμόρφωτος κακοποιός όπως ο Τσαρλς Μάνσον απέκτησε τόσες ικανότητες επιρροής και χειραγώγησης των πιστών του, μετατρέποντάς τους σε αιμοσταγείς εγκληματίες; Είναι ένα από τα ερωτήματα που θέτει στο βιβλίο του ο Τομ Ο' Νιλ.

Ο συγγραφέας ξεθάβει το απόρρητο πρόγραμμα ελέγχου του μυαλού με το οποίο η CIA πειραματιζόταν επί μία 20ετία στο απόγειο του Ψυχρού Πολέμου.

στα σώματα και στα μυαλά τους. Στην κλινική του Χάιτ Ασμπουρι, που λειτουργούσε ως κάλυμμα της CIA, «τα παιδιά των λουλουδιών» εξασφάλιζαν δωρεάν ιατρική περίθαλψη για αφροδισιακά νοσήματα και ανεπιθύμητες εγκυμοσύνες, αλλά χωρίς τη γνώση τους γίνονταν πειραματόζωα σε έρευνες για την αλλαγή συμπεριφοράς από τη χρήση ψυχεδελικών ναρκωτικών. Όταν η «οικογένεια» μετακινήθηκε το 1968 σε ράντσο έξω από το Λος Άντζελες, παρόμοιες τεχνικές «πλύσης εγκεφάλου» με χρήση LSD και ύπνωσης χρησιμοποιούσε και ο Μάνσον για να πετύχει την πλήρη υποταγή των ακολούθων του στις ορέξεις του, στη βία και στην παράνοια.

Για να λύσει τον γρίφο, ο συγγραφέας ξεθάβει το απόρρητο πρόγραμμα ελέγχου του μυαλού με το οποίο η CIA πειραματιζόταν με την κωδική ονομασία MKULTRA επί μία 20ετία στο απόγειο του Ψυχρού Πολέμου. Τα πειράματα διεξάγονταν μέχρι το 1973 σε νοσοκομεία, φυλακές, κολλέγια, και στρατιωτικές βάσεις και

επιβεβαιώθηκαν από την έκθεση της Επιτροπής Τσερτς της Γερουσίας το 1976, όταν δημοσιοποιήθηκαν λεπτομέρειες των μυστικών προγραμμάτων της CIA και του FBI.

Αδιέξοδο

Ο Ο' Νιλ παραδέχεται ότι παρά την εξαντλητική έρευνά του δεν κατόρθωσε τελικά να βρει τις ατράνταχτες αποδείξεις που αναζητούσε. Ούτε πρόσφερε κάποια προστιθέμενη αξία η τηλεφωνική επαφή του με τον αμετανόητο Μάνσον, που δέχθηκε να του μιλήσει σύντομα δύο φορές από τη φυλακή, ισχυριζόμενος ότι δεν γνώριζε κανέναν, ούτε τον εαυτό του. Μπορεί ο Μάνσον, που πέθανε το 2017 σε ηλικία 83 ετών, να ήταν η ενσάρκωση του κακού, κατά τον συγγραφέα όμως δεν γνωρίζουμε την πλήρη έκταση του κακού και ίσως δεν θα τη μάθουμε ποτέ.

Ο κ. Αχιλλέας Παπαρξένος υπηρέτησε ως προϊστάμενος του Γραφείου Τύπου και Επικοινωνίας στην ελληνική πρεσβεία της Ουάσιγκτον.

MINIMIS ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΘΕΑΤΡΟΥ

Παράσταση 19 Νοεμβρίου 2019

Τζάννη Γιάννη και Πη Άντων Γκιουλι

ΜΙΣΑ-ΜΙΣΑ

Σκηνοθεσία Παναγιώτης Λάγκου

Μετάφραση: Μαρία Χατζημυωνούλη
Πρωταγωνιστούν: Χάρης Απώνης, Στέλιος Καλλιστράτης, Σπυριδούλα ψυχογιάν, Σοφία Τσιλιπιδάκη
Παραγωγή: MINIMIS Εταιρεία Θεάτρου, Υπεύθυνη επικοινωνίας: Μαρίνα Λουπιδάκη, Φωτογραφία: Τάκης Λυκαοφάνης

Τιμή εισιτηρίου 13€ (Γενική είσοδος)
Κρατήσεις-Πληροφορίες: 99035132, Προπώληση

Θέατρο "ΧΩΡΑ"
Καρόι Γκράβια Αρκαδοπούλη, Αιωνότοπος
Κάθε Παρασκευή, Σάββατο και Κυριακή στις 20:30

Χορηγός: McDonald's

Χορηγός επικοινωνίας: LOVE 100.3 FM, Η ΕΚΚΛΗΣΙΑ

3ο ΦΘΙΝΟΠΩΡΙΝΟ ΦΕΣΤΙΒΑΛ HALLOWEEN EDITION

ΠΑΡΚΟ ΑΚΡΟΠΟΛΕΩΣ, ΛΕΥΚΩΣΙΑ
19 & 20 ΟΚΤΩΒΡΙΟΥ 2019 | 10:00πμ - 08:00μμ

ΔΑΣΙΚΟ ΠΑΡΚΟ ΛΕΜΕΣΟΥ, ΕΚΑΛΗ
26, 27 & 28 ΟΚΤΩΒΡΙΟΥ 2019 | 10:00πμ - 08:00μμ

Κολοκύθες για σκάλισμα και στόλισμα
Trick or Treat
Halloween πάρτυ & διασκέδαση
Ζαχαροτεχνίες & χειροποίητες καραμέλες
Βόλτες με άλογα και πόνη
Συγκρουόμενες βαρκούλες
Αφήγηση "τρομακτικών" παραμυθιών
Τραμπολίνα bungee jumping
Τοξοβολία
Funfair

ΕΙΣΟΔΟΣ €2

ΠΕΡΙΛΑΜΒΑΝΕΙ: TRICK OR TREAT, HALLOWEEN PARTY & ΨΥΧΑΓΓΕΛΙΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ, ΧΕΙΡΟΤΕΧΝΙΕΣ - "ΤΡΟΜΑΚΤΙΚΟ" ΚΟΚΤΕΪΛ

Χορηγός: Phil. Andrew Group

Χορηγός επικοινωνίας: EASY, VISION, LOVE 100.3 FM, BEAUTIFUL PEOPLE, McDonald's, Cal, ΚΑΡΔΙΑΚΑΚΕΡΟ

Υποστηρικτές: Cal, ΚΑΡΔΙΑΚΑΚΕΡΟ

Οι μετακλήσεις Ελλαδιτών ηθοποιών είναι ελάχιστες

Ο καλλιτεχνικός διευθυντής του ΘΟΚ Σάββας Κυριακίδης μιλάει στην «Κ» για τις θεατρικές επιλογές του

Συνέντευξη στον
ΑΠΟΣΤΟΛΟ ΚΟΥΡΟΥΠΑΚΗ

Ο Σάββας Κυριακίδης στο άνοιγμα της θεατρικής περιόδου μιλάει στην «Κ» για τη θητεία του ως καλλιτεχνικού διευθυντή του Θεατρικού Οργανισμού. Ο κ. Κυριακίδης απαντάει για το ζήτημα της συμμετοχής του ΘΟΚ στην Επίδαυρο και για τις μετακλήσεις ηθοποιών και σκηνοθετών από την Ελλάδα. Λέει στην «Κ» ότι οι καλλιτέχνες από την Ελλάδα στα τρία χρόνια της θητείας του δεν ξεπερνούν τα δάκτυλα των δύο χεριών του, καθώς και ότι οι εξ Ελλάδος είτε προσκαλούνται στοχευμένα είτε λαμβάνουν μέρος σε ακροάσεις και τελικά επιλέγονται από τους σκηνοθέτες.

–Κύριε Κυριακίδη, να ξεκινήσουμε με τον τρόπο επιλογής του ρεπερτορίου του ΘΟΚ.

–Η επιλογή του ρεπερτορίου είναι για εμένα κομβικής σημασίας. Πιστεύω ότι οι ίδιοι οι τίτλοι των έργων από μόνοι τους πρέπει να φέρουν κάτι. Θα πρέπει να είναι συνδεδεμένοι όχι με την επικαιρότητα καθ’ εαυτή, αλλά με ζητήματα που απασχολούν τις κοινωνίες στις οποίες απευθύνονται. Επίσης, προσπαθώ, και αυτά τα τρία χρόνια νομίζω το έχω καταφέρει, να υπάρχει μία κοινή συνισταμένη, ένας κοινός άξονας που να συνδέει τα κείμενα μεταξύ τους. Βέβαια, θέλω πάντοτε κείμενα που ο κόσμος θα τα δει για πρώτη φορά. Κάπως έτσι έγινε και η φετινή επιλογή. Είμαι πια για τρίτη χρονιά σε μόνιμη βάση στην Κύπρο και παρατηρούσα ότι ένα από τα ζητήματα που μας απασχολεί –μία προβληματική που τίθεται σε παγκόσμιο επίπεδο– είναι η αγωνία της προβολής προς τα έξω μιας εικόνας που είναι πολύ καθώς πρέπει.

Έτσι, λοιπόν, φέτος κατόρθωσα να βρω ένα σύνολο έργων που εντάσσεται κάτω από ένα μότο που θα τρέχει καθ’ όλη τη θεατρική χρονιά, βγαλμένο από την παράσταση του έργου του Γκολντόνι, που λέει «και τι θα πει ο κόσμος αν το μάθει». Είναι μία χρονιά που θέλω να πιστεύω ότι θα είναι ακόμη καλύτερη από τις προηγούμενες και στο καλλιτεχνικό και στο οικονομικό αποτέλεσμα. Τα δύο έργα που έχουμε την Κεντρική Σκηνή είναι και πολύ σπουδαία με σημαντικούς συντελεστές. Μάλιστα, το δεύτερο της Κεντρικής, πριν από την ανάληψη της κ. Κονιόρδου, είχε συζητηθεί πολύ σοβαρά να το κάνει ένας καταξιωμένος Κύπριος σκηνοθέτης, ο οποίος για διάφορους λόγους επέλεξε να μην κάνει κάτι αυτή την περίοδο. Τα έργα επίσης

της Νέας Σκηνής είναι εξαιρετικά κείμενο.

–Είναι ο ΘΟΚ ένας εξωστρεφής οργανισμός, τόσο ως προς την τοπική κοινωνία όσο και διεθνώς; –Είναι, αλλά σίγουρα μπορεί να γίνει περισσότερο και πολύ σωστά το θέτετε, και ως προς την Κύπρο, αλλά και σε ευρύτερο πεδίο. Αισθάνομαι πολλές φορές ότι υπάρχει δρόμος ακόμα για να μας γνωρίσει το κοινό της Κύπρου. Προσπαθούμε, ωστόσο, μέσα από τις παραστάσεις και την προβολή τους, να το κάνουμε και αν δεν το πετυχαίνουμε στον βαθμό που πρέπει είναι ευθύνη μας φυσικά, φυσικά είναι εν μέρει ευθύνη και του δέκτη να αναζητήσει τι γίνεται στο πολιτιστικό τοπίο της χώρας του. Εμείς προσπαθούμε να απευθυνθούμε προς τα έξω με εξωστρέφεια και με διάθεση να μη δείχνουμε ελιτιστική συμπεριφορά. Η αλήθεια είναι ότι αυτό είναι ένα ταγκό για δύο. Όσον αφορά για τα εκτός Κύπρου, στον ελλαδικό χώρο τουλάχιστον, μου λένε ότι ο ΘΟΚ έχει κτίσει ισχυρή παρακαταθήκη ποιότητας, που όταν ακούν ότι υπάρχει παράσταση του, αισθάνονται ότι είναι το λιγότερο ποιοτική και πρέπει να πω ότι αυτό είναι αποτέλεσμα κυρίως των παλαιότερων, αυτών που έφτιαξαν τον Οργανισμό. Είμαστε αρκετά τυχεροί που τα τελευταία χρόνια, με την επανάληψη της «Σαμίας», με τους «Πέρσες», με τις «ΙΚέτιδες» ακόμα συζητηθήκαμε αρκετά ως ΘΟΚ στην Ελλάδα.

–Αυτό ίσως δικαιολογεί την «εμμονή» με την Επίδαυρο;

–Είναι μία πολύ εύλογη εργοτησιση. Δεν θα χρησιμοποιούσα κατ’ αρχάς τη λέξη, τη λέξη εμμονή. Η αλήθεια είναι ότι όταν κάποιος επιλέγει να πάει στην Ελλάδα, ένας πρώτος τύπος δικαίωσος είναι η Επίδαυρος, πέραν του ότι και οφείλουμε να το συνεκτιμούμε, υπάρχει οικονομικό όφελος που δεν μπορεί κανείς να αγνοήσει, αφού όταν μία παράσταση πάει καλά, φέρνει καλές εισπράξεις. Εμμονή δεν υπάρχει, πάντως. Φέτος, μάλιστα, δεν θα πηγαίναμε στην Επίδαυρο. Είχαμε αποφασίσει ότι αφού απορρίφθηκε η πρότασή μας δεν θα πάμε.

–Τελικά πήγαμε...

– Η πρόταση που κάναμε αρχικά δεν ενδιέφερε τον καλλιτεχνικό διευθυντή τότε του Φεστιβάλ Αθηνών – Επίδαυρου, αν και εγώ πιστεύω ότι ήταν μία εξαιρετική πρόταση, σε σκηνοθεσία του Παναγιώτη Λάρκου και με πρωταγωνίστρια τη Δέσποινα Μπεδελή. Μία αμιγώς κυπριακή

Βεβαίως και θα θέλαμε να πάμε με αποκλειστικά κυπριακό, δικό μας θίασο (σ.σ. στην Επίδαυρο). Δεν πιστεύω, ωστόσο, ότι αυτό που κάναμε ήταν εις βάρος των καλλιτεχνών.

Είμαστε αρκετά τυχεροί που τα τελευταία χρόνια, με την επανάληψη της «Σαμίας», με τους «Πέρσες», με τις «ΙΚέτιδες» ακόμα συζητηθήκαμε αρκετά ως ΘΟΚ στην Ελλάδα.

πρόταση. Τότε, μου τηλεφώνησε ο κ. Λιβαθινός, δεν τον πήρα, όμως, εγώ, προτεινοντάς μου να κάνουν κάτι μαζί. Το έθεσα στο Δ.Σ. και η απάντησή τους ήταν θετική και μπορώ να πω πια ότι ο και απολογισμός ήταν θετικός. Βεβαίως και θα θέλαμε να πάμε με αποκλειστικά κυπριακό, δικό μας θίασο. Δεν πιστεύω, ωστόσο, ότι αυτό που κάναμε ήταν εις βάρος των καλλιτεχνών. Πάντως, και φέτος θα κάνουμε απόπειρα να βρεθούμε στην Επίδαυρο, η Επίδαυρος μάς ενδιαφέρει. Η πρόταση που θα υποβάλλουμε, βέβαια, θα πρέπει να αφορά και να ενδιαφέρει και να έχει λόγο να πάει στην Ελλάδα.

–Πέραν της Ελλάδας, σε άλλα φεστιβάλ;

–Όσον αφορά την εικόνα μας και πιο έξω και αυτή χρειάζεται ενίσχυση, οπωσδήποτε. Στα τέλη Νοεμβρίου θα βρεθώ στο Άμστερνταμ για να επανενταχθούμε στο δίκτυο θεάτρων της Ευρώπης, στο European Theatre Convention, στο οποίο παλαιότερα ανήκε ο ΘΟΚ. Πρόκειται για ένα δίκτυο σαράντα και πλέον θεάτρων από είκοσι χώρες. Τώρα, για τα φεστιβάλ, γνωρίζετε ότι δεν συμμετέχει κάποιος παίρνοντας απλώς ένα τηλέφωνο, τα σοβαρά φεστιβάλ έχουν μια διαδικασία επιλογής και ο ΘΟΚ δεν θέλει απλώς να λάβει μέρος σε ένα οποιοδήποτε φεστιβάλ.

Για τη δική μου περίοδο μπορώ να σας πω ότι με την εμβληματική παράσταση των «Περσών» του Άρν Μπινιάρν μιλήσαμε με περισσότερα από 15 φεστιβάλ την επο-

Φέτος φτιάξαμε μία κινητή θεατρική μονάδα, επιλέξαμε και ένα έργο, η «Μικρή μας πόλη» του Θόρντον Ουάιλντερ, σε σκηνοθεσία Αλεξίας Παπαλαζάρου, που μπορεί να παρασταθεί σε οποιονδήποτε μη θεατρικό χώρο, χωρίς καμία ποιοτική έκπτωση.

κή της επανάληψης και με εξαίρεση του φεστιβάλ της Αθηνών, το οποίο μας είπε ότι είχε κλείσει το πρόγραμμά του, τα υπόλοιπα σοβαρά φεστιβάλ, με τα οποία μιλήσαμε, δεν μπορούσαν να ανταποκριθούν στο οικονομικό κομμάτι που εμείς προϋποθέταμε για να μπορέσουμε να ταξιδέψουμε. Είμαστε ένας κρατικός οργανισμός πράγμα που σημαίνει πως τα ποσά που χρειάζονται για να ταξιδέψουμε είναι δύο και τρεις φορές περισσότερα από έναν ιδιωτικό φορέα. Υπήρξε ενδιαφέρον από φεστιβάλ αλλά δεν μπορέσαμε να τα βρούμε στο οικονομικό κομμάτι. Η ένταξη στο δίκτυο θα μας βοηθήσει σε αυτό το κομμάτι, διότι υπάρχει η αλληλοϋποστήριξη.

–Σε τοπικό επίπεδο;

–Κατ’ αρχάς έχουμε την υποχρέωση, βάσει του καταστατικού μας, να βρισκόμαστε σε όλες τις επαρχίες με τις παραστάσεις μας. Δυστυχώς, κάποιες παραστάσεις δεν μπορούν να μεταφερθούν παντού ούτε με προσαρμογή και δεν θέλουμε να κάνουμε παραστάσεις οι οποίες εξαιτίας συνθηκών θα έχουν εκπέσει καλλιτεχνικά. Τα τρία τέταρτα των παραστάσεων, ωστόσο, πάνε και στις άλλες επαρχίες. Θέλω να πω κάτι πολύ σημαντικό πάνω σε αυτό. Φέτος φτιάξαμε μία κινητή θεατρική μονάδα, επιλέξαμε και ένα έργο, η «Μικρή μας πόλη» του Θόρντον Ουάιλντερ, σε σκηνοθεσία Αλεξίας Παπαλαζάρου, που μπορεί να παρασταθεί σε οποιονδήποτε μη θεατρικό χώρο, χωρίς καμία ποιοτική έκπτωση, και που απευθύνεται σε ένα κοινό, που ίσως να

μην είναι το ίδιο εξοικειωμένο με το κοινό των αστικών κέντρων, για να παιχτεί στην επαρχία της Κύπρου και θα ξεκινήσει τον Φεβρουάριο του 2020. Έχουμε στείλει ήδη επιστολές σε δήμους και κοινότητες και πρέπει να πω ότι δεν έχω την ανταπόκριση που θα περίμενα, και καλώ τους κοινοτάρχες και τους δημάρχους να υποδεχθούν την παράσταση στον τόπο τους.

–Κ. Κυριακίδη, γίνεται λόγος για πολλές μετακλήσεις ηθοποιών από την Ελλάδα, αλλά και σκηνοθετών. Είναι τόσο αναγκαίες πράγματι αυτές οι μετακλήσεις;

–Θα είμαι πολύ σαφής. Υπάρχουν δύο κατηγορίες ηθοποιών που έρχονται από την Ελλάδα. Εκείνοι που έρχονται με πρόσκληση στοχευμένα, διότι κατά τη γνώμη μου είναι οι ηθοποιοί που έχουν να προσφέρουν στον ΘΟΚ μια προστιθέμενη αξία, και όχι μόνο οικονομική, αλλά και καλλιτεχνική, που δεν βρίσκω στην Κύπρο. Εκείνοι, λοιπόν, που έχουν έρθει με πρόσκληση στα τρία χρόνια που είμαι στη θέση αυτή είναι δεν είναι μετρημένοι στα δάκτυλα των χεριών μου.

Η άλλη κατηγορία, και το ποσοστό είναι μικρό, έρχονται με ακροάσεις και τους διαλέγουν οι σκηνοθέτες, που το 80-90 περίπου τοις εκατό είναι Κύπριοι. Κανένας δεν μπορεί να αποκλείσει κανέναν, που μιλάει τη γλώσσα ενός οργανισμού να μη λάβει μέρος σε ακρόαση. Να τονίσω ότι στη θητεία μου καμία ακρόαση δεν έγινε με την παρέμβαση του καλλιτεχνικού διευθυντή. Επα-

ναλαμβάνω, οι μετακλήσεις δεν ξεπερνούν τα δάκτυλα των δύο χεριών μου.

–Υπάρχει κάτι στο όραμα του καλλιτεχνικού διευθυντή που έγινε και κάτι που θα θέλατε να γίνει;

–Ένα πράγμα που ήταν παγιωμένο και ευτυχώς το ξεπεράσαμε ήταν ότι ο ΘΟΚ κάνει πρόβες μόνο το πρωί, με τη νέα συλλογική σύμβαση οι σκηνοθέτες μπορούν να δουλέψουν και απόγευμα, αυτό που μας δυσκολεύει ακόμα είναι ότι σε επίπεδο παραγωγής είναι αρκετά καλά οργανωμένο και εξοπλισμένο, υπάρχουν πάντα πρακτικές δυσκολίες, που πρέπει να ξεπεράσουμε περνώντας από διαδικασίες για να χρησιμοποιήσουμε το θέατρο σε όλη του τη δύναμη που μπορεί να μας δώσει ως χώρος.

Νομίζω ότι σε μερικά πράγματα μπορούμε να έχουμε μεγαλύτερη ευελιξία, να αντιμετωπίσουμε το θέατρο λίγο έξω από τη λογική ενός δημόσιου οργανισμού και να βλπούμε ότι είναι ένας καλλιτεχνικός οργανισμός, και δεν μπορεί όλα να είναι μέσα σε ένα τετραγωνισμένο αυστηρό πλαίσιο. Ότι ρεπερτόριο και να κάνουμε, όποιους ηθοποιούς και να έχουμε το θέατρο πλέον για να μπορεί να πει ότι παράγει πολιτισμό πρέπει να το κάνει μέσα από την εκπαίδευση στους ανθρώπους που πραγματοποιούν πολιτιστικό έργο και αυτοί είναι οι ηθοποιοί.

 Διαβάστε ολόκληρη τη συνέντευξη στο www.kathimerini.com.cy

Υπάρχουν ταλαντούχοι ηθοποιοί και άλλοι συντελεστές

Τι πιστεύετε για το κυπριακό θέατρο;

–Βλέπω πολλούς ταλαντούχους ανθρώπους, ηθοποιούς και άλλους συντελεστές που έχουν ικανότητες καλλιτεχνικές, φαντασία, διάθεση και ταλέντο, νομίζω, όμως, ότι οι περισσότεροι αδικούν τον εαυτό τους κάνοντας πάρα πολλά πράγματα παράλληλα, περισσότερα απ’ όσα ένας καλλιτέχνης θα έπρεπε κατά τη γνώμη μου. Πολλές φορές, μάλιστα, όλα γίνονται και λίγο βιαστικά. Αυτά δεν βοηθούν στην ανάδειξη του εύρους των δυνατοτήτων των καλλιτεχνών. Πολλές φορές το αποτέλεσμα αδικεί τις δυνατότητες και το πρωτογενές

υλικό, γιατί γίνονται τα πράγματα βεβιασμένα και όλα μαζί. Αν μπορέσει το κυπριακό καλλιτεχνικό δυναμικό να μπει σε ρυθμούς που θα παίρνει ανάσες και δεν θα κάνει τα πράγματα πρόχειρα, είναι βέβαιο ότι η εικόνα αυτή θα μπορούσε να είναι εφάμιλλη όλων των υψηλών ευρωπαϊκών θεάτρων. Δεν μας λείπει τίποτα.

–Για την κυπριακή συγγραφή;

–Οι συγγραφείς που έχουν το ταλέντο να γράφουν θέατρο πρέπει να υποστηρίζονται με κάποιον τρόπο και δεν εννοώ να ανεβαίνουν απαραίτητα σε μια επαγγελματική παραγωγή, αλλά σε εκπαι-

Αν μπορέσει το κυπριακό καλλιτεχνικό δυναμικό να μπει σε ρυθμούς που θα παίρνει ανάσες και δεν θα κάνει τα πράγματα πρόχειρα, είναι βέβαιο ότι η εικόνα αυτή θα μπορούσε να είναι εφάμιλλη όλων των υψηλών ευρωπαϊκών θεάτρων. Δεν μας λείπει τίποτα.

δευτικό επίπεδο, δηλαδή στο πώς γράφει κάποιος θεατρικό κείμενο. Επίσης, και η συγγραφή χρειάζεται δόσιμο ζωής, και έχουμε τέτοιες περιπτώσεις που αισθάνομαι που είναι σε πολύ καλό επίπεδο και τους έχουμε φέτος στον ΘΟΚ, όπως ο Κώστας Μαννούρης που είναι θεατρικός συγγραφέας, έχουμε κι άλλους τέτοιους. Εν ολίγοις, θα έλεγα ότι πρέπει να καλλιεργήσουμε περισσότερο τη συνειδητή τάση για να γράφει κανείς θέατρο.

–Ποια είναι η γνώμη σας για τη συγγραφή θεατρικών στην κυπριακή διάλεκτο;

–Όταν δεν είναι γραμμένες στη

λογική μιας ερασιτεχνικής ηθογραφίας έχουν ενδιαφέρον ουσιαστικό, δεν με ξενίζει το να γράφεις κάποιος στη διάλεκτο, αρκεί αυτό το εγχείρημα να εξηγείται να έχει μια ρεαλιστική βάση. Δεν είμαι αρνητικός, αλλά αντιλαμβάνεται κανείς ότι αυτομάτως περιορίζει την εμβέλεια που μπορεί να έχει ένα θεατρικό έργο. Δύο περιπτώσεις ήταν η παράσταση της Μαρίας Κυριάκου, τα «Αναγέλαστα», με μία ομολογουμένως δύσκολη γλώσσα, αλλά που είχε καλλιτεχνική αυθυπαρξία και του Αντώνη Γεωργίου, «Θείος Γιάννης», ήταν ένα ρεαλιστικό έργο που η διάλεκτος περνούσε αβίαστα.

Να παραιτηθεί ο Καλλιτεχνικός Διευθυντής του ΘΟΚ

Του **ΑΝΔΡΕΑ ΠΑΝΤΖΗ**

Ανακοινώθηκε πριν από λίγες μέρες ότι αρχίζουν οι πρόβες του νέου έργου του ΘΟΚ με σκηνοθέτη τον κ. Τάκη Τζαμαργιά. Ανακοινώθηκε επίσης το κάστινγκ για την παράσταση της κ. Κονιόρδου, πρώην υπουργού Πολιτισμού της Ελλάδος. Το καλοκαίρι, ο κ. καλλιτεχνικός διευθυντής του Εθνικού Θεάτρου της Ελλάδος παρουσίασε τις «ΙΚετίδες». Έλειπα, ήμουν στο Παρίσι για τη νέα μου ταινία και δεν είδα την παράσταση. Ολίγον ήθος όμως στις συνεντεύξεις του κ. Λιβαθνοπού δεν θα έβλαπτε. Δηλώνει ότι οι «ΙΚετίδες» δεν ήταν δική μου ιδέα, εγώ ήθελα να κάνω κάτι άλλο (sic!).

Ἦθελα ὁμως μια συνεργασία με τον ΘΟΚ, που αυτή τη στιγμή διευθύνεται από ένα πολύ ἀξιο ἄνθρωπο και φίλο, τον Σάββα Κυριακίδη. Η πρόταση για τις «ἰκέτιδες» ἦταν μια πρόταση δική του, που με βρήκε απροετοίμαστο στην ἀρχή γιατί δεν εἶχα τέτοιο σκοπό.» («Παράθυρο» Πολίτης, 1/7/19). Ολίγη λιγότερη ἐπασην, αν εἶναι δυνατόν, κύριοι ἀρχοντες του θεάτρου, δεν θα ἔβλαπτε! Γνωρίζουμε ὅτι μπορεῖτε να κάνετε ὅ, τι θέλετε, ὁμως μὴν το φωνάζετε. Ἀπλάδι ὁ κ. Κυριακίδης ἐκλιπαροῦσε τον κ. Λιβαθνὸν να ἔρβει να σκηνοθετήσει στον ΘΟΚ, γιατί στην Κύπρο δεν υπάρχουν σκηνοθέτες. Εἶναι ὅλοι ἀνικανοί, αμαθεῖς, ἀγνοοῦντες καὶ ἀτάλαντοι. Τοῦτέστιν «μικροί» διὰ μιαν τέτοια παράστασιν... Το πράγμα ἔχει ἀρχίσει να βρωμαῖ. Η ὑπερόχρη σκηνὴ ΑΠΟΘΗΚΕΣ του ΘΟΚ ἔκλεισε, καὶ δίνεται σε σκηνογράφους va... μεγαλοურήσουν! Ὅλοι εἶναι κρυφοὶ σκηνοθέτες! Ὅλοι εἶναι Μπομπ Γουίλσον.

Όμως η πραγματικότητα, είναι ότι ακόμα 5 σκηνοθέτες μένουν άνεργοι, κάθε χρόνο, με το

Καλώ τον υπουργό Παιδείας και Πολιτισμού να διορθώσει τα θεατρικά πράγματα της Πολιτείας.

κλείσιμο εκείνης της σκηνής και 30-50 ηθοποιοί μένουν χωρίς δουλειά και χωρίς να μπορούν να απαντήσουν την τέχνη τους. Ο σκηνοθέτης πρέπει να δουλεύει, να σκέφτεται πάνω στην τέχνη του θεωρητικά και να φτιάχνει πρακτικά παραστάσεις και ταυτόχρονα πρέπει να ζει από την Τέχνη του. Έχει ένα σπίτι, μια οικογένεια, θέλει ψωμί και γάλα για το παιδί του, έχει ηλεκτρισμό, νερό, φόρους. Πώς τα πληρώνει αυτά; Είδα στις ΑΠΟΘΗΚΕΣ, το «Δρόμο για Κροκοδείλων». Για 20 λεπτά είχε ωραίες εικόνες, (αλά Γουίλσον) και μια ανέλιξη δραματολογική. Μετά όλα βούλιαξαν, 60 λεπτά επαναλήψεων και ύπνου. Δεν θα επεκταθώ. Απλώς θα ρωτήσω τον κ. Κυριακίδη αν θεωρεί ότι κάποιος ωφεληθήκε από αυτά τα υπερφίαλα πειράματα. Οι ηθοποιοί ωφεληθήκαν από τη συνεργασία με ερασιτέχνες σκηνοθέτες; Το κοινό ωφεληθήκε; Ποιο κοινό; Όταν το γενικό επίπεδο του κοινού είναι αυτοί μιας πρωταλειας ηθογραφίας, που θα πάνε να παρακολουθήσουν αυτά τα πειράματα; Το βράδυ που ήμασταν εμείς υπήρχαν 10 θεατές. Ας μας δώσουν και αριθμούς θεατών σε όλο αυτό το θεατρικό γυμναστήριο, έτσι που να δικαιολογείται το κλείσιμο μιας θεατρικής αίθουσας για λόγους τους; Διαφάνεια απαιτείται! Ο κ. Κυριακίδης ήταν δραματολόγος του Εθνικού Θεάτρου, υπάλληλος του κ. Λιβαθάνη και εν μέρη

Στην Κύρια σκηνή του ΘΟΚ, στη Β' σκηνή και στις ΑΠΟΘΗΚΕΣ, έπρεπε να ανεβαίνουν κάθε χρόνο 12-15 έργα. Πόσα παράγει ο ΘΟΚ τώρα; 8-9 μετά βίας.

νυκτί βαφτίστηκε Καλλιτεχνικός Διευθυντής στον ΘΟΚ. Σίγουρα ξέρει τα κείμενα. Όμως ούτε τον πόνο των σκηνοθετών ξέρει, ούτε την αγωνία τους για έκφραση, και φυσικά, ούτε να διοικεί ένα θέατρο. Στην Κύρια σκηνή του ΘΟΚ, στη Β' Σκηνή και στις ΑΠΟΘΗΚΕΣ, έπρεπε να ανεβαίνουν κάθε χρόνο 12-15 έργα. Πόσα παράγει ο ΘΟΚ; 10-15; 8-9 μετά βίας. Δείτε πόσα έργα ανεβάζει το θέατρο ΕΝΑ, το Σατιρικό, το Εθνικό Θέατρο της Ελλάδας, της Βορείου Ελλάδας, ή οποιοδήποτε Κρατικό Θέατρο που έχει τα οικονομικά μέσα, όπου υπάρχουν οι σκηνοθέτες και οι ηθοποιοί και οι άλλοι απαραίτητοι στην συνεργασία. Είναι εξοφθαλμοφανές ότι δεν ήρθε για να δώσει βήμα δημιουργίας σε σκηνοθέτες και

νηποποιούς, άλλα για να μειώσει, να περιφρονήσει και να καταστρέψει. Όπως έγινε φανερό, ο ρόλος του είναι η πλήρης και παντελής απαξίωση της κυπριακής σκηνοθεσίας, η αχρηστευση και παραγκωνισμός των Κυπρίων σκηνοθετών και οι δημόσιες σχέσεις με τους Ελλαδίτες σκηνοθέτες. Καταλαβαίνω ότι ο κ. Κυριακίδης, φτάνοντας εδώ, σε έναν χώρο άγνωστο, θα γαντζωνόταν απεγνωσμένα σε αυτούς που ήξερε. Τους Αθηναίους σκηνοθέτες. Μετά, θα διάλεγε κάποιους Κύπριους που θα του προωθούσαν οι «κοινοί» του. Οι αγαπημένοι του Δ.Σ. και των παρακοιμημένων. Όμως τώρα το σχέδιο που ακολουθείται είναι ολοφάνερο. Εκμηδενίσει, αφανισμός, των Κυπρίων σκηνοθετών. Αφού

ο καλός του φίλος, ο κ. Λιβραθινός, που σίγουρα είπε τον λόγο του για να γίνει ο Σάββας, Καλλιτεχνικός Διευθυντής, σκονοβελτίσει δύο φορές στην Κύπρο, δεν μπορούσε να του ζητήσει να σκονοβελτίσουν, αντιστοίχα, δύο Κύπριοι σκονοβελτίσει στο Εθνικό Θέατρο; Εμένα το 2017 μου υποσχέθηκε να σκονοβελτίσω το 2019, και φέτος μου είπε ότι τίποτα δεν μου υποσχέθηκε. Υπάρχουν όμως τα μείλ...

Ο κ. Ζάββας δεν είναι μάντζερ θεάτρου. Είναι ένας καλός δραματουργός αλλά αποτυχημένος Καλλιτεχνικός Διευθυντής Θεάτρου, διότι κλείνει θέατρα αντί να τα αναπτύσσει. Αντί να κάνει 12-15 έργα κάνει μόνο 8 και δίνει τα 3 σε Ελλαδίτες. Εμείς απειθανόουμε. Καλώ τον υπουργό

Παιδείας και Πολιτισμού να ζητήσει την παραιτήσή του, διότι ήρθε να καταστρέψει και όχι να προσφέρει. Αυτό το αποδεικνύουν οι αριθμοί! Τώρα πέντε μισές παρακαλώ τι γυρεύει στην Κύπρο η κ. Κονιόρδου, η άζια αυτή η ηθοποιός. Δεν μπορούσε να σκονοβηθεί στην Ελλάδα, στο Εθνικό, το Βορείο Ελλάδος, τα Πειραιώς, τα ΔΗΠΕΘΕ; Εδώ υπάρχει ένα δύσμοιρο κρατικό θέατρο μόνο. Αυτό, ο κ. Καλλιτεχνικός Διευθυντής το λαμβάνει υπόψη του; ή πούλαει εκδουλεύσεις και κάνει δημοσιές σχέσεις, γιατί ξέρει ότι δεν θα 'ναι εδώ για πολύ καιρό; Είναι δυνατό κάθε χρόνο 3 Έλληνες να σκονοβήνουν στον ΘΟΚ;

Παίρνουν και αυτοί 4 χιλιάδες, όσα δηλαδή παίρνουν οι Κύπριοι σκηνοθέτες, για μια σκηνοθεσία, όπως με πληροφορήσε η κ. πρόεδρος του ΘΟΚ. Δηλαδή πρέπει όλοι να σκύβουν το κεφάλι και να μνημιλάει, ως πραγματικοί Έλληνες Κύπριοι Ορθόδοξοι Προτεστάντες; Τελειώνοντας θέλω να δηλώσω ότι εγώ είμαι Έλλην Κύπrios και εκλιτών και αγαπώ τους κάλους Ελληνικής συνειδήσεως. Τα 22 από τα 24 Διεθνή βραβεία μου τα πήρα ως Ελλάς. Δεν είμαι ακάριστος. Εδώ, όμως, έχουμε μπροστά μας μια αδικία, που πρέπει να διορθωθεί. Διότι, υπάρχουν Κύπριοι σκηνοθέτες. Εγώ, έκανα στο Εθνικό Θέατρο της Βουλγαρίας «Οιδιπόδα Τύραννο», τον «Προμηθέα Δεσμώτη» στα ΚΥΠΡΙΑ και φέτος θα κάνω και πάλι στη Βουλγαρία, την «Ηλέκτρα» του Ευριπίδη. Για τον ΘΟΚ όμως δεν υπάρχει!

Ο κ. Ανδρέας Πάντζης είναι σκηνοθέτης-σεναριογράφος-παραγωγός. (Το άρθρο γράφτηκε εις μνήμη Χρίστου Σιοπαχά).

ΓΚΑΡΙ ΟΟΥΕΝ

Ιφιγένεια εν Ουαλία

ΟΡΕΛΙΑ ΚΩΣΤΑΚΗ

ΕΡΜΗΝΕΥΕΙ Η ΜΑΡΑ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥ

ΔΕΥΤΕΡΟΣ ΚΥΚΛΟΣ ΠΑΡΑΣΤΑΣΕΩΝ

ΠΡΕΜΙΕΡΑ ΠΕΜΠΤΗ, 17 ΟΚΤΩΒΡΙΟΥ 2019, 20:30
ΜΟΝΟ 8 ΠΑΡΑΣΤΑΣΕΙΣ ΠΕΜΠΤΗ & ΠΑΡΑΣΚΕΥΗ

ΣΤΟ FLEA THEATRE ΛΕΥΚΩΣΙΑ ΚΡΑΤΗΣΕΙΣ 99 744 227

ΣΥΓΓΡΑΦΕΑΣ ΓΚΑΡΙ ΟΟΥΕΝ ΜΕΤΑΦΡΑΣΗ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΑ ΑΓΑΘΟΚΛΕΟΥΣ
ΣΚΗΝΟΘΕΣΙΑ ΧΡΗΣΤΟΣ ΖΑΝΟΣ & ΜΑΡΑ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥ Β. ΣΚΗΝΟΘΕΤΗ ΓΙΩΡΓΟΣ ΕΥΑΓΓΟΡΟΥ
ΣΚΗΝΙΚΑ & ΚΟΣΤΟΥΜΙΑ ΣΤΕΛΙΟΣ ΣΤΥΛΙΑΝΟΥ
ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΣ ΦΩΤΙΣΜΟΥ & ΉΧΟΥ ΚΩΣΤΑΣ ΧΑΡΑΛΑΜΠΟΥΣ IFX SOUND PRODUCTIONS LTD
ΜΟΥΣΙΚΗ ΕΠΙΜΕΛΕΙΑ & ΚΙΝΗΣΗ ΜΑΡΑ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥ ΦΩΤΟΓΡΑΦΙΚΟ ΥΛΙΚΟ ΔΗΜΗΤΡΗΣ ΒΑΤΤΗΣ
ΒΙΝΤΕΟ ΝΙΚΟΛΑΣ ΔΗΜΗΤΡΙΟΥ ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΣ ΕΝΤΥΠΟΥ ΥΛΙΚΟΥ ΠΟΛΗ ΑΡΙΣΤΕΙΔΟΥ
ΚΑΛΛΙΤΕΧΝΙΚΗ ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ & ΠΑΡΑΓΩΓΗ ΜΑΡΑ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥ

ΧΟΡΗΓΟΣ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑΣ:

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΗ ΚΑΛΩΔΙΩΝ
ALFA ROMEO
BCA media studios
KID POU
NIMOS
LOVE 100%
ΕΛΛΗΝΟΚΥΠΡΙΑ

KANALI 6
106.00 | 98.6 | 107.00 | 106.9

**Από τη Λεμεσό
για όλη την Κύπρο...**

**Απο την Κύπρο
για όλο τον κόσμο...**

 www.kanali6.com.cy

 www.facebook.com/kanali6

 twitter.com/kanali_6

106.00 | 98.6 | 107.00 | 106.9

ΕΞ ΑΦΟΡΜΗΣ

Του ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥ ΧΑΤΖΗΝΙΚΟΛΑΟΥ

Λάθος κίνηση;

Ποτέ δεν κατάλαβα τον Χάντκε. Είναι ο ίδιος άνθρωπος που έζησε για χρόνια στα βουνά; Είναι ο ίδιος που φρόντιζε την κόρη του; Είναι ο ίδιος που συνεργάστηκε με τον Βέντερς; Είναι ο ίδιος άνθρωπος που παρέστη στην κηδεία του Μίλόσεβιτς; Είναι ο ίδιος άντρας που, κλεισμένος σπιτί, καθαρίζει ένα μανιτάρι;

Ο Χάντκε είναι ολόκληρος μια αντίφαση, η προσωποποίησή της. Ένας συγγραφέας που δεν χρειάζεται –ούτε θέλει– να τον αγαπάς ή να τον θυμάσαι. Περισσότερο μοιάζει μ’ έναν ποταμό που είναι παγωμένος. Καθώς ο ανυποψίαστος αναγνώστης χάνει την ισορροπία του, γλιστρά και πέφτει πάνω στη στιλπνή, σκληρή επιφάνεια: ένας συγγραφέας που θα προτιμούσες να μη συναντήσεις ποτέ.

Έχουν περάσει είκοσι χρόνια από τότε που πρωτοδιάβασα το «Σύντομο γράμμα για έναν μεγάλο αποχαιρετισμό» (Άγρα, 1990), ένα μυθιστόρημα που αξίζει κανείς να διαβάζει ανά δεκαετία, με τον τρόπο που στέκεται ένα παιδί στον τοίχο για να μετρήσει το ύψος του: ένα μυθιστόρημα σαν σημάδια από μολύβι στον τοίχο. Πώς ήσουν στα χρόνια του Πανεπιστημίου; Πώς ήσουν στη χρυσή εποχή των τριάντα; Πώς είσαι ως πατέρας; Ως μεσήλικας;

Όπως ο εν κρίσει ήρωας διασχίζει τις πολιτείες της Αμερικής, διαβάζω ξανά το μικρό βιβλίο, επαναλαμβάνοντας το ταξίδι, για να διαπιστώσουμε παρέα πως τα χρόνια «προχωρούν αργά, σαν μέσα σε όνειρο. Κι όπως οι φυσολίδες ανεβαίνουν γοργά προς την επιφάνεια, με τον ίδιο ρυθμό ανασύρει και η μνήμη μου τις εικόνες απ’ το παρελθόν και τις προβάλλει μυστηριωδώς στη συνειδησή μου». Ξεκollώ τρεις αράδες από τη σελίδα 41, τις στρεβλώνω, τις χρησιμοποιώ, τις κάνω δικές μου.

Για τους ηθικολόγους ομοτέχνους, η βράβευση του Χάντκε ήταν μια λάθος κίνηση της Σουηδικής Ακαδημίας. Ήταν; Μπορεί, ναι. Εφόσον βέβαια δίνουμε βάρος στην Ακαδημία, στο βραβείο. Μας ενδιαφέρουν οι πολιτικές απόψεις ενός συγγραφέα, η ηθική του; Ναι. Όταν αναφερόμαστε στον Χάμσουν (πήρε το Νομπέλ το 1920), στον Σελίν (δεν θα το

EPA / ANTONIO CORRIM

Έχουν περάσει είκοσι χρόνια από τότε που πρωτοδιάβασα το «Σύντομο γράμμα για έναν μεγάλο αποχαιρετισμό» του –βραβευμένου πριν από λίγες ημέρες με το Νομπέλ Λογοτεχνίας– Πέτερ Χάντκε, ένα μυθιστόρημα που αξίζει κανείς να διαβάζει ανά δεκαετία, με τον τρόπο που στέκεται ένα παιδί στον τοίχο για να μετρήσει το ύψος του.

Μας ενδιαφέρουν οι πολιτικές απόψεις ενός συγγραφέα, η ηθική του; Ναι. Όταν αναφερόμαστε στον Χάμσουν (πήρε το Νομπέλ το 1920), στον Σελίν (δεν θα το καταδεχόταν ποτέ);

καταδεχόταν ποτέ); Μάλλον ναι, ίσως όχι. Σ’ αυτήν την περίπτωση μπερδεύομαστε. Επειδή πικραινόμαστε με τις θέσεις τους και, ταυτόχρονα, μας λυτρώνει το φίλτρο –το συγγραφικό τους ανόστημα, το ένστικτο– που απομονώνει τα σωματίδια του φασισμού προτού μολύνουν τα κείμενά του.

Υπάρχουν λοιπόν κάποιες αναπόφευκτες στιγμές που πρέπει να παραδεχτούμε πως η λογοτεχνία είναι η τέχνη της αντίφασης: το χέρι του τριαντάχρονου Χάντκε που πάνει το κεράκι της

κόρης του γίνεται το γέρικο χέρι που φυλλομετρά ένα σημειωματάριο με ορνιθοσκαλισματα στον κήπο της κατοικίας του, για να μεταμορφωθεί στο χέρι που αποχαιρετά τον πολιτικό, τον αυτοργό, τον εγκληματία. Ένα αμφίβολο χέρι, μονίμως ικανό για τη λάθος κίνηση – τη σκοτεινή, την ανέλπιδη.

Ποιος είναι ο προσωπικός μου χάρτης για τον Χάντκε; Μια παραγράφος από τον «Κινέζο του πόνου» –«Ο φωτεινός κύκλος της λάμπας πάνω στο τραπέζι· το στοίβαγμα των καλαθιών του σουπερμάρκετ· τα καθισμένα στους θάμνους πουλιά»–, το ποίημα που ακούγεται στη σκηνή του δυστοκήματος από τα «Φτερά του Ερώτα» –«Η νυκτερινή πτήση. Να κάνει ποδήλατο χωρίς χέρια. Η όμορφη άγνωστη»–, το «Περί κοπώσεως» –«Μήπως η χρονική απόσταση ωραιοποιεί το παρελθόν;»–, δύο στίχοι από την «Ωδή στη διάρκεια» –«Το να μπορείς να με κοιτάξω φιλικά στα μάτια./ με κηρύσσει μερικές φορές αθώο»–, η συντριπτική ομολογία στη «Λά-

θος κίνηση»: «Θέλω να γίνω συγγραφέας. Όμως, πώς είναι δυνατό κάτι τέτοιο, αφού δεν αντέχω τους ανθρώπους;»

Η απόφαση της Σουηδικής Ακαδημίας ξεπληρώνει το χρέος της στην αμφιλεγόμενη σύσταση της λογοτεχνίας, την ποικιλία της. Ένας συγγραφέας υποχρεώνεται να είναι λίγο απ’ όλα δυστυχώς, προκειμένου να γράψει: λίγο καλός, λίγο κακός, λίγο τρυφερός, λίγο σκληρός. Μετά την ανακρίση του φετινού Νομπέλ, μαζεύτηκαν στον κήπο του Χάντκε, οι δημοσιογράφοι, τα μικρόφωνα. Ο Αυστριακός, κουρασμένος, κοντά στα 77 πια, δήλωσε: «Δεν είμαι νικητής. Δεν είναι στη φύση μου να είμαι νικητής. Ωστόσο νιώθω ελεύθερος τώρα». Ξαν να ήθελε να πει: «Είμαι ένοχος, μα η δουλειά μου τέλειωσε», αφήνοντας τους αναγνώστες, μαγκωμένους, μ’ ένα δάγκωμα στην καρδιά, να συνεχίσουν το διάβασμα των βιβλίων του, μ’ ενοχή. Με την ενοχή να επιτείνει την απόλαυση, τη λάσπη. Λες και πάλι δεν πράξαμε το σωστό.

500 ΛΕΞΕΙΣ

ΜΕ ΤΗ ΒΑΣΩ ΣΠΗΛΙΟΠΟΥΛΟΥ

Η Βάσω Σπηλιοπούλου γεννήθηκε στην Αθήνα και σπούδασε φυσικές επιστήμες στη Θεσσαλονίκη. Ταυτόχρονα πήρε το πτυχίο της από τη δραματική σχολή Σταυράκου και συμμετείχε για μικρό διάστημα σε θιάσους ως ηθοποιός. Εργάζεται ως καθηγήτρια στη δευτεροβάθμια εκπαίδευση και το 2002 ολοκλήρωσε το μεταπτυχιακό της στο ΜΙΘΕ με τίτλο «Βασική και εφαρμοσμένη γνωσιακή επιστήμη». Οι «Ασύμμετρες διαδρομές» είναι το πρώτο της μυθιστόρημα και κυκλοφόρησε τον Μάιο του 2019 από τις εκδόσεις Ιωλκός.

Ποια βιβλία έχετε αυτόν τον καιρό πλάι στο κρεβάτι σας;
Τις «Οδηγίες για οικιακές βοήθους» της Λουτσία Μπερλίν και το «Έχων σώας τα φρένας» του Αργύρη Χιόνη.

Ποιος ήρωας/ηρωίδα λογοτεχνίας θα θέλατε να είστε και γιατί;
Κάποτε η Νόρα από «Το κουκλόσπιτο» του Ίψεν, ως μια τολμηρή γυναίκα που αποπειράται να χειραφετηθεί. Ή η Άννα Καρένινα, μέχρι και τον πρώτο καιρό με τον εραστή της. Μα είναι τόσο επιβαρυνμένες όλες οι ηρωίδες, που τώρα πια μου αρκεί το δικό μου βάρος.

Διοργανώνετε ένα δείπνο. Ποιους ποιητές ή συγγραφείς καλείτε, ζωντες και τεθνεώτες;
Την Αλίκη Μονρό, τον Ρέιμοντ Κάρβερ, τον Φίλιπ Ροθ, την Ντόρις Λέσινγκ ως κομμάτι των νεανικών μου χρόνων. Κι εγώ, αόρατη οικοδέσποινα, παρακολουθώ από κάποιο μυστικό παρατηρητήριο.

Ποιο ήταν το πιο ενδιαφέρον στοιχείο που μάθατε πρόσφατα χάρη στην ανάγνωση ενός βιβλίου;
Με αφορμή ένα διήγημα, γνώρισα τον ζωγράφο Νικολά Πουσέν και είδα πίνακές του στο Διαδίκτυο.

Ποιο κλασικό βιβλίο διαβάσατε πρόσφατα για πρώτη φορά;
Του Ράινερ Μαρία Ρίλκε, «Οι σημειώσεις του Μάλτε Λάουριντς Μπρίγκες».

Και ποιο είναι το βιβλίο που έχετε διαβάσει τις περισσότερες φορές;
Συνήθως ξαναδιαβάζω ποίηση. Κυρίως Έλληνες ποιητές.

Στο μυθιστόρημά σας το ιστορικό τραύμα ταξιδεύει μέσα στον χρόνο, συνδέοντας το χθες με το σήμερα;
Ναι, έτσι είναι. Εξακολουθεί να υπάρχει κάτω από μια κρούστα κοινωνικότητας και δόθεν ξεπερασματος του παρελθόντος, τραυματιζόντας και τις επόμενες γενιές. Και αν δεν ειπωθούν με ειλικρίνεια οι αλήθειες από τη μία και την άλλη πλευρά, πολύ φοβάμαι πως θα διαιωνίζεται.

Οι ασύμμετρες διαδρομές είναι αυτές ανάμεσα στις διαφορετικές γενιές;
Οχι μόνο. Ανάμεσα και σε άτομα της ίδιας γενιάς, ανάμεσα στα δύο φύλα, ανάμεσα σ’ εμάς και στον άλλον εαυτό που αναδύεται απρόσμενα. Ως αποτυχημένες προσπάθειες επικοινωνίας και συμφιλίωσης.

Έχετε Facebook, Twitter κ.τ.λ.; Υπάρχει καθόλου ποίηση εκεί μέσα;
Αντιστάθηκα για καιρό, αλλά χρησιμοποίησα πλέον κάποια από αυτά τα μέσα. Δεν θα το ονόμαζα ποίηση. Θα το έλεγα περισσότερο μουσική του κόσμου, που φτάνει σε μένα από διάφορες κατευθύνσεις: άλλοτε ως αρμονία, άλλοτε ως παραφωνία και καμιά φορά σαν θόρυβος.

ΚΡΙΤΙΚΗ

Της ΛΙΝΑΣ ΠΑΝΤΑΛΕΩΝ

Απεγνωσμένο παιχνίδι

ΑΝΔΡΕΑΣ ΜΗΤΣΟΥ

Η αστυνομός
εκδ. Καστανιώτη, σελ. 240

Μια κόρη, η αστυνομός του τίτλου, και ο πατέρας της, ένας ερωτομανής συγγραφέας, εφευρίσκουν τεχνάσματα για να γλιτώνουν από την πλήξη, τη μόνη πληγή της αληθινής ζωής. Στην ουσία συμμετέχουν, εν μέρει ερήμην τους, εν μέρει εν γνώσει τους, σε ένα σαδομαζοχιστικό παιχνίδι εξαπάτησης. Η κόρη, πλούσια σε αιματόβρεχτα περιστατικά του αστυνομικού δελτίου, προσφέρει στον πατέρα της την πρώτη ύλη για τα βιβλία του. Εκείνος, από την πλευρά του, αποζητά σε εφήμερους, γελοιούς έρωτες την καύσιμη ύλη της έμπνευσής του. Και οι δύο επινοούν μυθεύματα για να τροφοδοτούν τον αιμάσσοντα δεσμό τους, που παλινδρομεί μεταξύ εμμονής και αποστροφής.

Ο Ανδρέας Μήτσου καταβυθίζεται με τεχνική δεξιοσύνη και αφηγηματική πρωτοτυπία στις απόκρυφες διαστάσεις της ερωτικής επιθυμίας, στις πιο σκληρές εκφάνσεις της. Στο πρόσφατο μυθιστόρημα διαμοιράζει τη νοσηρή δριμύτητα ενός κανιβαλικού ερωτικού αισθήματος ανάμεσα στην κόρη, στον πατέρα της, στη συντροφό

του και σε μια άλλη γυναίκα, στην οποία η αστυνομός αναγνωρίζει την επόμενη ηρωίδα του πατέρα της. Η Νίκη, μια γυναίκα εκθαμβωτικής ομορφιάς, αμόρφωτη και λαϊκή, κακοποιημένη από τον σύζυγό της, γίνεται το δόλωμα που ρίχνει η αστυνομός στον συγγραφέα προκειμένου να τον τραβήξει από την «καθημερινή ευτέλεια», όπου τον σέρνει η συντροφός του.

Το πιο αξιοπαράτηρητο στοιχείο του μυθιστορήματος είναι ότι αγνοούμε μέχρι τέλους ποιος διατηρεί τον έλεγχο του παιχνιδιού. Η κόρη εμπλέκει τον πατέρα της σε ένα στημένο παιχνίδι, βαθμιαία όμως συνειδητοποιεί ότι περισσεύει σε αυτό. Η Νίκη, πάλι, η ωραία του Αιγάλεω, το θύμα που γίνεται άθυρμα, καθυποτάσσει τον εραστή της μέχρι να τον οδηγήσει στην εκμηδένιση, στην απόλυτη ταπεινώση. Το ερωτικό της πάθος καταπνίγεται από την αιμοφορία της, αλλά τελικά η έκβαση για εκείνη δεν είναι διόλου νικητήρια. Ο

συγγραφέας δείχνει ο πιο ευάλωτος, ανίσχυρος να επιβάλει στη ζωή τις συγγραφικές μεθοδεύσεις του. Η ατολμία του αντιμαχόταν τη συγγραφική εξουσία του. «Μικρές αποδεικνύονταν οι δυνατότητές μου για ένα τέτοιο παιχνίδι. Μεγαλύτερη η δειλία μου».

Την αναγνωστική προσοχή διεγείρει η δυσεξίχνιαστη ψυχοσύνθεση της κόρης, που αστυνομεύει εμμονικά τον πατέρα της, απολαμβάνοντας σαδιστικά το μαρτύριο στο οποίο τον υπέβαλε, παραμονεύοντας την ήττα του. Και η ίδια απορεί: «Τι φρικτό κόλλημα, μίσος και νοιάξιμο μαζί, ήτα-

νε αυτό, μ’ ένα αντρικό πρότυπο παραωπημένο και τελειωμένο;» Ο πατέρας, από την άλλη, τον οποίο ο Μήτσου επιφορτίζει με αλγεινές, δύσκολες εκμυστηρεύσεις, αισθάνεται πως κρατιέται από μια φιλή τριχα πάνω από το βάραθρο της γελοιότητας. Κατακρημνιζόταν σε έναν μαύρο γκερέμο, τη σκοτεινιά του οποίου διακαώς λαχταρούσε.

Πρώτα σε πωλήσεις

Δοκίμιο, φιλοσοφία, ιστορία, πολιτική

Αυτή την εβδομάδα

- «Η Τελευταία μπλόφα»** των Ελένης Βαρβιτσιώτη, Βικτώριας Δενδρινού (Παπαδόπουλος)
- «Τα εσώψυχα του Ντίνου Χριστιανόπουλου»** της Σωτηρίας Σταυρακοπούλου (Ιανός)
- «Ασπονδοί αδελφοί»** του Σταύρου Ζουμπουλάκη (Πατάκης)
- «Μικροί δρόμοι της Αθήνας»** του Νίκου Βατόπουλου (Μεταίχιμο)
- «Το μεγάλο φακέλωμα»** του Εντουαρντ Σνούντεν (Ψυχογιός)

Λογοτεχνία

Αυτή την εβδομάδα

- «Αμέρिका, Αμέρिका»** του Ίθαν Κέινιν (Καστανιώτης)
- «Πατρίδα»** του Φερνάντο Αραμπούρου (Πατάκης)
- «Μηχανές σαν κι εμένα»** του Ιαν Μακ Γιούαν (Πατάκης)
- «Μαύρο νερό»** του Μιχάλη Μακρόπουλου (Κίχλη)
- «Η ιστορία ενός γάμου»** του Γκάιρ Γκούλικσεν (Ποταμός)

• Αυτή την εβδομάδα τα στοιχεία παρέχονται από το βιβλιοπωλείο «Booktalks» (Αρτέμιδος 47, Παλαιό Φάληρο)

ΜΑΤΙΕΣ ΣΤΟΝ ΚΟΣΜΟ

EPA / CHEMA NOVA

EPA/SERGEI ILNITSKY

VITRA DESIGN MUSEUM

A.P/MICHEL SPINGLER

BOBBY ROGERS/WALKER ART CENTER

ΜΑΔΡΙΤΗ

Η γοητεία του Χοακίν Σορόγια

Όσοι αγαπούν το ιμπρεσιονιστικό έργο του Ισπανού ζωγράφου Χοακίν Σορόγια (1862-1923) θα απολαύσουν την έκθεση έργων του στη Μαδρίτη, στο ίδρυμα María Cristina Masaveu Peterson. Ο επικεφαλής της Πέδρο Μασαβέου Πέτερσον (1938-1993) ήταν θαυμαστής του Σορόγια και υπήρξε ο μεγαλύτερης συλλέκτης έργων του. Είχε αγοράσει 59 έργα. Τα περισσότερα ανήκουν στις συλλογές του ιδρύματος και λιγότερα στο Μουσείο Καλών Τεχνών των Αστουριών.

ΜΟΣΧΑ

Η Ισπανία στη Ρωσία

Η μεγαλύτερη αποστολή έργων τέχνης από την Ισπανία στη Ρωσία είναι διαθέσιμη στην έκθεση ισπανικής τέχνης από τον 19ο και τον 20ό αιώνα στο μουσείο Πούσκιν της Μόσχας. Στη φωτογραφία, ένας επισκέπτης βλέπει έργα του Ισπανού ζωγράφου Ιγνάθιο Θουλόαγα. Η έκθεση στο μουσείο Πούσκιν στηρίζεται σε δανεισμό έργων 18 κορυφαίων Ισπανών ζωγράφων από μουσεία και ιδιωτικές συλλογές της Ισπανίας, καθώς και σε έργα που ανήκουν στις μόνιμες συλλογές του ρωσικού μουσείου.

ΒΕΡΟΛΙΝΟ

Αντικείμενα επιθυμίας

Στο Μουσείο του Βερολίνου Vitra Design παρουσιάζεται ένα πανόραμα σουρεαλιστικής τέχνης από το 1924 έως τις μέρες μας. Η έκθεση, με μεγάλη ποικιλία και πλούτο έργων, εξετάζει την επίδραση της σουρεαλιστικής τέχνης στο ντιζάιν και στις εφαρμοσμένες τέχνες. Είναι η πρώτη φορά, λένε οι διοργανωτές, που μία έκθεση για τον σουρεαλισμό ασχολείται ενδελεχώς με την επιρροή του στη φωτογραφία, στη μόδα, στις γραφικές τέχνες, στην επίπλωση και στην εσωτερική διακόσμηση.

ΠΑΡΙΣΙ

Το κέντρο συντήρησης του Λούβρου

Οι πρόσφατες πλημμύρες στον ποταμό Σηκουάνα (2016 και 2018) κατέστησαν το πρόβλημα προστασίας των έργων τέχνης στις αποθήκες και στις αίθουσες του Λούβρου απολύτως επιτακτικό. Πριν από λίγο καιρό, στη γαλλική πόλη Lievin, στη βόρεια Γαλλία, εγκαινιάστηκε το κέντρο συντήρησης του Λούβρου, το οποίο σε προοπτική χρόνου πέντε ετών θα μπορεί να φυλάσσει περίπου 250.000 έργα τέχνης. Το κέντρο ανεγέρθηκε κοντά στο παράρτημα Louvre-Lens.

ΜΙΝΕΑΠΟΛΗ

Η τέχνη του Θεάστερ Γκέιτς

Προσωπικότητα μεγάλης εμβέλειας και επιρροής, ο 46χρονος Αμερικανός καλλιτέχνης Θεάστερ Γκέιτς, με βάση το Σικάγο, είναι διάσημος για τις εγκαταστάσεις του, που διερευνούν όψεις του αστικού σχεδιασμού, της πίστης και των εσωτερικών χώρων. Αυτήν την περίοδο, παρουσιάζεται έκθεση με εγκαταστάσεις του, ολόκληρα σύμπαντα, στο Walker Art Center της Μινεάπολης που –με τίτλο «Assembly Hall»– μεταμορφώνεται το ίδιο σε μια ασαφή εγκατάσταση.

Επιμέλεια: ΝΙΚΟΣ ΒΑΤΟΠΟΥΛΟΣ

THE GLASS KEY

Ο νουάρ κόσμος του Ντάσιελ Χάμετ

ΝΕΑ ΥΟΡΚΗ

Πριν από περίπου 40 χρόνια, είχε ζωντανέψει στις ΗΠΑ το ενδιαφέρον για τη μεγάλη παράδοση του αστυνομικού μυθιστορήματος, αλλά και για το φιλμ νουάρ, όπως είχαν ακμάσει την περίοδο 1925-1950. Εκείνη την εποχή, που επιχειρούσε να δει με άλλη κριτική ματιά τους μεγάλους δασκάλους του είδους, εμφανίστηκαν και οι βιογραφίες και οι αναλύσεις του Ρίτσαρντ Λέιμαν, του κατεξοχόν μελετητή του Ντάσιελ Χάμετ, του κορυφαία στυλίστα, που σάρωνε

σε πωλήσεις τις δεκαετίες του '20, του '30 και του '50. Το ενδιαφέρον είναι διαρκές έκτοτε, με τις όποιες φυσιολογικές διακυμάνσεις, και στις μέρες μας αποκτούν συλλεκτικό ενδιαφέρον ακόμη και «νέα ματιά» της περιόδου 1975-1985. Ήταν τότε, που πολλές νέες εκδόσεις της χρυσής εποχής της αστυνομικής φιλολογίας άρχισαν να κυκλοφορούν από εκδοτικούς οίκους με σαφή λογοτεχνικό χαρακτήρα (στην Ελλάδα, εκείνη την περίοδο οι εκδόσεις Αγρα έδωσαν τίτλους αστυνομικών μυθιστορημά-

των με νέα φιλολογική προσέγγιση και αναβάπτισαν την κληρονομιά τους στην κοινή συνείδηση των αναγνωστών). Ο οίκος δημοπρασιών Christie's δημοπρατεί στη Νέα Υόρκη, στις 24 Οκτωβρίου, την πρώτη έκδοση της κλασικής πλέον βιογραφίας του Ντάσιελ Χάμετ από τον Ρίτσαρντ Λέιμαν. Είχε κυκλοφορήσει το 1981 με τίτλο «Ο άνθρωπος σκιά. Η ζωή του Ντάσιελ Χάμετ» (Shadow Man. The Life of Dashiell Hammett) και τώρα, με την ευκαιρία της δημοπρασίας, ο Ρίτσαρντ Λέιμαν δημοσίευσε ένα

πυκνό και χρήσιμο άρθρο στο ηλεκτρονικό περιοδικό των Christie's για την προσωπικότητα του Ντάσιελ Χάμετ. Όσοι τον θυμούνται σήμερα (πέραν των πιστών του είδους), τον γνωρίζουν περισσότερο από την κινηματογραφική μεταφορά των βιβλίων του και την αρχετυπική εικόνα του Χάμφρεϊ Μπόγκαρτ στο «Γεράκι της Μάλτας» (1941). Ο Ντάσιελ Χάμετ ευτύχησε στη μεγάλη οθόνη. Τα βιβλία του, που έβγαιναν πρώτα σε συνέχειες σε περιοδικά, συνέπεσαν με τη χρυσή εποχή του Χόλιγουντ και

μεταφέρθηκαν με μεγάλη εμπορική επιτυχία στην οθόνη. Στη φωτογραφία, βλέπουμε σκηνή από το «The Glass Key» (1942) με τους (από αριστερά) Μπράιαν Ντόνλεβι, Άλαν Λαντ, Βερόνικα Λέικ (διάσημη για τα μακριά, ξανθά μαλλιά της). Ο Ντάσιελ Χάμετ έζησε μια πλήρη και σκληρή ζωή, παρά τη μεγάλη επιτυχία του μετά το 1926-30. Η υγεία του ήταν κλονισμένη ήδη από το 1918, όταν στη διάρκεια του Μεγάλου Πολέμου είχε προσβληθεί από την ισπανική γρίπη. Ενας μεγάλος μετρ, που αξίζει να μνημονεύουμε.

Ο ΚΥΡΙΟΣ ΓΚΡΙ

Γράφει ο **ΗΛΙΑΣ ΜΑΓΚΛΙΝΗΣ**

Ρίχνοντας λίγη άμμο στα μάτια πριν τον ύπνο

Ο κύριος Γκρι θυμάται πώς όλα ξεκίνησαν με ένα μισοσκότεινο δωμάτιο γεμάτο αναμμένα φωτάκια, κουκλάκια, μαξιλαράκια. Το σκηνικό φαντάζει γλυκό, νανουριστικό – όχι ακριβώς όμως, επιμένει ο κύριος Γκρι: η πληθωρική διακόσμηση, οι σκιές, τα άψυχα μάτια από τις κούκλες, η κάμερα έτσι όπως διατρέχει τον χώρο, τα πάντα έχουν μian αδιόρατη οσμή εφιάλτη. Μια κοπέλα, με ωραία, ίσια, μακριά μαύρα μαλλιά κοιμάται βυθισμένη ανάμεσα σε μαξιλάρες, σκεπάσματα και κούκλες, κάτω από πολύχρωμα φωτάκια. Ένα ζευγάρι γυναίκα χέρια τοποθετεί στο κεφάλι της ωραίας κοιμωμένης ένα επίσης ζευγάρι ακουστικά. Και το τραγούδι αρχίζει.

Είναι η μεγάλη επιτυχία ενός γυναικειού φωνητικού γκρουπ της Αμερικής της δεκαετίας του '50, των Chordettes, το «Mr. Sandman». Πήγε στην κορυφή το 1955, όμως τις Chordettes θυμούνται περισσότερο σήμερα για μian άλλη μεγάλη επι-

Ένα ζευγάρι γυναικεία χέρια τοποθετεί στο κεφάλι της ωραίας κοιμωμένης ένα επίσης ζευγάρι ακουστικά. Και το τραγούδι αρχίζει.

τυχία τους, του 1958, το «Lollipop». Αλλά το «Mr. Sandman», με τα αιθέρια γυναικεία φωνητικά και την αλαμπικ μπαντ ορχηστρική συνοδεία, επιμένει ο κύριος Γκρι, είναι πολύ καλύτερο. Και κάπως έτσι, με αυτές τις εναρκτήριες σεκάνς της «Γλυκιάς συμμορίας», που ο Νίκος Νικολαΐδης γύρισε το 1983, το ανακάλυψε ο κύριος Γκρι.

Τι δουλειά έχει όμως ένα αθώο έως εξοργιστικής αφέλειας, μελωδικότατο πλάν όμως γλυκερό «φίφτις», στη «Γλυκιά συμμορία», σε μια βίβα στην Κνιφισιά που την κατοικεί μια

Η Δώρα Μασκλαβάνου ως Μαρίνα στις εναρκτήριες σκηνές της «Γλυκιάς συμμορίας», όπου ακούγεται και το «Mr. Sandman», που έκαναν μεγάλη επιτυχία το 1955 στις ΗΠΑ οι Chordettes.

παρέα περιθωριακών που έχουν πάρε-δύσει με αντιεξουσιαστές, νεκρόφιλους και πορνογράφους στις αρχές των ελληνικών «έιτις»; Είναι, ίσως, το ότι, όπως πολλά άλλα αμερικανικά τραγούδια του '50, έτσι και το «Mr. Sandman», μέσα στην αθωότητα του, έχει μια ύποπτη σεάνς διαστροφής και σκοτεινιάς. Ταιριάζει γάντι, με άλλα λόγια, με το cult σίμερ φιλμ του Νικολαΐδη.

Ο κύριος Γκρι ερωτεύτηκε το «Mr. Sandman». Θα ήθελε πολύ να το παίξουν ακόμη και στην κηδεία του. Το ερωτεύτηκε τόσο πολύ, που βάλθηκε να μάθει ποιος είναι ο «Κύριος Αμμοάνθρωπος»: μυθικό πλάσμα της δυτικής και βορειοευρωπαϊκής παράδοσης, το οποίο σκορπίζει άμμο στα μάτια των παιδιών για να νυστάξουν και να ονειρευτούν.

Ο Ε. Τ. Α. Χόφμαν, ο Γερμανός μετρ του φανταστικού, αφιέρωσε ένα διήγημα σε αυτό το μυστηριώδες ον («Der Sandmann»), παρουσιάζοντάς το όμως πολύ πιο απειλητικό, σατα-

νικό. Πολλά πολλά χρόνια μετά, οι Metallica έπραξαν κάτι ανάλογο με το υποβλητικό «Enter Sandman», αλλά ο κύριος Γκρι θα ξανασυναντήσει το πλάσμα που φέρνει όνειρα (και εφιάλτες όμως) στην αριστουργηματική μπαλάντα που ο μέγας Ρόι Ορμπισον ηχογράφησε το 1963, το «In Dreams» (στο υπέροχο αυτό τραγούδι έδωσε ξανά ζωή το 1986 ο Ντέιβιντ Λιντς με το επίσης εφιαλτικό κατά τόπους «Μπίλε βελούδου»).

Ουσιαστικά, στο «Mr. Sandman» του 1955, το όνειρο που ζητούν να τους φέρει οι τραγουδίστριες είναι έναν άνδρα ή μάλλον έναν έρωτα όλο πάθος. Ο οποίος όμως θα μπορούσε να αποδειχθεί εφιάλτης. Τότε, ο Sandman μετατρέπεται στον εφιαλτικό Βραχνά από τον ρομαντικό πίνακα του Φουσέλι. Ο κύριος Γκρι συλλαμβάνει τον εαυτό του να σαγνέυεται και από τα δύο: το όνειρο και τον εφιάλτη, όπως όταν φαντάσματα νεκρών εραστών χορεύουν ένα χαριτωμένο φοξ-τροτ.

Υπνος, αυτή η συγκλονιστική μηχανή ανυπαρξίας

Ο συγγραφέας Μισέλ Φάις μιλάει στην «Κ»

Συνέντευξη στον **ΗΛΙΑ ΜΑΓΚΛΙΝΗ**

Με τον Μισέλ Φάις μάς συνδέει φιλία που τραβάει ως το –μακρινό;– 1996. Αυτή θα μπορούσε να βραβευθεί ως η άχρηστη πληροφορία της ημέρας, αλλά καλό είναι ο αναγνώστης να γνωρίζει πως η συνομιλία που ακολουθεί είναι μεταξύ φίλων. Και παρά τα όσα λέγονται για το σινάφι και τις φιλίες (με και χωρίς εισαγωγικά), μια συνέντευξη δεν του είχα κάνει. Η ευκαιρία δόθηκε τώρα με το νέο του βιβλίο, το μονολογικό μυθιστόρημα «Όπως ποτέ» (εκδ. Πατάκη). Τα χρόνια από το 1997 έως και το 2002 ζήσαμε πολλά παρέα με τον Μισέλ: λύπες μα και χαρές, μεσημεριανά τραπέζια και νυχτοπερπατήματα, γελάσαμε πολύ και τρομάξαμε λίγο (Μισέλ, θυμάσαι τον σεισμό του '99), κλάψαμε κάποτε (στην κηδεία του πατέρα του, στο εβραϊκό τμήμα του Γ' Νεκροταφείου). Θα τολμούσα επίσης να πω ότι επάνω μου ο Μισέλ δοκίμασε τα πρώτα του, άτυπα, σεμινάρια δημιουργικής γραφής – εδώ και χρόνια, ο Φάις, φύσει δάσκαλος, διδάσκει επαγγελματικά την «αφηγηματική περιπέτεια», όπως τη χαρακτηρίζει. Την εποχή που γνωριστήκαμε, ο Μισέλ δούλευε ακόμη το δεύτερο βιβλίο του, τα βραβευμένα διηγήματα «Απ' το ίδιο ποτάρι» – που θεωρώ ένα από τα καλύτερα βιβλία του. Κάποια στιγμή απομακρυνθήκαμε χωρίς όμως να ψυχρανθούμε: το ποτάμι της ζωής έχει πολλά και διαφορετικά ρεύματα. Συγγραφικά μιλώντας, ο Μισέλ ακολούθησε σχήματα που ερωτοτροπούν με τον θεατρικό λόγο, την ποίηση, το πειραματικό σινεμά και τη ροή της συνειδήσης – κυρίως έγινε αυτό που ο αγαπημένος του Τόμας Μπέρνχαρτ λέει για τον εαυτό του: «Καταστροφέας ιστοριών». Ο γράφων πάλι στράφηκε όλο και πιο πολύ στη δημιουργία ιστοριών, η βαθιά εκτίμηση όμως παρέμεινε αμοιβαία. Ορισμένα πράγματα απλώς δεν αλλάζουν.

– Υπάρχει ένας κεντρικός, εμβληματικός μονόλογος στον πυρήνα του πρώτου σου μυθιστορήματος, της «Αυτοβιογραφίας ενός βιβλίου» (1994), ο οποίος, έχω την αίσθηση ότι προετοιμάζει με σαφή τρόπο τον κατοπινό λογοτεχνικό σου εαυτό και επι-

κοινωνεί σχεδόν με όσα έγραψες από εκεί και μετά, κυρίως όμως με τα σύντομα μυθιστορήματα-εσωτερικούς, συνειρμικούς μονολόγους που εξέδωσες τα τελευταία χρόνια. Συμφωνείς με αυτή τη διαπίστωση; Εάν ναι, πώς θα περιέγραφες την πορεία σου στη γραφή από τότε έως σήμερα, πώς δένει εκείνος ο μακρινός πια μονόλογος του «Κοιμόσουν. Συχνά ξυπνούσες μέσα στη νύχτα για να διαπιστώσεις αν ζεις» με το πιο πρόσφατο βιβλίο σου, το «Όπως ποτέ»;

– Καίρια η επισημάνσή σου. Όταν τελείωσα την «Αυτοβιογραφία ενός βιβλίου», το μακρινό 1994, ένα μυθιστόρημα μακράς μαθητείας, καθώς γράφοντάς το ουσιαστικά έμαθα να γράφω (το έγγραφο σχεδόν μια δεκαετία), αναρωτιόμουν αν έγγραφα αυτό το βιβλίο για να πλαισιώσω (μην πω θάψω) αυτόν τον σπειροειδή, αυτοτραυματικό μονόλογο με τεκμήρια επί τεκμηρίων αληθινών, επινομένων, υβριδικών, ή το αντίστροφο. Δηλαδή, αν αυτός ο κατάσαρκος και φιλοκατηγόρος μονόλογος αποτελεί το δεσπόζον και κρίσιμο “τεκμήριο” μιας οικογένειας, μιας πόλης, μιας μνήμης, μιας γλώσσας κλονισμένης, σπασμένης, αφανισμένης. Όσον αφορά τώρα το νήμα που συνδέει το τότε “Κοιμόσουν” με το τωρινό «Όπως ποτέ», είναι, πάνω απ’ όλα, ο ύπνος, αυτή η συγκλονιστική μηχανή ανυπαρξίας, ακριβέστερα η μεθόριος όλων αυτών που ζούμε καθ’ ύπνον κι όλων αυτών που ονειρευόμαστε εκτός ύπνου. Αυτή η απίστευτη θεατρική σκηνή, αυτή η αίσθηση οικείας μεταφυσικής, αυτή η μυθική συνεκτική αποσπασματικότητα.

– Στην «Αυτοβιογραφία ενός βιβλίου» και πάλι, υπάρχει ένας ακόμη κομβικός μονόλογος, ο οποίος έχει περισσότερο την πατίνα του ντοκουμέντου παρά του εσωτερικού μονολόγου. Αναφερόμαι στον περίφημο μονόλογο του νεκροθάφτη. Καθ’ όσον γνωρίζω, βασίζεται σε αληθινή μαρτυρία ενός παλαιού νεκροθάφτη της Κομοτηνής. Στα πρώτα σου βιβλία αξιοποιήσες σε βάθος την επεξεργασμένη ηχογραφημένη προφορική μαρτυρία, η οποία όμως στη συνέχεια πήρε περισσότερο τη μορφή της μαρτυρίας των απολύτως ανωνύμων,

τερο ποίηση παρά πεζογραφική σύνθεση. Σε αφορούν οι ειδοολογικές αυτές επισημάνσεις;

– Οποιος μπαίνει στο μαγκανοπήγαδο της γραφής από ένα σημείο και μετά, πες το διαστροφή,

Μόνο όταν αποκτάς παιδί, κατανοείς ότι τα βιβλία δεν είναι παιδιά και ότι όλο αυτό δεν είναι παρά μια διανοητική σαχλαμάρα.

πες το εθισμό, πες το πόζα, αρχίζει και βλέπει τα πάντα ως ένα κείμενο. Λογοτεχνοποιεί και τον αέρα που αναπνέει. Αυτό συνέβη και σε μένα. Σαν να ζούσα κάτι μόνο και μόνο για να το αποτυπώσω στην άδεια οθόνη του λάπτοπ. Ίσως γι’

Φωτογραφία του Μισέλ Φάις. «Η απθανάτιση για κάποιον σαν εμένα, ανίστα αρχειομανή, είναι μια διέξοδος όταν ασφυκτιώ και δεν γράφω», λέει στην «Κ». «Κάπως έτσι μαλάκωσα τον θάνατο του πατέρα μου, το 2000. Όταν βγήκα στους δρόμους και φωτογράφιζα τους άθλιους των Αθηνών» («Η πόλη στα γόνата», 2002).

«Στη γραφή μαθαίνεις, όπως και στη ζωή εξάλλου, να δέχεσαι το ξένο ως οικείο», λέει ο Μισέλ Φάις.

Από παιδάκι με μαγνύτιζαν οι ιστορίες γνωστών ή αγνώστων, εξακολουθητικών ή περιστασιακών αφηγητών.

Η ανθρώπινη λαλιά είναι ένα φλεγόμενο ορυκτό, μια λάβα στα αυτιά, στα χέρια και στην ψυχή αυτού που γράφει, αρκεί να ξέρει να το χειριστεί.

Το εξώφυλλο του τελευταίου μυθιστορήματός του που κυκλοφορεί από τις εκδόσεις Πατάκη.

αυτό αισθάνεσαι σαν αίμα σου όλα αυτά τα εξώφυλλα που στέκονται στις προθήκες των βιβλιοπωλείων, τα νιώθεις σαν παιδιά σου – νόμιμα, νόθα, από προξενίο, από έρωτα, με βιολογική ή παρένθετη μητέρα. Μόνο όταν αποκτάς παι-

τών άστεγων και αποσυνάγωγων και όσων συνέλαβες τυχαία να παραληρούν μέσα στην πόλη, αλιεύοντας έστω και μία φράση, μία στιχομυθία. Πώς θα όριζες το λογοτεχνικό ορυκτό που εξορύσσεις μέσα από αυτές τις τυχαίες, αδέσποτες κουβέντες, και πώς έγινε κομμάτι της δικής σου φωνής;

– Στη γραφή μαθαίνεις, όπως και στη ζωή εξάλλου, να δέχεσαι το ξένο ως οικείο. Οντως, το υπέδαφος του νεκροθάφτη, που τέμνει αποφασιστικά το μυθιστόρημα σε ενοίκους του άνω και του κάτω κόσμου, είναι εν πολλοίς πραγματικό. Ενδοκειμενικά όμως πραγματικό, δηλαδή αυθεντικό είναι μόνο αυτό που αδράχνει τον αναγνώστη. Η πραγματικότητα του πραγματικού στη βουή του κόσμου δεν αφορά την πραγματικότητα στη σιωπή της αφήγησης. Από παιδάκι με μαγνύτιζαν οι ιστορίες γνωστών ή αγνώστων, εξακολουθητικών ή περιστασιακών αφηγητών. Για δεκαετίες, στην τσάντα μου υπήρχε, εκτός από κάμερα, και μικρομαγνητόφωνο. Αυτό το ηχητικό υλικό υπήρχε το έναυσμα, ο σπινθήρας αρκετών ιστοριών μου. Ευτυχώς δεν θυμάμαι πλέον το μείγμα αληθινού, πλαστού, αληθοφανούς. Επιζώντες του Ολοκαυτώματος, Οπλτατζήδες, τρόφιμοι ψυχιατρείων, άστεγοι, πόρνες, ζευγάρια σε κρίση, γυναίκες μόνες, άντρες σε πανικό, ταξιτζήδες εκτός εαυτού, τηλεστάρ σε παραλήρημα, διάφορα διανοητικά παγώνια – πόσοι και πόσοι δεν μαγνητοφωνήθηκαν –, άλλοι με συναίνεση και άλλοι ερήμην τους. Ναι, η ανθρώπινη λαλιά είναι ένα φλεγόμενο ορυκτό, μια λάβα στα αυτιά, στα χέρια και στην ψυχή αυτού που γράφει, αρκεί να ξέρει να το χειριστεί, ειδαλλίως πιάει χαμένο.

Διήνυσα, ως αφηγητής, διάφορες ακρότητες

– Εχω την αίσθηση ότι μέσα από τα βιβλία σου αναδύονται λογίων λογίων μνήμες: εβραϊκή μνήμη, βαλκανική μνήμη, ελληνική μνήμη, πολιτική, ερωτική, ανδρική, της μόνωσης και του περιθωρίου, μνήμη του άλαλου και του ανειπάτου εν τέλει. Θα έλεγες πως μέσα από την πεζογραφία σου προσπαθείς να αναδείξεις αυτό που δεν μπορεί ή δεν πρέπει να ειπωθεί, αυτό που κάποιος προσπαθεί να ξεχάσει;

– Στο πέρασμα του χρόνου ανακάλυψα τη δύναμη της ακρίβειας. Αυτή, πλέον, με συνέχει και με καθοδηγεί. Παραθέτω ένα ευτράπελο διαλογικό θραύσμα από το «Όπως ποτέ»: «Τώρα προσπάθη να είμαι όσο πιο ακριβής γίνεται. Ακριβής ή αληθινός; Ακριβής. Μεγαλύτερη αλήθεια από την ακρίβεια δεν υπάρχει. Η ακρίβεια έχει κάτι το απόλυτο. Δηλαδή; Κάτι το άυλο απτό. Μάλιστα... Σκέψου, μια καρέκλα. Στέρεη και αναπαυτική. Τη σκέφτεσαι; Την καρέκλα; Αυτή η καρέκλα δεν υπάρχει. Δεν... Αυτή η καρέκλα βγαίνει από κάποιο όνειρο ή από το επέκεινα. Μάλιστα... Η ακρίβεια, λοιπόν, έχει την τεχνική, τη δύναμη, πες το όπως θες, να αποσπά αυτή την καρέκλα από την ακλή ή το άδηνλο. Κι όχι μόνο. Να τη φέρνει στον χώρο σου. Να την εμφανίζει μπροστά σου. Πιο πραγματικά από την πραγματική. Κατανοητό; Κι όχι μόνο να τη φέρνει σπίτι σου, στο δωμάτιό σου, αλλά να μπορείς, αν θες, αν δεν φοβάσαι, να καθίσεις».

– Στο έργο σου, εντοπίζω λο-

γής λογής θηριωδίες: από το Ολοκαύτωμα, τον Εμφύλιο και το βαλκανικό μακελειό έως πιο «εσωτερικές», προσωπικές, ιδιωτικές ακρότητες: το οικογενειακό σφαγείο, το ερωτικό σφαγείο, πώς μπορεί να ξεσκίσει τις σάρκες του ένα ζευγάρι. Εσχάτως, με τα τελευταία σου τρία βιβλία ιδίως, μοιάζει σα να επιθυμείς να διεισδύσεις πια στο ασυνείδητο σφαγείο του καθενός, στον άβατο χώρο και χρόνο του κάθε ανθρώπου. Ισχύει αυτή η μετατόπιση;

– Διήνυσα, ως αφηγητής, διάφορες ακρότητες. Τις ανακεφαλαιώνεις με ακρίβεια. Μ’ έναν αστερίσκο, όμως, όλες αυτές οι θηριωδίες και οι ωμότητες, ατομικές ή συλλογικές, αποζητούν ένα καθρέφτισμα σε μια ανάλογη γλωσσική επιφάνεια. Άρα ως μου επιτραπεί να προσθέσω ότι το δεσπόζον «σφαγείο» που έχει να αντιμετωπίσει ένας γραφιάς είναι το γλωσσικό. Εκεί, εξάλλου, κρίνεται όλο το παιχνίδι. Οχι στο θέμα, αλλά στο βλέμμα. Προσωπικά, από το πρώτο μου βιβλίο μέχρι σήμερα είχα την ίδια αταλάντευτη μέριμνα. Τη συνοψίζω: να γράφεις ό,τι δεν μπορείς να γράψεις, είναι ένας τρόπος να γράφεις. Οντως στην τελευταία τριλογία (2015-2019), βιβλία που γράφτηκαν υπό το φως της ψυχολαυτικής μου εμπλοκής (έντεκα χρονάκια είναι μια παρατεταμένη περίοδος, και οικονομικά μόνο να τη δεις...), όπου μετατοπίζομαι σε μια ζώνη πιο μισοφώτιστη, πιο ληθαργική, πιο παροξυσμική – πιο άβατη, όπως λες.

Ο αναγνώστης είναι για μένα άγνωστος και αχαρτογράφητος

– Βαφτίζεις μυθιστορήματα τα τελευταία σου έργα, ή νοβέλες, όμως κάλλιστα θα μπορούσαν να είναι έργα έτοιμα να ανεβούν στη σκηνή.

– Έργα μου έχουν γραφτεί αποκλειστικά για το θέατρο και άλλα δραματοποιήθηκαν για τη σκηνή. Εχω γράψει και σενάρια μαζί με τον αείμνηστο Νίκο Παναγιωτόπουλο. Ο χρόνος του θεάτρου και ο χρόνος του κινηματογράφου διαποτίζουν τον χρόνο της πρόζας μου. Ακόμη θυμάμαι την ταραχή μου όταν ακούγαμε οικογενειακώς στην Κομοτηνή, από ένα ξύλινο ραδιόφωνο Phillips, μεγάλο σαν κουκλοθέατρο, το θέατρο της Τετάρτης, όλες εκείνες τις παλλόμενες φωνές ηθοποιών του Εθνικού, αλλά και τα γκροτέσκα ηχητικά εφέ...

– Σε ελκύει η αποσπασματική γραφή στον βαθμό που ένα μυθιστόρημά σου να θυμίζει περισσό-

τερο ποίηση παρά πεζογραφική σύνθεση. Σε αφορούν οι ειδοολογικές αυτές επισημάνσεις;

– Οποιος μπαίνει στο μαγκανοπήγαδο της γραφής από ένα σημείο και μετά, πες το διαστροφή,

Μόνο όταν αποκτάς παιδί, κατανοείς ότι τα βιβλία δεν είναι παιδιά και ότι όλο αυτό δεν είναι παρά μια διανοητική σαχλαμάρα.

πες το εθισμό, πες το πόζα, αρχίζει και βλέπει τα πάντα ως ένα κείμενο. Λογοτεχνοποιεί και τον αέρα που αναπνέει. Αυτό συνέβη και σε μένα. Σαν να ζούσα κάτι μόνο και μόνο για να το αποτυπώσω στην άδεια οθόνη του λάπτοπ. Ίσως γι’

δί, κατανοείς ότι τα βιβλία δεν είναι παιδιά, και ότι όλο αυτό δεν είναι παρά μια διανοητική σαχλαμάρα. Από τη στιγμή λοιπόν που μπήκε στη ζωή μας, στην καθημερινότητά μας, ο Μάρκος, ίσως και νωρίτερα, όταν ωριμάζε αυτή η συνθήκη, σταμάτησε αυτό το αυτοπαραμύθισμα. Κόπηκε μαχαίρι. Τα κείμενα κείμενα και η καθημερινότητα καθημερινότητα. Τα σύμπαντα αυτά φυσικά και τέμνονται, αλλά δεν υπάρχει πλέον η αφόρητη ενδογαμική αίσθηση, η απομύζηση της οικείας στιγμής υπέρ της «διάρκειάς» της στο έργο.

– Σου αρέσει να βασανίζεις τον αναγνώστη, να του βάζεις τρικλοποδιές στην ανάγνωση ενός κειμένου σου; Ή δεν σε αφορά καθόλου ο αναγνώστης;

– Ο αναγνώστης για μένα είναι άγνωστος, αχαρτογράφητος και

απροσδιόριστος – όπως, εξάλλου, και οι χαρακτήρες των βιβλίων μου. Δεν έχω ούτε συμπάθεια ούτε αντιπάθεια για κάτι που αγνώω. Ο αναγνώστης είναι κάποιος που διαβάζει τα βιβλία μας. Που τα αγοράζει ή δεν τα αγοράζει. Που τα συστήνει ή τα δυσφημεί. Αναμφίβολα. Πριν όμως από αυτόν τον αναγνώστη, αυτόν που ανεβάζει ή κατεβάζει έναν τίτλο, υπάρχει ένας αφανής αναγνώστης. Ανομολόγητος και αβήλως. Αυτός που διαβάζει τα βιβλία μας πριν γίνουν βιβλία. Πριν σθηνση, η απομύζηση της οικείας στιγμής υπέρ της «διάρκειάς» της στο έργο.

– Το έργο σου χωρίζεται σε διάφορες θεματικές τριλογίες όπως φαίνεται. Πώς εξηγείς αυτή την επανάλψη θεματικών τριπτύχων;

– Όταν το συσσωρευμένο επί χρόνια υλικό σου δεν τιθασειείται σ’ ένα καλούπι, αφενός, κι όταν, αφετέρου, ο ατεμάχιστος χρόνος για γράψιμο είναι ολόενα και πιο στενός, εκ των πραγμάτων ανοίγει το ακορντεόν. Σε τριλογία ή τετραλογία. Γιατί έχω κι απ’ αυτό. Υπό τον άτυπο τίτλο «αυτοβιογραφία ενός άλλου»: «Το μέλι και η στάχτη του Θεού», 2002, «Ελληνική αϊπνία», 2004, «Κίτρινο σκυλί», 2009, «Πορφυρά γέλια», 2010. Σ’ εκείνη την οκταετία, μέσω του Τζούλιο Καίμη, του Γ. Μ. Βιζυνοπού, της Κωνσταντίνας Κούνεβα και του Νίκου Ζαχαριάδη, μίλησα, άλλοτε ελεγεακά κι άλλοτε σατιρικά, για την εβραϊκή και τη θρακιώτικη φύτρα μου, αλλά και για όψεις της πολιτικής μου περιέργειας.

Ένας παθιασμένος, μοναχικός αναγνώστης

Ο μεγάλος συγγραφέας του «Δυτικού κανόνα», Χάρολντ Μπλουμ, πέθανε την περασμένη εβδομάδα στα 89 του χρόνια

Του ΧΑΡΑΛΑΜΠΟΥ ΓΙΑΝΝΑΚΟΠΟΥΛΟΥ

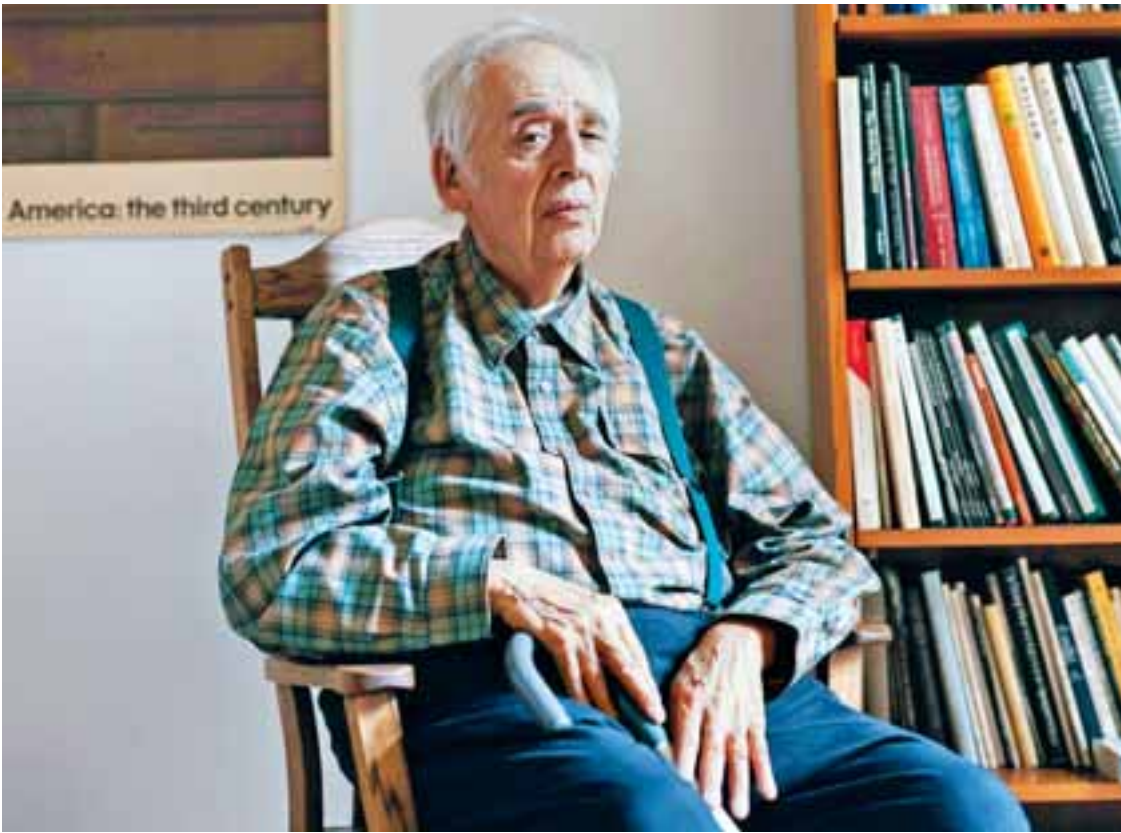
Όπως κάθε τέχνη, έτσι και η ανάγνωση έχει τις μεθόδους και τους περιορισμούς της, τους κανόνες και τους δασκάλους της, τόσο διαφορετικούς μεταξύ τους, ώστε συχνά ο απλός αναγνώστης απορεί πώς είναι δυνατόν να υπάρχουν απόψεις σε τέτοιο βαθμό αντιτιθέμενες για μια τόσο φυσική λειτουργία, όπως είναι το διάβασμα ενός βιβλίου. Και όμως, ο αναγεννησιακός αναγνώστης που περιγράφει ο Μακιαβέλι απέχει από την κοινή αναγνώστρια της Βιρτζίνια Γουλφ, όσο και ο ηδονικός αναγνώστης του Μπόρχες από τον απαιτητικό του Τζορτζ Στάινερ και αυτός από τον μοναχικό αναγνώστη του Χάρολντ Μπλουμ, ο οποίος πέθανε την εβδομάδα που πέρασε στα 89 του χρόνια. Ο τελευταίος, για παράδειγμα, επιμένει πάντα στη σχέση που αναπτύσσεται μεταξύ του αναγνώστη και του συγγραφέα, ενώ ο Στάινερ προτάσσει τη σχέση του αναγνώστη με το βιβλίο.

Και ο ίδιος ο Χάρολντ Μπλουμ, εξάλλου, λειτουργεί ως δάσκαλος της ανάγνωσης περισσότερο, ίσως, με την προσωπικότητά του και το προσωπικό του παράδειγμα παρά με το έργο του. Αυτό που, εδώ και δεκαετίες, επιχειρεί να μεταδώσει είναι μάλλον η αγάπη του για ορισμένους δημιουργούς και το πάθος του για την ανάγνωση ορισμένων βιβλίων, παρά κάποια μέθοδος για το ξεκλείδωμα και την κατανόηση των κειμένων. Το πληθωρικό ύφος του, η τερατώδης μνήμη του, η αναγνωστική του ταχύτητα και η αϊψνία του, η βαθιά ευρυμάθειά του και η πεποίθησή του πως η λογοτεχνία

Το πληθωρικό ύφος, η τερατώδης μνήμη, η αναγνωστική ταχύτητα και η πεποίθηση ότι η λογοτεχνία ανοίγει τον άνθρωπο στον κόσμο είναι τα κύρια χαρακτηριστικά του.

ανοίγει τον άνθρωπο στον κόσμο και τον προετοιμάζει για τις αλλαγές που θα δοκιμάσει στη ζωή του, είναι τα κύρια χαρακτηριστικά του. Γεννημένος το 1930 στη Νέα Υόρκη, ξεκίνησε τη διαδρομή του ως κριτικός λογοτεχνίας με ένα αναλυτικό έργο αφιερωμένο στα ποιήματα του Σέλλεϊ και συνέχισε με μελέτες που αφορούσαν, κυρίως, την ποίηση και το κίνημα του Ρομαντισμού. Το 1973 έγραψε και δημοσίευσε το πιο γνωστό του βιβλίο, την «Αγωνία της επίδρασης» (εκδ. Αγρα), όπου εξετάζει την ανταγωνιστική (γόνιμη στην καλύτερη περίπτωση) σχέση μεταξύ νεότερων και παλαιότερων δημιουργών. Στη συνέχεια, ωστόσο, θα απομακρυνθεί από τη θεωρητική κριτική και, στο εξής, θα αντιταχθεί σε ό,τι απομακρύνει την κριτική από την εμπειρική και πρακτική της διάσταση.

«Εκώ εναντιωθεί», θα πει ο ίδιος, «κατά σειρά, στη νεοχριστιανική Νέα Κριτική του Τ. Σ. Έλιοτ και των ακαδημαϊκών υποστηρικτών του στην Αποδόμηση του Πολ ντε Μαν και των κλώνων αυτού· στις σημαντές επιθέσεις της Νέας Αριστεράς

«Αν εξαιρέσουμε την αγάπη που γεννιέται ανάμεσα σε δύο ανθρώπινα πλάσματα, η λογοτεχνία προσφέρει την υψηλότερη χαρά της πιο βαθιάς απόλαυσης, μας οδηγεί στην πιο βαθιά επίγνωση της ύπαρξής μας», έγραψε ο Χάρολντ Μπλουμ.

και της Παλιάς Δεξιάς για τις υποτιθέμενες ανισότητες ή την υποτιθέμενη ηθική του λογοτεχνικού κανόνα». Σε κάθε είδους, με άλλα λόγια, φεμινιστικές, μαρξιστικές, νεοϊστορικιστικές, μετα-αποικιακές, μειονοτικές, σημειολογικές, λακανικές και άλλες σύγχρονες θεωρίες, κοινό χαρακτηριστικό των οποίων είναι, σύμφωνα με τον Μπλουμ, ότι αντιμετωπίζουν το έργο τέχνης όχι ως τέτοιο που είναι αλλά ως απλό

τεκμήριο για τις μελέτες τους, ισχύον, επομένως, με οποιοδήποτε άλλο πολιτισμικό προϊόν.

Γι' αυτές ακριβώς τις απόψεις του δέχτηκε, εννοείται, έντονη κριτική και χαρακτηρίστηκε ένας ηθικολόγος που υπερασπίζεται αποκλειστικά τον δυτικό ιμπεριαλισμό, τον εβραϊσμό των προγόνων του και τις αξίες των λευκών ανδρών. Πέραν βέβαια του γεγονότος ότι ο ίδιος έχει γράψει με απροκάλυπτο θαυμασμό για

συγγραφείς, μεταξύ άλλων, όπως ο Ντέρεκ Γουόλκοτ και η Τόνι Μόρισον, η αλήθεια είναι ότι ο Μπλουμ υπερασπίζεται κυρίως τη μεγάλη λογοτεχνία χωρίς ιδεολογικούς προσδιορισμούς.

Στον «Δυτικό κανόνα» (εκδ. Guttenberg), το μεγάλο εκλαϊκευτικό έργο του που κυκλοφόρησε το 1994, επιλέγει 26 συγγραφείς που αποτελούν το προσωπικό του πάνθεον: ο Σαίξπηρ, ο Δάντης και ο Θερ-

Για τις απόψεις του χαρακτηρίστηκε ένας ηθικολόγος που υπερασπίζεται αποκλειστικά τον δυτικό ιμπεριαλισμό, τον εβραϊσμό των προγόνων του και τις αξίες των λευκών.

βάντες, ο Μονταίν, ο Γκαίτε και ο Γουόλτ Γουίτμαν, η Εμίλι Ντίκινσον, ο Φρόντ και ο Προυστ, ο Τζέιμς Τζόις, η Βιρτζίνια Γουλφ και ο Κάφκα, ο Μπόρχες, ο Πεισόα και ο Μπέκετ είναι ορισμένοι από αυτούς. Κύριο κριτήριο υπεροχής τους είναι η ισχυρή λογοτεχνική πρωτοτυπία τους, η ιδιοτυπία και η αντίθεσή τους στις παγιωμένες παραδόσεις, καθώς κι ένα ισχυρό ύφος γραφής. Είναι οι συγγραφείς που, εδώ και αιώνες, αποδεικνύουν, σε κάθε νέα ανάγνωση, την εγκυρότητα των αντιλήψεων του παθιασμένου αυτού αναγνώστη: «Αν εξαιρέσουμε την αγάπη που γεννιέται ανάμεσα σε δύο ανθρώπινα πλάσματα, η λογοτεχνία προσφέρει την υψηλότερη χαρά της πιο βαθιάς απόλαυσης, μας οδηγεί στην πιο βαθιά επίγνωση της ύπαρξής μας και μας προσφέρει βαθύτατη αίσθηση των ανθρώπινων επιτευγμάτων και του τι δύναται ακόμη να επιτύχει ο άνθρωπος».

Το τελευταίο βιβλίο του Χαράλαμπου Γιαννακόπουλου «Το εικαστικό έργο ενός αναγνώστη» κυκλοφορεί από τις εκδόσεις Πόλις.

PIK1

ΠΡΟΣΩΠΟΓΡΑΦΙΕΣ

Η Μαρία Αγγελίδου συναντά παλιούς αγαπημένους φίλους, αθλητά και καινούργιους. Πρόσωπα από το χώρο των γραμμάτων και των τεχνών, που έχουν να διηγηθούν τη δική τους μοναδική ιστορία. Μοιράζονται μαζί της τη διαδρομή τους, αποκαλύπτουν άγνωστες πτυχές της ζωής και του έργου τους και... «ποζάρουν» για να φτιαχτεί η δική τους τηλεοπτική προσωπογραφία με εικόνες, λέξεις και συναισθήματα.

Έρευνα – Παρουσίαση: Μαρία Αγγελίδου

Σάββατο
2.10 μ.μ.
PIK 1

PIK1

ΑΘΛΗΤΙΚΟ ΣΑΒΒΑΤΟ – ΑΘΛΗΤΙΚΗ ΚΥΡΙΑΚΗ

Οι αθλητικές εκπομπές που επιστρέφουν κάθε Σάββατο και Κυριακή στην τηλεόραση του PIK, φιλοδοξούν να προσφέρουν αυτό που έλειπε από την κυριακή τηλεόραση τα τελευταία χρόνια και να αποτελέσουν τη γέφυρα ανάμεσα στους φιλάθλους και τον αθλητισμό του τόπου μας. Οι δύο 30λεπτες εκπομπές, θα προβάλλουν την αθλητική επικαιρότητα της εβδομάδας, με ρεπορτάζ, ανταποκρίσεις και συνεντεύξεις από όλο το φάσμα του αθλητισμού.

Παρουσίαση: Ανδρέας Πογιατζής, Ανδρέας Γεωργιάδης, Αντώνης Κωνσταντίνου, Γιώργος Σωκράτους

Επιμέλεια Παραγωγής - Σκηνοθεσία: Γιώργος Ζαχαριάδης, Πέτρος Κίττος, Άκης Ορφανίδης, Μαρίνος Γιαννάκης

Σάββατο και Κυριακή
9.00 μ.μ.
PIK 1

Κωμωδία χωρίς κλόουν, τραγωδία χωρίς κακούς

Η νέα ταινία του Κορεάτη Τζουν-Χο

Παράσιτα Δράμα (2019)
Σκηνοθεσία: Μπονγκ Τζουν-Χο
Ερμινείες: Σονγκ Κανγκ-Χο, Λι Σαν-Κιουν, Τσο Γέο-Τζονγκ

Της **ΜΑΡΩΣ ΒΑΣΙΛΕΙΑΔΟΥ**

Ακόμη κι αν όλοι οι κριτικοί κινηματογράφου σέβονταν την παράκληση του σκηνοθέτη να αποκαλύψουν όσο το δυνατόν λιγότερα για την ιστορία που διατρέχει τα «Παράσιτα», ακόμη κι αν έφτανε κανείς στην αίσουσα αποφεύγοντας όλες τις κρυφές παγίδες των spoilers, για ένα πράγμα θα μπορούσε να είναι βέβαιος: ότι αποκλείεται να πληξει σε ταινία του Μπονγκ Τζουν-Χο. Αυτός ο επίμονος και μεθοδικός Κορεάτης σκηνοθέτης και σεναριογράφος, που φέτος συμπλήρωσε τα 50 του χρόνια και τον Μάιο κέρδισε τον Χρυσό Φοίνικα του Φεστιβάλ των Καννών, ανήκει ήδη στην ολιγομελή κοινότητα των εκλεκτών του σύγχρονου σινεμά χάρη στις αλλόκοτες κινηματογραφικές του περιπέτειες και το αναμφισβήτητο ταλέντο να τις διηγείται δεξιοτεχνικά.

Το ύφος του είναι γνωστό: Μπορεί να σε κάνει να χαίρεσαι και να λυπάσαι ταυτόχρονα, να διασκεδάζεις και να αγωνιάς. Ποιος είπε ότι η ζωή είναι απλή, ψιθυρίζει ανησυχητικά στο αυτί σου την ώρα που εσύ γελάς. Και στις έξι προηγούμενες ταινίες του –κάθε μία ένα άλλο είδος, αλλά όλες δεμένες στο ίδιο, αναγνωρίσιμο κινηματογραφικό

νήμα– διακρίνουμε το μείγμα κιού-μορ, κοινωνικού προβληματισμού και αγωνίας που τον διακρίνει. Στα δεξιοτεχνικά του σενάρια οι συνηθισμένοι άνθρωποι θα ζούσαν μια συνηθισμένη καθημερινότητα εάν ο σύγχρονος τρόπος ζωής δεν του εξωθούσε στα όριά τους. Η ανατροπή που τους οδηγεί να ξεπεράσουν το «φυσιολογικό», μεταμορφώνοντάς τους σε ανεξέλεγκτα πλάσματα ενός sci-fi σύμπαντος, φωλιάζει από την αρχή, σαν κακός σπόρος, μέσα στις σχεδόν ακίνητες ζωές τους. Για να το πούμε με τα δικά του λόγια όταν

Η ταινία βασίζεται πολύ στους χαρακτήρες, έχει θαυμάσιους διαλόγους και ο φακός είναι στραμμένος με επιμονή επάνω στα πρόσωπα των ηθοποιών.

αναφέρεται στα «Παράσιτα»: «Σε αυτόν τον λυπητερό κόσμο που ζούμε, ποιος μπορεί να κατηγορήσει μια οικογένεια που πασχίζει να επιβιώσει, να τους αποκαλέσει παράσιτα; Δεν ήταν παράσιτα εξαρχής. Είναι οι γείτονές μας, οι φίλοι και οι συνεργάτες, που έχουν βρεθεί στο χείλος του γκρεμού».

Ο Τζουν-Χο περιγράφει την ταινία του ως εξής: «Μια κωμωδία χωρίς κλόουν, μια τραγωδία χωρίς

Η οικογένεια των Κιμ είναι πολύ δεμένη, αλλά όλοι τους άνεργοι και απελπισμένοι μπροστά στο ζοφερό μέλλον τους.

Η ταινία είναι ένα μικρό πορτρέτο της εποχής μας, που διαδραματίζεται στη Νότια Κορέα, αλλά θα μπορούσε να συμβαίνει παντού στον πλανήτη.

κακούς. Όλα οδηγούν σε μια βίαιη εμπλοκή και μια απότομη πτώση από τις σκάλες». Παντελώς απρόβλεπτη στην εξέλιξη της, αντιστέκεται σε κάθε προσπάθεια κατηγοριοποίησης και εντέλει καταφέρει να είναι παράλληλα καυστική κοινωνική σάτιρα, μαύρη κωμωδία και θρίλερ. Όλα ξεκινούν, όπως συχνά συμβαίνει στη δραματοουργία, με μια οικογένεια: την οικογένεια Κιμ. Είναι τετραμελής, αγαπημένη και

πολύ φτωχή. Κανείς τους δεν έχει δουλειά και το μέλλον τους διαγράφεται ζοφερό. Όμως, χάρη σε ένα γύρισμα της τύχης ο γιος της οικογένειας έχει μια εξαιρετική πρόταση να γίνει καθηγητής ιδιαιτέρων μαθημάτων, κι ελπίζει επιτέλους σε σταθερό εισόδημα. Κουβαλώντας τις προσδοκίες όλων, πηγαίνει για συνέντευξη στο σπίτι των Παρκ –ιδιοκτητών μιας διεθνούς εταιρείας πληροφορικής– για να

συναντήσει την κυρία του σπιτιού. Μετά την πρώτη αυτή συνάντηση, ξεκινά ένας καταγισμός ατυχών συμβάντων, για τα οποία ουδείς θα μπορεί να δηλώσει αθώος.

Το σκηνικό

Η υπόθεση λαμβάνει χώρα στη Νότια Κορέα, αλλά ίσως να συνέβαινε οπουδήποτε αλλού – ακόμη και στην πλιόλουστη, ξένοιαστη Καλιφόρνια, όπως έχουμε δει στο εξαιρετικό «Florida Project». Τόπος του δράματος ένα πλούσιο σπίτι σε μοντερνιστικό αρχιτεκτονικό ύφος, με καθαρές γραμμές και μεγάλα, φωτεινά ανοίγματα-παράθυρα που βλέπουν στον κήπο-πσυχαστήριο. Μέσα σε αυτό το άψογο γεωμετρικό περιβάλλον, που λούζεται τον περισσότερο καιρό από το καλοκαιρινό φως, οκτώ πρόσωπα δένονται μεταξύ τους σαν ένα. Οι σχέσεις τους χορογραφούνται με ακρίβεια, οι χαρακτήρες τους αναπτύσσονται σε βάθος καθώς τα δεσμά τους τυλίγονται όλο και πιο σφιχτά σε σχέσεις αμοιβαίας εξάρτησης. Σε αυτόν τον αφεγάδιαστο χώρο που μοιάζει με εξώφυλλο περιοδικού διακόσμησης, κάτι πρόκειται να πάει πολύ στραβά.

Ο Τζουν-Χο κρατούσε την ιδέα της ιστορίας των «Παρασίτων» πολλά χρόνια στο μυαλό του. Όταν ήταν μικρός είχε παραδώσει ιδιαίτερα μαθήματα στους γόνους μιας εύπορης μεσοαστικής οικογένειας, και από τότε διατηρήθηκε στη μνήμη του το άβολο συναίσθημα που ένιωθε: ήταν εισβολέας σε μέρος αταίριαστο. Η ταινία βασίζεται πολύ στους χαρακτήρες, έχει θαυμάσιους διαλόγους και ο φακός είναι στραμμένος με επιμονή επάνω στα πρόσωπα των ηθοποιών, παρατηρώντας τις απολαυστικές εναλλαγές των συναισθημάτων στην όψη τους. «Η ταινία είναι σαν βόλτα με τρενάκι του λούνα παρκ, αλλά αφήνει μια πικρή επίγευση», λέει ο Χονγκ Κουνγκ-Που, διευθυντής φωτογραφίας και σταθερός συνεργάτης του σκηνοθέτη. Όσο για τον ίδιο τον Τζουν-Χο, δηλώνει ότι κατά κάποιον τρόπο το σινεμά έσωσε τη ζωή του. «Επειδή είμαι κινηματογραφιστής», είπε σε μια συνέντευξή του, «αναγκάζομαι να συναντώ ανθρώπους και να ζω μια ζωή. Νομίζω πως διαφορετικά θα έμενα κλεισμένος σπίτι για δέκα χρόνια σαν ερμηίτης, έχω αμέτρητους φόβους και άγχη».

PIK1 ΘΗΛ.: 22862000

21.30 Before Midnight

07.30 Θεία Λειτουργία
10.00 Καμύσματα
 τζι αρώματα, V - (Ε)
 Κωμική σειρά εποχής.

11.00 Road Trip - (Ε)
11.30 Χωρίς αποσκευές - (Ε)
12.00 Χάλκινα χρόνια, II - (Ε)
13.30 Αμύνεσθαι περί πάτρης
14.00 ΕΙΔΗΣΕΙΣ

14.15 ArtCafe, III - (Ε)
15.15 Άκου να δεις - (Ε)
 Κωμική σειρά.

16.15 Τετ - Α - Τετ - (Ε)
 (8ος κύκλος) - Επ. 1ο.
 «Κύστας Μπακογιάννης».

17.30 Σπίτι στη φύση - (Ε)
 Περιβαλλοντική εκπομπή.

18.00 **ΕΙΔΗΣΕΙΣ** (στη νοηματική)

18.20 Πεταλούδα - (Ε)
 Δραματική σειρά, με τους Σώτο Φιλίππιδη, Πάμπο Χαραλάμπους, κ.ά.

18.50 Ο δρόμος έχει τη δική ιστορία - (Ε)
 Σειρά ντοκιμαντέρ.
19.25 Κάποτε το '80
 Κωμική σειρά, με τους Δέσποινα Χρυσάνθου, Αιμιλία Σέλλη, κ.ά.

20.00 **ΕΙΔΗΣΕΙΣ**

21.00 Αθλητική Κυριακή
21.30 Πριν τα μεσάνυχτα (Before Midnight).
 Λισθηματική ταινία, με τους Ίθαν Χοκ, Ζιλί Ντελί, κ.ά.

23.15 **ΕΙΔΗΣΕΙΣ**

23.20 The Graham Norton Show, XXIV
 Chat show.

00.15 Άκου να δεις - (Ε)

01.15 **ΕΙΔΗΣΕΙΣ** - (Ε)

02.15 Αθλητική Κυριακή - (Ε)

PIK2 ΘΗΛ.: 22862000

18.40 Baywatch

07.30 Παιδική ζώνη
 Ολίβια
 Ντετέκτιβ Νόντι

Ο ταχυδρόμος Πατ
 Σούπερ Γουίγγκς
 Τα παπούτσια της Φράνι
 Η Μάρθα μιλά

Ο Σούπερ Γουάι
 Ο Ροζ Πάνθηρας

11.00 Στη Χώρα του Γιατί - (Ε)

Παιδικό πρόγραμμα.

11.30 Παιδική ζώνη

16.00 National Geographic : Cesar Milan's Dog Nation

17.00 Το μικρό σπίτι στο λιβάδι
 Οικογενειακή σειρά, με τους Μάικλ Λάντον, Κάρεν Γκρασιλ, κ.ά.

17.50 Το πλοίο της αγάπης - (Ε)
 (Love boat, VII). Κλασική οικογενειακή σειρά, με τους Γκάβιν Μακλίοντ, Μπέρνι Κόπελ,κ.ά.

18.40 Baywatch
 Σειρά περιπέτειας, με τους Ντέιβιντ Χέισελχοφ, Πάρκερ Στίβενσον, κ.ά.

19.30 **ΕΙΔΗΣΕΙΣ** (στην Αγγλική)

19.40 **ΕΙΔΗΣΕΙΣ** (στην Τουρκική)

20.00 Reaching for the Stars - (Ε)
 Σειρά ντοκιμαντέρ.

20.30 Art of Space - (Ε)
 Σειρά ντοκιμαντέρ.

21.05 The Graham Norton Show, XXIV - (Ε)

22.00 Η καλή σύζυγος - (Ε)
 (The Good Wife, VII).

23.30 Art of space - (Ε)

00.00 **ΕΙΔΗΣΕΙΣ** - (Ε)

00.20 ΓΙΟΥΡΝΙΟΥΣ

OMEGA ΘΗΛ.: 22477777

21.00 Το κόκκινο ποτάμι

05.30 Τώρα ό,τι συμβαίνει
 Ενημερωτική εκπομπή.

09.45 Έλα χαμογέλα
 Ψυχαγωγική εκπομπή, με τους Σίσσυ Χρηστίδου, Παύλο Σαματόπουλο, Κωνσταντίνο Βασάλο, Ελένη Βουλγαράκη.

13.00 Τροχός της τύχης - (Ε)
 Τηλεπαιχνίδι.

15.00 Χαρούμενος ταξιδιώτης (Πρεμιέρα)
 Ταξιδιωτική εκπομπή, με τον Αλέξανδρο Ταρμαουντά

16.00 Globetrotters - (Ε)
 Ταξιδιωτικό παιχνίδι.

18.00 **OMEGA NEWS**

18.10 X-Factor - (Best Of)

Μουσικό ριάλιτι, με τους Μελίνα Ασλανίδου, Γιώργο Θεοφάνους, Χρήστο Μάστορα, Μιχάλη Τσαουσόπουλο.

Παρουσίαση: Δέσποινα Βανδή.

20.10 **OMEGA NEWS**

21.00 Το κόκκινο ποτάμι
 Δραματική σειρά, με τους Ιωάννη Παπαζήση, Αναστασία Παντούση, κ.ά.

22.00 Εξαιρετικά δυνατά και απίστευτα κοντά (Extremely Loud And Incredibly Close). Δράμα, με τους Τομ Χανκς, Σάντρα Μπούλοκ, κ.ά.

23.40 Σημεία και τέρατα - (Ε)
 Κωμική σειρά.,

00.40 AR3NA - (Ε)
 Δραματική σειρά.

01.40 Ζωή μου - (Ε)
 Δραματική σειρά .

02.40 UNA Fatsa - (Ε)

03.50 Ευτυχείτε!

ANT1 ΘΗΛ.: 22200200

21.20 The Final Four

06.10 Πρωινή ενημέρωση
 Ενημερωτική εκπομπή.

06.40 Σαν τον σκύλο
 με τη γάτα - (Ε)
 Ελληνική σειρά.

07.30 Ιδιαιτέρα
 για κλάματα - (Ε)
 Ελληνική σειρά.

08.45 Φίλα τον βάρταχο σου - (Ε)
 Ελληνική σειρά.

09.20 Μην ψαρώνεις, II - (Ε)

10.10 Πέτα τη φριτζά - (Ε)
 Ελληνική σειρά.

11.10 La Pasta Pomiluri - (Ε)

12.00 Υγεία πάνω απ' όλα - (Ε)

12.50 Την πάπσα - (Ε)
 Κυπριακή σειρά.

13.30 Εσύ στον κόσμο σου - (Ε)

15.00 Casa De Mikel - (Ε)

17.00 Αν ήμουν πλούσιος - (Ε)
 Ελληνική κωμική σειρά.

18.00 **Τα νέα του ANT1 σε 10΄**

18.10 Αν ήμουν πλούσιος - (Ε)
 Ελληνική κωμική σειρά.

19.30 Μην ψαρώνεις, II
 Κωμική σειρά, με τους Μαρία Λεκάκη, Θοδωρή Αθερίδη, κ.ά.

Επεισόδια 8ο.

20.20 **Τα νέα του ANT1**

21.20 The Final Four
 Μουσικό talent show.

Εκπομπή 3η.

00.00 **Τίτλοι ειδήσεων**

00.15 Football stories

01.10 Game of thrones, VI
 Δραματική σειρά δράσης και περιπέτειας. Επ. 10ο.

(Τελευταίο του κύκλου)

02.00 Έγκλημα και πάθος - (Ε)
 Αστυνομική σειρά.

ΣΙΓΜΑ ΘΗΛ.: 22580100

21.00 The Voice of Greece

05.20 Τα χρυσάψαρα - (Ε)
05.50 Οι Τάκκοι - (Ε)
 Κωμική σειρά,

με τους Σταύρο Λούρα, Έλενα Ευσταθίου, κ.ά.
06.20 Όσο έχω εσένα - (Ε)
 Κωμική σειρά, με τους Γιάννη Τσιμισέλη,

Αθηνά Οικονομάκου, κ.ά.

09.20 Food n' Friends
 Μαγειρικό show, με τον Δημήτρη Σκαρμούτσο και τον Ηλία Φουντούλη.

08.00 Βουράτε γεπόνιοι - (Ε)
 Κυπριακή κωμική σειρά.

09.00 Μαζί σου
 Με την Τατιάνα Στεφανίδου.

11.00 Guess my age - (Ε)
 Ψυχαγωγική τηλεπαιχνίδι,

με τον Γιώργο Λιάγκα.

12.40 Στην υγειά μας ρε παιδιά! - (Ε)
 Ψυχαγωγική εκπομπή.

16.00 Μαζί σε κάθε φάση
 Εκπομπή μαγειρικής, με τον Λευτέρη Λαζάρου.

16.40 Άλλα λόγια
 θκειε παπά - (Ε)
 Κωμική σειρά.

17.30 The Voice of Greece - (Ε)
 Μουσικό talent show.

18.00 **Τα γεγονότα σε συντομία**

18.10 The Voice of Greece (Συνέχεια)

20.20 **Τομές στα γεγονότα**

21.00 The Voice of Greece, IV
 Μουσικό talent show.

00.20 **Γεγονότα σε τίτλους**

00.30 Άλλα λόγια
 θκειε παπά - (Ε)

01.30 Μαζί σου - (Ε)

03.00 Επιστροφή - (Ε)

ALPHA ΘΗΛ.: 22212400

21.15 Soundtrack of Love

06.00 Kitchen Lab - (Ε)
 Εκπομπή μαγειρικής.

07.00 24 ώρες - (Ε)
 Σειρά ντοκιμαντέρ.

08.00 Έλα στη θέση μου - (Ε)
 Κωμική σειρά, με τους Γιάννη Τσιμισέλη,

Αθηνά Οικονομάκου, κ.ά.

09.20 Εύκολο και σπικατό
 Εκπομπή μαγειρικής με την Αθηνά Λοιζίδου.

10.00 Σαββατοκύριακο
 με τον Μάνεση

Ενημερωτική εκπομπή.

13.00 Το σοί σου - (Ε)
 Κωμική σειρά.

14.00 Η φαμίλια - (Ε)
 Κυπριακή κωμική σειρά.

14.45 Λούκς Night Show - (Ε)
 Ψυχαγωγική εκπομπή με τον Λούη Πατσαλίδη.

17.00 Σπίτι είναι...
 Κωμική σειρά.

17.50 **ΕΙΔΗΣΕΙΣ** (στη νοηματική)

18.00 Έλα στη θέση μου, IV
 Κωμική σειρά, με τους Γιάννη Τσιμισέλη,

Αθηνά Οικονομάκου, κ.ά.

19.30 Μην αρχίζεις τη μουρμούρα, VII
 Κωμική σειρά.

20.20 **ALPHA NEWS**

21.15 Soundtrack of Love
 Αριστοτέλους,

23.30 Late night show με την Ελεονώρα Μελέτη.

01.00 World party - (Ε)

02.00 Αλθινοί έρωτες - (Ε)

02.45 10η εντολή - (Ε)
 Αστυνομική σειρά.

CAPITAL ΘΗΛ.: 25577577

07.00 Τηλεαγορά

08.00 Παιδική ταινία

09.15 Ξένη ταινία

12.30 Η αδελφή μου θέλει ξύλο
 Ελληνική κωμωδία.

14.00 Τηλεαγορά

15.10 Η οδικμένη
 Ελληνική ταινία.

17.00 Τηλεαγορά

19.00 Ξένη ταινία

21.00 Ξένη ταινία

23.00 Ξένη ταινία

01.30 Σκοτεινό κίνητρο

03.15 Παίδια θανάτου

TV PLUS ΘΗΛ.: 22259000

06.30 Παιδική ζώνη

09.30

Την πρώτη φορά που ταξίδεψα στη Νάξο (στη φωτογραφία η Αλυκή) μαζί με τον μετέπειτα σύζυγό μου, θέλησα να του γνωρίσω την Κόρωνο και τον Λυώνα. Ηθελα να του μιλήσω για έναν τόπο, σχεδόν μυστηριακό.

«Εξόρυξη από τα βάθη της μνήμης»

Ένα σκληρό χωριό της Νάξου, η Κόρωνος, η Παναγία, το σμυρίγλι, ο Βρετανός ανθρωπολόγος Τσαρλς Στιούαρτ και τα όνειρα

CHARLES STEWART
Όνειρα και ιστορική συνειδηση
στην Ελλάδα
(προλεγόμενα Μ. Mazower,
Δ. Π. Σωτηρόπουλος)
μτφρ. Κωστής Πανσέληνος
εκδ. Μεταίχμιο, **σελ.** 462

Της **ΜΑΡΙΑΛΕΝΑΣ ΣΠΥΡΟΠΟΥΛΟΥ**

«Θα σου εξηγήσω εγώ το όνειρο», είναι μια απειλή που ακούγεται κατά καιρούς από ανθρώπους που θέλουν να επιβληθούν πάση θυσία στον άλλον. Ελάχιστοι όμως γνωρίζουν ότι οι ρίζες αυτής της έκφρασης βρίσκονται στη ναζιστική Γερμανία, και στην απειλή εδραιώσης ενός απόλυτα αυταρχικού καθεστώτος, που θα ελέγχει μέχρι και τα όνειρα των πολιτών, μέχρι και το βαθύτερο ασυνείδητο των ανθρώπων.

Διαβάζοντας αυτές τις ημέρες το συγκινητικό βιβλίο του ανθρωπολόγου Τσαρλς Στιούαρτ (Charles Stewart), που μόλις κυκλοφόρησε από τις εκδόσεις Μεταίχμιο στη σειρά Ιστορίας, του καθηγητή Δ. Π. Σωτηρόπουλου, η μνήμη μου έκανε τα δικά της παράλληλα ταξίδια στο βιωμένο και στο ιστορικό παρελθόν.

Η πρώτη σκέψη πήγε σε ένα βιβλίο που έχω διαβάσει παλιότερα, της Charlotte Beradt («Τα όνειρα στο Γ΄ Ράιχ», μτφρ. Γ. Καλλιφατίδης, εκδόσεις Αγρα). Η δημοσιογράφος αυτή με πολύ μεγάλο κόπο συνέλεξε

όνειρα απλών πολιτών στη ναζιστική Γερμανία, τα κωδικοποίησε και τα έστειλε κρυφά στην Αμερική, για να αποτελέσουν ύστερα από πολλά χρόνια και μεγάλες ταλαιπωρίες ένα από τα σημαντικότερα βιβλία που έχουν γραφεί γι' αυτό το είδος.

Περιγράφει πώς το όνειρο, γενικότερα το ανθρώπινο ασυνείδητο επηρεάζεται, αλλοτριώνεται και στοιχειώνεται από τα απολυταρχικά καθεστώτα. Και κάνει όχι μόνον τον ξύπνιο των ανθρώπων βασανιστικό αλλά και τον ύπνο.

Η δεύτερη, πιο προσωπική, με ταξίδεψε στην παιδική μου ηλικία, στη ζωή της μητέρας μου και στο βάθος στη ζωή των προγόνων μου.

Η Κόρωνος είναι ένα ορεινό χωριό της Νάξου, χτισμένο αμφιθεατρικά στις πλαγιές των βουνών της Κορώνου και της Αμμόμαχης, σε ύψος κοντά στα 600 μέτρα. Είναι ένα σκληρό χωριό από πολλές απόψεις.

Δύσκολη ζωή

Από το πώς είναι χτισμένο αμφιθεατρικά, μέσα σε μια εσωτερική κοιλάδα του βουνού, τοποθετημένο να αγναντεύει ένα θαλασσοδαρμένο επίνειο, που λέγεται Λυώνας. Αποκλειόταν πολύ συχνά από δριμύεις χειμώνες, ομίχλη και χιόνια, μαστιζόταν από την πείνα, δεν διέθετε τα «καλά» του κάμπου και κυλούσε μέσα στα πολυάριθμα σκαλιά του —μέχρι πρότινος δεν έμπαινε ούτε καν αυτοκίνητο μέσα στο χω-

Το εξώφυλλο του βιβλίου που κυκλοφορεί από τις εκδόσεις Μεταίχμιο.

ριό— σ' έναν δικό του χρόνο, συχνά παράταιρο από την υπόλοιπη ανάπτυξη του κυκλαδικού νησιού.

Εκεί βρέθηκε ένας Αγγλος ανθρωπολόγος, ο Τσαρλς Στιούαρτ. Το ανθρωπολογικό ενδιαφέρον του για τα όνειρα είχε ξεκινήσει από πιο παλιά και χάρη σε μια υποτροφία του στο National Humanities Center της Βόρειας Καρολίνας και τη γνωριμία του με τον κλασικό ιστορικό W. Robert Connor, ενθαρρύνθηκε να ενδιαφερθεί μακροπρόθεσμα για την Ελλάδα. Συνδέθηκε με τη Νάξο και μια σειρά από λιγότερο τυχαία ή μοιραία γεγονότα τον έφεραν σε επαφή με την παράδοση που αφορούσε το χωριό της Κορώνου.

Μαρτυρίες που ξεκινούν από το

Αποκλειόταν πολύ συχνά από δριμύεις χειμώνες, ομίχλη και χιόνια, μαστιζόταν από την πείνα και δεν διέθετε τα «καλά» του κάμπου.

1830, επαναλαμβάνονται το 1930, όπου μια ομάδα νέων παιδιών βλέπουν συστηματικά όνειρα που αφορούσαν την ύπαρξη και την ανεύρεση θρησκευτικών θησαυρών, όπως είναι η εικόνα της Παναγίας ή της Αγίας Άννας. Συγκέντρωσε όλο αυτό το υλικό και το συνέδεσε με την πραγματικότητα του χωριού, ερμηνεύοντας με τα επιστημονικά του εργαλεία την «ασυνείδητη» ανάγκη ή την κλήση του νεαρού πληθυσμού να συγκλονίζεται ενυπνίως από την ύπαρξη στα έγκατα της γης τέτοιων θρησκευτικών θησαυρών.

Στα βάθη των βουνών της Κορώνου υπάρχουν θαμμένες κάποιες εικόνες που θα σηματοδοτήσουν μια «χρυσή» εποχή της ορθοδοξίας, του χωριού, του νησιού ακόμη και της ανθρωπότητας. Αυτές οι εικόνες θα δείξουν τον δρόμο για την επικράτηση της Παναγίας. Κόσμος θα συρρέει στο χωριό για να δει το θαύμα της. Και αυτά συνδέονται με την ανέγερση ενός μοναστηριού στην κορυφή του χωριού,

την Παναγία την Αργοκοιλιώτισσα.

Αν μέναμε μόνο στο θρησκευτικό μήνυμα θα χάναμε το κοινωνικό, το πραγματολογικό και εντέλει το ιστορικό και ανθρωπολογικό. Ο πραγματικός θησαυρός αυτού του χωριού ήταν ένα μέταλλο, το σμυρίγλι, βασικό υλικό για την οπλοποιία όλης της Ευρώπης. Αυτό το βαρύ μέταλλο βρισκόταν στα έγκατα της γης του χωριού και ο πλουτισμός του χωριού οφειλόταν στη δύσκολη εξόρυξη του.

Το 1930 όμως ξεκινά μια δύσκολη εποχή για το σμυρίγλι και εντέλει για το χωριό. Διάφορες πολιτικές αποφάσεις, διεθνείς συγκυρίες και στρατηγικά λάθη οδηγούν στο να χάσει το σμυρίγλι τη ζήτηση που είχε. Αυξάνονταν τα έξοδα για την εξόρυξη του και μειώνονταν τα έσοδα από την απορρόφησή του.

Η ελπίδα στον Θεό

Αυτό, όπως ερμηνεύει στο πολύ εμπειριστατωμένο του βιβλίο ο Στιούαρτ, οδηγεί σε ένα γενικευμένο αίσθημα αποξένωσης, εγκατάλειψης και φόβου για τη φτώχεια που έρχεται. Μαζί και με την ανάγκη για μόρφωση, που θα έκανε τους νέους να φύγουν από το χωριό, αφού εκεί δεν υπήρχε γυμνάσιο. Οι ονειρευόμενοι έρχονται με τα όνειρά τους να συντηρήσουν ή και να μεταφέρουν την ελπίδα τους στον Θεό. Μέσα στην κοιλιά των βουνών τους δεν κατοικεί μόνον το απρόσφορο σμυρίγλι, που

πέφτει σε αφάνεια, αλλά και η χάρη της Παναγίας που δεν θα τους εγκαταλείψει.

Πέρασα τα παιδικά μου χρόνια σε αυτό το χωριό. Η προγιαγιά μου ήταν από εκείνες τις γυναίκες που βοηθήσαν να μορφωθούν πολλά από τα παιδιά του χωριού. Ο παππούς μου διπύθνη ορυχείο, είχε στη δούλεψή του ανθρώπους που πάλευαν με το σκάψιμο του βουνού, με το σκάψιμο του εαυτού. Σκληρή ζωή, γεμάτη όνειρα.

Την πρώτη φορά που ταξίδεψα εκεί μαζί με τον μετέπειτα σύζυγό μου, θέλησα να του γνωρίσω την Κόρωνο και τον Λυώνα. Ηθελα να του μιλήσω για έναν ενεργειακό τόπο, σχεδόν μυστηριακό, αποκρυφιστικά συγκινητικό μέσα στη σκληράδα και την ευγένεια των κατοίκων.

Του είπα τότε, νεαρή εκπαιδευόμενη το 2003 στην ψυχανάλυση, «όταν έρχομαι εδώ βλέπω όνειρα». Τότε με κοίταξε λίγο μυστηρία και γέλασε, με το εξωτικό που συναντούσε για πρώτη φορά στη ζωή του. 16 χρόνια αργότερα, αναζήτησε το βιβλίο του Τσαρλς Στιούαρτ για να μεταφραστεί στα ελληνικά.

Αυτό το βιβλίο είναι όλα αυτά: τα όνειρα, η παιδική μου ηλικία, οι ονειρευόμενοι, η θρησκεία σε ρόλο ψυχικής ανάτασης. Οι μνήμες τελικά που έχουμε όλοι μέσα στα ορυχεία της ζωής μας και κάνουν τον ύπνο μας πιο ζωντανό, πιο ζωφόρο.

ΚΡΙΤΙΚΗ ΜΟΥΣΙΚΗΣ / Του ΝΙΚΟΥ Α. ΔΟΝΤΑ

Συναρπαστική βραδιά μουσικής δωματίου στον Παρνασσό

Μετά τις θετικές εντυπώσεις που είχε αφήσει το 2017, ο Γερμανός τσελίστας Μπένεντικτ Κλέκνερ επέστρεψε φέτος στις 7 Οκτωβρίου στον Παρνασσό για ένα ρεσιτάλ με τον Αργεντινό πιανίστα Χοσέ Γκαγιάρδο.

Το ενδιαφέρον πρόγραμμά τους ξεκίνησε με τη δεύτερη Σονάτα για τσέλο, σε ρε μείζονα, του Φέλιξ Μέντελσον. Έργο της τελευταίας περιόδου της (σύντομης) ζωής του συνθέτη είναι επίσης η μόνη σονάτα του με τέσσερα μέρη. Το πρώτο εκπέμπει την ίδια μεταδοτική χαρά για ζωή όπως και η «Ιταλική» Συμφωνία και ακριβώς αυτό το συναίσθημα εξέπεμψαν οι Κλέκνερ και Γκαγιάρδο μέσα από τη ζωηρή, γεμάτη ενέργεια και πάθος ερμηνεία τους. Το ιδιαίτερα ενδιαφέρον δεύτερο μέρος είναι τυπικό αυτού που πολλοί χαρακτηρίζουν «μουσική των ζωτικών» στο δημιουργικό έργο του Μέντελσον:

μια γραφή ανάλαφρη, διαφανής, λεπταίσθητη, ελαφριά σαν «πατήματα ζωτικών», η οποία μπορεί εξίσου να αποπνέει πνευματικότητα. Οι δύο μουσικοί πέτυχαν τη ζητούμενη αίσθηση και επιπλέον έδωσαν χαρακτήρα στις σαφείς υποενότητες αυτού του μέρους. Το ακόλουθο αργό μέρος επέτρεψε γενναϊδώρες διατυπώσεις γεμάτες συναίσθημα και, ταυτόχρονα,

Κλέκνερ και Γκαγιάρδο προσέφεραν ερμηνείες συναισθηματικά πλούσιες και στυλιστικά ενημερωμένες.

έδωσε την ευκαιρία στον πιανίστα να έρθει σε εκφραστικό διάλογο με το τσέλο. Κάθε άλλο παρά συμβατικός συνοδός, ο Γκαγιάρδο συνέ-

Στον κόσμο της μουσικής των Μέντελσον και Σοστακόβιτς καταδύθηκαν με επιτυχία ο τσελίστας Μπένεντικτ Κλέκνερ και ο πιανίστας Χοσέ Γκαγιάρδο.

βαλε αποφασιστικά στον προσδιορισμό του ύφους κάθε ενότητας αλλά και της Σονάτας συνολικά. Οι δύο ερμηνευτές ολοκλήρωσαν

το έργο αποδίδοντας εντυπωσιακά το ταχύ, δεξιοτεχνικό τελευταίο μέρος. Στη συνέχεια, εκτόνωσαν την ένταση της απαιτητικής αυτής

Σονάτας με την «Εισαγωγή και λαμπερή Πολωνέζα» σε ντο μείζονα, έργο 3 του Σοπέν.

Στο δεύτερο μέρος της βραδιάς ακολούθησε μία ακόμα απαιτητική Σονάτα, το έργο 40 σε ρε ελάσσονα του Σοστακόβιτς, που γράφτηκε το 1934 και στη συνέχεια αναθεωρήθηκε αρκετές φορές. Καρπός μιας ιδιαίτερα δημιουργικής περιόδου στη ζωή του συνθέτη, συνοψίζει όλα τα χαρακτηριστικά της προσωπικής του γλώσσας, από το βαθύ συναίσθημα, όπως εκφράζεται με μελωδικότητα που έρχεται ως συνέχεια της γραφής των Τσαϊκόφσκι και Ραχμάνινοφ, ως τους μηχανιστικούς ρυθμούς, τυπικούς του μοντερνισμού των πρώτων δεκαετιών του 20ού αιώνα. Κλέκνερ και Γκαγιάρδο απέδωσαν με εξαιρετικά ποιητικό τρόπο το εκφραστικό πρώτο μέρος, φροντίζοντας να διαμορφώσουν προσεκτικά την κάθε φράση, την αρχή, το άνοιγμα

και την κατάληξη της. Το νευρικό, προβοκατόρικο και ειρωνικό δεύτερο μέρος θυμίζει αντίστοιχα εδάφια της «Λαϊκής Μάκβεθ του Μπένεσκ», έργο της ίδιας εποχής, και αποδόθηκε με ακρίβεια και ταιριαστό νεύρο. Εξίσου ταυτισμένη με τον Σοστακόβιτς είναι η μελαγχολία και η διάθεση περισυλλογής του αργού τρίτου μέρους, η οποία εκφράζεται με ιδιαίτερη συναισθηματική δύναμη μέσα από τη γραφή για το τσέλο. Στο τελευταίο μέρος του πιάνο επιστρέφει με ένα σαρκαστικό σχόλιο, που στα δάκτυλα του Χοσέ Γκαγιάρδο απέκτησε ακόμα περισσότερο δηκτικό χαρακτήρα, λόγω της ακρίβειας και των κρίσιμων τονισμών. Οι δύο μουσικοί έκλεισαν το πρόγραμμά τους με το νοσταλγικό «Μεγαλόπρεπο τάνγκο» του Πιατσόλα και προσέφεραν στο κοινό εκτός προγράμματος την «Τρυφερή μελωδία» του Νίκου Σκαλκώτα.

The
Economist

EVENTS

#EconCyprusSummit

15TH CYPRUS SUMMIT

Cyprus: Thriving unimpeded? Europe: In need of a new narrative

More than 40 distinguished speakers from the USA & Europe
have confirmed for the 15th consecutive year including:

John Peet
Political and Brexit editor
The Economist

Nicos Anastasiades
President
Cyprus

Klaus Regling
Managing director
European Stability
Mechanism (ESM)

Wess Mitchell
Former US assistant
secretary of state
for European
and Eurasian affairs

Jo Johnson
Former Director of Policy,
Nº10 Downing St,
& Minister of State
for Universities

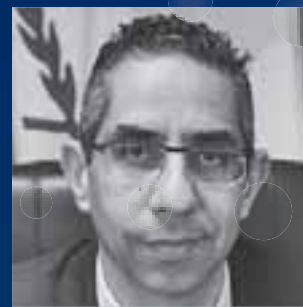
**Nikos
Christodoulides**
Minister of foreign affairs
Cyprus

Harris Georgiades
Minister of finance
Cyprus

**Yiorgos
Lakkotrypis**
Minister of energy,
commerce and industry
Cyprus

Savvas Angelides
Minister of defence
Cyprus

Gikas Hardouvelis
Former minister of finance
Greece

Panicos Nicolaou
CEO
Bank of Cyprus

Evgenios Evgeniou
CEO
PwC Cyprus

Don Bagley
Vice-president, exploration
and new ventures, Europe,
Russia, Caspian, MENA,
ExxonMobil International

Elias Kassis
Vice-president North
Africa, MENA division
Total Exploration
& Production

Demetra Kalogerou
Chairwoman
Cyprus Securities
and Exchange Commission

© Hazlis & Rivas advertising

NOVEMBER 4TH - 5TH 2019
Hilton Park Nicosia

In collaboration with:

www.hazliseconomist.com

www.cyprus2019.economist.com

@The Economist SE Europe Events

@Economist_SEUR

The Economist SE Europe Events

The Economist SE Europe Events

Platinum sponsor:

Bank of Cyprus

Premium gold sponsor:

Premium energy sponsor:

ExxonMobil

Gold sponsors:

Henley & Partners

ecomm**bx**
Fintech e-accounts platform

Silver sponsors:

European
University Cyprus

POBUCA

Bronze sponsor:

noble
energy

Communication sponsor:

H KAOHMEPINH

Contributors:

NESPRESSO

A2V
LAB
AUDIO VISUAL PEOPLE

AVOA
DESIGN & MARKETING SERVICES

HANIKIAN
LAW FIRM

Proclium

ARTECNICO
VIDEO PRODUCTION / PHOTOGRAPHY / MULTIMEDIA

Airline carrier:

AEGEAN
A STAR ALLIANCE MEMBER

Logistics supplier:

DHL

Supported by:

CYPRUS
CHAMBER OF
COMMERCE AND
INDUSTRY